Ref. : SYIPER/ADMIN/ Date :

POLICY FOR AWARD OF SCHOLARSHIPS AND FREESHIPS

As per the vision and mission statement, the college is committed to provide the education to all section of society. Policy has been shoulders with the responsibility of providing the assistant to student of UG and PG, so that all eligible students get opportunity of availing the scholarship, freeship or any other financial assistant from NGO or philanthropist. The scope of policy includes providing the scholarship, free ship, private scholarship and financial assistant as applicable to EBC, OBC, SC, ST, VJ, NT, GPAT, Pragati scholarship for girls, Student with physical disability(Swanat Scholarship) or any other category as per the circular and guidelines of State Government, Central Government, Private institution, Trust, NGO, philanthropist etc.

Key Points:

1. Motivating and assisting the student for availing financial assistant State Government, Central Government, Private institution, Trust, NGO, philanthropist or any other body.
2. Wide publicity of circular and dead line for application on college notice board, websites and What'sApp group of college.
3. Online submitting the application by individual or through college login portal.
4. Scrutinizing the document as per the guidelines of agency for submitting the application by the Equal Opportunity Cell.
5. Assisting for financial support for education, tuition fees, Exam Fees, Maintenance Allowance, hostel fee or any other fee as per the circular of Govt and Private institution, NGOs.
6. Amount of financial assistant shall not exceed this aling amount in any case.

Objectives:

- Create interest in education among students.
- Making financial assistance available for higher education
- To reduce the dropout in education by providing financial support

Shreeyash Institute Of Pharmaceutical Education and Research, DTE Code 2572, MSBTE Code 1838, Chh. Sambhajinagar

Principal
Shreeyash Institute Of Pharmaceutical Education and Research
Chh.Sambhajinagar

POLICY DOCUMENT FOR EBC SCHOLARSHIP

सामाजिक व आर्थिकदृष्टया मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजना तसेच डॉ. पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता विस्तारीत योजना शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० पासून लागू करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व इतर मागासवर्ग व
विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण विभाग,
शासन निर्णय क्र. सीबीसी-२०१९/प्र.क्र.१०८/मावक
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ११ जुलै, २०१९.

वाचा :- १) सन २०१८ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्र.६२ , दिनांक ३० नोव्हेंबर, २०१८.
२) सन २०१९ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्र.०७ , दिनांक ३ जुलै, २०१९.
३) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय क्र. आस्थाप्र-२०१७/प्र.क्र.२६४/आस्था-१, दिनांक २५ जून, २०१९.

प्रस्तावना:

वाचा क्र. १ येथे नमूद दि. ३० नोव्हेंबर २०१८ रोजीच्या अधिनियमाद्वारे सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागास प्रवर्ग नव्याने घोषित करण्यात आला असून त्यामध्ये मराठा समाजाचा समावेश करण्यात आला आहे.

वाचा क्र.२ येथे नमूद सन २०१९ चा अधिनियम क्र. ७ दि. ३ जुलै, २०१९ अन्वये वाचा क्र. १ येथे नमूद अधिनियमातील कलम ४ क येथे सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागास प्रवर्गासाठी विनिर्दिष्ट आरक्षण १२ % तर कलम ४ ख येथे विनिर्दिष्ट आरक्षण १३ % एवढे विहित करण्यात आले आहे.

वाचा क्र. ३ येथे नमूद सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या दि. २५ जुन २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मराठा आरक्षण तसेच सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासप्रवर्ग कल्याण हे विषय विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण विभागास हस्तांतरीत करण्यात आले आहेत.

मा. मंत्री महसुल तथा अध्यक्ष मंत्रिमंडळ उपसमिती यांच्या अध्यक्षतेखाली सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासप्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना सन २०१९-२० या शैक्षणिक वर्षापासून राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजना तसेच डॉ. पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता विस्तारीत योजना लागू करणेबाबत दि. २६.६.२०१९ रोजी दुपारी ३.०० वाजता विधानभवन, मुंबई येथे बैठक संपन्न झाली. सदर बैठकीत झालेल्या निर्णयानुसार सदर योजना सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या

मागासप्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना सन २०१९-२० या शैक्षणिक वर्षापासून लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. तद्नुषंगाने खालीलप्रमाणे शासननिर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासप्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना सन २०१९-२० या शैक्षणिक वर्षापासून राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजना तसेच डॉ. पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता विस्तारीत योजना लागू करण्यास याद्वारे शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय विभागाच्या दि. २५.६.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मराठा आरक्षण व SEBC प्रवर्ग कल्याण हा विषय विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण विभागाकडे सोपविण्यात आलेला आहे. SEBC प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजना तसेच डॉ. पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजना (विस्तारीत योजनेसह) लागू करण्यासाठी आवश्यक ती प्रशासकीय कार्यवाही पूर्ण करण्यास (उदाहरणार्थ मा. मंत्रीमंडळाची मान्यता/लेखाशिर्ष/शासन निर्णय/अर्थसंकल्प तरतूद उपलब्ध करुन घेणे इ.) किमान ६ महिन्यांचा कालावधी लागणार आहे. ही बाब तसेच विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण विभागाकडील अपुरे मनुष्यबळ, आगामी विधानसभा सार्वत्रिक निवडणूकीच्या अनुषंगाने लागू होणाऱ्या आदर्श आचारसंहितेमुळे विभागाकडे उपलब्ध होणारा अल्प कालावधी विचारात घेऊन SEBC प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजना तसेच डॉ.पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजना (विस्तारीत योजनेसह) या दोन्ही योजनांसाठी SEBC प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना दयावयाचा पहिला हप्ता संबंधित प्रशासकीय विभागानी सदर दोन्ही योजनांसाठी कार्यान्वित लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध असलेल्या वित्तीय तरतुदीतून अदा करावा.

३. उक्त नमूद दोन्ही योजनांसाठी SEBC प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना दयावयाचा दुसरा हप्ता अदा करण्याच्या कालावधीपर्यंत विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण विभागाची याबाबत आवश्यकती प्रशासकीय कार्यवाही पुर्ण झाली तरच शिष्यवृत्तीचा दुसरा हप्ता देण्याची कार्यवाही विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण विभागामार्फत करण्यात येईल.

४. त्याचप्रमाणे सदर दोन्ही योजनांचा लाभ आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाच्या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना देण्यासाठी आजमितीस जी यंत्रणा व कार्यपध्दती, शासननिर्णय, पात्रतेच्या अटी शर्ती अस्तित्वात आहे त्यात कोणताही बदल न करता प्रचलित यंत्रणा व कार्यपध्दतीद्वारे राज्यातील सामाजिक व आर्थिक दृष्टया मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजना तसेच डॉ. पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजना (विस्तारीत योजनेसह) या दोन्ही योजनांचा लाभ संबंधित प्रशासकीय विभागाकडून देण्यात यावा.

५.	महाडिबीटी पोर्टलवर राज्यातील सामाजिक व आर्थिक दृष्टया मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजना तसेच डॉ. पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजना (विस्तारीत योजनेसह) या दोन्ही योजनांचा लाभ संबंधित प्रशासकीय विभागाकडून देण्याबाबतची आवश्यक ती कार्यवाही देखील उच्च प्राधान्याने करण्यात यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करुन देण्यात आला आहे. त्याचा संगणक साकेतांक क्रमांक २०१९०७१११२१६५००१२२ असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजीटल स्वक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Vijay Vithalrao Weladi

Digitally signed by Vijay Vithalrao Weladi
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Social Justice And Special Assistance Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=4c33d11360090dc60a00f603b2d1b16bd83f0256338774a947f737fede7af039, serialNumber=1e395c154c970776fc5115641f8d6663d6a765cfcf30c8d1f594706468740b6d, cn=Vijay Vithalrao Weladi
Date: 2019.07.11 13:24:10 +05'30'

(वि.वि.वेलादी)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा. मंत्री/मा. राज्यमंत्री, (सर्व) मंत्रालय, मुंबई.मा. मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई
५. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई.
६. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. अपर मुख्य सचिव, शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. प्रधान सचिव (कृषी), कृषी व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०.प्रधान सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११.प्रधान सचिव (पशु संवर्धन, दुग्ध विकास व मत्स्य व्यवसाय) विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२.प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३.प्रधान सचिव, माहिती तंत्रज्ञान (सा.प्र.वि), मंत्रालय, मुंबई.
१४.सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१५.सर्व सन्मानीय विधानपरिषद व विधानसभा सदस्य
१६.महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मुंबई

१७.महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर

१८. अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई

१९.मुख्य महानगर दंडाधिकारी, मुंबई

२०.संचालक, माहिती तंत्रज्ञान (सा.प्र.वि), मंत्रालय, मुंबई.

२१.सर्व विभागीय आयुक्त

२२.सर्व जिल्हाधिकारी

आपण सदर योजना सर्व संबंधित विभागांकडून काटेकोरपणे राबविल्या जाईल यासाठी आवश्यकती कार्यवाही करावी.

२३.मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हापरिषद (सर्व)

२४.समाजकल्याण अधिकारी, जिल्हापरिषद (सर्व)

२५.अध्यक्ष/सदस्य सचिव, जिल्हा जातपडताळणी समिती (सर्व)

२६.महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई

२७.सर्व उपविभागीय अधिकारी (महसुल) तथा उपविभागीय दंडाधिकारी

२८. सर्व तहसिलदार तथा तालुका दंडाधिकारी

२९.प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुळ न्याय शाखा, मुंबई

३०.प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुळ न्याय अपिल शाखा , मुंबई

३१.प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुळ न्याय शाखा, खंडपीठ- नागपूर

३२.प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुळ न्याय अपिल शाखा, खंडपीठ- नागपूर

३३.प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुळ न्याय शाखा, खंडपीठ- औरंगाबाद

३४.प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुळ न्याय अपिल शाखा, खंडपीठ- औरंगाबाद

३५. आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

३६. संचालक, विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

३७. संचालक, उच्च व तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

३८. संचालक, माध्यमिक शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

३९.संचालक, प्राथमिक शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

४०.सदस्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य मागासवर्ग आयोग, पुणे

४१.व्यवस्थापकीय संचालक, सारथी, पुणे

४२.मंत्री, (महसूल), महसूल व वन विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई

४३.मा.मंत्री (विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई

राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्तीयोजनेंतर्गत आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील पात्र विद्यार्थ्यांसाठी लाभाची व्याप्ती वाढविणे व नवीन अभ्यासक्रमांचा समावेश करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
शासन पूरकपत्र क्रमांक : संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.३३२/तांशि-४
मंत्रालय विस्तार भवन, मादाम कामा मार्ग,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक: ०१ मार्च, २०१८

संदर्भ :- १. शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्र.संकीर्ण -२०१७/ प्र.क्र.३३२/तांशि-४, दिनांक ७ /१०/२०१७
२. संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्र. २/एनजीसी/फार्म डी/२०१७/११५६, दिनांक १८/१०/२०१७

शासन पूरकपत्र :-

शासन अधिसूचना क्रमांक टीईएम-२०१६/प्र.क्र/४७३(भाग-२)/तांशि-४, दिनांक २४/४/२०१७ अन्वये उच्च व तंत्र शिक्षण विभागांतर्गत येणारे अभ्यासक्रम अधिसूचित केले आहेत. त्यामधील अनुसूची - ख मध्ये पदवीपूर्व अभ्यासक्रम नमूद केले आहेत. त्यात फार्म डी. या अभ्यासक्रमाचा समावेश आहे. फार्म डी. हा अभ्यासक्रम इयत्ता १२ वी नंतर ६ वर्षाचा पदवीपूर्व अभ्यासक्रम आहे. तसेच या अभ्यासक्रमाचे प्रवेश हे राज्याच्या एमएचटी-सीईटी मार्फत केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रीयेद्वारे करण्यात येतात. त्यामुळे संदर्भ क्र.२ येथील पत्रान्वये संचालक, तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी प्रस्तावित केल्याप्रमाणे सदर व्यावसायिक अभ्यासक्रमाचाही राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत समावेश करणे आवश्यक असल्याने शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्र.संकीर्ण -२०१७/प्र.क्र.३३२/ तांशि-४, दिनांक ७/१०/२०१७ मधील परिशिष्ट "अ" मध्ये नमूद करण्यात आलेल्या अभ्यासक्रमांच्या यादीमध्ये **अनुक्रमांक ३९७ अ** मध्ये फार्म डी. या अभ्यासक्रमाचा समावेश करण्यात येत आहे.

२. सदर शासन पूरकपत्र महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०१८०३०११७३७०३७५०८ असा आहे. हे पूरकपत्र डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

Madan Maruti Morve

Digitally signed by Madan Maruti Morve
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Higher And Technical Education Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=2efbf911362ce57b361b7f36471cb98eb98ed47e7de6b061211b9d7e6e0fc2e3, cn=Madan Maruti Morve
Date: 2018.03.03 16:10:49 +05'30'

(म. मा. मोरवे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा.मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे खाजगी सचिव
४. मा.राज्यमंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे खाजगी सचिव
५. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
६. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई

राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत आर्थिकदृटया दुर्बल घटकातील पात्र विद्यार्थ्यांसाठी लाभाची व्याप्ती वाढविणे व नवीन अभ्यासक्रमांचा समावेश करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.३३२/तांशि-४
मंत्रालय विस्तार भवन, मादाम कामा मार्ग,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई ४०००३२.
दिनांक: ७ ऑक्टोबर, २०१७

<u>संदर्भ:</u> १) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक टीईएम-२०१५/प्र.क्र.२१९/ तांशि-४, दिनांक ३१/०३/२०१६

२) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक टीईएम-२०१६/प्र.क्र.५०१/ तांशि-४, दिनांक १३/१०/२०१६

३) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक टीईएम-२०१६/ प्र.क्र.५५९/ तांशि-४, दिनांक १५/०४/२०१७

४) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक टीईएम-२०१६/ प्र.क्र.५५९/ तांशि-४, दिनांक २१/०६/२०१७

५) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक टीईएम-२०१६/ प्र.क्र.५५९/ तांशि-४, दिनांक ११/०८/२०१७

६) विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण विभाग, शासन निर्णय, क्र.ईबीसी-२०१७/प्र.क्र.१३/शिक्षण, दि.२१/८/२०१७

७) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक टीईएम-२०१६/प्र.क्र.५५९/ तांशि-४, दिनांक १३/०९/२०१७

८) शिक्षण संचालनालय (उच्च शिक्षण) परिपत्रक क्रमांक उशिसं/२००४-०५/ ईबीसी/१४जी, दिनांक १७.२.२००५

<u>प्रस्तावना :</u>

राज्यातील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश घेणाऱ्या आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांसाठी राबविण्यात येत असलेल्या राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत वरील संदर्भ क्र.२, ४ व ५ येथील शासन निर्णयान्वये निश्चित करण्यात आलेल्या खालील निवडक व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी विहित अटी व शर्तींनुसार शासकीय व शासन अनुदानित (शासकीय अभिमत विद्यापीठांसह) व खाजगी विनाअनुदानित (खाजगी

अभिमत/स्वयं अर्थ सहाय्य विद्यापीठे वगळून) महाविद्यालये/तंत्रनिकेतनांमध्ये शासनाच्या सक्षम प्राधिकाऱ्यामार्फत केंद्रिभूत प्रवेश प्रक्रीयेद्वारे प्रवेश घेणा-या आर्थिकदृष्टया मागास प्रवर्गातील ज्या विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबाचे (दोन्ही पालकांचे एकत्रित) वार्षिक उत्पन्न रु. ६ लाख किंवा त्यापेक्षा कमी आहे, अशा विद्यार्थ्यांना (व्यवस्थापन कोटयातील प्रवेशित विद्यार्थी वगळून) शिक्षण शुल्काच्या ५० टक्के इतकी शिष्यवृत्ती देण्यात येते.

अ.क्र	विभागाचे नांव	अभ्यासक्रम
१.	उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग	**पदविका:** अभियांत्रिकी, औषधनिर्माणशास्त्र, हॉटेल मॅनेजमेंट अँड कॅटरिंग टेक्नॉलॉजी **पदवी:** अभियांत्रिकी,औषधनिर्माणशास्त्र, हॉटेल मॅनेजमेंट अँड कॅटरिंग टेक्नॉलॉजी, वास्तुशास्त्र. **पदव्युत्तर पदवी:** मास्टर ऑफ बिझिनेस मॅनेजमेंट / मास्टर ऑफ मॅनेजमेंट स्टडीज, मास्टर ऑफ कॉम्प्युटर अप्लिकेशन
२.	वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग	**पदवी:**एम.बी.बी.एस.,बी.डी.एस.,बी.ए.एम.एस., बी.एच.एम.एस.,बी.यु.एम.एस.,बी.पी.टी.एच., बी.ओ.टी.एच. व नर्सिंग
३.	कृषी विभाग	**पदविका :**कृषी **पदवी :** कृषी व संलग्न विषय, फलोत्पादन, जैव तंत्रज्ञान, अन्न तंत्रज्ञान, शेती व्यवस्थापन **पदव्युत्तर पदवी :** कृषी व संलग्न विषय
४.	पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग	**पदविका:** दुग्धव्यवसाय व्यवस्थापन, पशुसंवर्धन व्यवस्थापन. **पदवी:** प्राणिशास्त्र व पशुसंवर्धन, दुग्धतंत्रज्ञान, मत्स्यविज्ञान **पदव्युत्तर पदवी:** प्राणिशास्त्र

२) वरील पैकी वैद्यकीय शिक्षण विभागाच्या अखत्यारितील एम.बी.बी.एस. (बॅचलर ऑफ मेडिसिन अँड बॅचलर ऑफ सर्जरी) व बी.डी.एस. (बॅचलर ऑफ डेंटल सर्जरी) या अभ्यासक्रमांसाठी शासकीय, शासन अनुदानित आणि खाजगी विनाअनुदानित (खाजगी अभिमत विद्यापीठे व स्वयंअर्थ सहाय्य विद्यापीठे वगळून) महाविद्यालयांमध्ये शासनाच्या सक्षम प्राधिका-यामार्फत केंद्रिभूत प्रवेश प्रक्रीयेद्वारे प्रवेश घेणाऱ्या व सध्या विविध शैक्षणिक वर्षात शिकत असलेल्या विद्यार्थ्यांपैकी (व्यवस्थापन कोटयातील प्रवेश वगळून) ज्या विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबाचे वार्षिक उत्पन्न रु. २.५० लाख किंवा त्यापेक्षा कमी आहे, अशा विद्यार्थ्यांना (व्यवस्थापन कोटयातील प्रवेशित विद्यार्थी वगळून) संदर्भ क्र.२ येथील शासन निर्णयान्वये शिक्षण शुल्काच्या ५० टक्के इतकी शिष्यवृत्ती देण्यात येते.

तसेच या वैद्यकीय अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेणाऱ्या आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांपैकी ज्या विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबाचे वार्षिक उत्पन्न रु. २.५० लाख पेक्षा जास्त व रु. ६ लाख किंवा त्यापेक्षा कमी आहे, अशा विद्यार्थ्यांना (व्यवस्थापन कोटयातील प्रवेशित विद्यार्थी वगळून) त्यांच्या प्रवेशित अभ्यासक्रमासाठी शुल्क नियामक प्राधिकरणाद्वारे निश्चित केलेले शैक्षणिक शुल्क महाविद्यालयास देण्यासाठी राष्ट्रीयकृत अथवा अनुसूचित बँकेकडून शैक्षणिक कर्ज घेतले असल्यास त्या कर्जावरील व्याजाची रक्कम ही राष्ट्रीयकृत बँकेकडून देण्यात येणाऱ्या शैक्षणिक कर्जावरील व्याजाच्या मर्यादेपर्यन्तची रक्कम ही वरील संदर्भ क्र.२ येथील शासन निर्णयान्वये अनुदान स्वरुपात शासनाकडून संबंधित बँकेस अदा करण्यात येते.

३) शासनाने वरील संदर्भ क्रमांक ३ येथील शासन निर्णयान्वये उपरोक्त नमूद "राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजना" अंतर्गत पात्र लाभार्थ्यांना देण्यात येणारी लाभाची रक्कम ही थेट स्वरुपात लाभार्थ्यांच्या आधारसंलग्नीत बँक खात्यात संबंधित प्रशासकीय विभागाकडून शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून जमा करण्याचा देखील शासनाने यापूर्वी निर्णय घेतला आहे.

४) शासनाने वरील संदर्भ क्र.६ येथील दिनांक २१/०८/२०१७ च्या शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या यादीतील विविध व्यावसायिक व बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रमांपैकी उपरोक्त प्रचलित राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील पात्र विद्यार्थ्यांकरीता या सोबतच्या परिशिष्ट "अ" मधील नमूद अभ्यासक्रमांना सध्या शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्तीचा लाभ देण्यात येत आहे. तसेच संदर्भ क्र.६ येथील शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या यादीतील काही अभ्यासक्रम सद्य:स्थितीत राज्यातील अकृषी विद्यापीठात अस्तित्वात नसल्याचे निदर्शनास आले असून याची यादी या शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट "क" मध्ये नमूद केली आहे. याशिवाय संदर्भ क्र.६ येथील शासन निर्णयामध्ये नमूद केलेले जे अभ्यासक्रम सध्या विविध महाविद्यालयात कार्यान्वित आहेत, परंतु यापैकी ज्या अभ्यासक्रमांना आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्याकरीता असलेल्या प्रचलित योजनेंतर्गत लाभ देण्यात येत नाही, अशा अभ्यासक्रमांची यादी परिशिष्ट "ब" मध्ये नमूद केली आहे. सबब, प्रचलित योजनेंतर्गत आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना सध्या ज्या अभ्यासक्रमांसाठी लाभ देण्यात येतो अशा अभ्यासक्रमांशिवाय वरील परिशिष्ट "ब" येथील अभ्यासक्रमांसाठी देखील या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना लाभ देण्यासाठी या अभ्यासक्रमांचाही नव्याने प्रचलित योजनेत समावेश करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

५) तसेच संदर्भ क्र.२ येथील शासन निर्णयान्वये उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारीतील शासकीय, अशासकीय अनुदानित व अंशत: अनुदानित (टप्पा अनुदानावरील-विनाअनुदानित) महाविद्यालयांमधील आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांकरीता देण्यात येणाऱ्या शिष्यवृत्तीसाठी विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबाची वार्षिक उत्पन्न मर्यादा ही रुपये २.५० लाख इतकी केली आहे. सध्या शासकीय, अशासकीय अनुदानित व अंशत: अनुदानित (टप्पा अनुदानावरील-विना अनुदानित) महाविद्यालयांमधील अभ्यासक्रमासाठी सदरची उत्पन्न मर्यादा असणाऱ्या या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांकडून शिक्षण शुल्क आकारण्यात येत नाही. त्यामुळे या विद्यार्थ्यांना अप्रत्यक्षरित्या शासनाकडून शिक्षण शुल्काच्या १०० टक्के इतकी शिष्यवृत्ती देण्यात येते. तथापि, सदरची वरील वार्षिक उत्पन्न मर्यादा ही रुपये २.५० लाख वरुन रुपये ६.०० लाख इतकी करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते.

६) तसेच सध्या उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारीतील केवळ शासकीय व अशासकीय अनुदानित व अंशत: अनुदानित (टप्पा अनुदानावरील-विना अनुदानित) महाविद्यालयातील व्यावसायिक व बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रमासाठीच प्रचलित शिष्यवृत्ती मर्यादीत असून त्याची व्याप्ती वाढवून शासकीय/अशासकीय अनुदानित व अंशत: अनुदानित (टप्पा अनुदानावरील - विना अनुदानित) संस्थांशिवाय कायम विना अनुदानित महाविद्यालयातील अभ्यासक्रमांकरीताही लागू करण्याबाबत शासन स्तरावर विचार सुरु होता.

७) याशिवाय नव्याने समाविष्ट होणाऱ्या अभ्यासक्रमांपैकी उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारीतील बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रमासाठी शासकीय/अशासकीय अनुदानित व अंशत: अनुदानित (टप्पा अनुदानावरील-विना अनुदानित) महाविद्यालये व अकृषी विद्यापीठे व त्या विद्यापीठांतर्गत असलेल्या उपकेंद्रांमधील अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेणाऱ्या आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्काच्या १०० टक्के शिष्यवृत्ती देण्याची बाब विचाराधीन होती. तसेच उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारितील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी शासकीय / अनुदानित महाविद्यालयात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांपैकी ज्या विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबाचे वार्षिक उत्पन्न रु.२.५० लाख किंवा त्यापेक्षा कमी आहे त्यांना प्रचलित पध्दतीनुसार शिक्षण शुल्काच्या १०० टक्के व ज्या विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबाचे वार्षिक उत्पन्न रु.२.५० लाख पेक्षा जास्त व रु.६.०० लाख किंवा त्यापेक्षा कमी आहे, त्यांना शिक्षण शुल्काच्या ५० टक्के शिष्यवृत्ती देण्याची बाब विचाराधीन होती. तसेच उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारितील कायम विना अनुदानित महाविद्यालयांमधील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेशित ज्या विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबाचे वार्षिक उत्पन्न रु.६.०० लाख किंवा त्यापेक्षा कमी आहे, त्या आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्काच्या ५० टक्के शिष्यवृत्ती लागू करणे देखील शासनाच्या विचाराधीन होते.

८) वरील संदर्भ क्र. ८ येथील परिपत्रकातील तरतूदीनुसार सध्या उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारितील अनुदानित महाविद्यालयात प्रवेश घेणाऱ्या आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना १०० टक्के शिष्यवृत्ती देण्यात येत असल्याने या संस्थांना रु. १७०/- (रु. १२५/- प्रयोगशाळा शुल्क व रु. ४५/- इतर शुल्क) प्रति विद्यार्थी इतकी प्रतिपूर्ती करण्यात येते. तसेच टप्पा अनुदानावरील उपरोक्त दराने प्रतिपूर्तीशिवाय पदवी व पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमांसाठी प्रति विद्यार्थी अनुक्रमे रु. ४००/- व रु. ८००/- प्रति विद्यार्थी इतकी प्रतिपूर्ती शासनाकडून करण्यात येते. परंतु वरील परिच्छेदांमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे प्रस्तावित सुधारित दराने शिष्यवृत्ती विद्यार्थ्यास थेट लाभ स्वरुपात हस्तांतरण (DBT) द्वारे यापुढे देण्यात येणार असल्याने विद्यार्थ्यांना वरीलप्रमाणे अनुदानित/टप्पा अनुदानावरील संस्थांना सध्या देण्यात येणारी प्रतिपूर्ती बंद करण्याचे विचाराधीन होते.

९) तसेच आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील सर्व विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या परीक्षेकरीता संबंधित विद्यापीठ, तंत्र शिक्षण मंडळ, उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, इत्यादींकडून आकारण्यात येणाऱ्या परीक्षा शुल्काच्या ५० टक्के मर्यादेपर्यन्तचे व बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या परीक्षेकरीता १०० टक्के परीक्षा शुल्काची प्रतिपूर्ती करण्याची बाब विचाराधीन होती.

१०) शासनाने वरील संदर्भ क्र.२ येथील शासन निर्णयान्वये राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत निर्धारित केलेल्या निवडक व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेणाऱ्या अल्प भूधारक शेतकरी आणि नोंदणीकृत मजूरांच्या पाल्यांकरीता डॉ.पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजना शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ पासून लागू केली आहे. तथापि, नव्याने वरीलप्रमाणे समाविष्ट होणाऱ्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमांचा देखील समावेश हा डॉ.पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजनेंतर्गत करण्याचा व त्यानुसार या व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेणाऱ्या अल्प भूधारक शेतकरी आणि नोंदणीकृत मजूरांच्या पाल्यांना डॉ.पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजना शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून देण्याचे विचाराधीन होते.

११) तसेच ज्या विद्यार्थ्यांचे पाल्य अल्प भूधारक शेतकरी / नोंदणीकृत मजूर नाहीत, परंतु ज्या विद्यार्थ्यांचे कुटूंबाचे (दोन्ही पालकांचे एकत्रित) वार्षिक उत्पन्न रु.१.०० लाख किंवा त्यापेक्षा कमी आहे, अशा विद्यार्थ्यांना प्रचलित व नव्याने समाविष्ट करण्यात येणाऱ्या निवडक व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसह बिगर व्यावसायिक आणि उच्च माध्यमिक (इयत्ता ११ वी/ १२ वी) अभ्यासक्रमांसाठी शैक्षणिक वर्षातील १० महिन्याकरीता शिक्षणासाठी निर्वाह भत्ता देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

१२) यानुसार मंत्रिमंडळाने दिनांक १०/०८/२०१७ रोजीच्या बैठकीत दिलेल्या मान्यतेनुसार वित्त विभागाच्या सहमतीने सदर शासन निर्णय निर्गमित करण्याचे प्रस्तावित होते.

शासन निर्णय:

प्रचलित राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील पात्र विद्यार्थ्यांकरीता या सोबतच्या परिशिष्ट "अ" मधील नमूद अभ्यासक्रमांना सध्या शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्तीचा लाभ देण्यात येत आहे. तसेच संदर्भ क्र.६ येथील शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या यादीतील काही अभ्यासक्रम सद्य:स्थितीत अकृषी विद्यापीठात अस्तित्वात नसल्याचे निदर्शनास आले असून याची यादी या शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट "क" मध्ये नमूद केली आहे. याशिवाय संदर्भ क्र.६ येथील शासन निर्णयामध्ये नमूद केलेले जे अभ्यासक्रम सध्या विविध महाविद्यालये/विद्यापीठात कार्यान्वित आहेत, परंतु यापैकी ज्या अभ्यासक्रमांना आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्याकरीता असलेल्या प्रचलित योजनेंतर्गत लाभ देण्यात येत नाही, अशा अभ्यासक्रमांची यादी परिशिष्ट "ब" मध्ये नमूद केली आहे. सबब, प्रचलित योजनेंतर्गत आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना सध्या ज्या अभ्यासक्रमांसाठी लाभ देण्यात येतो अशा अभ्यासक्रमांशिवाय परिशिष्ट "ब" येथील अभ्यासक्रमांचाही नव्याने प्रचलित योजनेत समावेश करण्यात येत आहे.

२) या विभागांतर्गत येणाऱ्या <u>उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारितील परिशिष्ट "अ" व परिशिष्ट "ब" मधील अभ्यासक्रमांसाठी-</u>

(अ) सध्या केवळ शासकीय / अशासकीय अनुदानित / अंशत: अनुदानित (टप्पा अनुदान - विनाअनुदानित) महाविद्यालयातील व अकृषी विद्यापीठे व त्या विद्यापीठांतर्गत असलेल्या उपकेंद्रांमधील व्यावसायिक व बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठीच मर्यादित असलेल्या शिष्यवृत्तीची व्याप्ती वाढवून शासकीय / अशासकीय अनुदानित / अंशत: अनुदानित (टप्पा अनुदान - विनाअनुदानित) महाविद्यालये व अकृषी विद्यापीठे व त्या विद्यापीठांतर्गत असलेल्या उपकेंद्रांशिवाय, कायम विना अनुदानित महाविद्यालयातील अभ्यासक्रमांकरीताही (खाजगी अभिमत विद्यापीठे/ स्वयं अर्थसहाय्यित खाजगी विद्यापीठे वगळून) सदर शिष्यवृत्ती योजना लागू करण्यात येत आहे.

(ब) शासकीय / अशासकीय अनुदानित / अंशत: अनुदानित (टप्पा अनुदान -विनाअनुदानित) कायम विना अनुदानित महाविद्यालयांमध्ये व अकृषी विद्यापीठे व त्या विद्यापीठांतर्गत असलेल्या उपकेंद्रांमधील (खाजगी अभिमत विद्यापीठे/ स्वयं अर्थसहाय्यित खाजगी विद्यापीठे वगळून) व्यावसायिक व बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेणाऱ्या आर्थिकदृष्टया दुर्बल

घटकातील विद्यार्थ्यांकरीता शिष्यवृत्तीच्या लाभासाठी विद्यार्थ्याच्या कुटूंबाचे (दोन्ही पालकांचे एकत्रित) वार्षिक उत्पन्न मर्यादा ही रु. २.५० लाख वरुन रु. ६.०० लाख करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

(क) उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारितील वरील परिच्छेद-१ येथे नमूद केल्याप्रमाणे प्रचलित तसेच नव्याने समाविष्ट होणा-या अभ्यासक्रमांकरीता खालीलप्रमाणे लाभ देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे -

(१) शासकीय / अशासकीय अनुदानित / अंशत: अनुदानित (टप्पा अनुदान - विनाअनुदानित)/ कायम विना अनुदानित महाविद्यालयांमध्ये व अकृषी विद्यापीठे व त्या विद्यापीठांतर्गत असलेल्या उपकेंद्रांमध्ये (खाजगी अभिमत विद्यापीठे/ स्वयं अर्थसहाय्यित खाजगी विद्यापीठे वगळून) बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रमासाठी विहित केलेल्या प्रवेश प्रक्रियेचा अवलंब करुन प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना सक्षम प्राधिकाऱ्याने निश्चित केल्याप्रमाणे आकारण्यात येणाऱ्या शिक्षण शुल्काच्या १०० टक्के मर्यादेपर्यंतचे शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती स्वरुपात देय राहील.

(२) मान्यताप्राप्त व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी शासकीय/ अशासकीय अनुदानित अभ्यासक्रमांना शासनाने विहित केलेल्या कार्यपद्धतीनुसार व व्यवस्थापन कोटा असल्यास या कोटयातील प्रवेश वगळून उर्वरित जागांवर प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांपैकी ज्यांच्या कुटूंबाचे वार्षिक उत्पन्न रु.२.५० लाखापेक्षा कमी आहे, त्यांना सक्षम प्राधिकाऱ्याने निश्चित केल्याप्रमाणे आकारण्यात येणाऱ्या शिक्षण शुल्काच्या १०० टक्के शिष्यवृत्ती देय राहील. तसेच ज्या विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबाचे वार्षिक उत्पन्न रु.२.५० लाख पेक्षा जास्त व रु.६.०० लाख किंवा त्यापेक्षा कमी आहे त्यांना सक्षम प्राधिकाऱ्याने निश्चित केल्याप्रमाणे आकारण्यात येणाऱ्या शिक्षण शुल्काच्या ५० टक्के मर्यादेपर्यंतचे शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती स्वरुपात देय राहील.

(३) तसेच मान्यताप्राप्त व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी अंशत: अनुदानित (टप्पा अनुदान - विनाअनुदानित) व कायम विना अनुदानित अभ्यासक्रमांना शासनाने विहित केलेल्या कार्यपद्धतीनुसार प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांपैकी ज्या विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबाचे वार्षिक उत्पन्न रु.६.०० लाख किंवा त्यापेक्षा कमी आहे, त्या आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना सक्षम प्राधिकाऱ्याने निश्चित केल्याप्रमाणे आकारण्यात येणाऱ्या शिक्षण शुल्काच्या ५० टक्के मर्यादेपर्यंतचे शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती स्वरुपात देय राहील.

(४) उच्च शिक्षण संचालनालयांतर्गत अभ्यासक्रमांकरीता या शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत शिक्षण शुल्काची प्रतिपूर्ती पुढीलप्रमाणे देय राहील :-

उत्पन्न मर्यादा	शुल्क प्रकार	अभ्यासक्रम			
		शासकीय	अशासकीय अनुदानित	अंशत: अनुदानित (टप्पा अनुदानित - विनाअनुदानित)	कायम विनाअनुदानित
व्यावसायिक अभ्यासक्रम					
रु.२.५० लाख पर्यंत	शिक्षण शुल्क	१००%	१००%	५०%	५०%
रु.२.५० लाख ते रु.६ लाखापर्यंत	शिक्षण शुल्क	५०%	५०%	५०%	५०%
बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रम					
रु.६ लाखापर्यंत	शिक्षण शुल्क	१००%	१००%	१००%	१००%

३) उपरोक्तप्रमाणे उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारीतील अभ्यासक्रमांकरीता प्रस्तावित सुधारित दराने शिष्यवृत्ती विद्यार्थ्यास यापुढे थेट लाभ हस्तांतरण (DBT) द्वारे देण्यात येणार असल्याने यापूर्वीची वरील संदर्भ क्र.८ येथील परिपत्रकानुसार प्रचलित उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारीतील शिष्यवृत्ती योजना अधिक्रमित करण्यात येत असून शासकीय / अशासकीय अनुदानित / अंशत: अनुदानित (विनाअनुदानित - टप्पा अनुदान) महाविद्यालयांना रु. १२५/- प्रयोगशाळा शुल्क (विज्ञान विधी शाखेसाठी) व रु. ४५/- (ग्रंथालय शुल्क रु.१०/-, जिमखाना शुल्क रु.२०/- व इतर शुल्क रु.१५/-) प्रति ईबीसी पात्रताधारक विद्यार्थ्याकरीता देण्यात येणारी प्रतिपूर्ती यापुढे देय राहणार नाही. तसेच या प्रतिपूर्तीशिवाय अंशत: अनुदानित (टप्पा अनुदान-विनाअनुदानित) महाविद्यालयांना प्रति ईबीसी पात्रताधारक विद्यार्थ्यांकरीता पदवी (रु.४००/-) व पदव्युत्तर पदवी (रु.८००/-) देण्यात येणारी शिक्षण शुल्काची प्रतिपूर्तीही यापुढे देय राहणार नाही.

४) उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या अधिपत्याखालील तंत्र शिक्षण संचालनालय व कला संचालनालयाच्या अखत्यारितील शासकीय, शासन अनुदानित व कायम विनाअनुदानित महाविद्यालये/शासकीय विद्यापीठे व त्या विद्यापीठांतर्गत येणाऱ्या उपकेंद्रांमधील (खाजगी अभिमत विद्यापीठे / स्वयं अर्थसहाय्यित खाजगी विद्यापीठे वगळून) मान्यता प्राप्त व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी शासनाच्या सक्षम प्राधिकरणामार्फत केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रीयेव्दारे (व्यवस्थापन कोटयातील / संस्थास्तरावरील प्रवेश वगळून) प्रवेशित विद्यार्थ्यांपैकी ज्या विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबाचे वार्षिक उत्पन्न रु.६.०० लाख किंवा त्यापेक्षा कमी आहे अशा आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील

विद्यार्थ्यांकडून शुल्क नियामक प्राधिकरणाव्दारे निश्चित केल्याप्रमाणे आकारण्यात येणाऱ्या शिक्षण शुल्काच्या ५० टक्के मर्यादेपर्यंतचे शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती स्वरुपात देण्यात येईल. तसेच या संचालनालयाच्या अखत्यारितील बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी शासनाने विहित केलेल्या प्रवेश प्रक्रीयेचा अवलंब करुन प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांकडून सक्षम प्राधिकरणाने निश्चित केल्याप्रमाणे आकारण्यात येणाऱ्या शिक्षण शुल्काच्या १०० टक्के मर्यादेपर्यंतचे शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती स्वरुपात देण्यात येईल.

५) याचप्रमाणे अन्य प्रशासकीय विभागाच्या अखत्यारितील शासकीय, शासन अनुदानित, अंशत: अनुदानित (अनुदानाच्या टप्प्यावरील) व कायम विनाअनुदानित महाविद्यालये / शासकीय विद्यापीठे व त्या विद्यापीठांतर्गत येणाऱ्या उपकेंद्रांमधील (खाजगी अभिमत विद्यापीठे / स्वयं अर्थसहाय्यित खाजगी विद्यापीठे वगळून) मान्यता प्राप्त व्यावसायिक अभ्यासक्रमांपैकी एम.बी.बी.एस. (बॅचलर ऑफ मेडिसीन अँड बॅचलर ऑफ सर्जरी) व बी.डी.एस. (बॅचलर ऑफ डेंटल सर्जरी) हे अभ्यासक्रम वगळून उर्वरित व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी शासनाच्या सक्षम प्राधिकरणामार्फत केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रीयेव्दारे (व्यवस्थापन कोटयातील संस्थास्तरावरील प्रवेश वगळून) प्रवेशित विद्यार्थ्यांपैकी ज्या विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबाचे वार्षिक उत्पन्न रु.६.०० लाख किंवा त्यापेक्षा कमी आहे अशा आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांकडून सक्षम प्राधिकाऱ्याने निश्चित केल्याप्रमाणे आकारण्यात येणाऱ्या शिक्षण शुल्काच्या ५० टक्के मर्यादेपर्यंतचे शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती स्वरुपात देण्यात येईल. तसेच बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रमासाठी शासनाने विहित केलेल्या प्रवेश प्रक्रीयेचा अवलंब करुन प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांकडून सक्षम प्राधिकाऱ्याने निश्चित केल्याप्रमाणे आकारण्यात येणाऱ्या शिक्षण शुल्काच्या १०० टक्के मर्यादेपर्यंतचे शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती स्वरुपात देण्यात येईल.

६) वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभागाच्या अखत्यारितील शासकीय, शासन अनुदानित, अंशत: अनुदानित (अनुदानाच्या टप्प्यावरील) व कायम विनाअनुदानित महाविद्यालयातील (खाजगी अभिमत विद्यापीठे / स्वयं अर्थसहाय्यित खाजगी विद्यापीठे वगळून) मान्यता प्राप्त एम.बी.बी.एस. (बॅचलर ऑफ मेडिसीन अँड बॅचलर ऑफ सर्जरी) व बी.डी.एस. (बॅचलर ऑफ डेंटल सर्जरी) या अभ्यासक्रमांसाठी शासनाच्या सक्षम प्राधिकरणामार्फत केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रीयेव्दारे (व्यवस्थापन कोटयातील संस्थास्तरावरील प्रवेश वगळून) प्रवेश घेतलेल्या आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांपैकी ज्या विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबाचे वार्षिक उत्पन्न रु.२.५० लाख किंवा त्यापेक्षा कमी आहे, अशा आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांकडून शुल्क नियामक प्राधिकरणाव्दारे निश्चित केल्याप्रमाणे आकारण्यात येणाऱ्या शिक्षण शुल्काच्या ५० टक्के मर्यादेपर्यंतचे शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती स्वरुपात देण्यात येईल. तसेच ज्या विद्यार्थ्यांचे वार्षिक उत्पन्न रु.२.५० लाख पेक्षा जास्त

व रु.६.०० लाख किंवा त्यापेक्षा कमी आहे, अशा आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना सक्षम शुल्क नियामक प्राधिकरणाव्दारे निश्चित केल्याप्रमाणे शिक्षण शुल्क महाविद्यालयास देण्यासाठी राष्ट्रीयकृत अथवा अनुसूचित बँकेकडून शैक्षणिक कर्ज घेतले असल्यास त्या कर्जावरील व्याजाची रक्कम ही राष्ट्रीयकृत बँकेकडून देण्यात येणाऱ्या शैक्षणिक कर्जावरील व्याजाच्या मर्यादेपर्यंतची रक्कम ही अनुदान स्वरुपात शासनाकडून संबंधित बँकेस वरील संदर्भ क्र.२ येथील शासन निर्णयानुसार अदा करण्यात येईल.

७) वरीलप्रमाणे शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्तीचा देण्यात येणारा लाभ हा शासनाने वेळोवेळी निर्धारित केलेल्या निवडक अभ्यासक्रमांसाठीच मर्यादित असेल.

८) तसेच सदरच्या सुधारीत राजर्षि छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत विविध प्रशासकीय विभागाच्या अखत्यारितील शासन मान्यता प्राप्त व्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या परीक्षेकरीता संबंधित विद्यापीठ, तंत्र शिक्षण मंडळ, उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, इत्यादींकडून आकारण्यात येणाऱ्या परीक्षा शुल्काच्या ५० टक्के मर्यादेपर्यन्तचे व शासन मान्यताप्राप्त बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या परीक्षेकरीता १०० टक्के परीक्षा शुल्काची प्रतिपूर्ती ही शिष्यवृत्ती स्वरुपात पात्र विद्यार्थ्यांना करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

९) तसेच शासनाने वरील संदर्भ क्र.२ येथील शासन निर्णयान्वये राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत निर्धारित केलेल्या निवडक व्यावसायिक अभ्यासक्रमांशिवाय सदरच्या सुधारीत योजनेनुसार वरीलप्रमाणे नव्याने समाविष्ट करण्यात आलेल्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना देखील प्रवेश घेणाऱ्या अल्प भूधारक शेतकरी आणि नोंदणीकृत मजूरांच्या पाल्यांना डॉ.पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजना शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून लागू करण्यात येत आहे.

१०) याशिवाय ज्या विद्यार्थ्यांचे पालक अल्प भूधारक शेतकरी / नोंदणीकृत मजूर नाहीत, परंतु ज्या विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबाचे (दोन्ही पालकांचे एकत्रित) वार्षिक उत्पन्न रु.१.०० लाख किंवा त्यापेक्षा कमी आहे, अशा विद्यार्थ्यांना प्रचलित व नव्याने समाविष्ट करण्यात येणाऱ्या निवडक व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसह बिगर व्यावसायिक आणि उच्च माध्यमिक (इयत्ता ११ वी/ १२ वी) अभ्यासक्रमांसाठी, शैक्षणिक वर्षातील दहा महिन्याकरीता प्रतिमाह खालील नमूद दराप्रमाणे निर्वाह भत्ता अदा करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

अभ्यासक्रम	शैक्षणिक वर्षातील दहा महिन्याकरीता अनुज्ञेय निर्वाह भत्ता
व्यावसायिक अभ्यासक्रम (अल्प भूधारक शेतकरी / नोंदणीकृत मजूरांचे पाल्य वगळून)	रु. ३०००/-
बिगर व्यावसायिक	रु.२०००/-
उच्च माध्यमिक (इयत्ता ११ वी/ १२ वी)	रु.१०००/-

तथापि, वरील संदर्भ क्र.२ येथील शासन निर्णयान्वये डॉ.पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजनेंतर्गत व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेशित अल्पभूधारक शेतकरी / नोंदणीकृत मजूरांच्या पाल्यांना निर्वाह भत्याचा लाभ मिळणार असल्यामुळे यांना पुन्हा सदरच्या नवीन निर्वाह भत्ता योजनेचा लाभ मिळणार नाही.

योजनेंतर्गत लाभाच्या पात्रतेसाठी अटी व शर्ती -

११) सदर योजनेचा लाभ हा शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ व त्यापूर्वी ज्या विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला आहे व सध्या विविध शैक्षणिक सत्रात शिकत आहेत अशा महाराष्ट्रातील अधिवासधारक व वादग्रस्त महाराष्ट्र - कर्नाटक सीमा क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांसह जे विद्यार्थी विहित अटी व शर्तींची पूर्तता करतील अशा सर्व पात्र विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून पुढे लाभ अनुज्ञेय असेल. यानुसार योजनेची अंमलबजावणी सर्व संबंधित प्रशासकीय विभागांनी व त्यांच्या अखत्यारितील संचालनालयांनी करावी. तसेच सदर योजनेची अंमलबजावणी महाडीबीटी पोर्टलव्दारे ऑन-लाईन पध्दतीने करण्यासाठी संचालक, माहिती तंत्रज्ञान संचालनालय यांनी आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

१२) तसेच सक्षम प्राधिकरणाने दिलेले अधिवास प्रमाणपत्र प्रत्येक इच्छुक लाभार्थ्याने अर्जासमवेत सादर करणे आवश्यक असेल.

१३) सदर प्रयोजनार्थ लाभाकरिता दरवर्षी अर्ज करताना त्यासंबंधीत शैक्षणिक वर्षाच्या लगतपूर्वीच्या वित्तीय वर्षाचे उत्पन्न विचारात घेऊन किमान संबंधित तहसिलदार अथवा सक्षम अधिकाऱ्याने दिलेले उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक असेल. संबंधित तहसिलदार अथवा सक्षम अधिकाऱ्याने दिलेले उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र पालकांच्या प्रत्यक्ष उत्पन्नापेक्षा कमी आढळून आल्यास / बोगस आढळून आल्यास सदर प्रमाणपत्र निर्गमित करणारे अधिकारी, संबंधित विद्यार्थी आणि पालकाविरुध्द फौजदारी स्वरुपाचा गुन्हा दाखल करण्यात येईल.

१४) सक्षम प्राधिकाऱ्याकडून संबंधीत विद्यार्थ्यास कुटूंबाच्या उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र देताना त्या विद्यार्थ्याच्या पालकांचे (आई व वडिल यांचे एकत्रित) वार्षिक उत्पन्न विचारात घ्यावे. तसेच ज्या

विद्यार्थ्यांचे आई-वडिल (पालक) हयात नसल्यामुळे उत्पन्न प्रमाणपत्र सादर करण्यास अडचण असल्यास उत्पन्न प्रमाणपत्राऐवजी संबंधीत शैक्षणिक संस्थानी आवश्यक त्या सर्व कागदपत्रांची तपासणी करुन त्याप्रमाणे पात्रतेकरीता प्रमाणित करुन योजनेची अंमलबजावणी करणाऱ्या सक्षम अधिकाऱ्यांस सर्व कागदपत्रांसह शिफारस करावी. अशा प्रकारे प्राप्त शिफारशींच्या आधारे प्रकरणनिहाय तपासणी करुन योजनेची अंमलबजावणी करणाऱ्या सक्षम अधिकाऱ्याने अशा अनाथ विद्यार्थ्यांना योजनेच्या पात्रतेसाठी प्रमाणपत्र द्यावे.

१५) सदर योजनेचा लाभ हा कुटूंबातील केवळ दोन अपत्यांपर्यंत मर्यादित असेल.

१६) या योजनेचा लाभ हा दूरस्थ पध्दतीने (Open / Distance / Virtual Learning) अथवा अर्धवेळ (Part-time) स्वरुपात चालविल्या जाणाऱ्या अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना मिळणार नाही.

१७) सदर योजनेंतर्गत देण्यात येणारा लाभ हा शासनाने वेळोवेळी निर्धारित केलेल्या निवडक पूर्णवेळ अभ्यासक्रमांसाठी राज्यातील विद्यापीठे / तंत्र शिक्षण मंडळ/ माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ यांना संलग्नित असलेल्या शासकीय, शासन अनुदानित, अंशतः अनुदानित (टप्पा अनुदानावरील- विनाअनुदानित) व कायम विनाअनुदानित महाविद्यालये, शासकीय विद्यापीठे आणि शासकीय /अनुदानित अभिमत विद्यापीठ (स्वयं अर्थसहाय्यित खाजगी विद्यापीठे व खाजगी अभिमत विद्यापीठे वगळून) या मध्ये प्रवेश घेणाऱ्या आर्थिकदृष्या दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यासाठीच मर्यादित राहिल.

१८) तसेच लाभाकरीता अनुज्ञेय असलेला अभ्यासक्रम सुरु करण्यास शासनाची व संबंधित सक्षम संस्थांची (AICTE /PCI /COA /MCI /NCTE, विद्यापीठ / शिक्षण मंडळ, इत्यादी) पूर्व मान्यता व संलग्नता असणे आवश्यक असेल.

१९) वरीलप्रमाणे नव्याने निर्धारित केलेल्या अभ्यासक्रमांपैकी व्यावसायिक व बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना संबंधित अधिनियमातील तरतूदीनुसार शासनाने प्रवेश प्रक्रीयेकरीता नियुक्त केलेल्या सक्षम प्राधिकरणाच्या केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रीयेव्दारे (CAP) / शासनाने वेळोवेळी विहित केलेल्या पध्दतीनुसार प्रवेश घेणे बंधनकारक असेल.

२०) शासनाच्या विविध शिष्यवृत्ती योजनांपैकी केवळ कोणत्याही एकाच योजनेंतर्गत लाभ मिळण्यास संबंधित विद्यार्थी पात्र असेल.

२१) सदर योजनेच्या लाभाकरीता शासकीय अथवा शासन अनुदानित शैक्षणिक संस्था किंवा शासकीय विदयापीठ यांचेबाबतीत शासनाने निर्धारित केलेली व अन्य सर्व खाजगी अंशत: अनुदानित (टप्पा अनुदानावरील) व कायम विनाअनुदानित शैक्षणिक संस्थांच्याबाबतीत संबंधित अधिनियमातील तरतूदीनुसार सक्षम प्राधिकरणाने प्रत्येक वर्षी निश्चित केलेल्या शिक्षण शुल्काच्या

आधारे अनुज्ञेय मर्यादेपर्यंतची रक्कम, विहित परीक्षा शुल्क आणि निर्वाह भत्ता हा वरील संदर्भ क्र.३ येथील शासन निर्णयात नमूद केलेल्या पध्दतीनुसार पात्र लाभार्थी विद्यार्थ्याच्या आधार संलग्नित बँक खात्यात थेट जमा करण्यात येईल.

२२) सदर योजनांतर्गत लाभ घेण्यासाठी संबंधित शैक्षणिक वर्षात इच्छुक अर्जदार विद्यार्थ्यांची प्रवेशित अभ्यासक्रमासाठी किमान ५० टक्के उपस्थिती आवश्यक असून सदरची उपस्थिती ही आधारसंलग्नीत बायोमेट्रीक उपस्थिती प्रणालीवर विद्यार्थ्यांनी नोंदविणे आवश्यक असेल. तथापि, संबंधित विद्यापीठ/महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळ /महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ यांच्या प्रचलित नियमानुसार त्यांनी परीक्षांसारख्या अन्य विविध प्रयोजनार्थ विहित केलेल्या उपस्थितीच्या प्रमाणाची स्वतंत्रपणे सर्व संबंधित विद्यार्थ्यांनी पूर्तता करणे आवश्यक असेल.

२३) या प्रयोजनार्थ शासकीय, अशासकीय अनुदानित संस्थांसह अन्य सर्व शैक्षणिक संस्थांना संस्थेतील बायोमेट्रीक उपस्थित प्रणालीवर संस्थेतील प्रवेशित सर्व विद्यार्थ्यांची दैनंदिन उपस्थिती पारदर्शीपणे नोंदविणे आवश्यक असेल. याकरीता वरील संदर्भ क्र.३ येथील शासन निर्णयात नमूद केल्याप्रमाणे सदर योजनेत नव्याने समाविष्ट होणाऱ्या संबंधित महाविद्यालयांना देखील त्यांच्या परिसरात आधार संलग्नीत STQC (Standardization Testing and Quality Certification) व UIDAI (Unique Identification Authority of India) प्रमाणित बायोमेट्रीक उपस्थिती प्रणाली शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ पासून स्वखर्चाने स्थापित करणे बंधनकारक असेल. दरम्यानच्या कालावधीत संबंधित महाविद्यालयांनी त्यांच्या स्तरावर यापूर्वी स्थापित केलेल्या प्रचलित बायोमेट्रीक / अन्य उपस्थिती प्रणालीवर संबंधित विद्यार्थ्यांची नोंदविलेली दैनंदिन शैक्षणिक उपस्थिती विचारात घ्यावी.

२४) अर्जदार विद्यार्थ्यास प्रत्येक सत्र अथवा वर्षाची परीक्षा देणे आवश्यक राहिल. केवळ विशिष्ट परिस्थितीत विशेषत: आजारपणाच्या कारणास्तव परीक्षा देणे शक्य झाले नसल्यास तसे विद्यार्थी व शैक्षणिक संस्थेने शिफारस केल्यानंतर संबंधीत प्रशासकीय विभागाच्या अखत्यारितील उपसंचालक / सहसंचालक वा सक्षम अधिकारी यांनी प्रमाणित करणे आवश्यक राहिल.

२५) पात्र लाभार्थी विद्यार्थी अभ्यासक्रमाकरीता प्रवेश घेतल्यानंतर एखादया सत्राची (सेमिस्टरची) परीक्षा दिली नसल्यास अथवा एखादया शैक्षणिक वर्षात अनुत्तीर्ण झाल्याने त्या वर्षासाठी प्रवेश मिळाला नसल्यास पुढील वर्षाकारीता या योजनेंतर्गत सदर विद्यार्थी लाभ मिळण्यास अपात्र राहिल. तथापि, तद्नंतर पुनश्च: त्या सत्रात/वर्षात परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यानंतर अथवा अंशत: उत्तीर्ण (ATKT) झाल्याने त्या अभ्यासक्रमाच्या पुढील शैक्षणिक वर्षासाठी प्रवेश मिळाल्यास सदर योजनेतील लाभासाठी पुन्हा पात्र ठरेल.

२६) परंतु असे पात्र लाभार्थी विद्यार्थी अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतल्यानंतर संपूर्ण अभ्यासक्रमाच्या एकूण कालावधीत दोन किंवा त्यापेक्षा अधिक वेळी पूर्णत: अनुत्तीर्ण झाल्यामुळे त्या अभ्यासक्रमाच्या पुढील शैक्षणिक वर्षासाठी प्रवेश मिळाला नसल्यास संबंधित विद्यार्थी अभ्यासक्रमाच्या उर्वरित कालावधीसाठी सदर योजनेंतर्गत लाभाकरीता कायमस्वरुपी अपात्र ठरेल.

२७) संबंधित विद्यार्थी स्वत:च्या चुकीच्या वर्तनामुळे समाधानकारक शैक्षणिक प्रगती करीत नसल्याबाबत किंवा संबंधित प्राधिकाऱ्याच्या पूर्वपरवानगीशिवाय अनियमित असणे अथवा गैरहजर राहणे इत्यादी स्वरुपाचे गैरवर्तन करत असल्याबाबत संबंधित शैक्षणिक संस्थेच्या प्रमुखाने निदर्शनास आणले तर अशा विद्यार्थ्याची शुल्क शिष्यवृत्ती थांबविण्यात किंवा रद्द करण्यात येईल.

२८) ज्या अभ्यासक्रमांकरीता पात्र लाभार्थी विद्यार्थ्यास शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात आली आहे तो अभ्यासक्रम संबंधित विद्यार्थ्याने मध्येच सोडला तर अशा विद्यार्थ्यास प्रदान केलेल्या शिष्यवृत्तीची रक्कम राज्य शासनास योग्य वाटल्यास त्याच्या/तिच्याकडून वसूल केली जाईल.

२९) लाभार्थी विद्यार्थी व संबंधित शिक्षण संस्था यांनी सदर योजनेंतर्गत लाभ घेण्यासाठी सादर केलेल्या अर्जात चूकीची अथवा दिशाभूल करणारी माहिती सादर केल्यास त्यास उर्वरित अभ्यासक्रमाच्या कालावधीसाठी लाभ देण्यात येणार नाही. तसेच, त्या विद्यार्थ्याला/संस्थेला त्यांनी सादर केलेल्या चूकीच्या माहितीच्या आधारे त्यापूर्वी मिळालेल्या लाभाच्या संपूर्ण रकमेची व्याजासह वसूली करण्यात येईल व कोणत्याही अन्य योजनेंतर्गत संबंधित विद्यार्थ्यास लाभ मिळण्यास प्रतिबंधित केले जाईल. या संदर्भातील सर्वस्वी जबाबदारी ही योजनेची अंमलबजावणी करणाऱ्या सक्षम प्राधिकाऱ्याची असेल.

३०) सदर योजनेंतर्गत पात्र अभ्यासक्रम राबविणाऱ्या संबंधित शैक्षणिक संस्था (NAAC, NBA इ.) मूल्याकंन/ पुर्नमूल्यांकन करण्यास पात्र ठरल्यानंतर त्यांना शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ च्या अखेरपर्यंत सक्षम शिखर संस्था / यंत्रणा/ मंडळाकडून असे मूल्यांकन व दर्जाचे मानांकन प्राप्त करणे (Assessment and Accreditation) आवश्यक राहील. तद्नंतर शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० पासून संबंधित सक्षम शिखर संस्था/मंडळाकडून (NAAC, NBA इ.) मूल्यांकन व दर्जा निश्चिती करुन मानांकन प्राप्त न केल्यास अशा संस्थांचे मुल्यांकन व दर्जा मानांकन प्राप्त होईपर्यंत अशा शैक्षणिक संस्थांना योजनेतून वगळण्यात येईल. तद्नंतर केवळ मानांकन प्राप्त करणाऱ्या शैक्षणिक संस्थेमध्ये नव्याने प्रथम / थेट व्दितीय वर्षासाठी प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांकरीताच सदर योजना लागू राहील.

३१) या योजनेंतर्गत व्यावसायिक पदवी, पदव्युत्तर पदवी व पदविका अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेशित लाभार्थी विद्यार्थ्यांपैकी किमान ५० टक्के विद्यार्थ्यांना नोकरीची संधी (Placements) मिळवून देण्याची जबाबदारी ही संबंधित महाविद्यालय/ तंत्रनिकेतन यांची राहील.

३२) सदर योजनेमध्ये व त्याच्या अंमलबजावणीबाबत कोणतीही पूर्वसूचना न देता बदल अथवा सुधारणा करण्याचे अधिकार शासनास राहतील व असे बदल केल्यामुळे कोणत्याही प्रकारचे नुकसान झाल्याबाबतचा दावा कोणत्याही विद्यार्थ्यास किंवा शैक्षणिक संस्थेस अथवा विद्यार्थ्याच्या पालकांना शासनाच्या विरुध्द करता येणार नाही.

शिष्यवृत्तीच्या वितरणाची कार्यपद्धती:-

३३) या योजनेंतर्गत सध्या लाभ घेत असलेले व नवीन प्रत्येक पात्र इच्छुक अर्जदार विद्यार्थ्याने सदर प्रयोजनार्थ शासनाने माहिती तंत्रज्ञान संचालनालय मार्फत विकसित केलेल्या महाडीबीटी पोर्टल वर ऑन-लाईन पध्दतीने अर्ज सादर करणे अनिवार्य असेल. या महाडिबीटी पोर्टलचा वापर करुनच अर्ज करण्यापासून ते रक्कम खात्यात जमा करण्यापर्यंतची सर्व प्रक्रिया करणे अनिवार्य राहिल.

३४) महाराष्ट्र आधार (वित्तीय व इतर सहाय्य, लाभ आणि सेवा यांचे लक्ष्यित वितरण) अधिनियम, २०१६ अन्वये विभागाने दिनांक १३/०४/२०१७ रोजी राजपत्रात प्रसिध्द केलेली शासन अधिसूचना (असाधारण क्र.८७) व वरील संदर्भ क्र.३ येथील शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार ऑन-लाईन अर्जासोबत पात्र इच्छुक अर्जदारानी त्यांचा आधार क्रमांक देणे आवश्यक असेल. तसेच ज्या बँक खात्यात पात्र लाभार्थ्यांना रक्कम प्राप्त करुन घ्यावयाची आहे, असे खाते ऑन-लाईन अर्जासोबत दिलेल्या आधार क्रमांकाशी संलग्न असल्याची खात्री करणे आवश्यक असेल. शासनाने सदर प्रयोजनार्थ विहित केलेल्या पध्दतीनुसार संबंधित शैक्षणिक संस्थेने व सक्षम प्राधिकाऱ्यांनी प्राप्त अर्जाच्या छाननीची प्रक्रीया अवलंबणे आवश्यक असेल. याकरीता सर्व संबंधित विद्यापीठे/शिक्षण मंडळाकडून सक्षम प्राधिकाऱ्यांना त्यांच्या संगणक प्रणालीशी जोडण्यासाठी आवश्यक असलेले सर्व प्रकारचे सहकार्य संबंधित प्रशासकीय विभागानी माहिती तंत्रज्ञान संचालनालयास करणे अनिवार्य असेल.

३५) सक्षम प्राधिका-यास ऑनलाईन अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर त्यामधील विद्यार्थ्याची सर्व माहिती व त्यास दिलेला प्रवेश हा प्रवेश नियामक प्राधिकरण अथवा सक्षम प्राधिकरणाने वैध ठरविण्यात आल्याची पडताळणी करावी.

३६) प्रत्येक लाभार्थी विद्यार्थी हा संबंधित शैक्षणिक संस्थेत प्रवेश घेतल्याची अथवा शिक्षण घेत असल्याची व शैक्षणिक संस्थेत बनावट विद्यार्थ्यांची नोंद नसल्याची संगणकीय प्रणालीद्वारे पडताळणी करणे आवश्यक असेल.

३७) प्रत्येक प्रवर्गातील अर्जदार विद्यार्थ्याकरिता निश्चित केलेल्या त्याच्या कुटूंबाची (दोन्ही पालकांचे एकत्रित) उत्पन्न मर्यादा ही सक्षम अधिकाऱ्याने प्रमाणित केल्याची खातरजमा करणे

आवश्यक असून उत्पन्न प्रमाणपत्र हे किमान संबंधित तहसिलदार अथवा सक्षम प्राधिकारी यांचे असावे.

३८) अर्जदार विद्यार्थी हा प्रत्येक वर्षाच्या प्रथम सत्राच्या / वर्षाच्या परीक्षेस बसला असल्याबाबत खातरजमा करुन त्या विद्यार्थ्याची सर्व माहिती शैक्षणिक संस्थेने ऑन-लाईन स्वरुपात प्रमाणित करुन ऑन-लाईन अर्ज सक्षम अधिका-याकडे सादर करणे आवश्यक राहिल.

३९) ज्या अभ्यासक्रमांना सत्र परीक्षा पध्दती लागू नाही, अशा अभ्यासक्रमाकरीता संबंधित विद्यार्थ्याचा प्रवेश हा प्रवेश नियामक प्राधिकरण व संबंधित विद्यापीठाने / शिक्षण मंडळाने निश्चित केल्यानंतर विद्यापीठ/शिक्षण मंडळाकडे नोंदविण्यात आलेला नोंदणी क्रमांक तपासून संबंधित अभ्यासक्रमास प्रवेश घेणा-या पात्र विदयार्थ्यांचे आधारसंलग्नित बायोमेट्रीक उपस्थिती प्रणालीव्दारे सहा महिन्याचे पट पडताळून त्यानुसार प्रमाणित केल्यानंतर लाभासाठी निश्चित करण्यात येईल. तसेच आधार संलग्नित बायोमेट्रीक उपस्थित प्रणाली ही महाडीबीटी पोर्टलला जोडण्याकरीता आवश्यक असलेली संगणकीय प्रणाली माहिती तंत्रज्ञान संचालनालयाने विकसित करावी.

४०) वरीलप्रमाणे प्राप्त झालेल्या ऑन-लाईन अर्जाची विहित पध्दतीने रितसर छाननी झाल्यानंतर त्यास वरील संदर्भ क्रमांक ३ येथील शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार पात्र लाभार्थ्यांना अनुज्ञेय असलेले शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती, परीक्षा शुल्क व निर्वाह भत्याची रक्कम ही थेट स्वरुपात लाभार्थ्याच्या आधार संलग्नीत बँक खात्यात जमा करण्यात येईल.

४१) याप्रमाणे शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत पात्र लाभार्थ्यांना संबंधित शैक्षणिक वर्षाकरीता मंजूर करण्यात येणारी अनुज्ञेय शिक्षण शुल्काची रक्कम ही दोन हप्त्यांमध्ये लाभार्थी विद्यार्थ्यास देण्यात येईल. त्यापैकी सक्षम प्राधिकाऱ्याकडून पहिला हप्ता हा संबंधित शैक्षणिक वर्षातील ऑक्टोबर महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यापर्यंत व उर्वरित दुसरा हप्ता फेब्रुवारी अखेरपर्यंत लाभार्थ्यांच्या आधार संलग्नीत बँक खात्यात जमा करण्यात येईल.

४२) तथापि, उपरोक्त मुदतीपूर्वी महाविद्यालय/ तंत्रनिकेतन यांनी सदर योजनेंतर्गत विद्यार्थ्यास अनुज्ञेय असणाऱ्या शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्तीची रक्कम ही संबंधित विद्यार्थ्याकडून प्रवेशाच्यावेळी आगाऊ स्वरुपात घेऊ नये व विद्यार्थ्यांची पिळवणूक होणार नाही याची योग्य ती खात्री शैक्षणिक संस्था करेल. तसेच संबंधित पात्र लाभार्थी विद्यार्थ्यांस वरीलप्रमाणे DBT व्दारे अनुज्ञेय शिष्यवृत्तीची रक्कम ही त्यांनी त्यांच्या महाविद्यालय/ तंत्रनिकेतनास शुल्कापोटी तात्काळ अदा करावी व याची सर्वस्वी जबाबदारी ही संबंधित विद्यार्थ्याची असेल.

४३) तसेच या योजनेंतर्गत पात्र लाभार्थी विद्यार्थ्यांसाठी शिष्यवृत्ती अदा करतेवेळी प्रत्येक टप्प्यावर अशा लाभार्थी विद्यार्थ्यांची त्याचा अभ्यासक्रम व शैक्षणिक संस्थानिहाय सविस्तर यादी संबंधित शैक्षणिक संस्थेस व संबंधीत संचालनालयास महाडीबीटी पोर्टलव्दारे उपलब्ध करुन

देण्याची कार्यवाही माहिती तंत्रज्ञान संचालनालयाकडून करण्यात यावी. उपरोक्त नमूद केल्याप्रमाणे या यादीतील नमूद पात्र लाभार्थी विद्यार्थ्यांना महाविद्यालय/तंत्रनिकेतनात प्रवेशाच्या वेळी कोणतीही अडचण येणार नाही याची खात्री संबंधित महाविद्यालय/तंत्रनिकेतन यांनी घ्यावी.

४४) तसेच अभ्यासक्रम व संस्थानिहाय सदर पात्र लाभार्थ्यांची यादी ही अंमलबजावणी करणाऱ्या संचालनालयाने देखील त्यांच्या संकेतस्थळावर न चुकता प्रसिध्द करणे बंधनकारक असेल. तथापि, संबंधित इच्छुक अर्जदारांनी नमूद केलेल्या त्यांच्या आधार क्रमांकासंदर्भात व त्यांच्या अन्य वैयक्तिक खाजगी स्वरुपाची माहिती ही सार्वजनिक होणार नाही, याची योग्य ती खबरदारी घेण्यात यावी.

४५) महाविद्यालये / तंत्रनिकेतन यांचेकडून इच्छुक अर्जदार विद्यार्थ्यांच्या ऑन-लाईन अर्जाची छाननी करतांना त्या विद्यार्थ्याच्या सत्रनिहाय उपस्थितीचा व त्यांनी वेळोवेळी दिलेल्या सत्र / वार्षिक परीक्षेबाबतचा तपशिल तपासून सादर करणे आवश्यक असेल व याची जबाबदारी ही संबंधित महाविद्यालय/ तंत्रनिकेतनांच्या प्राचार्यांची असेल. तथापि, प्रथम सत्रामध्ये देण्यात येणाऱ्या शिष्यवृत्तीच्या पहिल्या हप्त्याच्या रकमेसाठी विद्यार्थ्यांची किमान उपस्थिती व परीक्षेबाबतची माहिती विचारात घेण्यात येऊ नये. परंतु त्यापुढील सर्व सत्राकरीता उर्वरित शिष्यवृत्तीची रक्कम अदा करण्यापूर्वी त्या विद्यार्थ्याची लगतपूर्वीच्या सत्रातील आधारसंलग्नीत बायोमेट्रीक उपस्थिती प्रणालीव्दारे नोंदविलेली किमान ५० टक्के इतकी उपस्थिती व लगतपूर्वीच्या सत्र परीक्षेस बसला असल्याची खात्री करणे आवश्यक असेल.

<u>अन्य महत्वपूर्ण बाबी :-</u>

४६) यापूर्वी संदर्भ क्रमांक २ येथील शासन निर्णयात नमूद केल्याप्रमाणे सदर प्रयोजनार्थ सर्व विद्यापीठे / महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळ / महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ/ स्वायत्तता प्राप्त महाविद्यालये/तंत्रनिकेतन यांनी प्रत्येक प्रवेशित विद्यार्थ्यांचा प्रवेश निश्चित करताना त्यांचा आधार क्रमांक हा संबंधित विद्यापीठ/मंडळाच्या संलग्नीत महाविद्यालय / तंत्रनिकेतनाच्या unique सांकेतिक क्रमांकाशी (AISHE/School Code अथवा विद्यापीठ/ मंडळाने दिलेला नोंदणीकृत क्रमांक) जोडून त्या आधारे विकसित केलेली शैक्षणिक संस्थेतील विद्यार्थ्यांची व महाविद्यालयाचे शिक्षण शुल्काबाबतची अभ्यासक्रमनिहाय परिपूर्ण माहिती (Data base) ही महाडीबीटी पोर्टलशी जोडण्यासाठी माहिती तंत्रज्ञान संचालनालयास संबंधित प्रशासकीय विभागाकडून उपलब्ध करुन देण्यात यावी.

४७) सदर प्रयोजनार्थ प्रत्येक योजनेकरीता संबंधित संचालनालय/आयुक्तालय यांनी राष्ट्रीयकृत अथवा अनुसूचित बँकेत एक संयुक्त खाते उघडून त्याव्दारे लाभार्थी विद्यार्थ्यांना

शिष्यवृत्ती माहिती तंत्रज्ञान संचालनालयाने विकसित केलेल्या राज्यस्तरीय महाडीबीटी पोर्टल मार्फत अदा करण्याची कार्यवाही करावी. वरील नमूद खात्याव्यतिरिक्त इतर कोणतेही खाते (जिल्हा/ तालुका/ विभाग स्तरावर) ठेवण्यात येऊ नये.

४८) विविध प्रशासकीय विभागांच्या अखत्यारितील कोणते अभ्यासक्रम व्यावसायिक किंवा बिगर व्यावसायिक आहेत याबाबतची माहिती ही प्रस्तावित शासन निर्णयासोबत जोडण्यात येणाऱ्या परिशिष्टामध्ये नमूद करण्यात आली आहे. तथापि, यासंदर्भात बदल करावयाचा असल्यास त्याअनुषंगाने संबंधित प्रशासकीय विभागांनी त्यांचेशी संबंधित अधिनियमातील तरतूदी किंवा केंद्र शासनाच्या शिखर परिषदेच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार त्यामध्ये आवश्यक ते बदल करण्याबाबतची कार्यवाही स्वतंत्रपणे शासन मान्यतेने करावी.

४९) सदर योजनेची अंमलबजावणी करण्यासाठी विविध प्रशासकीय विभागांच्या अखत्यारितील संचालनालयाच्या/आयुक्तालयाच्या अधिपत्याखालील शासकीय महाविद्यालये/तंत्रनिकेतनांमध्ये स्थापित करावयाच्या आधार संलग्नीत बायोमेट्रीक उपस्थिती प्रणालीकरीता येणारा खर्च हा त्यांच्या स्वीय प्रपंची लेख्यामधून (पीएलए) करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

५०) सदर योजनेंतर्गत निर्धारित केलेल्या अभ्यासक्रमाच्या नावात आवश्यकतेनुरुप बदल करणे अथवा रद्द करणे अथवा नव्याने एखादया अभ्यासक्रमाचा समावेश करण्याकरीता किंवा या शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट “क” मध्ये नमूद केलेले अभ्यासक्रम सद्य:स्थितीत अकृषी विद्यापीठात अस्तित्वात नसल्याचे निदर्शनास आले असले तरी या अभ्यासक्रमांचा आवश्यकतेनुरुप समावेश करण्याबाबत उचित निर्णय घेण्यासाठी अपर मुख्य सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण यांच्या अध्यक्षतेखालील अपर मुख्य सचिव (वित्त), प्रधान सचिव (कृषी /पदुम), प्रधान सचिव (शालेय शिक्षण), सचिव (सामाजिक न्याय), सचिव (आदिवासी विकास) आणि सचिव (वैद्यकीय शिक्षण) यांचा समावेश असलेल्या सचिवस्तरीय प्रदत्त समितीला (Empowered Committee) अधिकार प्रदान करण्यात येत आहेत.

५१) राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेची प्रभावीपणे पारदर्शी पध्दतीने काटेकोररित्या अंमलबजावणी करण्यासाठी विविध बाबींकरीता येणारा प्रशासकीय खर्च हा वरील संदर्भ क्र.४ येथील शासन निर्णयान्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार भागविण्यात यावा.

५२) उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या अधिपत्याखालील उच्च शिक्षण संचालनालय, कला संचालनालय व तंत्र शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारितील पात्र अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेणाऱ्या आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना अनुज्ञेय शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती, परीक्षा शुल्क आणि निर्वाह भत्ता देण्यासाठी सदर योजनेंतर्गत अनुक्रमे संचालक, उच्च शिक्षण संचालनालय, संचालक, कला संचालनालय आणि संचालक, तंत्रशिक्षण संचालनालय यांना संनियंत्रण व समन्वयक

अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. तसेच उच्च शिक्षण आणि तंत्र शिक्षण संचालनालयांच्या नियंत्रणाखालील विभागीय सहसंचालक यांना या योजनेची अंमलबजावणी करण्यासाठी प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

५३) सदर योजनेंतर्गत पात्र लाभार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या शुल्क शिष्यवृत्ती बाबत विविध विभागांच्या अखत्यारीतील सर्व सक्षम प्राधिकारी किंवा नेमून दिलेल्या त्यांच्या प्रतिनिधीद्वारे वेळोवेळी दरवर्षी लाभार्थ्यांची शैक्षणिक प्रगती व उपस्थिती बाबत खात्री करावी. त्यासाठी आवश्यक त्या सूचना वेळापत्रकासह संनियंत्रण व समन्वयक अधिकाऱ्यांनी निर्गमित कराव्यात. तसेच या योजनेतील त्रुटी संदर्भातील निरीक्षण व फलनिष्पत्तीचा अहवाल शासनास न चुकता वेळोवेळी सादर करणे अनिवार्य असेल.

५४) तंत्र शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारितील अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश घेणाऱ्या आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांच्या शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्क शिष्यवृत्तीचा खर्च हा मागणी क्र.डब्ल्यू-३, “मुख्य लेखाशिर्ष २२०३-तंत्र शिक्षण, १०७ शिष्यवृत्त्या, (००)(०६) राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्ती योजना (२२०३ ०७४८) ३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)” या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकून मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा. तसेच अनुज्ञेय निर्वाह भत्त्याचा खर्च हा डॉ.पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजनेकरीता नव्याने उघडण्यात आलेल्या “मुख्य लेखाशिर्ष “२२०३-तंत्र शिक्षण, १०७ शिष्यवृत्त्या, (००)(०९) डॉ.पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजना (२२०३००००) ३४ शिष्यवृत्या/विद्यावेतने” या लेखा शिर्षाखाली खर्ची टाकून मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

५५) तसेच उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारितील अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश घेणाऱ्या आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांच्या शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्क शिष्यवृत्तीचा खर्च हा “मुख्य लेखाशीर्ष २२०२- उच्च शिक्षण, १०७ शिष्यवृत्त्या (०२) (०९) ज्यांचे किंवा ज्यांच्या पालकांचे वार्षिक उत्पन्न रु.१५०००/- पेक्षा अधिक नाही अशा विद्यार्थ्यांना फी माफी (२२०२ १४५६) ३१, सहाय्यक अनुदाने (वेतनेत्तर)” लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकून मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

५६) या योजनेंतर्गत नव्याने काही अभ्यासक्रमांचा समावेश करण्यात आला असल्याने व निर्वाह भत्ता देण्यात येणार असल्यामुळे ज्या प्रशासकीय विभागांच्या अखत्यारितील संबंधित संचालनालय/आयुक्तालय यांचेकडे सदर प्रयोजनार्थ लेखाशिर्ष उपलब्ध नसल्यास शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्क शिष्यवृत्ती आणि निर्वाह भत्त्याकरीता असे दोन स्वतंत्र लेखाशिर्ष उघडण्याची कार्यवाही करावी.

५७) सदर योजनेंतर्गत कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय व मत्स्यव्यवसाय आणि वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये या विभागांच्या अखत्यारितील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश घेणाऱ्या

आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांसाठी यासंदर्भात विहित अटी / शर्ती, अनुज्ञेय लाभ इत्यादीबाबींचा अंतर्भाव करुन योजनेची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी सक्षम प्राधिकारी तसेच संनियंत्रण व समन्वयक अधिकारी घोषित करण्यासाठी आवश्यक ते पूरक आदेश या विभागांनी त्यांच्या स्तरावर तात्काळ निर्गमित करावेत.

५८) सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्या विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ९१३/ व्यय-५, दिनांक १८ /०९/२०१७ अनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

५९) सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्धकरुन देण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०१७१००७१२३५१०८८०८ असा आहे. सदर आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने,

(डॉ. किरण पाटील)
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा.मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग , मंत्रालय, मुंबई
४. प्रधान सचिव (कृषी), कृषी व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. सचिव (पशु संवर्धन, दुग्ध विकास व मत्स्य व्यवसाय) विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई
११. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई
१२. सर्व सन्मानीय विधानपरिषद व विधानसभा सदस्य
१३. आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
१४. आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक
१५. आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्ष, महाराष्ट्र राज्य, ३०५, शासकीय तंत्रनिकेतन इमारत, ४९, खेरवाडी, अलियावर जंग मार्ग, वांद्रे (पूर्व), मुंबई-४०००५१
१६. सचिव, प्रवेश नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, ३०५, शासकीय तंत्रनिकेतन इमारत, ४९,खेरवाडी, अलियावर जंग मार्ग,वांद्रे (पूर्व), मुंबई-४०००५१

१७. सचिव, शुल्क नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, ३०५, शासकीय तंत्रनिकेतन इमारत, ४९,खेरवाडी, अलियावर जंग मार्ग,वांद्रे (पूर्व), मुंबई-४०००५१
१८. संचालक, तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१९. संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२०. संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२१. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२२. आयुक्त, कृषी, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२३. आयुक्त, दुग्ध व्यवसाय विकास, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२४. आयुक्त, मत्स्य व्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२५. संचालक, पशु संवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२६. कुलगुरु, सर्व विद्यापीठे
२७. कुलगुरु, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठ, लोणेरे, ता.मागणगांव, जि.रायगड
२८. कुलगुरु,महाराष्ट्र राज्य आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक
२९. संचालक, महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण परीक्षा मंडळ, शासकीय तंत्रनिकेतन इमारत, ४९,खेरवाडी, अलियावर जंग मार्ग,वांद्रे (पूर्व), मुंबई-४०००५१
३०. सहसंचालक, तंत्र शिक्षण विभागीय कार्यालये (सर्व), (संचालक, तंत्र शिक्षण यांच्यामार्फत)
३१. सहसंचालक, उच्च शिक्षण, विभागीय कार्यालये (सर्व)
३२. महासंचालक,माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिध्दीसाठी)
३३. सर्व जिल्हाधिकारी
३४. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र - १/२, मुंबई / नागपूर
३५. महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र - १/२, मुंबई / नागपूर
३६. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
३७. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
३८. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
३९. सर्व संबंधित मा.मंत्री/मा.राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक
४०. उप सचिव (मशि/विशि/अर्थसंकल्प), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४१. अवर सचिव (तांशि-३, विशि-३), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४२. कक्ष अधिकारी (मशि-२/मशि-४/तांशि-५/तांशि-६/साशि-१), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४३. मा.मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे खाजगी सचिव
४४. मा.राज्यमंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे खाजगी सचिव
४५. मा.मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक
४६. अपर मुख्य सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे स्वीय सहायक
४७. निवडनस्ती/तांशि-४

परिशिष्ट-अ

शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.३३२/तांशि-४, दिनांक ७ ऑक्टोबर,२०१७ सोबतचे परिशिष्ट

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students

Sr.No. (1)	Course Name (2)	Duratio n (Year) (3)	Whether course is Professional? (YES/NO) (4)	Level of Course (5)	Discipline (6)	Concerned Department (7)	Concerned Directorate (8)
1	Bachelor of Technology Agriculture Engineering	4	YES	UG	Agriculture	Agriculture	*
2	Bachelor of Science (Agri. Bio-Technology)	4	YES	UG	Agriculture	Agriculture	*
3	Bachelor of Science (Horticulture)	4	YES	UG	Agriculture	Agriculture	*
4	Bachelor of Science (Agriculture)	4	YES	UG	Agriculture	Agriculture	*
5	Bachelor of Business Administration (Agriculture)	4	YES	UG	Agriculture	Agriculture	*
6	Master of Science (Agriculture)	2	YES	PG	Agriculture	Agriculture	*
7	Master of Science (Horticulture)	2	YES	PG	Agriculture	Agriculture	*
8	Master of Science (Post Harvest Management)	2	YES	PG	Agriculture	Agriculture	*
9	Master of Science (Agricultural Biotechnology)	2	YES	PG	Agriculture	Agriculture	*
10	Agriculture Polytechnic	3	YES	UG	Agriculture	Agriculture	*
11	Krushi Tantra Padvika	2	YES	UG	Agriculture	Agriculture	*
12	Master of Business Administration (Agriculture)	2	YES	PG	Management	Agriculture	*
13	Diploma in Live Stock Management & Dairy Production (Dairy Diploma)	3	YES	Diploma	Animal Husbandry	Animal Husbandry	*
14	Bachelor of Science (Animal Husbandry)	4	YES	UG	Animal Husbandry	Animal Husbandry	*
15	Bachelor of Veterinary Science and Animal Husbandry (B.V.Sc. & A.H.) (Graduate)	5	YES	UG	Animal Husbandry	Animal Husbandry	*
16	Bachelor of Technology (Dairy Tech.) B.Tech. (Dairy Tech.) (Graduate)	4	YES	UG	Dairy Technology	Animal Husbandry	*
17	Bachelor of Fisheries Science (B.F. Sc.) (Graduate)	4	YES	UG	Fisheries	Animal Husbandry	*
18	Master of Science (Home Science) Food Science and Nutrition	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
19	Master of Science (Home Science) Human Development	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
20	Master of Science (Home Science) Textile and Clothing	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
21	Master of Science (Food Science)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
22	Master of Science (Home Science)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
23	M.Sc. (Home Science) Foods, Nutrition & Dietetics	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
24	M.Sc. (Home Science) Foods Processing & Preservation	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
25	M.Sc. (Home Science) Sports Nutrition	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
26	Master of Arts in Sociology	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
27	Master of Arts (Public Administration)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
28	Master of Arts Human Science	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
29	Master of Arts in Arabic	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
30	Master of Arts in Geography	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
31	Master of Arts in Home Science	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
32	Master of Arts in Music	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
33	Master of Arts Mass A Communication & Journalism	3	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
34	Master of Arts Pali	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
35	Master of Arts Politics	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
36	Master of Mass A communication	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
37	Master of Arts	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
38	Master of Arts (Dance)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
39	Master of Arts (Kirtan shastra)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
40	Master of Arts (Sanskrit)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
41	Master of Arts (Yogshashtra)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
42	Master of Arts (Kala and Lalitkala)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
43	Master of Arts Anthropology	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
44	Master of Arts Buddhist-Studies	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
45	Master of Arts Hindi (Comparative Literature)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
46	Master of Arts Hindi (Language Technology)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
47	Master of Arts Mass Communication	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
48	Master of Arts Non-violence and Peace Studies	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
49	Master of Arts Women Studies	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
50	Bachelor of Arts in Music	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
51	Master of Arts in Economics	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
52	Master of Arts in English	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
53	Master of Arts in Hindi	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
54	Master of Arts in History	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
55	Master of Arts in Marathi	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
56	Master of Arts in Philosophy	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
57	Master of Arts in Politics	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
58	Master of Arts in Psychology	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
59	Master of Arts in Urdu	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
60	Master of Arts Clinical Psychology	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	Course Name (2)	Duratio n (Year) (3)	Whether course is Professional? (YES/NO) (4)	Level of Course (5)	Discipline (6)	Concerned Department (7)	Concerned Directorate (8)
61	Master of Arts Industrial Psychology	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
62	Master of Arts in Home Economics	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
63	Master of Arts in Master of Journalism & Mass Communication	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
64	Master of Arts in Political Science	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
65	Master of Arts in Kannad	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
66	Master of Art Human Right	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
67	Master of Arts in Education	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
68	Master of Arts in Public Administration	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
69	Master of Arts in Sanskrit	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
70	Master of Arts (Education and Communication)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
71	Master of Arts (Public Services)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
72	Master of Arts (Subject Communication)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
73	Master of Arts (Mass Media)	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
74	Master of Arts (Marathi Literature)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
75	Master of Arts in counselling	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
76	Master of Arts in development studies	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
77	Master of Arts in social work	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
78	Master of Arts Women Studies	2	No	PG	Arts	Higher & Technical	DHE
79	Master of Arts (Rural Development)	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
80	Master of Arts (Applied Economic.)	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
81	Master of Arts (A.I.H.C. & A.)	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
82	Master of Arts (Defense Studies)	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
83	Bachelor of Arts in Music	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
84	Bachelor of Arts	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
85	Bachelor of Arts (Dance)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
86	Bachelor of Arts (Yogshashtra)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
87	B.A. Home Science	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
88	B.A. (Arts & Craft)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
89	Bachelor of Arts (Economics)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
90	Bachelor of Arts (Environmental Studies)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
91	Bachelor of Arts (Pali)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
92	Bachelor of Mass Media	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
93	Bachelor of Social Work	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
94	Bachelor of Social Science	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
95	Bachelor of Arts	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
96	B.A. in Social Work	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
97	Bachelor of Journalism & Mass Communication	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
98	Bachelor of Arts (M.C.J)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
99	Bachelor of Arts Lalit Kala	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
100	Bachelor of Journalism	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
101	Bachelor of Arts in Journalism	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
102	Bachelor of Arts (Geography)	3	No	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
103	Bachelor of Arts. (Psychology)	3	No	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
104	Bachelor of Art in Rural services	3	No	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
105	Bachelor of Education (Shikshan Shastra)	1	NO	UG	B.Ed	Higher & Technical Education	DHE
106	Master of Physical Education	1	NO	PG	B.P.Ed	Higher & Technical Education	DHE
107	Bachelor of Physical Education (B.P.E)	3	No	UG	B.P.Ed	Higher & Technical Education	DHE
108	Master of Commerce	2	NO	PG	Commerce	Higher & Technical Education	DHE
109	Master of Commerce Accountancy	2	NO	PG	Commerce	Higher & Technical Education	DHE
110	Master of Commerce (Subject Communication)	2	NO	PG	Commerce	Higher & Technical Education	DHE
111	Bachelor of Commerce in Global Finance	3	NO	UG	Commerce	Higher & Technical Education	DHE
112	Bachelor of Commerce in Foreign Trade	3	NO	UG	Commerce	Higher & Technical Education	DHE
113	Bachelor of Commerce (A&F)	3	NO	UG	Commerce	Higher & Technical Education	DHE
114	Bachelor of Commerce (B&I)	3	NO	UG	Commerce	Higher & Technical Education	DHE
115	Bachelor of Commerce	3	NO	UG	Commerce	Higher & Technical Education	DHE
116	Bachelor of Commerce (A&C) (B&I)	3	NO	UG	Commerce	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
117	Bachelor of Commerce in Tax Procedure & Practices (Vocational Course)	3	NO	UG	Commerce	Higher & Technical Education	DHE
118	Master of Public Administration	2	NO	PG	Management	Higher & Technical Education	DHE
119	Master of Science in Genetic	2	NO	PG	Medical	Higher & Technical Education	DHE
120	Master of Science Drug Chemistry	2	NO	PG	Medical	Higher & Technical Education	DHE
121	Master of Science Zoology	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
122	Master of Science Artificial Intelligent & Embedded	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
123	Master of Science Bio - Chemistry	1	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
124	Master of Science Bio - Informatics	1	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
125	Master of Science Environment	1	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
126	Master of Science Genetics	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
127	Master of Science Geology	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
128	Master of Science in Analytical Chemistry	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
129	Master of Science in Bio-Processing	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
130	Master of Science in Electronic	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
131	Master of Science in Forensic Science	1	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
132	Master of Science in Industrial Chemistry	3	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
133	Master of Science in Math's	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
134	Master of Science Micro Biology	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
135	Master of Science Physics	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
136	Master of Science Plant Building & Molecular Genetics	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
137	Master of Science	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
138	Master of Science (Geography)	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
139	Master of Science In Organic Chemistry	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
140	Master of Science (Botony)	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
141	Master of Science (Chemistry)	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
142	Master of Science (Statistics)	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
143	Master of Science Electronic Media	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
144	M.A. M.Sc - Geography	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
145	M.A. M.Sc - Mathematics	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
146	Master of Science Biodiversity	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
147	Master of Science Biotechnology	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
148	Master of Science Electronic Science	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
149	Master of Science Environmental Science	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
150	Master of Science Inorganic Chemistry	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
151	Master of Science Organic Chemistry	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
152	Master of Science Petroleum Technology	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
153	Master of Science Physical Chemistry	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
154	Master of Science Polymer Science	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
155	Master of Science Communication Media for Child	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
156	Master of Science in Nutrition & Food Processing	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
157	Master of Science Clinical Nutrition & Dietetics	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
158	Master of Science Food Science and Nutrition	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
159	Master of Science (Bioinformatics)	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
160	Master of Science in Geoinformatics	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
161	Master of Science in Industrial Chemistry	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
162	Master of Science in Electronics Instrumentation	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
163	Master of Science Environmental Technology	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
164	M.Sc. (Biology)	2	No	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
165	M.Sc. (Bio-Analytical Science)	2	No	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
166	Master of science (Polymer Chemistry)	2	No	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
167	Master of science (Material Science)	2	No	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
168	Master of Science (AGPM)	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
169	Master of Library Science	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
170	Bachelor of library & information Science	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
171	Bachelor of Library Science	1	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
172	Bachelor of Science	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
173	Bachelor of Science in Forensic Science	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
174	Bachelor of Science in Refrigeration & A/C	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
175	Bachelor of Science Informatics	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
176	Bachelor of Science Bio-Tech.(Entire)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
177	Bachelor of Science (Biochemistry)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
178	Bachelor of Science (Food Science and Quality Control)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
179	Bachelor of Science (Forensic Science Entire)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
180	Bachelor of Science (Nano Science and Tech. Entire)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
181	Bachelor of Science (Sugar Technology)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
182	Bachelor of Science (Botany)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
183	Bachelor of Science (C.S. with Maths & Statistics)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
184	Bachelor of Science (Chemistry)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
185	Bachelor of Science (With PCM/Microbiology)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
186	Bachelor of Science (Zoology)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
187	Bachelor of Science (B.Tech.)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
188	Bachelor of Science (Bio-chemistry)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
189	Bachelor of Science Biotechnology	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
190	Bachelor of Science Electronic	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
191	Bachelor of Science Environmental Science	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
192	Bachelor of Science Home Science	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
193	Bachelor of Science Wine Technology	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
194	Bachelor of Science in Food Science Quality Control	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
195	Bachelor of Science (Clinical Lab Science)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
196	Bachelor of Science (Food Science & Quality Control)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
197	Bachelor of Science (Bioinformatics)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
198	Bachelor of Science (Biotech)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
199	Bachelor of Science (ECS)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
200	Bachelor of Science (Entrepreneurship)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
201	Bachelor of Science Bio - Chemistry	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
202	Bachelor of Science Food Science	2--3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
203	Bachelor of Science (Actuarial Science)	3	No	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
204	Post Graduate Diploma Courses in Film Direction	3	YES	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
205	Post Graduate Diploma Course in Art Direction & Production Design	2	YES	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
206	Master of Social Work	2	YES	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
207	BVA	4	YES	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
208	Post Graduate Diploma in Nutrition & Dietetics	2	YES	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
209	Diploma in Teacher Education	2	YES	Diploma	Arts	Higher & Technical Education	DHE
210	Bachelor of Arts in Performing Art (Dance)	4	YES	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
211	Bachelor of Arts in Performing Art (Music)	4	YES	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
212	Bachelor of Arts in Performing Art (Drama)	4	YES	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
213	Bachelor of Arts in Performing Art	4	YES	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
214	Bachelor of Education	1	YES	UG	B.Ed	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
215	Bachelor of Education (Hearing Impaired)	1	YES	UG	B.Ed	Higher & Technical Education	DHE
216	Bachelor of Education (Special Education)	1	YES	UG	B.Ed	Higher & Technical Education	DHE
217	Bachelor Of Education (M.R.)	1	YES	UG	B.Ed	Higher & Technical Education	DHE
218	Master of Education (Physical Education)	2	YES	PG	B.Ed	Higher & Technical Education	DHE
219	Bachelor of Education H.R.	1	YES	UG	B.Ed	Higher & Technical Education	DHE
220	B.A. B.Ed.	4	YES	UG	B.Ed	Higher & Technical Education	DHE
221	B.Sc. B.Ed.	4	YES	UG	B.Ed	Higher & Technical Education	DHE
222	Bachelor of Physical Education	1	YES	UG	B.P.Ed	Higher & Technical Education	DHE
223	Post Graduate Diploma in Cyber Law	3	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
224	Post Graduate Diploma in Corporate Law	1	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
225	Post Graduate Diploma in Intellectual Property Law	1	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
226	Post Graduate in Diploma in Digital & Cyber Forensic science Related law	1	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
227	Post Graduate in Diploma in Forensic science Related law	1	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
228	LL.B.	3	YES	UG	Law	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
229	B.S.L.LL.B	5	YES	UG	Law	Higher & Technical Education	DHE
230	Master of Laws (LL.M)	2	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
231	Master of Labour Laws & Labour Welfare	2	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
232	L.L.M (Business Law)	2	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
233	L.L.M (Constitution Law)	2	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
234	L.L.M (Constitution And Administration Law)	2	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
235	L.L.M (Corporate Law)	2	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
236	L.L.M (Criminal Law)	2	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
237	L.L.M (Criminology And Payaralogy Law)	2	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
238	L.L.M (Human Rights)	2	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
239	Post Graduate Diploma in Banking Laws	1	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
240	Post Graduate Diploma in Consumer Law	1	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
241	Post Graduate Diploma in Criminology & Forensic Law	1	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
242	Post Graduate Diploma in Dr. B.R. Ambedkar & Indian Legal System	1	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
243	Post Graduate Diploma in Environmental Law	1	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
244	Post Graduate Diploma in Intellectual & Property Law	1	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
245	Post Graduate Diploma in Labour Law	1	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
246	L.L.B.	5	YES	UG	Law	Higher & Technical Education	DHE
247	Master of Education	1	YES	PG	M.Ed	Higher & Technical Education	DHE
248	Bachelor of Science (Bio-Technology)	4	YES	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
249	Master of library & information science	2	YES	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
250	Master of Library and Information Science	2	YES	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
251	Bachelor of Architecture	4	YES	UG	Architecture	Higher & Technical Education	DTE
252	Bachelor of Architecture in Interior Design	4	YES	UG	Architecture	Higher & Technical Education	DTE
253	Bachelor of Textile (Fashion Technology)	4	YES	UG	Arts	Higher & Technical Education	DTE
254	Bachelor of Textile (Man-Made Textile Technology)	4	YES	UG	Arts	Higher & Technical Education	DTE
255	Bachelor of Textile (Textile Chemistry)	4	YES	UG	Arts	Higher & Technical Education	DTE
256	Bachelor of Textile (Textile Plant Engineering)	4	YES	UG	Arts	Higher & Technical Education	DTE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	Course Name (2)	Duratio n (Year) (3)	Whether course is Professional? (YES/NO) (4)	Level of Course (5)	Discipline (6)	Concerned Department (7)	Concerned Directorate (8)
257	Bachelor of Textile (Textile Technology)	4	YES	UG	Arts	Higher & Technical Education	DTE
258	Bachelor of Engineering Electrical (Electronics & Power)	4	YES	UG	Electronics	Higher & Technical Education	DTE
259	Bachelor of Engineering Civil	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
260	Bachelor of Engineering Electronic	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
261	Bachelor of Engineering Electronics & Communication Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
262	Bachelor of Engineering in Chemical Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
263	Bachelor of Engineering in Instrumentation & Control Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
264	Bachelor of Engineering in Bio Technology	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
265	Bachelor of Engineering in Computer Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
266	Bachelor of Engineering in Computer Science & Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
267	Bachelor of Engineering in Information Technology	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
268	Bachelor of Engineering in Mechanical	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
269	Bachelor of Engineering Mechanical Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
270	Bachelor of Engineering Production Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
271	Bachelor of Technology Civil Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
272	Bachelor of Technology in Computer Science	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
273	Bachelor of Technology in Instrumentation & Control Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
274	Bachelor of Technology in Plastic & Polymer Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
275	Bachelor of Technology in Production Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
276	Bachelor of Engineering (Electrical)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
277	Bachelor of Engineering (Electronics and Telecommunication)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
278	Bachelor of Engineering (Environmental)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
279	Bachelor of Engineering (Automobile)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
280	Bachelor of Technology (Automobile)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
281	Bachelor of Technology (Computer Science And Engineering)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
282	Bachelor of Technology (Electrical)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
283	Bachelor of Technology (Electronics and Telecommunication)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
284	Bachelor of Technology (Electronics)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
285	Bachelor of Technology (Information Technology)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
286	Bachelor of Technology (Mechanical)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
287	Bachelor of Engineering (Electronics & Communication)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
288	Bachelor of Engineering (Printing & Graphics)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
289	Bachelor of Industrial Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
290	Bachelor of Instrumentation Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
291	Bachelor of Petrochemical Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
292	Bachelor of Petroleum Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
293	Bachelor of Polymer Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
294	Bachelor of Production Sandwich	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
295	Bachelor of Engineering (Biomedical Engineering)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
296	Bachelor of Engineering Electrical (Electrical & Power)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
297	Bachelor of Technology (Polymer) (Plastic)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
298	Bachelor of Textile Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
299	Bachelor of Engineering Computer Technology	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
300	Bachelor of Technology Textile	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
301	Bachelor of Technology Chemical Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
302	Bachelor of Technology Instrumentation	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
303	Bachelor of Mining Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
304	Bachelor of Technology (Printing & Graphic Art)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
305	Bachelor of Engineering (Electrical & Electronics Engineering)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
306	Bachelor of Engineering (Electronic & Electrical Engineering)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
307	Bachelor of Chemical Engineering (B.Chem.Engg.)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
308	Bachelor of Technology (B.Tech.) in Fibers & Textiles Processing	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
309	Bachelor of Technology (B.Tech.) in Food Engineering & Technology	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
310	Bachelor of Technology (B.Tech.) in Oils, Oleochemicals & Surfactants Technology	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
311	Bachelor of Technology (B.Tech.) in Polymer Engineering & Technology	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
312	Bachelor of Technology (B.Tech.) in Surface Coating Technology	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
313	Bachelor of Electrical Electronics & Power Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
314	Bachelor of Engineering of Mechanical (Direct 2nd Year)	3	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
315	Bachelor of Engineering of Computer (Direct 2nd Year)	3	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
316	Bachelor of Engineering of Electronics & Telecommunication (Direct 2nd Year)	3	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
317	Bachelor of Engineering Civil (Second Shift)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
318	Bachelor of Engineering Electronic (Second Shift)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
319	Bachelor of Engineering Mechanical (Second Shift)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
320	Bachelor of Engineering Electronic & Telecommunication (Second Shift)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
321	Bachelor of Engineering in Computer Engineering (Second Shift)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
322	Bachelor of Engineering in Computer Science & Engineering (Second Shift)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
323	Bachelor of Engineering in Information Technology (Second Shift)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
324	Bachelor Of Engineering Electrical (Second Shift)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
325	Bachelor of Engineering Electronics & Communication (Second Shift)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
326	Bachelor of Engineering Electrical Electronics & Power (Second Shift)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
327	Bachelor of Engineering (Aeronautical Engineering)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
328	Bachelor of Chemical Engineering (B.Chem.Engg.)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
329	Diploma (Polytechnic)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
330	Diploma in Engineering (Industrial Electronics)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
331	Diploma in Electrical Engineering	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
332	Diploma in Electronics & Telecommunication	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
333	Diploma in Engineering (Automobile)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
334	Diploma in Engineering (Chemical)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
335	Diploma in Engineering (Civil)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
336	Diploma in Engineering (Computer Technology)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
337	Diploma in Engineering (Computer)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
338	Diploma in Engineering (Electrical)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
339	Diploma in Engineering (Electronics)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
340	Diploma in Engineering (ENTC)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
341	Diploma in Engineering (IT)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
342	Diploma in Engineering (Mechanical)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
343	Diploma in Engineering (Civil and Rural)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
344	Diploma in Engineering (Plastic and Polymer)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
345	Diploma in Engineering Dress Designing and Garment Manufacturing	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
346	Diploma in Engineering (Instrumentation)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
347	Diploma in Engineering (Mining and Mine Surveying)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
348	Diploma in Engineering (Computer Science)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
349	Diploma in Engineering (Printing Technology)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
350	Diploma in Engineering (Medical Electronics)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
351	Diploma in Engineering (Production)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
352	Diploma in Engineering (Metallurgical Engineering)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
353	Diploma in Engineering (Sugar Manufacturing)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
354	Diploma in Engineering (Textile Manufactures)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
355	Diploma in Engineering Textile Technology	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
356	Diploma in Engineering Construction Technology	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
357	Diploma in Engineering (Automobile) (Second Shift)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
358	Diploma in Engineering (Architecture Assistantship)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
359	Diploma in Engineering (Medical Laboratory Technology)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
360	Diploma in Engineering (Leather Goods and Footwear Technology)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
361	Diploma in Engineering (Leather Technology)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
362	Diploma in Engineering (Instrumentation and Control)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
363	Diploma in Engineering (Food Technology)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
364	Diploma in Engineering (Digital Electronics)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
365	Diploma in Engineering (Apparel Manufacturing and Design)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
366	Diploma in Engineering (Ophthalmic Technology)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
367	Diploma in Engineering (Petro Chemical)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
368	Diploma in Engineering (Electrical Power System)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
369	Diploma in Engineering (Packaging Technology)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
370	Diploma in Engineering (Mining)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
371	Diploma in Engineering (Electronics) (Aided)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
372	Diploma in Engineering (Information Technology)(Second Shift)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
373	Diploma in Engineering (Electronics and Communication) (Second Shift)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
374	Diploma in Engineering (Plastics)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
375	Diploma in Engineering (Industrial Electronics) (Second Shift)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
376	Diploma in Engineering (Production Technology)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
377	Diploma In Engineering Surface Coating Technology	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
378	Diploma in Engineering Electronics & Telecommunication (Second Shift)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
379	Diploma in Engineering Civil (Second Shift)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
380	Diploma in Engineering Computer Technology (Second Shift)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
381	Diploma in Engineering Computer (Second Shift)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
382	Diploma in Engineering Electrical (Second Shift)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
383	Diploma in Engineering Electronics (Second Shift)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
384	Diploma in Engineering Mechanical (Second Shift)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
385	Diploma in Engineering Information Technology (Second Shift)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
386	Diploma in Engineering Computer Science (Second Shift)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
387	Diploma in Engineering Automobile (Second Shift)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
388	Diploma in Engineering (Fashion and Clothing) Technology	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
389	Diploma in Engineering Interior Design	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
390	Bachelor of Hotel Management and Catering Technology (BHMCT)	4	YES	UG	Management	Higher & Technical Education	DTE
391	Master of Business Administration	2	YES	PG	Management	Higher & Technical Education	DTE
392	Master of Business Administration (Technical Campus)	2	YES	PG	Management	Higher & Technical Education	DTE
393	Master of Business Administration	2	YES	PG	Management	Higher & Technical Education	DTE
394	Master of Management Studies (Only Mumbai University)	2	YES	PG	Management	Higher & Technical Education	DTE
395	Master of Business Administration (2nd Shift)	2	YES	PG	Management	Higher & Technical Education	DTE
396	Diploma in Medical Laboratory technology (DMLT)	3	YES	Diploma	Medical	Higher & Technical Education	DTE

Annexure A: List of courses (mentioned in Ref. no. 6 G.R. dated 21/08/2017) for which presently scholarship is provided under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti Scheme for EBC students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duratio n (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
397	Bachelor of Pharmacy	4	YES	UG	Pharmacy	Higher & Technical Education	DTE
398	Diploma in Pharmacy	2	YES	Diploma	Pharmacy	Higher & Technical Education	DTE
399	Bachelor of technology (Food Technology)	4	YES	UG	Science	Higher & Technical Education	DTE
400	Diploma In Food Technology	3	YES	Diploma	Science	Higher & Technical Education	DTE
401	Master of Computer Application	3	YES	PG	Science	Higher & Technical Education	DTE
402	Master of Computer Application (2nd Shift)	3	YES	PG	Science	Higher & Technical Education	DTE
403	Bachelor of Ayurveda, Medicine & Surgery	4.6	YES	UG	Medical	Medical Education	Ayush
404	Bachelor of Homoeopathic Medicine & Surgery	4	YES	UG	Medical	Medical Education	Ayush
405	Bachelor of Unani Medicine and Surgery	4.6	YES	UG	Medical	Medical Education	Ayush
406	Bachelor of medicine & Bachelor of Surgery	4.6	YES	UG	Medical	Medical Education	DMER
407	Bachelor of Physiotherapy	4	YES	UG	Medical	Medical Education	DMER
408	Bachelor of Dental Surgery	4	YES	UG	Medical	Medical Education	DMER
409	B.Sc. Nursing	4	YES	UG	Medical	Medical Education	DMER

* To be decided by the concerned administrative departments

परिशिष्ट-ब

शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.३३२/तांशि-४, दिनांक ७ ऑक्टोबर,२०१७ सोबतचे परिशिष्ट

Annexure B: List of newly added courses that are included under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti scheme for EBC Students

Sr.No. (1)	Course Name (2)	Duration (Year) (3)	Whether course Professional? (YES/NO) (4)	Level of Course (5)	Discipline (6)	Concerned Department (7)	Concerned Directorate (8)
1	Master of Science (Forestry)	2	NO	PG	Agriculture	Agriculture	*
2	Master of Science (Agriculture) and Master Of Science(Garden Education)	2	NO	PG	Agriculture	Agriculture	*
3	Bachelor of Science (Forestry)	4	NO	UG	Agriculture	Agriculture	*
4	Agriculture Education	3	No	UG	Agriculture	Agriculture	*
5	Agriculture Technical Diploma	3	YES	Diploma	Agriculture	Agriculture	*
6	Diploma in Engineering (Agricultural)	3	Yes	Diploma	Agriculture	Agriculture	*
7	Agriculture Technical Diploma	3	YES	Diploma	Agriculture	Agriculture	*
8	Master of Science (Agri. Bio-Technology)	2	YES	PG	Agriculture	Agriculture	*
9	Master of Science (Forest Science)	2	YES	PG	Agriculture	Agriculture	*
10	Master of Science (Agriculture Engineering)	2	Yes	PG	Agriculture	Agriculture	*
11	Bachelor of Technology, (Agriculture)	4	YES	UG	Agriculture	Agriculture	*
12	Bachelor of Science (Agriculture) and Bachelor of Science (Garden Education)	4	YES	UG	Agriculture	Agriculture	*
13	Bachelor of Science (Forest Science)	4	YES	UG	Agriculture	Agriculture	*
14	Bachelor of Technology (Agricultural Engineering and Technology)	4	YES	UG	Agriculture	Agriculture	*
15	Agriculture Engineering	4	YES	UG	Agriculture	Agriculture	*
16	Bachelor of Science (Gardening)	4	YES	UG	Agriculture	Agriculture	*
17	Bachelor of Technology (Agricultural Engineering)	4	YES	UG	Agriculture	Agriculture	*
18	Bachelor of Science (Agriculture Engineering)	3	Yes	UG	Agriculture	Agriculture	*
19	Krushi Vidnyan Padvika	2	YES	UG	Agriculture	Agriculture	

Annexure B: List of newly added courses that are included under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti scheme for EBC Students

Sr.No. (1)	Course Name (2)	Duration (Year) (3)	Whether course Professional? (YES/NO) (4)	Level of Course (5)	Discipline (6)	Concerned Department (7)	Concerned Directorate (8)
20	Master of Science Dairy Science	2	NO	PG	Animal Husbandry	Animal Husbandry	*
21	Diploma in Dairy Science	2	YES	Diploma	Animal Husbandry	Animal Husbandry	*
22	(Diploma in Fisheries) Mastya Abhiyabtriki Padvika	3	YES	Diploma	Fisheries	Animal Husbandry	*
23	Master of Science (Fisheries)	2	YES	PG	Fisheries	Animal Husbandry	*
24	M.A/ M.Sc in DISASTER MANAGEMENT (DM)	2	No	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
25	Master of Science in climate change & sustainability studies	2	No	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
26	Post Graduate Diploma in Medical Jurisprudence	1	NO	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
27	Master of Arts (Vedang Jyotish)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
28	Master of Arts (Computational Linguistics)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
29	Master of Arts Dalit & Tribal Studies	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
30	Master of Arts dramatics and Film Studies	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
31	Master of Arts Hindi (Translation Technology)	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
32	Master of Arts in media and cultural studies	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
33	Master of Arts in social Entrepreneurship	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
34	Master of Arts in social work in lively hood & Entrepreneurship	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
35	Master of Arts in social work in mental health	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
36	Master of Arts in social work in public health	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
37	Master of Arts in social work in women centered practice	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
38	Bachelor of Fine Arts Sculpture	3	NO	UG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DHE
39	Bachelor of Performing Arts	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
40	Bachelor of Fine Arts	4	NO	UG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DHE
41	Bachelor of Fine Arts in Craft	3	NO	UG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DHE

Annexure B: List of newly added courses that are included under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti scheme for EBC Students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duration (Year) (3)**	**Whether course Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
42	Bachelor of Fine Arts Painting	3	NO	UG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DHE
43	Bachelor of Commerce (F.M.)	3	NO	UG	Commerce	Higher & Technical Education	DHE
44	Bachelor of Arts (Geology)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
45	Bachelor of Science with P.C.M./B.Z.	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
46	Bachelor of Science (Aeronautics)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
47	Bachelor of Science (Microbiology)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
48	Bachelor of Science Applied Biotechnology	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
49	Bachelor of Science Communication & Science	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
50	Bachelor of Science Physics	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
51	Bachelor of Visual Arts	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
52	Bachelor of Arts (Vocational)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
53	Bachelor of Arts Social Science	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
54	Bachelor of Commerce Vocational	3	NO	UG	Commerce	Higher & Technical Education	DHE
55	Bachelor of Commerce Vocational Ancillary Advertising, Tourism & Travel	3	NO	UG	Commerce	Higher & Technical Education	DHE
56	Bachelor of Home .Science (F.S.N. Textile & Clothing)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
57	Bachelor of Science Home Science (Composite H.Sc.FSN)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
58	Bachelor of Science (Nutrition and Dietetics)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
59	Bachelor of Commerce Banking	3	NO	UG	Commerce	Higher & Technical Education	DHE
60	Bachelor of Science Food Technology	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
61	Bachelor of Science (Biology)	3	No	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
62	Bachelor of Science (Mathematics)	3	No	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
63	Bachelor of Arts (Home Economics)	3	No	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
64	Bachelor of Science (CBZ)	3	No	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
65	Bachelor of Arts (Sanskrit)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
66	Bachelor of Science Facility Service	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
67	Bachelor of Science (Business Information Systems)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
68	Bachelor of Science (Industrial Science)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE

Annexure B: List of newly added courses that are included under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti scheme for EBC Students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duration (Year) (3)**	**Whether course Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
69	Bachelor of Science (Nautical Sci.)2010 pattern	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
70	Diploma in Library Science	1	YES	Diploma	Science	Higher & Technical Education	DHE
71	Diploma in Library and information science	1	YES	Diploma	Science	Higher & Technical Education	DHE
72	Diploma in Education	2	YES	Diploma	B.Ed	Higher & Technical Education	DHE
73	Master of Fine Arts	2	YES	PG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DHE
74	Master of Science (Food Technology)	2	YES	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
75	Post Graduate Diploma Course in Cinematography	3	YES	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
76	Post Graduate Diploma Course in Film Editing	3	YES	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
77	Post Graduate Diploma Course in Sound Recording & Sound Design.	3	YES	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
78	Post Graduate Diploma in Law, Medical Jurisprudence	1	YES	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE
79	B.F.A. In Applied Arts	3	YES	UG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DHE
80	B.F.A. In Drawing & Painting	3	YES	UG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DHE
81	B.F.A. In Textiles Designer	3	YES	UG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DHE
82	Bachelor of Law General	3	YES	UG	Law	Higher & Technical Education	DHE
83	Bachelor of Social Legispecial	3	YES	UG	Social	Higher & Technical Education	DHE
84	B.S.L.	5	YES	UG	Law	Higher & Technical Education	DHE
85	Bachelor of Education (Urdu Medium)	1	YES	UG	B.Ed	Higher & Technical Education	DHE
86	Bachelor of Arts in Education	3	YES	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
87	ART Teacher Diploma	2	YES	Diploma	Arts	Higher & Technical Education	DOA
88	Master of Fine Arts Applied Art	2	YES	PG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DOA
89	Bachelor of Fine Arts in Drawing & Painting	4	Yes	UG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DOA
90	Bachelor of Fine Arts in Applied Arts	4	Yes	UG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DOA
91	Bachelor of Fine Arts in Sculpture & Modelling	4	Yes	UG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DOA
92	Bachelor of Fine Arts in Interior Decoration	4	Yes	UG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DOA
93	Bachelor of Fine Arts in Ceramics	4	Yes	UG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DOA
94	Bachelor of Fine Arts in Textile Design	4	Yes	UG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DOA
95	Bachelor of Fine Arts in Metal Work	4	Yes	UG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DOA
96	Diploma in Engineering (Plastic Technology)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE

Annexure B: List of newly added courses that are included under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti scheme for EBC Students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duration (Year) (3)**	**Whether course Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
97	Diploma in Engineering (Electronics and Video)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
98	Diploma in Engineering (Man Made Textile Technology)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
99	Diploma in Engineering (Electrical and Electronics) (Power System)	3	Yes	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
100	Diploma in Plastics Mould Technology (DPMT)	3	YES	Diploma	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
101	Diploma in Hotel & Tourism Management	3	Yes	Diploma	Management	Higher & Technical Education	DTE
102	Advance Diploma in Hotel & Tourism Management	3	Yes	Diploma	Management	Higher & Technical Education	DTE
103	Master of Pharmacy (Pharmaceuticals)	2	YES	PG	Pharmacy	Higher & Technical Education	DTE
104	Master of Pharmacy Pharamaceuticals Chemistry	2	YES	PG	Pharmacy	Higher & Technical Education	DTE
105	Master of Pharmacy Quality Assurance	2	YES	PG	Pharmacy	Higher & Technical Education	DTE
106	Master of Pharmacy (Technical Campus)	2	YES	PG	Pharmacy	Higher & Technical Education	DTE
107	Master of Pharmacy	2	YES	PG	Pharmacy	Higher & Technical Education	DTE
108	Master of Pharmacy in Pharmaceutics	2	YES	PG	Pharmacy	Higher & Technical Education	DTE
109	Master of Pharmacy in Quality Assurance	2	YES	PG	Pharmacy	Higher & Technical Education	DTE
110	Master of Pharmaceutical Chemistry	2	YES	PG	Science	Higher & Technical Education	DTE
111	Master of Pharmacology	2	YES	PG	Science	Higher & Technical Education	DTE
112	Master of Pharmacy in Pharmacognosy	2	YES	PG	Pharmacy	Higher & Technical Education	DTE
113	Master of Pharmacy in Pharmaceutical Chemistry	2	YES	PG	Pharmacy	Higher & Technical Education	DTE
114	Master of Pharmacy in Pharmaceutics	2	YES	PG	Pharmacy	Higher & Technical Education	DTE
115	Post Graduate Diploma in Business Management	2	YES	PG	Management	Higher & Technical Education	DTE
116	Master of Pharmacy in Industrial Chemistry	2	YES	PG	Pharmacy	Higher & Technical Education	DTE
117	Master of Pharmacy in Industrial Pharmacy	2	YES	PG	Pharmacy	Higher & Technical Education	DTE
118	Bachelor of Engineering in Bioinformatics	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
119	Bachelor of Engineering Industrial electrical Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
120	Architecture and Design Studies	4	YES	UG	Architecture	Higher & Technical Education	DTE

Annexure B: List of newly added courses that are included under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti scheme for EBC Students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duration (Year) (3)**	**Whether course Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
121	Marine Engineering	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
122	Bachelor of Technology (Chemical) (Food, Pulp & Paper, Oil & Paint and Petrochemical Technology)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
123	Bachelor of Technology (Cosmetics)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
124	Bachelor of Technology Civil (Water Management)	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
125	Bachelor of Technology (B.Tech.) in Pharmaceutical Sciences & Technology	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
126	Bachelor of Engineering (Metallurgical & Materials)	4	Yes	UG	Engineering	Higher & Technical Education	DTE
127	Bachelor of Engineering and Technology	4	YES	UG	Engineering	Higher & Technical	DTE
128	Bachelor of Hotel Management Travel & Tourism	3	YES	UG	Management	Higher & Technical Education	DTE
129	Master of Science Micro Zoology	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	*
130	M.Sc. Nursing	2	Yes	PG	Medical	Medical Education	*
131	P.B. B.Sc. Nursing	3	Yes	UG	Medical	Medical Education	*
132	11th Arts	1	NO	H.S.C	Arts	School Education	*
133	11th Commerce	1	NO	H.S.C	Commerce	School Education	*
134	11th Science	1	NO	H.S.C	Science	School Education	*
135	12th Arts	1	NO	H.S.C	Arts	School Education	*
136	12th Commerce	1	NO	H.S.C	Commerce	School Education	*
137	12th Science	1	NO	H.S.C	Science	School Education	*
138	D.T. Ed in English	2	YES	Diploma	Arts	School Education	*
139	D.T. Ed in Gujrathi	2	YES	Diploma	Arts	School Education	*
140	D.T. Ed in Hindi	2	YES	Diploma	Arts	School Education	*
141	D.T. Ed in Kannad	2	YES	Diploma	Arts	School Education	*
142	D.T. Ed in Marathi	2	YES	Diploma	Arts	School Education	*

Annexure B: List of newly added courses that are included under Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj Shikshan Shulk Shishyavrutti scheme for EBC Students							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duration (Year) (3)**	**Whether course Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
143	D.T. Ed in Urdu	2	YES	Diploma	Arts	School Education	*
144	Diploma Education Special Education (M.R)	2	YES	Diploma	Arts	School Education	*
145	Diploma in Special Education (Hearing Impaired)	2	YES	Diploma	Arts	School Education	*
146	11th H.S.V.C	1	NO	H.S.C	Vocational	Skill Development	*
147	12th H.S.V.C	1	NO	H.S.C	Vocational	Skill Development	*
148	11th MCVC	1	NO	H.S.C	Vocational	Skill Development	*
149	12th MCVC	1	NO	H.S.C	Vocational	Skill Development	*

*To be decided by the concerned administrative departments

परिशिष्ट-क

शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.३३२/तांशि-४, दिनांक ७ ऑक्टोबर,२०१७ सोबतचे परिशिष्ट

Annexure C: List of courses mentioned in Reference No. 6, G.R. dated 21/08/2017 and presently not operational in Universities							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duration (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
1	Master of Science in Bhugarbh Shastra	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
2	Master of Science in Nutrition & Health Communication	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
3	Master of Science (A & P)	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
4	Master of Science Non Vocational Energy Source	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
5	Master of Science Photonics	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
6	Master of Science (Industrial Engineering)2011 pattern	2	NO	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
7	Master of Science in urban policy & Governance	2	No	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
8	Master of Science in water policy & Governance	2	No	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
9	Master of Science in regularity Governance	2	No	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
10	Master of Science in DISASTER MANAGEMENT (DM)	2	No	PG	Science	Higher & Technical Education	DHE
11	Master of Arts in Logic	2	NO	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
12	Master of Arts in social work in criminology & justice	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
13	L.L.M. in Access to Justice	2	No	PG	Law	Higher & Technical Education	DHE

Annexure C: List of courses mentioned in Reference No. 6, G.R. dated 21/08/2017 and presently not operational in Universities							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duration (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
14	Master of Arts in social work in children & family	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
15	Master of Arts in social work in community organization & Development practice	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
16	Master of Arts in social work in Dalit & tribal studies & action	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
17	Master of Arts in Applied Physiologyspecialization in clinical physiology	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
18	Master of Arts in Disability studies and action	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
19	Master of Arts in Education Elementary	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
20	Master of Arts in Globalization and Labour	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
21	Master of Arts in Habitat policy and practice	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
22	Master of Arts in Human Resources Management and Labour Relation	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
23	Master of Arts in DISASTER MANAGEMENT (DM)	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
24	Master of Arts in management in policy analysis and Entrepreneurship in & mental health	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
25	Master of Arts in regularity Governance	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
26	Master of Arts in climate change & sustainability studies	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
27	Master of Arts in water policy & Governance	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE

Annexure C: List of courses mentioned in Reference No. 6, G.R. dated 21/08/2017 and presently not operational in Universities							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duration (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
28	Master of Arts in urban policy & Governance	2	No	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
29	Bachelor of Fine Arts Bridge Course	3	NO	UG	Fine Arts	Higher & Technical Education	DHE
30	B.A (Fine Art)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
31	Bachelor of Arts Maths	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
32	Bachelor of Science in (Artificial Informatics In Mobile Communication)	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
33	Bachelor of Science Manufacturing	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
34	Bachelor of Arts (Kirtanshastra)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
35	Bachelor of Arts (Prashasakiya Seva)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
36	Bachelor of Arts (Vedang Jyotish)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
37	B.A.Lalit Kala and Natya Tantra Shikshan	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
38	Bachelor of Commerce (Language Arabic & Persian)	3	NO	UG	Commerce	Higher & Technical Education	DHE
39	Bachelor of Science Vocational Biotechnology	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
40	Bachelor of Science Vocational Electronic Equipment Maintenance	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE
41	Bachelor of Science Vocational Still, Photography & Audio Visual	3	NO	UG	Science	Higher & Technical Education	DHE

Annexure C: List of courses mentioned in Reference No. 6, G.R. dated 21/08/2017 and presently not operational in Universities							
Sr.No. (1)	**Course Name (2)**	**Duration (Year) (3)**	**Whether course is Professional? (YES/NO) (4)**	**Level of Course (5)**	**Discipline (6)**	**Concerned Department (7)**	**Concerned Directorate (8)**
42	Bachelor of Arts (Police Administration)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
43	Bachelor of Arts (Road Transportation)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
44	Bachelor of Arts (Public Services)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
45	Bachelor of Arts (Service Administration)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
46	Bachelor of Arts (Textile)	3	NO	UG	Arts	Higher & Technical Education	DHE
47	Post Graduate Diploma Course in Acting	2	YES	PG	Arts	Higher & Technical Education	DHE

मान्यताप्राप्त व्यावसायिक व बिगर व्यावसायिक अभ्यासक्रमांमध्ये शिकणाऱ्या आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्तीसाठी पालकांची उत्पन्न मर्यादा रुपये ६.०० लाखावरुन वार्षिक रुपये ८.०० लाख करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
शासन निर्णय क्र. टीईएम-२०१८/प्र.क्र.३५/तांशि-४
मंत्रालय विस्तार भवन, मादाम कामा मार्ग,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : ३१ मार्च, २०१८

संदर्भ : १) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्रमांक टीईएम-२०१६/ प्र.क्र.५०१/तांशि-४, दिनांक १३/१०/२०१६
२) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्रमांक संकीर्ण-२०१७/ प्र.क्र.३३२/तांशि-४, दिनांक ०७/१०/२०१७
३) शासन निर्णय, विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण विभाग, क्रमांक ईबीसी-२०१७/प्र.क्र.२७/शिक्षण, दिनांक ०१/०१/२०१८

प्रस्तावना :-

राज्यातील शासकीय, अशासकीय अनुदानित व शासन मान्यताप्राप्त खाजगी विनाअनुदानित व कायम विनाअनुदानित महाविद्यालये/तंत्रनिकेतने आणि शासकीय विद्यापीठात विनाअनुदानित तत्वावर सुरु असलेल्या निवडक व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश घेतलेल्या विमुक्त जाती,भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्ती योजनेंतर्गत पालकांची वार्षिक उत्पन्न मर्यादा सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षापासून रुपये ६.०० लाखावरुन रुपये ८.०० लाख करण्यास विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण विभागाने संदर्भ क्र.३ येथील शासन निर्णयान्वये मान्यता दिली आहे. त्याच धर्तीवर आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ देण्यासाठी विद्यार्थ्यांच्या पालकांची वार्षिक उत्पन्न मर्यादा रुपये ६.०० लाखावरुन रुपये ८.०० लाख इतकी करण्यात यावी, असा निर्णय मराठा मोर्चाच्या मागण्यांसंदर्भात स्थापन करण्यात आलेल्या मंत्रिमंडळ उपसमितीने दिनांक ०२/०१/२०१८ च्या बैठकीत घेतला आहे. तसेच मंत्रिमंडळ उपसमितीच्या दिनांक १४/०२/२०१८ च्या बैठकीत समितीने दिलेल्या निदेशानुसार उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग आणि कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय व मत्स्यव्यवसाय विभाग या सर्व विभागांतर्गत असलेल्या मान्यताप्राप्त अभ्यासक्रमांमध्ये शिकणाऱ्या आर्थिकदृष्टया

दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ देण्यासाठी प्रस्तुतची वार्षिक उत्पन्न मर्यादा रुपये ६.०० लाखावरुन रुपये ८.०० लाख इतकी करण्यासाठी एकत्रित प्रस्ताव सादर करणे आवश्यक आहे. त्यानुसार उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग आणि कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय व मत्स्यव्यवसाय विभाग यांच्या अखत्यारितील मान्यताप्राप्त अभ्यासक्रमांना विहित पध्दतीने / केंद्रिभूत प्रवेश पध्दतीने प्रवेश घेणाऱ्या आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ देण्यासाठी विद्यार्थ्यांच्या पालकांची वार्षिक उत्पन्न मर्यादा रुपये ६.०० लाखावरुन रुपये ८.०० लाख करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग आणि कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय व मत्स्यव्यवसाय विभाग यांच्या अखत्यारितील मान्यताप्राप्त अभ्यासक्रमांमध्ये केंद्रीभूत प्रवेश पध्दतीने अथवा विहित पध्दतीने प्रवेश घेणाऱ्या (व्यवस्थापन कोटा / संस्था स्तरावरील प्रवेश वगळून) आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकातील पात्र विद्यार्थ्यांना राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ देण्यासाठी विद्यार्थ्यांच्या दोन्ही पालकांची एकत्रित वार्षिक उत्पन्न मर्यादा रुपये ६.०० लाखावरुन रुपये ८.०० लाख करण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

२. या योजनेचा लाभ शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ पासून लागू राहिल.

३. शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्रमांक संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.३३२/तांशि-४, दिनांक ७/१०/२०१७ यामधील अटी व शर्ती याकरीता लागू राहतील.

४. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्या विभागाचा अनौपचारीक संदर्भ क्र. २४१/१८/व्यय-५, दिनांक २६.०२.२०१८ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१८०३३११४४७०२८८०८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(म. मा. मोरवे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई

२. मा.मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग , मंत्रालय, मुंबई
५. अपर मुख्य सचिव (कृषी), कृषि व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. सचिव (प.दु.म.) कृषि व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. सचिव, विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई
११. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई
१२. सर्व सन्माननीय विधानपरिषद व विधानसभा सदस्य
१३. मा.मंत्री, महसूल, मदत व पुनर्वसन, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) यांचे खाजगी सचिव.
१४. मा.मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे खाजगी सचिव
१५. मा.मंत्री, वैद्यकीय शिक्षण यांचे खाजगी सचिव
१६. मा.मंत्री, कृषी यांचे खाजगी सचिव
१७. मा.मंत्री, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) यांचे खाजगी सचिव
१८. मा.मंत्री, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग यांचे खाजगी सचिव
१९. मा.मंत्री, कामगार, भूकंप पुनर्वसन, कौशल्य विकास, माजी सैनिकांचे कल्याण यांचे खाजगी सचिव
२०. मा.मंत्री, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय व मत्स्यव्यवसाय यांचे खाजगी सचिव
२१. मा.राज्यमंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे खाजगी सचिव
२२. मा.राज्यमंत्री, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय व मत्स्यव्यवसाय यांचे खाजगी सचिव
२३. मा.राज्यमंत्री, कृषी यांचे खाजगी सचिव
२४. मा.राज्यमंत्री, वैद्यकीय शिक्षण यांचे खाजगी सचिव
२५. आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्ष, महाराष्ट्र राज्य, ३०५, शासकीय तंत्रनिकेतन इमारत, ४९, खेरवाडी, अलियावर जंग मार्ग, वांद्रे (पूर्व), मुंबई-४०००५१
२६. सचिव, प्रवेश नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, ३०५, शासकीय तंत्रनिकेतन इमारत, ४९,खेरवाडी, अलियावर जंग मार्ग,वांद्रे (पूर्व), मुंबई-४०००५१
२७. सचिव, शुल्क नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, ३०५, शासकीय तंत्रनिकेतन इमारत, ४९,खेरवाडी, अलियावर जंग मार्ग,वांद्रे (पूर्व), मुंबई-४०००५१
२८. संचालक, तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२९. संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
३०. संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
३१. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
३२. आयुक्त, कृषी, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
३३. आयुक्त, दुग्ध व्यवसाय विकास, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
३४. आयुक्त, मत्स्य व्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

३५. संचालक, पशु संवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
३६. कुलगुरु, सर्व विद्यापीठे
३७. कुलगुरु, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठ, लोणेरे, ता.माणगांव, जि.रायगड
३८. कुलगुरु,महाराष्ट्र राज्य आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक
३९. संचालक, महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण परीक्षा मंडळ, शासकीय तंत्रनिकेतन इमारत, ४९,खेरवाडी, अलियावर जंग मार्ग,वांद्रे (पूर्व), मुंबई-४०००५१
४०. सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालये (सर्व), (संचालक, तंत्र शिक्षण यांच्यामार्फत)
४१. सहसंचालक, उच्च शिक्षण, विभागीय कार्यालये (सर्व)
४२. महासंचालक,माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिध्दीसाठी)
४३. सर्व जिल्हाधिकारी
४४. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र - १/२, मुंबई / नागपूर
४५. महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र - १/२, मुंबई / नागपूर
४६. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
४७. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
४८. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
४९. सह सचिव (विशि), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय,मुंबई.
५०. उप सचिव (मशि/अर्थसंकल्प), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५१. अवर सचिव (तांशि-३/ विशि-३), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५२. कक्ष अधिकारी (मशि-२/मशि-४/तांशि-५/तांशि-६/साशि-१), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५३. उच्च व तंत्र शिक्षण विभागातील सर्व कार्यासने.
५४. अपर मुख्य सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे स्वीय सहायक
५५. निवडनस्ती/तांशि-४.

POLICY DOCUMENT FOR OBC SCHOLARSHIP

विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक सवलती लागू करण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन
समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक: इबीसी १०९६/प्र.क्र.९१/मावक-२,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०००३२.
दिनांक: २३ ऑक्टोबर, १९९६.

वाचा: १) शासन निर्णय, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्रमांक: इबीसी १०९४/प्र.क्र.२३६/मावक-५, दिनांक १३ जून, १९९५.

शासन निर्णय: उपरोक्त शासन निर्णयान्वये राज्यामध्ये समाविष्ट करण्यात आलेल्या जाती/जमातींचा विशेष मागास प्रवर्गात समावेश करुन त्या जाती/जमातींना शैक्षणिक सवलती देण्यात याव्यात असे शासन आदेश निर्गमित करण्यात आलेले आहेत. या सवलती देण्याबाबत आर्थिक तरतुदीचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता. या बाबतच्या वस्तुस्थितीचा विचार करता विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना आता उपरोक्त शासन निर्णयान्वये अनुज्ञेय असलेल्या शैक्षणिक सवलती लागू करण्यास शासन मंजूरी देत आहे.

२. ही योजना सन १९९५-९६ च्या शैक्षणिक वर्षापासून अमलात येईल.

३. अनुसूचित जाती/जमातीच्या विद्यार्थ्यांसाठी असलेल्या सर्व शैक्षणिक सवलती ह्या विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना त्याच धर्तीवर लागू करण्यात येत आहेत.

४. विशेष मागास प्रवर्गात ज्यांचा समावेश आहे अशी जात किंवा जाती, जमात किंवा जमाती शासनाकडून अंतर्भूत केली किंवा केल्या जातील व त्यांना ह्या शैक्षणिक सवलती अनुज्ञेय राहतील असे शासन आदेश निर्गमित झाल्यास त्या जाती/जमातीच्या विद्यार्थ्यांना ह्या शैक्षणिक सवलती त्या आदेशात नमूद केलेल्या दिनांकापासून लागू राहतील व त्या जाती, अथवा असे आदेश निर्गमित केलेल्या दिनांकापासून लागू राहतील व त्या जाती, जमाती वगळून टाकण्यात येतील किंवा त्यांना शैक्षणिक सवलती लागू राहणार नाहीत, असे शासन आदेश निर्गमित करण्यात आले तर ह्या शैक्षणिक सवलती त्या जाती/जमातीला त्या दिनांकापासून लागू राहणार नाहीत.

५. या योजनेवर होणारा खर्च "मागणी क्र. एन-७, २२२५-अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीय कल्याण-०३-मागासवर्गीय कल्याण-२७७-शिक्षण-(२) (दोन) जिल्हास्तरीय योजनांतर्गत योजना-राज्य योजनांतर्गत योजना-००-शिष्यवृत्त्या/विद्यावेतने-(७) विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना भारतात मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्त्या (२) जिल्हा परिषदांना अनुदाने-(३१) पंचायत राज योजनांतर्गत योजना-महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या अधिनियम, १९६१च्या कलम, १८२ अन्वये सहाय्यक अनुदाने" या लेखाशीर्षाखाली खर्च टाकण्यात येऊन तो ते भागविण्यात

..२.

अर्थसंकल्पात करण्यात येणाऱ्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

५. हा शासन निर्णय, नियोजन विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ७१९/व्यय-११, दिनांक ५.१०.१९९६ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

क. वि. सोनावणे

(क. वि. सोनावणे)
उपसचिव, समाज कल्याण.

प्रति:
संचालक, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
विशेष संचालक, पुणे.
सर्व विभागीय समाज कल्याण अधिकारी
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी
सर्व कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
सर्व समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद
सर्व शिक्षण निरीक्षक, जिल्हा परिषद.
महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मुंबई
महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर.
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
वित्त व सेवा योजना विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२
वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२
नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
सचिव, विधान मंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई-४०००३२.
संचालक, समाज कल्याण [illegible], भारत सरकार, [illegible] दिल्ली.
निवड नस्ती, कार्यासन-२, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा
विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.

राज्यातील इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी
शालांत परिक्षोत्तर शिष्यवृत्ती देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन शुध्दिपत्रक क्रमांक : इमाव २००२/प्र.क्र. ४१४/मावक-३
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : ३१ मार्च, २००४

वाचा : (१) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग,
क्रमांक : इमाव-२००२/प्र.क्र.४१४/मावक-३, दि. २९/५/२००३

(२) शासन निर्णय, समाज कल्याण सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग,
क्रमांक: इबीसी-१०९१/४६८६३/प्र.क्र.-५७२/मावक-२, दि. १० मे, १९९५

प्रस्तावना : राज्यातील अनु. जाती, अनु. जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती या प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना राज्यात मॅट्रिकोत्तर (शालांत परीक्षोत्तर) शिष्यवृत्ती योजना शासन निर्णय, शिक्षण व समाज कल्याण विभाग, क्रमांक:इबीसी-१०६८/८३५६७/जे, दिनांक २४/१२/१९७० अन्वये लागू करण्यात आली आहे. त्याचप्रमाणे शासन निर्णय, समाज कल्याण सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग, क्रमांक: इबीसी-१०९१/४६८६३/प्र.क्र.५७२/मावक-२, दि. १० मे, १९९५ अन्वये विनाअनुदानित खाजगी महाविद्यालयातील व्यावसायिक पाठ्यक्रमासह शिकत असलेल्या उक्त प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना शालांत परीक्षोत्तर (मॅट्रिकोत्तर) शिष्यवृत्ती योजना लागू करण्यात आलेली आहे. या योजनेच्या धर्तीवरच इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शालांत परीक्षोत्तर शिष्यवृत्ती योजना वरील संदर्भाधिन शासन निर्णय, दिनांक २९ मे, २००३ अन्वये लागू करण्यात आली आहे. त्यामुळे शासन निर्णय दि. २४/१२/७० व दि. १०/५/९५ मधील तरतुदी राज्यातील इतर मागासवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना लागू करतात. त्या अनुषंगाने दिनांक २९ मे, २००३ रोजीच्या शासन निर्णयात दुरुस्ती करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शुध्दिपत्रक : राज्यातील अनु. जाती, अनु. जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती या प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना लागू असलेल्या शालांत परीक्षोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेच्या धर्तीवर व त्यासाठी विहित केलेल्या अटी व शर्तीच्या अधिन राहून राज्यातील इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शालांत परीक्षोत्तर (मॅट्रिकोत्तर) शिष्यवृत्ती योजना संदर्भाधिन शासन निर्णय, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक : इमाव-२००२/प्र.क्र.४१४/मावक-३, दि. २९/५/२००३ अन्वये लागू करण्यात आली आहे. म्हणजेच राज्यातील इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शासन निर्णय, दि. २४/१२/७० व दिनांक :१०/५/९५ च्या आदेशानुसार शालांत परीक्षोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ मिळणे क्रमप्राप्त आहे. वास्तव उक्त संदर्भाधिन शासन आदेश,क्रमांक : इमाव-२००२/प्र.क्र.४१४/मावक-३, दि. २९/५/२००३ मधील परिच्छेद-२ हा "इतर मागासवर्गीयांसाठी लागू करण्यात आलेल्या भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती या योजनेच्या अटी व शर्ती अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती (धनगर, वंजारीसह) व विशेष मागास प्रवर्गासाठी असलेल्या अटी व शर्तीप्रमाणेच राहतील." याऐवजी "इतर मागासवर्गीयांसाठी लागू करण्यात आलेल्या भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती या योजनेच्या अटी व शर्ती अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती (धनगर, वंजारीसह) व विशेष मागास प्रवर्गासाठी शासन निर्णय, शिक्षण व समाज कल्याण विभाग, क्रमांक : इबीसी-१०६८/८३५६७/जे, दि. २४/१२/१९७० त्याचप्रमाणे शासन निर्णय, समाज कल्याण सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग, क्रमांक:इबीसी-१०९१/४६८६३/ प्र.क्र.५७२/मावक-२, दि.१० मे,१९९५ मधील अटी व शर्तीप्रमाणेच शासकीय, अनुदानित व

Scanned by CamScanner

विनाअनुदानित महाविद्यालयातील इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना लागू राहतील." याप्रमाणे वाच यावे.

२. हे शुध्दीपत्रक वित्त विभागाच्या सहमतीने त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.२८५/०४/व्यय-१४, दिनांक ३१ मार्च, २००४ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(स्वाक्षरी)

(वै.अ.पारकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,
मा.राज्यपालांचे सचिव,
मा.मुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.उपमुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.मंत्री (विजाभज) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.मंत्री(समाजकल्याण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.राज्यमंत्री (विजाभज) यांचे खाजगी सचिव , मंत्रालय, मुंबई
मा.राज्यमंत्री(समाजकल्याण) यांचे खाजगी सचिव , मंत्रालय, मुंबई
संचालक,विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण, म.रा.,पुणे
संचालक, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, उच्च व तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
सर्व विभागीय समाज कल्याण अधिकारी
सर्व जिल्हाधिकारी
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा
सर्व विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी सर्व जिल्हा परिषदा
महालेखापाल, महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता)१/२, मुंबई/ नागपूर
महालेखापाल, महाराष्ट्र (लेखापरिक्षा)१/२, मुंबई/ नागपूर
अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
लेखापरीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, मुंबई
सर्व मंत्रालयीन विभाग (त्यांना विनंती करण्यात येते की वरील शुध्दीपत्रक आपल्या विभागाच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग/कार्यालयांचे निदर्शनास आणावे.)
वित्त विभाग- व्यय-१४, अर्थसंकल्प
नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सर्व उप सचिव/ अवर सचिव/ कक्ष अधिकारी, सा.न्या., सा.का., क्री. व वि.स.विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई (त्यांना विनंती की, त्याची योग्य ती प्रसिध्दी द्यावी).
निवड नस्ती/ मावक-३.

Scanned by CamScanner

विजाभज, इमाव व विमाप्र प्रवर्गासाठी शासननिर्णय
१९९८

SCHEME OF POST-MATRIC SCHOLARSHIPS TO THE OTHER BACKWARD CLASSES FOR STUDIES IN INDIA

1. OBJECTIVE :

The Government of India has since independence initiated a number of steps for improving the level of literacy and education. In this context, the Government has recognized that educational and economic support for backward classes has not been adequate and that there is disparity between them and the non-backward sections of the population at every level. It is self-evident and universally accepted that education is one of the key instruments of effective development of weaker sections.

Based on the recommendations of the Working Group on Development and Welfare of Backward Classes, it is proposed to launch a new Centrally Sponsored Scheme of Post-Matric Scholarship for Other Backward Classes (OBCs) students.

The objective of the scheme is to provide financial assistance to the OBCs students studying at post matriculation or post secondary stage to enable them to complete their education.

II. SCOPE:

These scholarships shall be available for studies in India only and will be awarded by the Government of State/Union Territory to which the applicant actually belongs, i.e. permanently settled. 100% central assistance will be provided to State Governments/UT Administrations for this purpose.

III. CONDITIONS OF ELIGIBILITY:

i) The scholarships will be open to India nationals belonging to OBCs as notified by the Central Govt./State Govt UT Admn.;

ii) These scholarships will be given for the study of all recognized post-matriculation or post-secondary courses pursued in recognized institutions with the following exceptions:

"Scholarships shall not be awarded for training courses like Aircraft Maintenance Engineer's Course and Private Pilot License Courses, Courses at Training-Ship Duffer in (Now INS Rejendra), course of training at the Military College, Dehradun, courses at Pre-examination Training Centres of All India and State levels and Trade Courses at the Industrial Training Institutes."

iii) Only those candidates who belong to OBCs so specified in relation to the State/UT to which the applicant actually belongs, i.e. permanently settled and who have passed the Matriculation or Higher secondary or any higher examination of a recognized University or Board of Secondary Education will be eligible

iv) Candidates who after passing one stage of education are studying in the same stage of education in different subject e.g. I. SC after I.A or B.Com after B.A. or M.A. in a subject after M.A in another subject will not be eligible.

v) Students who, after having completed their educational career in one professional line, e.g., LLB after B.T/B. Ed will not be eligible.

vi) Students studying in Class of the Higher Secondary School courses of the XII class of the Multipurpose High School not be eligible for it being a continuous school courses. However, in cases, where tenth class examination of such courses is treated as equivalent to Matriculation and students who after passing tenth class join other courses, such students will be treated as post-matric students and will be eligible for the award of scholarships

vii) Students pursuing Post-graduate courses in medicine will be eligible if they are not allowed to practice during the period of their course.

viii) Students who after failing or passing the Under Graduate/Post-Graduate examinations in Arts/science/ Commerce join any recognized professional or Technical certificate/diploma/degree courses will be awarded scholarships if

Scanned by CamScanner

otherwise eligible. No subsequent failure will be condoned except courses in Group 'A' and no further change in the course will be allowed.

ix) Students who pursue their studies through correspondence courses will be eligible towards reimbursement of non-refundable fee. The term correspondence includes distant and continuing education. Besides reimbursement of non-refundable fee, such students wile also be eligible for an annual allowance of Rs. 500/- for essential /prescribed books, as applicable.

x) Employed students whose income combined with the income of their parents/guardians does not exceed Rs. 44,500/- per annum shall be eligible for post-matric scholarships to the extent of reimbursement of all compulsorily payable non-refundable fees.

xi) Only two children of the same parents/guardian will be entitled to receive scholarships. This restriction will, however, not apply to girls. Accordingly, scholarship availed by girls of same parents/guardian will not adversely affect admissibility of availing scholarship upto two boys of same parents/guardian.

xii) A scholarship holder under this Scheme will not hold any other scholarship /stipend. If awarded any other scholarship/stipend, the students can exercise his/her option for either of the two scholarships/stipends, whichever is more beneficial to him/her and should inform the awarding authority through the Head of the Institution about the option made. No scholarship will be paid to the students under this Scheme from the date he/she accepts an other scholarships/stipend. The student can however, accept free lodging or a grant or ad-hoc monetary help from the State Government or any other source for the purchase of books, equipment or for meeting the expenses on board and lodging to the scholarship amount paid under this Scheme.

xiii) Students who have already received coaching in any of the pre-examination training centers with financial assistance from the Government will not be eligible

xiv) In case of unemployed students whose parents/guardians income from all sources does not exceed Rs. 44,500 per annum will be entitled for the scholarship under the Scheme.

Note 1: So long as either of the parents (or husband in the case of married unemployed girl students) are alive, only income of the parents/husband, as the case may be, from all sources has to be taken into account and of no other members even though they may be earning. In the form of income declaration, income is to be declared on this basis. Only in the case where both the parents (or husband in the case of married but unemployed girl student) have died, the income of the guardian who is supporting the student in his/her studies has to be taken into consideration. Such students whose parent's income is affected due to unfortunate death of one of earning parents and resultantly comes within the income ceiling prescribed under the scheme, shall become eligible for scholarship, subject to their fulfilling other conditions of eligibility, from the month in which such sad incidence takes place. Applications for scholarships from such students can be considered even after lapse of last dare of receipt of applications, on compassionate grounds.

Note 2: House Rent Allowance received by the parents of a student be exempted from the computation of 'income' if the same has been permitted to be exempted for purpose of Income-Tax

Note 3: Income Certificate is required to be taken once only, i.e at the time of admission to courses which are continuing for more than one year.

IV VALUE OF SCHOLARSHIP:

The value of scholarship will include maintenance allowance, reader charges for blind students, reimbursement of compulsory non-refundable fees. Study Tour Charges, thesis typing/printing charges and book allowance for students pursuing correspondence course for complete duration of the course. The details are given below:-

Scanned by CamScanner

I) Maintenance Allowance

Course of (1)	(Rs. Per Month) Rate of Maintenance Allowance	
	Hostlers (2)	Day Scholars (3)
Group A Medical /Engineering including Degree level Courses in Indian Medicine, B.A.M&S and Comparable courses in Ayurveda, Unani/ Tibbia and Homeopathic System of Medicines. B.Sc (Agriculture/B.V.Sc/B.F.Sc (Fisheries) Higher technical and all .professional studies like Degree and Post-Matric courses in Agricultural and Veterinary Science.	425	190
Group B Diploma level courses in Indian Medicine and Comparable courses in Ayurvedic, Unani/Tibbia and Homeopathic system of Medicine. Diploma & comparable courses in Engineering, Technology, Architecture, medicine, diploma level Courses in printing technology and courses for Overseer , draftsman, surveyor, Commercial Pilot License, Diploma and higher courses in Hotel Management catering technology and applied Nutrition. Degree and post-graduate course in nursing and pharmacy. Wireless and television operators/sound recording and sound engineering motion picture , photography, film direction/acting. screenplay/writing/Degree/post graduate Diploma courses in business management, Chartered and Cost /Works Accountancy. Post Graduate courses in Science subjects.	290	190
Group C Certificate courses in Engineering/Technology/Architecture and Medicine, Diploma and Certificate courses in Agriculture, Pharmacy, veterinary Science, Fisheries , Dairy development, Hygiene and Public Health , sanitary Inspector's Course, courses for Rural services, Cooperation and Community development, Sub-Officer' course at the national Fire Service College, Nagpur, Library Science. Degree /Post Graduate Diploma and Post Graduate Courses in Teachers' training, Library Science and Physical Education , Music Fine Arts and Law, Craft Instructor's Training Course, Certificate Course in Hotel Management/Catering Technology and Applied Nutrition, Passenger transport Management, Associate degree in Pharmacy , Post graduate courses in Arts and Commerce subjects.	290	190
Group D General Courses upto Graduate level (2nd year and onward)	230	120

Scanned by CamScanner

Group E Classes X1th and X11th in 10+2 System Intermediate courses and first year of General courses upto graduate level.	150	90

Note: 1 Commercial Pilot License Course(CPL)

CPL course shall be covered under Group 'B'. The number of awards for CPL will be 20 per annum. Consequent upon receiving applications from concerned students, concerned State Governments/UT Admns., should scrutinize them for determining their eligibility under the Scheme and thereafter intimate the number of eligible applications for CPL training (with their names) for each financial year to Ministry of Social justice & Empowerment (the applications themselves need not be sent to he Ministry). Upon receipt of such information, Ministry of Social Justice & Empowerment will give clearance to the concerned States/UTs on the first –come first-serve basis upto 20 awards for the country as a whole. The selected candidates will be provided a maintenance allowance at rates applicable to Group 'B' courses, i.e. Rs. 290 per month for hostlers and Rs. 190 per month for day scholars. In addition, all compulsory fees, including flight charges are to be provided in fee.

Note 2: M. Phil and Ph.D courses are post-graduation courses. Scholarship to such students may be paid at the rate of maintenance allowance for Group 'A', 'B' or 'C' depending on the course under these groups.

Note 3: Scholars who are entitles to free board and/or lodging will be paid maintenance chargers at 1/3rd of Hostlers' rate.

ii) Reader Charges for blind students (Blind Scholars)

The blind scholars will be given additional amount as 'Readers Charges' as mentioned below.-

Group	Reader Allowance (Rs. P.m.)
Group A,B,C	100
Group D	75
Group E	50

iii) Fees

Scholars will be paid enrolment /registration, tuition, games, Union, Library, Magazine, Medical examination and such other fees compulsorily payable by the scholar to the institution or University/Board. Refundable deposit-like caution money, security deposit will, however, be excluded.

iv) Study Tours:

Study tour charges upto a maximum of Rs. 500/- per annum limited to the actual expenditure incurred by the student on transportation charges etc., will be paid to the scholars studying professional and technical courses, provided that the head of the institution certifies that the study tour is essential for the scholar for completion of his/her course of study.

V) Thesis Typing /Printing charges

Thesis typing/printing charges upto a maximum of Rs. 600 will be paid to research scholars on the recommendation of the Head of the Institution.

Scanned by CamScanner

V. **SELECTION OF CANDIDATES**

All the eligible Other Backward Classes candidates will be given scholarships subject to the condition of eligibility prescribed in para III of this Scheme. Candidates belonging to one State but studying in another State will be awarded scholarship by the State to which they belong and will submit their applications to the competent authorities in that State. In the matter of exemption from fees or other concessions also they will be treated as if they were studying in their own State.

VI **DURATION AND RENEWAL OF AWARDS**

i) the award once made will be tenable from the stage at which it is given to the completion of course subject to good conduct and regularity in attendance. It will be renewed from year provided that within a course which is continuous for a number of years, the scholar secures promotion to the next higher class irrespective of the fact whether such examinations are conducted by a University or the Institution.

ii) If an OBC scholar pursuing Group A course fails in the examination for the first time, the award may be renewed. For second and subsequent failures in any class the student shall bear his/her own expenses until he/she secures promotion to the next higher class.

iii) If a scholar is unable to appear in the annual examination owing to illness and or on account of any other unforeseeable event, the award may be renewed for the next academic year on submission of medical certificate and/or other required sufficient proof to the satisfaction of the Head of the Institution and his/her certifying that the scholar would have passed had he appeared in the examination.

iv) If according to the Regulations of a University /Institution, a student is promoted to the next higher class even though he/she may not have actually passed in lower class and is required to take examination of the junior class again after sometime, he/she will be entitled to scholarship for the class to which he/she is promoted if the student is otherwise eligible for scholarship.

VII **PAYMENT**

i) Maintenance charges shall be payable from 1st April or from the month of admission, whichever is later, to the month in which the examination are completed at the end of the academic year.(including maintenance during holidays) provided that if the scholar secures admission after the 20th day of a month, the amount will be made from the month following the month of admission.

ii) In case of renewal of scholarships awarded in the previous years, maintenance charges will be paid from the month following the month upto which scholarship was paid in the previous year, if the course of study is continuous (e.g., from intermediate jr. Intermediate, Sr.Class)

iii) All scholars are expected to purchase the necessary text books, stationary etc., out of the maintenance allowance sanctioned. If it is reported by the Head of the concerned Institution that a scholar is without text-books stationary etc., the value of the scholarship may be reduced at the discretion of the authority sanctioning the scholarship.

iv) The scholarship money will be paid to the selected students by the government of the State/Union Territory's Administration to which they belong in accordance with the procedure laid down by them in this regard.

v) Scholarship will not be paid for the period of internship/houseman ship in the M.B.B.S. course or for a practical training in other course if the student is in receipt of some remuneration during the internship period or some allowance/stipend during the practical training in other course.

Scanned by CamScanner

VIII **OTHER CONDITIONS FOR THE AWARD**

(i) The scholarship is dependent on the satisfactory progress and conduct of the scholars. If it is reported by the Head of the Institution at any time that a scholar has by reasons of his/her own act or default failed to make satisfactory progress or has been guilty of misconduct such as resorting to or participating in strikes, irregularity in attendance without the permission of the authorities concerned etc., the authority sanctioning the scholarships may either cancel the scholarships or stop or withhold further payment of such period as it may think fit.

(ii) If a student is found to have obtained a scholarship by false statement his/her scholarship will be cancelled forthwith and the amount of the scholarship paid will be recovered , at the discretion of the concerned State Government. The student concerned will be blacklisted and debarred for scholarship in any Scheme for ever.

(iii) A scholarship awarded may be cancelled if the scholar changes the subject of the course of study for which the scholarship were originally awarded or changes the institution of study, without prior approval of the State Government. The Head of the Institution shall report such cases to them and stop recovered at the discretion of the State Government.

(iv) A scholar is liable to refund the scholarship amount at the discretion of the State Government, if during the course of the year, the studies for which the scholarship has been awarded, is discontinued by him/her.

(v) The regulations can be changed at any time at the discretion of the Government of India.

IX **ANNOUNCEMENT OF THE SCHEME:**

All the State Governments/UT Admns will announce in May-June, the details of the scheme and invite applications by issuing an advertisement in the leading newspapers of the State and through other media outfits. All requests for application forms and other particulars should be addressed to the concerned State/UT to which students actually belong. The applicant should submit the completed application to the prescribed authority before the last dare prescribed for receipt of applications.

X **PROCEDURE FOR APPLYING:**

i) An application for scholarship should comprise:

(a) One copy of the application for scholarship in the prescribed form (separate application forms have been prescribed for 'fresh' and renewal scholarship).

(b) One copy of the passport size photograph with signatures of the student thereon (for fresh scholarship)

(c) One attested copy of certificates/diploma/degree etc., in respect of all examination passed

(d) A certificate (in original) of Caste signed by an authorized Revenue Officer now below the rank of Tehsildar.

(e) An income declaration by the parents/guardians, stating definite income from all sources

(f) A receipt in acknowledgement of the scholarship in the previous year on the form attached to the application only duly countersigned by the Head of the Institution concerned, if the applicant was in receipt of a scholarship under this Scheme in the preceding year.

ii) Application complete in all respect shall be submitted to the Head of the Institution being attended or last attended by the candidates and shall be addressed to an officer specified for this purpose by the Government of State/Union Territory to which the student belong in accordance with the instructions issued by them from time to time.

iii) Incomplete applications received after the prescribed date will not be consider.

Scanned by CamScanner

XI **MONITORING:**

The monitoring of the financial and physical performance of the scheme will be done through seeking detailed information from the Agencies implementing the Scheme. On the physical aspects the Agencies implementing the scheme will be required to furnish quarterly progress reports regarding the number of beneficiaries receiving award under the scheme, both class-wise and gender-wise . On the financial side details of actual expenditure incurred during the last financial year and expenditure proposed for the present financial year will be submitted by the Agencies concerned. The Agencies implementing the scheme will also be insisted upon to submit the latest audited accounts.

XII **EVALAUTION:**

The Ministry of Social Justice & Empowerment may get the scheme evaluated by entrusting a research study to reputed institutions/agencies, on the performance of the scheme in different parts of the country , under this Ministry's central sponsored Scheme of Research and Training

Scanned by CamScanner

ई-स्कॉलरशिप-भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क परिक्षा शुल्क प्रदाने योजना- रकमा बँकेमार्फत अदा करणे.......

महाराष्ट्र शासन

शासन निर्णय क्र. ईबीसी-२००९/प्र.क्र.१२२/मावक-३
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,मंत्रालय, मुंबई
दिनांक : ११ जानेवारी, २०१०

वाचा : शासन निर्णय सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग क्र. इबीसी-२००३/प्र.क्र.३०१/मावक-२, दिनांक ०१.११.२००३

प्रस्तावना : भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना ही सन १९५९-६० सालापासून केंद्र शासनाकडून राज्य शासनाकडे हस्तांतरीत करण्यात आलेली आहे. या योजनेखाली अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमानुसार केंद्र शासनाने विहित केलेल्या दराने निर्वाहभत्ता अदा केला जातो. या बरोबरच शिक्षण फी, परिक्षा फी व कनिष्ठ महाविद्यालय / महाविद्यालयांची देय असलेली फीची प्रतिपूर्ती केली जाते. त्याचप्रमाणे शिक्षण शुल्क समितीने निर्धारित केलेल्या दराने व्यावसायिक अभ्यासक्रमामध्ये प्रवेश घेतलेल्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिक्षण फी व परिक्षा फीची प्रतिपूर्ती केली जाते.

२. भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती या योजनेखाली विविध शैक्षणिक अभ्यासक्रमासाठी कनिष्ठ महाविद्यालय /महाविद्यालयाकडून शिष्यवृत्तीचे प्रस्ताव जिल्हास्तरावर विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांच्याकडे प्राप्त होतात. सध्याच्या काळात महाविद्यालयाची संख्या व विद्यार्थ्यांची संख्या मोठा प्रमाणात वाढलेली आहे. त्यामुळे भारत सरकार शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क प्रस्तावांच्या संख्येत मोठा प्रमाणात वाढ झालेली आहे. या सर्व प्रस्तावांची छाननी करणे, कोषागारांतून रक्कम पारित करणे व धनाकर्षाद्वारे महाविद्यालयाकडे वर्ग करुन त्यांच्यामार्फत विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीचे व शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क रक्कमेचे वाटप करणे या कार्यपद्धतीस विलंब लागतो. सध्याच्या पद्धतीनुसार विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीचे वाटप महाविद्यालयामार्फत केले जाते. काही विद्यार्थी महाविद्यालय सोडून गेले असल्यास अशा विद्यार्थ्यांच्या शिष्यवृत्तीची रक्कम महाविद्यालयात पडून असते. या योजनेची सर्व प्रक्रिया ही मनुष्य बळाचा वापर करुन केली जात असल्याने या योजनेमध्ये बराच विलंब लागत असून बऱ्याच ठिकाणी अचूकता राहत नाही असे निदर्शनास येत आहे. मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या शिष्यवृत्तीचे वाटप बँकेमार्फत करण्यात येईल असे निवेदन मा. राष्ट्रपती यांनी संसदेच्या अभिभाषणामये केलेले आहे. त्यानुसार सामाजिक न्याय विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांच्या शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क वितरण बँकेमार्फत करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

Scanned by CamScanner

शासन निर्णय : सामाजिक न्याय विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या अनुसूचित जाती, विमुक्त व भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गाच्या भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क या योजनेची रक्कम राष्ट्रीयकृत बॅंकेमार्फत अदा करण्याच्या प्रस्तावास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

२. या सर्व योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी मार्गदर्शक सूचना खालीलप्रमाणे आहेत :-

१) विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी मुंबई उपनगर यांनी दिनांक ०१/०२/२०१० पासून सर्व महाविद्यालयांना सर्व चेक पाठविणे बंद करुन त्याऐवजी सी.बी.एस./ई.सी.एस. पध्दतीचा अवलंब करावा. त्यासाठी त्यांनी ज्या राष्ट्रीयकृत बॅंकेत कोअर बॅंकीग सुविधा उपलब्ध आहे त्या बॅंकांमध्ये सर्व महाविद्यालयांनी व विद्यार्थ्यांनी खाती उघडण्याबाबत कार्यवाही करावी.

२) इतर जिल्हयांच्या विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिका-यांनी त्यांच्या जिल्हयांमध्ये ही योजना दिनांक ०१/०३/२०१० पासून सुरु करावी याकरिता त्यांनी सर्व महाविद्यालयांना दिनांक २५/०२/२०१० पर्यंत ज्या राष्ट्रीयकृत बॅंकांमध्ये कोअर बॅंकींग सुविधा उपलब्ध आहे त्या बॅंकांमध्ये खाती उघडण्याबाबत माहिती दयावी.

३) विद्यार्थ्यांचे खात्यावर सी.बी.एस./ई.सी.एस. पध्दतीद्वारे शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा करण्यासाठी पायलट प्रोजेक्ट म्हणून विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, मुंबई उपनगर, यांनी त्यांच्या जिल्ह्यातील कमीत कमी तीन महाविद्यालयांची निवड करावी. यामधील एक महाविद्यालय हे व्यावसायिक अभ्यासक्रम शिकविणारे असावे. या तीन महाविद्यालयांनी सर्व विद्यार्थ्यांचे ज्यामध्ये कोअर बॅंकींग आणि एस.एम.एस.ची सुविधा उपलब्ध आहे अशा राष्ट्रीयकृत बॅंकेत खाते उघडण्याबाबत कार्यवाही करावी. त्या महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांच्या खात्यात विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, मुंबई उपनगर यांनी शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा करावी.

उर्वरीत महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांच्या खात्यावर शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा करण्याची कार्यवाही महाविद्यालय करतील. सदर महाविद्यालयांनी चेक ऐवजी सी.बी.एस./ई.सी.एस. प्रणालीद्वारे शिष्यवृत्तीचे वाटप करण्यात सुरुवात करावी. हे काम ३१/०३/२०१० पुर्वी पुर्ण करावे.

४) सॉफ्टवेअरची वाट न पाहता महाराष्ट्रातील सर्व महाविद्यालयांनी शिष्यवृत्ती घेणा-या सर्व विद्यार्थ्यांचे दिनांक ३०/०६/२०१० पर्यंत कोअर बॅंकींग राष्ट्रीयकृत बॅंकेमध्ये खाती उघडावीत. सर्व महाविद्यालयांनी दिनांक ०१/०७/२०१० पासून सी.बी.एस./ई.सी.एस. द्वारे विद्यार्थ्यांच्या बॅंकखात्यामध्येच शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा करावी.

५) ज्या विद्यार्थ्यांचे इतर बॅंकामध्ये खाते आहेत त्यांनी दिनांक ३०/०६/२०१० पर्यंत कोअर बॅंकींग सुविधा उपलब्ध आहे अशा राष्ट्रीयकृत बॅंकेमध्ये खाती उघडणे आवश्यक आहे. दिनांक

Scanned by CamScanner

०१/०७/२०१० पासून जोपर्यंत याबाबतचे सॉफ्टवेअर तयार होत नाही तोपर्यंत विद्यार्थ्यांच्या खात्यावर महाविद्यालयाकडून सी.बी.एस./ई.सी.एस. मार्फत शिष्यवृत्तीचे पैसे जमा करण्यात येतील. सॉफ्टवेअर तयार झाल्यानंतर शासनाकडून थेट विद्यार्थ्यांच्या खात्यामध्ये शिष्यवृत्तीचे पैसे जमा केले जातील.

६) जी राष्ट्रीयकृत बँक विद्यार्थ्यांच्या भ्रमणध्वनीवर शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा झाल्याचा संदेश (SMS) मोफत पाठवेल तसेच विद्यार्थ्यांचे शुन्य शिलकीचे (झिरो बॅलन्स) खाते उघडण्यास तयार असेल अशाच राष्ट्रीयकृत बँकेस प्राधान्य द्यावे.

३. संचालक, माहिती व जनसंपर्क, संचालनालय यांनी या शासन निर्णयास व्यापक प्रमाणावर प्रसिध्दी द्यावी.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेब-साईटवर उपलब करुन देण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्र. २०१०००१११८३९२५००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सही/-

(राजेश अग्रवाल)

सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत ,

मा. राज्यपालांचे सचिव

मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव

मा. उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव

मा. मंत्री, सामाजिक न्याय यांचे खाजगी सचिव

मा. राज्यमंत्री, सामाजिक न्याय यांचे खाजगी सचिव

मा. राज्यमंत्री, वि.जा.भ.ज., इ.मा.व. व वि.मा.प्र. यांचे खाजगी सचिव

मा. मुख्य सचिव

सर्व अमुस/प्रधान सचिव/सचिव मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव, माहिती व तंत्रज्ञान संचालनालय, मुंबई

प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव, वैद्यकीय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई

संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, म. रा., मुंबई

संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, म. रा., मुंबई

Scanned by CamScanner

ई-स्कॉलरशीप-भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क परीक्षा शुल्क प्रदाने योजना - रकमा बॅंकेमार्फत अदा करणे.

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : ईबीसी-२००९/प्र.क्र.१२२/मावक-३

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक : २० जुलै, २०१०

संदर्भ :-१) शासन निर्णय सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग क्रमांक: ईबीसी-२००३/प्र.क्र.३०१/मावक-२,दिनांक १.११.२००३

२) शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग क्रमांक : ईबीसी-२००९/प्र.क्र.१२२/मावक-३, दि.११ जानेवारी, २०१०

प्रस्तावना :- भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना ही सन १९५९-६० पासून राज्य शासनाकडे केंद्र शासनाकडून हस्तांतरीत करण्यात आलेली आहे. या योजनेखाली अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमानुसार केंद्र शासनाने विहित केलेल्या दरानुसार निर्वाह भत्ता अदा केल्या जातो. या बरोबरच शिक्षण फी, परीक्षा फी व कनिष्ठ महाविद्यालये/ महाविद्यालयांची देय असलेली फी ची प्रतिपूर्ती केली जाते. त्याचप्रमाणे शिक्षण शुल्क समितीने निर्धारित केलेल्या दराने व्यावसायिक अभ्यासक्रमांमध्ये प्रवेश घेतलेल्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिक्षण फी व परिक्षा फी ची प्रतिपूर्ती केली जाते. याबाबतची कार्यपध्दती संदर्भाधिन शासन निर्णय दिनांक १.११.२००३ अन्वये विहीत करण्यात आली आहे.

सामाजिक न्याय विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क या योजनेची रक्कम मनुष्यबळाचा वापर करून अदा केली जात असल्याने त्यामध्ये कालापव्यय व अचूकता नसल्याने या योजनेचे संगणकीकरण करून रकमा राष्ट्रीयकृत बॅंकेमार्फत अदा करण्याबाबतचा धोरणात्मक निर्णय शासनाने घेतला आहे. त्यानुसार सन २०१०-११ या शैक्षणिक वर्षापासून विद्यार्थ्यांना देण्यात येणारी शिष्यवृत्तीची रक्कम विद्यार्थ्यांच्या बॅंक खात्यात तसेच, महाविद्यालयांना देय ठरणारी शिक्षण फी ची रक्कम परस्पर महाविद्यालयांच्या खात्यात जमा करण्यात येणार आहे. याकरिता सर्व विद्यार्थी व महाविद्यालयांनी दि.३०.६.२०१० पर्यंत कोअर बॅंकींग सुविधा उपलब्ध आहे अशा राष्ट्रीयकृत बॅंकेमध्ये खाते उघडण्याच्या सूचना शासन निर्णय दिनांक ११.१.२०१० अन्वये दिलेल्या आहेत. सन २०१०-११ या शैक्षणिक वर्षापासून विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकाऱ्यांनी महाविद्यालये व विद्यार्थ्यांना देय ठरणाऱ्या रकमेचे वाटप ECS/CBS च्या माध्यमातून करावयाचे आहे. याकरिता जिल्ह्यातील विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांनी प्राधिकृत केलेल्या ज्या राष्ट्रीयकृत बॅंकेमध्ये विद्यार्थी व महाविद्यालयांची खाती आहेत त्या राष्ट्रीयकृत बॅंकेमध्ये संबंधीत जिल्ह्याचे विशेष जिल्हा

Scanned by CamScanner

समाज कल्याण अधिकारी यांनी देखील खाती उघडणे आवश्यक आहे. सदर खाती उघडण्यास परवानगी देण्याबाबतची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना व शिक्षण फी, परीक्षा फी योजनेचे वितरण करण्यासाठी संगणकप्रणाली विकसीत करण्यात येत आहे. सन २०१०-११ या शैक्षणिक वर्षापासून विद्यार्थ्यांच्या शिष्यवृत्तीची रक्कम व महाविद्यालयांना देय ठरणाऱ्या शिक्षण फी च्या रकमेचे वाटप ECS/CBS च्या माध्यमातून करण्यासाठी सर्व विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांनी त्यांच्या जिल्ह्यातील ज्या राष्ट्रीयकृत बँकेत कोअर बँकींग सुविधा उपलब्ध आहे अशा प्राधिकृत केलेल्या बँकेत त्यांची खाती उघडण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

२. संदर्भाधिन शासन निर्णय दिनांक ११.१.२०१० मधील सूचनांनुसार महाविद्यालयांना चेकने रकमा वितरीत करण्याचे बंद करण्यात आले आहे व सर्व रकमा महाविद्यालयांच्या तसेच विद्यार्थ्यांच्या खात्यावर वर्ग केल्या जाणार आहेत. विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी संबंधीत जिल्ह्यात ज्या राष्ट्रीयकृत बँकांना प्राधिकृत करतील अशा बँकामध्ये महाविद्यालय व विद्यार्थी खाते उघडतील अशा प्राधिकृत बँकांमध्ये विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांचे खाते नसल्यास RTGS (Real Time Gross Settlement) मार्फत रकमा वर्ग करण्यास तांत्रिक अडचण निर्माण होऊ शकते. फक्त याच तांत्रिक कारणासाठी संबंधीत राष्ट्रीयकृत बँकेत विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांना देखील खाते उघडण्यास परवानगी देण्यात येत आहे.

३. कोषागारातून प्राप्त धनादेश विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांचे खात्यात जमा झाल्यावर, त्या खात्यातून रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाने घालून दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे RTGS (Real Time Gross Settlement) मार्फत इतर प्राधिकृत केलेल्या राष्ट्रीयकृत बँकातील खात्यांमध्ये रकमा हस्तांतरीत कराव्यात.

४. सदर बँक खात्यातून महाविद्यालयांच्या व विद्यार्थ्यांच्या खात्यावर ECS/CBS च्या माध्यमातून रकमा वर्ग करण्याची कार्यवाही संबंधीत बँक करेल याची खातरजमा विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांनी करावी.

५. सदर तांत्रिक कारणासाठी उघडण्यात आलेल्या बँक खात्यातून विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांना कोणत्याही स्वरूपाच्या रोख रकमा काढता येणार नाहीत तसेच, कोणत्याही प्रकारचे चेकबुक बँकेमार्फत घेतले जाणार नाही या अटीवर सदर खाती उघडण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

६. सन २०१०-११ या शैक्षणिक वर्षापासून संदर्भाधिन शासन निर्णय दिनांक ११.१.२०१० मधील मार्गदर्शक सूचनांनुसार सर्व विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांनी कार्यवाही करावी.

७. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १६५/१०/कोषा/प्र.५, दिनांक १६.७.२०१० अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. संचालक माहिती व जनसंपर्क संचालनालय यांनी या शासन निर्णयास व्यापक प्रमाणावर प्रसिध्दी द्यावी.

Scanned by CamScanner

९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २०१००७२०१४१५३१००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सतीश म. गवई)
प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा.राज्यपालांचे सचिव
मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव
मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव
मा.मंत्री, सामाजिक न्याय यांचे खाजगी सचिव
मा.राज्यमंत्री, सामाजिक न्याय यांचे खाजगी सचिव
मा. राज्यमंत्री, वि.जा.भ.ज. यांचे खाजगी सचिव
मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य
प्रधान सचिव, वित्त विभाग
प्रधान सचिव, नियोजन विभाग
प्रधान सचिव, माहिती व तंत्रज्ञान
प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग
प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण विभाग
प्रधान सचिव, कृषी व पदुम विभाग
सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग
संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
संचालक, कृषी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई यांना प्रसिध्दीसाठी
संचालक, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
सर्व विभागीय समाज कल्याण अधिकारी
सर्व विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
सर्व समाज कल्याण अधिकारी, (गट-अ), जिल्हा परिषद
सर्व विभागीय शिक्षण उप संचालक
सर्व शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)
महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२, (लेखापरीक्षा/लेखा अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर
अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
निवड नस्ती (मावक-३)

D:\Dy secyVR\Mavak-3/18

Scanned by CamScanner

९९९९
22 AUG 2017
संचालक | सहसंचालक | उपसंचालक | सहा. संचालक

केंद्र शासन पुरस्कृत भारत सरकार शिष्यवृत्ती योजने अंतर्गत वि.जा.भ.ज., इ.मा.व. व वि.मा.प्र. या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी अभ्यासक्रम विहीत करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : इबीसी-२०१७/प्र.क्र.१३/शिक्षण
मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- २१ ऑगस्ट, २०१७.

वाचा:-

१. शासन निर्णय सा.न्या.सां.का.,क्रि.व वि.स.विभाग क्रमांक : इबीसी १०६८/८३५६७/जे, दिनांक २४.१२.१९७०
२. केंद्रशासनाच्या सन १९९८ च्या मार्गदर्शक सूचना
३. शासन निर्णय सा.न्या.सां.का.,क्रि.व वि.स.विभाग क्रमांक : इबीसी १०९१/४६८६३/ प्र.क्र.५७२/मावक-२, दिनांक १०.५.१९९५
४. शासन निर्णय सा.न्या.सां.का.,क्रि.व वि.स.विभाग क्रमांक : इबीसी २००३/ प्र.क्र.३०१/ मावक-२, दिनांक १.११.२००३
५. शासन परिपत्रक सा.न्या.सां.का.,क्रि.व वि.स.विभाग क्रमांक : विजाक २००४/प्र.क्र.१६९/ मावक-३, दिनांक २९.९.२००४
६. शासन परिपत्रक सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग क्रमांक : विजाक २००४/प्र.क्र.१८१/मावक-२, दिनांक ६.१०.२००४
७. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग क्रमांक : इबीसी २०११/ प्र.क्र.४/ मावक-२, दिनांक २.८.२०११
८. संचालक, विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण संचालनालय, पुणे यांचे पत्र क्र.विजाभज/ शिक्षण/मॅपिंग/१६-१७/४४, दिनांक ५.१.२०१७
९. संचालक, विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण संचालनालय, पुणे यांचे पत्र क्र.विजाभज/ शिक्षण अभ्यासक्रम/६०१/१९८४, दिनांक ९.८.२०१७

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाच्या सन १९९८ मधील मार्गदर्शक सूचनेनुसार विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात येते. केंद्र शासनाच्या सदरहू पत्रकामध्ये "अ,ब,क,ड,इ" अशा अभ्यासक्रम गटांचा समावेश करण्यात आलेला असून, अनुज्ञेय अभ्यासक्रम तसेच निवासी व अनिवासी लाभार्थ्यांच्या निर्वाहभत्त्याचे दर नमूद करण्यात आलेले आहेत. त्यामधील "अ, ब, क, ड, इ" या अभ्यासगटातील अनुज्ञेय अभ्यासक्रमानुसार विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात येते. तथापि, वरील अभ्यासगटा अंतर्गत कोर्सेस विहीत

Scanned by CamScanner

करण्यात आलेले नसल्याने, आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांनी वरील पत्रान्वये उच्च न्यायालय खंडपीठ नागपूर, याचिका क्र. २४८७/२०१६ च्या अनुरोधाने विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांसाठी केंद्र शासन पुरस्कृत भारत सरकार शिष्यवृत्ती ही योजना कोणत्या अभ्यासक्रमासाठी लागू करावी, याबाबतचे स्पष्ट धोरण शासनाने शासनाने जाहीर करणे आवश्यक असल्याने, इतर मागासवर्ग मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्तीच्या योजनेमध्ये केंद्र शासनाने सन १९९८ च्या पत्रकान्वये विहीत केलेल्या अभ्यासक्रमाच्या गटानुसार एकुण ६०५ अभ्यासक्रमांना मान्यता देण्याबाबत सादर केलेला प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठातील याचिका क्र. २४८७/२०१६ च्या अनुरोधाने विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांसाठी केंद्र शासन पुरस्कृत भारत सरकार शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत, केंद्र शासनाने सन १९९८ च्या पत्रकान्वये विहीत केलेल्या अभ्यासक्रमाच्या गटानुसार सोबतच्या परिशिष्ठ- "अ" मध्ये नमूद केलेले एकुण ६०५ अभ्यासक्रम विहीत करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर अभ्यासक्रमात यथास्थिती वाढ किंवा बदल करण्याचे अधिकार शासन वा शासन नियुक्त समितीस राहतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(भा.र.गावित)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१) मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२) मा. मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३) मा.मंत्री, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
४) मा.राज्यमंत्री, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
५) मा.मंत्री, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
६) मा.मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
७) मा.मंत्री, कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
८) मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
९) अपर मुख्य सचिव, कृषि व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११) अपर मुख्य सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२) अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

Scanned by CamScanner

१३) प्रधान सचिव [illegible] कृषि व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय मुंबई.
१४) सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव / सचिव मंत्रालयीन सर्व विभाग
१५) आयुक्त, समाज कल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१६) संचालक, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग [illegible] संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१७) संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१८) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१९) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिद्धीसाठी)
२०) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर.
२१) महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर.
२२) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
२३) सर्व प्रादेशिक उपायुक्त/सहायक आयुक्त, समाजकल्याण विभाग.
२४) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
२५) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
२६) कक्ष अधिकारी, विधानमंडळ अनुसूचित जाती कल्याण समिती, विधानभवन, मुंबई
२७) कक्ष अधिकारी, विधानमंडळ इतर मागासवर्ग कल्याण समिती, विधानभवन, मुंबई
२८) निवड नस्ती (कार्यासन-शिक्षण).

Scanned by CamScanner

Merger DEMO : Purchase from www.A-PDF.com to remove the watermark

Revised Scheme for award of free-studenthsip Examination fees and pre-matric scholarships to the SC-/ST Vimukta Jatis/and Nomadic Tribes students.

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

Education, Sports and Social Welfare Department

Resolution No. EBC. 1068/83567-J, Sachivalaya Annexe, Bombay-32, dated 24th December 1970

Read.—Government Resolution, Education and Social Welfare Department, No. BCP. 1059-E, dated 21st January 1960.

Government Resolution, Education and Social Welfare Department, No. EBC. 1066/54787-J, dated 29th August 1966.

Resolution.—The question regarding revision of pattern of the scheme for award of free-studentship, examination fees and payment of prematric scholarships to the Scheduled Castes (including Nav-Budhas), Scheduled Tribes (including those outside specified areas), Vimukta Jatis, and Nomadic Tribes students sanctioned under Government Resolution, Education and Social Welfare Department, No. BCP. 1059-E, dated 21st January 1960, and Government Resolution, Education and Social Welfare Department, No. EBC-1066/54787-J, dated 29th August 1966, was considered by the Committee appointed under Government Resolution, Education and Social Welfare Department, No. EBC-1067/30..9-J, dated 7th June 1967, to review these concessions. The Committee's Recommendations were considered by Government at length.

2. *Revised Rules for Grant of Free-studentship and Examination Fees.*—After careful consideration, Government is pleased to sanction the accompanying Revised Rules for grant of free-studentship (Appendix ' A ') and Examination fee (Appendix B) to the students belonging to Scheduled Castes (including Nav-Budhas), Scheduled Tribes (including those outside the specified areas) declared under the Constitution (SC) Order, 1950 and The Constitution (ST) Order, 1950, so far as it relates to Maharashtra State, Vimukta Jatis and Nomadic Tribes which are declared as such by the State Government, studying in Educational Institutions and who or whose parents or guardians are ordinarily residents of Maharashtra State. The term ' ordinary residence ' means those who are staying in Maharashtra for the period of 5 years. Consequently students from outside the State who join institution in the State temporarily with the object of completing their studies will not be eligible for these concessions.

3. *Sets of Scholarship and Rules for sanctioning these Scholarships in Schools.*—After utilising the provision made in the budget for meeting the expenditure towards grant of the above concessions of free-studentships and examination fees, the available funds should be utilised for grant of scholarships to the above category of students reading in Primary, Middle, Secondary Schools and Technical High Schools. The break up of the expenditure under the scheme of grant of free-studentships, Examination fees and Scholarships during 1968-69 was as follows :—

Expenditure

Provision	Free-studentships	Examination fees	Scholarships	Total Expenditure
Rs.	Rs.	Rs.	Rs.	Rs.
30,00,000	16,57,000	4,80,500	7,85,000	29,23,560

...The information collected from the Social Welfare Officers revealed that the scholarships were awarded in some of ... districts as they had sufficient allotment, while other Districts could get funds only to the extent of grant of free-...ships and examination fees and hence student of the above category could not be granted scholarships. Since ... expenditure of Rs. 7,85,000 is being incurred on grant of scholarships, it is possible to distribute this amount and ... sets of scholarships to the above category of students studying in primary, middle, secondary schools and tech... High Schools in all the districts, based on student population so that the scholarships are equitably distributed in ... On the basis of the expenditure of Rs. 7,85,000 incurred on grant of scholarships to the above category of ... during 1968-69, Government is pleased to sanction the sets of scholarships to the above category of students ... the year 1970-71 as indicated in Appendix "E". The Director of Social Welfare should place the provision ... in the last column of Appendix "E" at the disposal of the concerned Social Welfare Officers every year.

...2000 11 49—1

Scanned by CamScanner

4. The value of these scholarships and the category of the students to whom they should be awarded ... below.

Primary School Standards I and II ..	Rs. 2 per month.	For Scheduled Tribes, Vimukta Jatis and Nomadic Tribes which are declared as such by State Government.
Standard III and IV ..	Rs. 3 per month.	
Middle School Standard V, VI, VII ..	Rs. 6 per Month.	For Scheduled Castes (including Nav-Budhas) Scheduled Tribes (including those outside specified areas).
High School Standard VIII, IX, X and XI	Rs. 10 per month.	Vimukta Jatis and Nomadic Tribes which are declared as such by State Government.
Tech. High School Standard VIII and IX ..	Rs. 30 per month.	
Tech. High School Standard X and XI ..	Rs. 40 per month.	

5. *How the Scholarship is to be awarded.* (*a*) Standard I to IV.—(*i*) From 1970-71, the Social Welfare Officers should invite applications through the Heads of institutions and sanction scholarships every year on merit-*cum*-means to students in Standard I to IV as per recommendations of the Heads of Institutions.—(*ii*) Government is pleased to sanction accompanying rules for the award of Primary Schools Scholarships (Appendix 'F')

(*b*) Standard V to XI during 1970-71.—The Social Welfare Officers should invite applications through the Heads of Institutions and sanction scholarships on merit-*cum*-means to students in Standard V to XI as per recommendations of the Heads of Institutions. The Scholarships once awarded to students in Standard V and above may continue till they complete the middle school course i.e. Standard VII. Similarly, the scholarship awarded to students in Standard VIII and above, may continue till they complete their High School career i.e. pass the S.S.C. Examination. The ... and conditions of tenure of these scholarships are as indicated in paragraphs 10 and 11 of the accompanying rules for the award of these scholarships (Appendix 'C' and Appendix 'D.')

6. *Award of Scholarships to students who pass the Middle and High School Scholarship Examination in Standard V to XI from 1971.*—(*a*) The Director of Publicity should be requested to issue a *Press Note* that all Scheduled Castes (including Nav-Budhas) and Scheduled Tribes (including those outside specified areas), Vimukta Jatis and Nomadic Tribes students reading in Std. IV and Std. VII should appear for Middle/High School Scholarships examination conducted by the Director of Education from 1970 onwards every year and that these scholarships will be awarded to those students of the above category who pass the Middle and High School scholarship examination in order of merit i.e. marks obtained in the examination. The Heads of the Institutions should bring to the notice of all the students of the above category about these examinations and get the names of students of the above category appearing for the said examinations and obtain the required number of forms from the President of the Examination Committee and supply these to the students and see that applications are sent in time.

(*b*) The Scheduled Castes (including Nav-Budhas), Scheduled Tribes (including those outside specified areas), Vimukta Jatis and Nomadic Tribes students who get the scholarships on merit out of the sets of scholarships provided by State Government from the Education Department funds for each district will be awarded scholarship by the Director of Education, Poona from provision made by the Education Department as per rules sanctioned in Government Resolution, Education Department, No. SSG-1353, dated 2nd April 1954.

(*c*) The Director of Education, Poona, should furnish to the Director of Social Welfare, a list of those Scheduled Castes (including Nav-Budhas), Scheduled, Tribes (including those outside specified areas) Vimukta Jatis and Nomadic Tribes students who pass the above examinations by securing at least 45 per cent marks but could not secure merit scholarships out of the sets sanctioned by the Director of Education, Poona. This list should indicate the names of students who passed the examination, their district and Taluka places where they are studying, marks obtained by them in the examination and the list should be arranged district-wise in order of merit i.e. marks obtained by these students in the above examination.

(*d*) The Director of Social Welfare, Poona, should then send these districtwise lists to the Social Welfare Officers of the District sanctioning scholarships to students of the above category as per sets allotted to the district and place the required budget allotment at the disposal of the Social Welfare Officers.

(*e*) The Social Welfare Officers should then notify the sanction in the local newspapers and also communicate the sanction to the students concerned requesting them to report to him their permanent address, the name of the school they have joined and in what standard. On receipt of the details, the Social Welfare Officers should communicate the sanction to the Head of the School concerned.

(*f*) If the scholarship falls vacant for some reason or the other e.g. the student does not join the School etc. ... Head of the Institution should inform the Social Welfare Officer concerned who should sanction scholarship to the next student in order of merit.

(*g*) If in any district there is not a sufficient number of students who have passed the said examination and in another district there are more students who have passed the said examination, the Director of Social Welfare, Poona, can divert these sets to the other district and report the action taken by him accordingly to Government.

(*h*) As far as possible the Head of the School should make payment of scholarship in kind e.g. books, ... books, compass-box, uniform and other Training material and should keep proper account of the material supplied studentwise. After deducting the cost of training material given to the students, the balance amount of scholarship should be paid to the student in the manner indicated in the rules for payment of these scholarships (Paragraph ...

Scanned by CamScanner

(3)

7. Government is pleased to sanction the accompanying rules for the award of Middle School scholarships (Appendix "C") and High School Scholarships (Appendix "D").

8. The expenditure on this account should be debited to the budget head "39-Misc-Social and Developmental Organisations—D-other Misc-Organisations-Schemes in the Five-Year Plan-D-X (*i*)-Backward Class Welfare etc." and met from the provision made thereunder.

9. This resolution issues with the concurrence of the Finance Department *vide* its unofficial Reference No. 24740 1795-II, dated the 18th August 1870.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

R. G. SALVI,
Secretary to Government.

To

The Director of Social Welfare, Maharashtra State, Poona (with 500 spare copies).
The Director of Education, Maharashtra State, Poona (with 500 spare copies).
The Director of Technical Education, Bombay (with 500 spare copies).
The Director of Arts, Bombay,
The Divisional Social Welfare Officer, Bombay/Nagpur/Poona/Aurangabad.
All Collectors.
The Chief Executive Officers of all Zilla Parishads.
The Social Welfare Officers of all Zilla Parishads.
The Social Welfare Officer, Greater Bombay, Bombay.
The Accountant General, Maharashtra, Bombay.
The Senior Deputy Accountant General, Maharashtra, Nagpur.
The Pay and Accounts Officer, Bombay.
The Resident Audit Officer, Bombay.
The Examiner, Local Fund Accounts, Bombay.
All Departments of the Secretariat.
All Heads of Departments under the Serveral Departments of Secretariat.
All Branches in the Education and Social Welfare Department.
The Finance Department (Br.) II.
The Director of Publicity, Bombay (with a request to issue a suitable Press-Note).

No. of 197 .

Copy forwarded for information and guidance to—

Scanned by CamScanner

(8)

Accompaniment to Government Resolution, Education, Sports and Social Welfare Department, No. ... 83567-J, dated 24th December 1970

(A) RULES FOR AWARD OF FREESTUDENTSHIPS AND EXAMINATION FEES TO SCHEDULED CASTES, SCHEDULED TRIBES, VIMUKTA JATIS, AND NOMADIC TRIBES STUDENTS

APPENDIX 'A'

A. Freestudentships.

1. *Freestudentship.*—Freestudentship covers (1) Tuition fees (including tutorial fees), (2) Laboratory fees, (3) Admission fee, (4) Gymkhana fees, (5) Term fee, (6) Library fees.

2. *Who are eligible for freestudentships.*—All children of Scheduled Castes (including Neo-Buddhists), Scheduled Tribes (including those outside specified areas) declared under the Constitution (SC) Order, 1950, and the Constitution (ST) Order, 1950, so far as it relates to Maharashtra State, Vimukta Jatis and Nomadic Tribes which are declared as such by the State Government, and whose parents or guardians are ordinarily residents of Maharashtra, irrespective of age and income, are eligible for this freestudentship at all stages of education and in all types of recognised institution, except for courses of part-time nature such as Motor Driving and of short term duration, such as short-hand and type-writing, where tuition is only for three hours or less per day and also for courses for which there is no minimum educational qualification for admission. Full-time Tailoring course recognised by the Director of Technical Education should be held eligible for freestudentship.

The term "ordinary residence" means those who are staying in Maharashtra State for a period of five years. Consequently students from outside this State, who join educational institutions in this State, temporarily, with the object of completing their studies, are *not eligible* for award of freestudentship.

3. *Application for freestudentship.*—No student of the above category is required to make an application for award of freestudentship to any authority. The Head of the Institution shall forward detailed information about each student in a form prescribed to the authority sanctioning this concession of freestudentship (i.e. Social Welfare Officer of the concerned District).

4. *Fees not to be charged.*—(*i*) Fees shall not be charged in any Government and non-Government institution from any pupil eligible for studentship under these rules.

(*ii*) Non-Government institutions shall be paid a grant-in-aid equal to fees charged by the institutions as per procedure indicated in para 7 below.

5. *Sanctioning Authority.*—The authorities sanctioning the above concession are as follows :—

Nature of concessions	*Sanctioning authority*
(*i*) Tuition fees and examinations fees [to S. C./S. T. Students] upto Pre.-S. S. C.	Social Welfare Officer, Greater Bombay, so far as institutions in Greater Bombay are concerned and Social Welfare Officers of Zilla Parishads in the rest of the districts.
(*ii*) Tuition fees and examination fees to Backward Classes not in receipt of Government of India scholarships and not covered under Economically Backward Class scheme for post-S. S. C. course.	The Social Welfare Officer, Greater Bombay in so far as Greater Bombay is concerned and the Director of Social Welfare, Maharashtra State, Poona, for remaining 25 districts.

The Backward Classes covered under the category of Economically Backward Classes are eligible for freeships under the Economically Backward Classes scheme through the respective Education Officers of Zilla Parishads in the State and Educational Inspector, Greater Bombay so far as Greater Bombay is concerned.

6. *Conditions for awards of freestudentship.*—(*i*) This concession will not be awarded to students who fail twice in the same standard or class. Non-appearance at the examination shall be treated as a failure. On subsequent promotion to higher standard or class, he shall again become eligible for freestudentship.

(*ii*) Continuance of freestudentship shall be subject to the regular attendance, satisfactory progress and good conduct.

(*iii*) Freestudentship shall not be awarded to a pupil for more than one course of instruction, simultaneously. That means it is avilable for *only one course* of instructions at a time.

7. *Procedure for reimbursement of fees.*—Non-Government Educational Institutions awarding freestudentships under these rules shall send their bills for reimbursement for loss of fee income to the sanctioning authorities mentioned in para 5(*i*) above (i.e. Social Welfare Officer, Greater Bombay in case of the institutions situated in Greater Bombay and Social Welfare Officer, Zilla Parishads in rest of the districts) as indicated below :—

(*i*) First instalment in September for preceding months of June, July and August.

(*ii*) Second instalment in December for the preceding months of September, October and November.

(*iii*) Third instalment in March for the preceding months of December, January and February.

(*iv*) Fourth instalment in June for the preceding months of March, April and May.

In case of educational institutions where fees are charged termwise, bills should be sent to the Social Welfare Officer [illegible] term.

Claims for a period preceding three years i.e. pending over three [illegible]

(4) APPENDIX 'B'

Examination fees

1. All pupils from Scheduled Caste (including Nav-Budhas), Scheduled Tribes (including those outside specified areas) declared under Constitution (SC) Order, 1950, and the Constitution (ST) Order, 1950 so far as it relates to Maharashtra State, Vimukta Jatis and Nomadic Tribes, which are declared as such by State Government, irrespective of income and age, shall be granted examination fees for all examinations held by Government/Universities, S. S. C. and other Boards or by other agencies and institutions recognised by Government. This concession shall not be granted to students who appear and fail more than once in the same examination.

2. Examination fees shall not be reimbursed in respect of courses of part-time nature e.g. Motor Driving. Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Vimukta Jatis and Nomadic Tribes students appearing for the prescribed Government examination in type-writing and short-hand, tailoring, which are courses of short duration, shall be reimbursed the examination fees on passing the examination at the approved rate, *provided they pass the examination at the first attempt.*

3. *Application for concession.*—No students shall be required to make an application for concession of grant of examination fees to any authority. The Heads of Institutions shall forward detailed information about each student in a form prescribed by the Social Welfare Officer concerned who will sanction the fees and will countersign the bills preferred by the Heads of Institutions in this respect.

4. Claims for a period preceding three years i.e. pending over three years will not be considered without valid justification.

APPENDIX 'C'

C. Rules for the award of Middle School Scholarships to Scheduled Caste (including Nav-Budhas), Scheduled Tribes (including those outside the specified areas), Vimukta Jatis and Nomadic Tribes Students.

1. The student belonging to Scheduled Caste (including Nav-Budhas), Scheduled Tribes (including those outside specified areas) declared under the Constitution (SC) Order, 1950, the Constitution (ST) Order, 1950, so far as it relates to Maharashtra State, Vimukta Jatis and Nomadic Tribes which are declared as such by State Government, appearing for and passing the Middle School Scholarship Examination conducted by the Director of Education, Poona, will be eligible for these scholarships.

2. *Eligibility of candidates.*—(*a*) The students of the above category from any institution recognised by the Department of Education will be allowed to compete the examination but no candidate who has not been a *bona-fide* pupil of one and the same school for a year i.e. from the beginning of the school year immediately preceding the examination, will be allowed to compete.

(*b*) In case of the *bonafide* transfer or permanent change of residence of a parent or guardian of a pupil from one locality to another, the above condition may be relaxed at the discretion of the Educational Inspector, Greater Bombay/Education Officer, Zilla Parishad/Inspectress of Girls Schools.

(*c*) In case of a pupil who has changed his/her school in consequence of higher standard not being taught in the former schools, the Examination Committee formed by the Director of Education, can admit him/her to the examination provided that the break involved is not more than 20 days.

(*d*) All students of the above category, irrespective of their parent's income, will be eligible for competing the Middle School Scholarship Examination.

(*e*) No candidate above the age of 15 years on 1st of March immediately after the annual school examination held will be eligible for the Scholarships. That is, the age limit of 12 years should be relaxed upto 15 years in favour of students of the above category to be eligible for competing the examination.

(*f*) No candidate who attended or was studying in Standard V or a higher standard during the year in which the Scholarship Examination is to be held or in previous year, will be eligible to compete for the scholarship.

3. *Application.*—Application for permission to compete at the examination must be made through the Head Master of the school in which the candidate is studying to the President of the Scholarship Examination Committee formed by the Director of Education, Poona in the prescribed form so as to reach him on or before the 5th day of the month preceding the month of examination.

The Head Masters of the schools should bring to the notice of all the students of the above category and who are below 15 years of age about these examinations and get the names of students in the above category appearing for the said examination and obtain the required number of forms from the President of the Examination Committee to supply these to the concerned students and see that the applications are sent in time.

4. *Examination fees.*—Candidates belonging to the above category are exempted from payment of examination fee of Rs. 1 [illegible].

5. [illegible] appear for the Middle School Scholarship Examination [illegible] Director of Education [illegible] G. R., E. D. [illegible]

Scanned by CamScanner

(E)

6. The Director of Education [illegible] to the Director of Social Welfare [illegible] students who pass the above examination [illegible] should indicate the names [illegible] Director of Education, Poona. This list should indicate the District and Taluka Place where the [illegible] obtained [illegible] per cent [illegible]. The list should be arranged district-wise and in order of the [illegible] by them in the examination [illegible] obtained in the above examination.

7. The Director of Social Welfare, Poona should then send these district-wise lists to the Social Welfare [illegible] of the district sanctioning scholarships to the students as per sets allotted to the district and place the [illegible] allotment at the disposal of the Social Welfare Officer.

8. The Social Welfare Officer should then notify the sanction in the local newspapers and also [illegible] sanction to the students concerned requesting them to report to him the name of the school they have [illegible] and [illegible] first standard.

9. *The payment of Scholarships.*—(a) The payment should be made by the Social Welfare Officer of the Zilla Parishad of the District concerned.

(b) The Social Welfare Officer after issue of necessary award of scholarships should draw the scholarship amount [illegible] the first nine months i.e. from July to March in advance and send the same to the Head of Institution in respect of all Scholarship holders studying in the Institute.

(c) The Head of the Institutions should deposit the money in a Personal Deposit Account to be opened by him with the local Treasury/Sub-Treasury and draw the Scholarship in the first week of every month in advance for payment to the scholar.

(d) The Head of the Institution should send the details of accounts for the first six months to the Social Welfare Officer on receipt of which the Social Welfare Officer should draw the amount of Scholarship for the remaining three months i.e. from April to June in the month of March and send the Bank Drafts to the Heads of Institutions who should take action to deposit the Bank Draft in the Personal Ledger Account and make the payment of Scholarship amount in the first week of every month in advance to the scholar.

(e) The payment of scholarship should start from the month in which the admission is obtained. In the case of renewal of scholarship for the succeeding year, scholarship should be paid from the month following that from which [illegible] the Director of Social Welfare, Poona can divert these sets to the other district and reports the action taken by him accordingly to Government.

10. *Value and period of tenure of scholarship.*—(a) The Scholarships sanctioned by the Director of Social Welfare, Poona will be tenable for three years in Standard V to VII in recognised schools.

(b) The value of the scholarship will be Rs. 6 per month.

(c) The students of the above category residing in hostels and who earn the above scholarships from Education Department or Social Welfare Department should be allowed scholarship at half the rate.

11. *Conditions of tenure.*—(a) Successful candidates will be required to join Standard V of a recognised school (Secondary or Primary) at the commencement of the next school year, and any scholar not joining such a school before the 1st of July following the examination will be liable to forfeiture of the scholarship.

(b) Each scholarship will be tenable for three years from the commencement of the first terms succeeding the examination conditionally on the regular attendance, good conduct and satisfactory progress namely passing annual examination by securing at least 45 per cent marks by the holder in a recognised school to be certified by the Head of the School.

(c) Failure to satisfy any of these conditions will render the scholar liable to the forfeiture of his scholarship by the Social Welfare Officer.

(d) Every scholar must be presented before the Government Inspecting Officer at the annual inspection of the school.

(e) The holder of a scholarship cannot change his/her school without the previous permission of the Head of the school.

(f) No scholar can hold, at the same time, any other Government scholarship or a scholarship from an endowment fund vested in Government without the permission of the Director of Social Welfare, Maharashtra State, Poona.

APPENDIX 'D'

Rules for the award of High School Scholarships to Scheduled Castes (including Nav-Buddhas), Scheduled Tribes (including those outside specified areas), Vimukta Jatis and Nomadic Tribes students.

The students belonging to Scheduled Castes (including Nav-Buddhas), Scheduled Tribes [illegible] declared as such by the Constitution (SC) Order, 1950 and the Constitution (ST) Order, 1950 (?) so far as it [illegible] Maharashtra State, Vimukta Jatis, Nomadic Tribes which are declared as such by State Government [illegible] and passing the High School Scholarship Examination conducted by the Director of Education, Poona [illegible] for these scholarships.

[illegible]

6. The Director of Education [illegible] to the Director of Social Welfare a list of [illegible] of the above category [illegible] the [illegible] above examination but could not secure merit scholarships from [illegible] of [illegible] sanctioned by the Director of Education, Poona. This list should indicate the names of students of the above category who passed the examination securing at least 45 per cent marks, their District and Taluka place where they are studying and marks obtained by them in the examination. The list should be arranged district-wise and in order of merit i.e. marks obtained in the above examination.

7. The Director of Social Welfare, Poona should then send these district-wise lists to the Social Welfare Officer of the district sanctioning scholarships to the students as per sets allotted to the district and place the required budget allotment at the disposal of the Social Welfare Officer.

8. The Social Welfare Officer should then notify the sanction in the local newspapers and also communicate sanction to the students concerned requesting them to report to him the name of the school they have joined and in what standard.

9. *The payment of Scholarships.*—(a) The payment should be made by the Social Welfare Officer of the Zilla Parishad of the District concerned.

(b) The Social Welfare Officer after issue of necessary award of scholarships should draw the scholarship amount [illegible] from July to March in advance and send the same to the Head of Institution in respect of all Scholarship holders studying in the Institute.

(c) The Head of the Institutions should deposit the money in a Personal Deposit Account to be opened by him with the Local Treasury/Sub-Treasury and draw the Scholarship in the first week of every month in advance for payment to the scholar.

(d) The Head of the Institution should send the details of accounts for the first six months to the Social Welfare Officer on receipt of which, the Social Welfare Officer should draw the amount of Scholarship for the remaining three months i.e. from April to June in the month of March and send the Bank Drafts to the Heads of Institutions [illegible] should take action to deposit the Bank Draft in the Personal Ledger Account and make the payment of Scholarship [illegible] in the first week of every month in advance to the scholar.

(e) The payment of scholarship should start from the month in which the admission is obtained. In the case [illegible] of scholarship for the succeeding year, scholarship should be paid from the month following that from which the Director of Social Welfare, Poona, can divert these sets to the other district and reports the action taken by him accordingly to Government.

10. *Value and period of tenure of scholarship.*—(a) The Scholarships sanctioned by the Director of Social Welfare, Poona will be tenable for three years in Standard V to VII in recognised schools.

(b) The value of the scholarship will be Rs. 6 per month.

(c) The students of the above category residing in hostels and who earn the above scholarships from Education Department or Social Welfare Department should be allowed scholarship at half the rate.

11. *Conditions of tenure.*—(a) Successful candidates will be required to join Standard V of a recognised school [illegible] or Primary) at the commencement of the next school year, and any scholar not joining such a school before the [illegible] of July following the examination will be liable to forfeiture of the scholarship.

(b) Each scholarship will be tenable for three years from the commencement of the first terms succeeding the examination conditionally on the regular attendance, good conduct and satisfactory progress namely passing annual examination by securing at least 45 per cent marks by the holder in a recognised school to be certified by the Head of the school.

(c) Failure to satisfy any of these conditions will render the scholar liable to the forfeiture of his scholarship by the Social Welfare Officer.

(d) Every scholar must be presented before the Government Inspecting Officer at the annual inspection of the school.

(e) The holder of a scholarship cannot change his/her school without the previous permission of the Head of the school.

(f) No scholar can hold, at the same time, any other Government scholarship or a scholarship from an endowments fund vested in Government without the permission of the Director of Social Welfare, Maharashtra State, Poona.

APPENDIX 'D'

Rules for the award of High School Scholarships to Scheduled Castes (including Nav-Buddhas), Scheduled Tribes (including those outside specified areas), Vimukta Jatis and Nomadic Tribes students.

The students belonging Scheduled Castes (including Nav-Buddhas), Scheduled Tribes (including those outside [illegible]) declared under the Constitution (SC) Order, 1950 and the Constitution (ST) Order, 1950 so far as it [illegible] Maharashtra State, Vimukta Jatis Nomadic Tribes which are declared as such by State Government [illegible] passing the High School Scholarship Examination conducted by the Director [illegible] Poona [illegible] for these scholarships.

[illegible] (15,000—12-76)

Scanned by CamScanner

(6)

2. *Eligibility of candidates.*—(*a*) The students of the above category from any institution recognised by [illegible] ment of Education will be allowed to compete the examination but no candidate who has not been a bona [illegible] of one and the same school for a year i.e. from the beginning of the school year immediately preceding the exa[illegible] will be allowed to compete.

(*b*) In case of the bonafide transfer or permanent change of residence of a parent or guardian of a pupil fro[m one] locality to another the above condition may be relaxed at the discretion of the Educational Inspector, Greater Bo[mbay] Education Officer, Zilla Parishad/Inspectress of Girls Schools.

(*c*) In case of a pupil who has changed his/her school in consequence of higher standards not being taught in [illegible] former schools, the Examination Committee formed by the Director of Education, can admit [illegible] to the examin[ation] provided that the break involved is not more than 20 days.

(*d*) All students of the above category irrespective of their parent's income will be eligible for [illegible] High School Scholarships examinations.

(*e*) No candidate above the age of 18 years on 1st of March immediately after the annual school examination held, will be eligible for the scholarship. That is, the age limit of 15 years should be relaxed up to 18 years in favour of students of the above category to be eligible for competing the examination.

(*f*) No candidate who attended or was studying in Standard VIII or a higher standard during the year in which the scholarship examination is to be held, or in previous year will be eligible to compete for the scholarship.

3. *Application.*—Application for permission to compete at the examination must be made through the H[ead] Master of the School in which candidate is studying, to the President of the Scholarship Examination Committee [illegible] by the Director of Education, Poona, in the prescribed form so as to reach him on or before the 5th day of the m[onth] preceding the month of examination.

The Head Masters of the Schools should bring to the notice of all the students of the above category below [illegible] of age about these examinations and get the names of students of the above category appearing for the said examinat[ion] and obtain the required number of forms from the President of the Examination Committee and supply these to the concerned students and see that the applications are sent in time.

4. *Examination fees.*—Candidates belonging to the above category are exempted from payment of examinatio[n] fee of Re. 1 (Rupee one).

5. The students of the above category who appear and pass the High School Scholarship examination conduct[ed] by the Directorate of Education and get scholarship on merit out of the sets of Scholarships provided by the Educatio[n] wing will be awarded scholarship by the Director of Education, Poona from the Education Department Budget as pe[r] rules sanctioned in Government Resolution, Education Department, No. SSG-1353, dated 2nd April, 1954, as revise[d] from time to time. The students who do not secure scholarships on merit from the Directorate of Education will b[e] awarded Scholarships by the Directorate of Social Welfare from the Social Welfare Funds on merit i.e. marks obtaine[d] in the examination. To be eligible for these scholarships from the Social Welfare Directorate, the student must secur[e] at least 45 percent marks.

The Director of Education should furnish to the Director of Social Welfare a list of those students of the abo[ve] category who pass the above examinations by securing at least 45 per cent marks but could not secure merit schola[r]ship from out of sets sanctioned by the Director of Education, Poona. This list should indicate the names of stude[nts] of the above category who passed the examination, their school, District and Taluka place where they are studyi[ng] and marks obtained by them in the Examination. The list should be arranged districtwise and in order of merit [of] marks obtained in the above examination.

7. The Director of Social Welfare, Poona should then send these districtwise lists to the Social Welfare Off[icer] of the District sanctioning scholarships to the students as per sets allotted to the District and place the required budg[et] allotment at the disposal of the Social Welfare Officer.

8. The Social Welfare Officer should then notify the sanction in the local news papers and also communi[cate] the sanction to the students concerned requesting them to report to him their permanent address, the name of the [school] they have joined and in what standard. On receipt of the details, the Social Welfare Officer should communicate [the] sanction to the Head of the School concerned.

9. *Payment of scholarships.*—(*a*) Each scholarship will be tenable for four years from the commencement [of the] first term conditionably on regular attendance, good conduct and satisfactory progress viz., passing the annual examina[t]ion by securing 50 per cent. marks by the holder in a recognised school to be certified by the Head of Schools.

(*b*) Failure to satisfy any of these conditions will render the scholar liable to the forfeiture of his scholarship [by] the Social Welfare Officer.

(*c*) Every scholar must be presented before Government Inspecting Officer at the Annual inspection of the sc[hool].

(*d*) The holder of a scholarship cannot change his/her school without previous permission of Head of the sc[hool].

(*e*) No scholar can hold at the same time, any other Government scholarship or a scholarship from an En[dow]ment fund vested in Government without the permission of Director of Social Welfare, Maharashtra State, Poona.

(*f*) If the scholarship falls vacant for some reason or other e.g. the student does not join the school etc. the [Head] of the School should inform the Social Welfare Officer concerned who will sanction the scholarship to the next [illegible] [illegible] then the [illegible] for payment of scholarship will be followed.

(e) As far as possible the Head of the School should make payment of scholarships [illegible] from [illegible], uniforms and other training material and should keep proper account of the material [illegible]. After deducting the cost of training material given to the students, the balance amount of scholarship left should be paid to the students in the manner indicated above.

10. *Value and tenure of Scholarship.*—(*a*) The scholarship sanctioned will be tenable for four years in Standards VIII to XI in recognised secondary schools including Agricultural and Commercial High Schools.

(*b*) The value of the scholarship will be as under :—

	Rs.
Secondary Schools Standards— VIII to IX	10 p. m.
Technical High Schools.— Standards VIII and IX	30 p. m.
Standard X to XI	40 p. m.

(*c*) The students of the above category residing in hostels and who earn the above scholarships from Education Department or Social Welfare Department should be allowed scholarship at half the rate.

11. *Conditions of tenure.*—(*a*) Successful candidates will be required to join Standard VIII of any of the recognised secondary schools including Agricultural, Technical or Commercial High Schools at the commencement of the next school year and any scholar not joining such a school before the 1st of July following the examination will be liable to forfeiture of the scholarships.

(*b*) Each scholarship will be tenable for four years from the commencement of the first term succeeding the examination conditionally on the regular attendance, good conduct and satisfactory progress *viz.* passing the annual examination by securing at least 45 per cent. marks by the holder in recognised school to be certified by the Head of the school.

(*c*) Failure to satisfy any of these conditions will render the scholar liable to the forfeiture of his scholarship by the Social Welfare Officer.

(*d*) Every scholar must be presented before the Government Inspecting Officer at the annual inspection of the school.

(*e*) The holder of scholarship cannot change his/her school without the previous permission of the Head of the School.

(*f*) No scholar can hold at the same time any other Government scholarship or a scholarship from an endowment fund vested in Government without the permission of the Director of Social Welfare, Maharashtra State, Poona.

APPENDIX 'E'.

Sanctioned Sets of scholarships to Scheduled Castes (including Nav Budhas) Scheduled Tribes (including those outside specified areas), Vimukta Jatis, and Nomadic Tribes which are declared as such by State Government.

	For Scheduled Tribes, Vimukta Jatis, and Nomadic Tribes only.	For Scheduled Castes (including Nav Budhas), Scheduled Tribes (including those outside the specified areas), Vimukta Jatis, and Nomadic Tribes.				
	Std. I and II Rs. 2 p.m. Std. III and IV Rs. 3 p.m.	Std. V to VII Rs. 6 p.m.	Std. VIII to IX Rs. 10 p.m.	Tech. High School Std. VIII and IX Rs. 30 p.m. Std. X and XI Rs. 40 p.m.	Total No. of Scholarships.	Allotment of funds to Social Welfare Officers.
						Rs.
Greater Bombay ..	8 Sets 32 Sch.	60 Sets 180 Sch.	30 Sets 120 Sch.	5 Sets 20 Sch.	352	45,100
Thana	48 Sets 192 Sch.	48 Sets 144 Sch.	6 Sts 24 Sch.	4 Sets 16 Sch.	376	47,483
Kolaba	5 Sets 20 Sch.	10 Sets 30 Sch.	2 Sets 8 Sch.	1 Set 4 Sch.	62	8,320
Ratnagiri ..	2 Sets 8 Sch.	8 Sets 24 Sch.	3 Sets 12 Sch.	1 Set 4 Sch.	43	6,922
Nasik	56 Sets 224 Sch.	72 Sets 216 Sch.	16 Sets 64 Sch.	6 Sets 24 Sch.	528	66,912
[illegible]	50 Sets 200 Sch.	60 Sets 180 Sch.	8 Sets 32 Sch.	5 Sets 20 Sch.	432	54,800
[illegible] ..	17 Sets 68 Sch.	44 Sets 132 Sch.	12 Sets 48 Sch.	3 Sets 12 Sch.	260	32,124
[illegible]nagar ..	20 Sets 80 Sch.	46 Sets 138 Sch.	12 Sets 48 Sch.	3 Sets 12 Sch.	278	33,696

Scanned by CamScanner

	Std. I & II Rs. 2/- p. m. Std. III & IV Rs. 3/- p. m.	Std. V to VII Rs. 6/- p. m.	Std. VIII to IX Rs. 10/- p. m.	[illegible] VIII & X Rs. 30/- p. m. Std. X & XI Rs. 40/- p. m.	Total No. of Scholarships	[illegible]
Poona	18 Sets 72 Sch.	56 Sets 168 Sch.	14 Sets 56 Sch.	4 Sets 16 Sch.	312	40,656
Satara	1 Set 4 Sch.	28 Sets 84 Sch.	10 Sets 40 Sch.	2 Sets 8 Sch.	124	[illegible]
Sangli	12 Sets 48 Sch.	30 Sets 90 Sch.	10 Sets 40 Sch.	2 Sets 8 Sch.	136	17,360
Sholapur	3 Sets 12 Sch.	48 Sets 144 Sch.	16 Sets 64 Sch.	4 Sets 16 Sch.	236	30,658
Kolhapur	1 Set 4 Sch.	26 Sets 78 Sch.	10 Sets 40 Sch.	2 Sets 8 Sch.	130	16,496
Buldhana	3 Sets 12 Sch.	16 Sets 48 Sch.	10 Sets 40 Sch.	1 Set 4 Sch.	104	[illegible]
Akola	8 Sets 32 Sch.	30 Sets 90 Sch.	[illegible] 56 Sch.	2 Sets 8 Sch.	[illegible]	[illegible]
Amravati	15 Sets 60 Sch.	30 Sets 90 Sch.	20 Sets 80 Sch.	2 Sets 8 Sch.	[illegible]	[illegible]
Yeotmal	24 Sets 96 Sch.	36 Sets 108 Sch.	20 Sets 80 Sch.	3 Sets 12 Sch.	296	37,296
Wardha	10 Sets 40 Sch.	14 Sets 42 Sch.	16 Sets 64 Sch.	1 Sets 4 Sch.	160	18,304
Nagpur	19 Sets 76 Sch.	42 Sets 126 Sch.	58 Sets 232 Sch.	3 Sets 12 Sch.	[illegible]	54,432
Bhandara	24 Sets 96 Sch.	54 Sets 162 Sch.	24 Sets 96 Sch.	4 Sets 16 Sch.	370	45,104
Chanda	40 Sets 160 Sch.	60 Sets 180 Sch.	30 Sets 120 Sch.	5 Sets 20 Sch.	480	60,560
Aurangabad	6 Sets 24 Sch.	22 Sets 66 Sch.	16 Sets 64 Sch.	2 Sets 8 Sch.	162	20,9[illegible]
Parbhani	6 Sets 24 Sch.	14 Sets 42 Sch.	12 Sets 48 Sch.	1 Sets 4 Sch.	118	14,[illegible]
Bhir	3 Sets 12 Sch.	16 Sets 48 Sch.	10 Sets 40 Sch.	1 Set 4 Sch.	104	[illegible]
Nanded	9 Sets 36 Sch.	26 Sets 78 Sch.	14 Sets 56 Sch.	2 Sets 8 Sch.	170	[illegible]
Osmanabad	4 Sets 16 Sch.	32 Sets 96 Sch.	20 Sets 80 Sch.	3 Sets 12 Sch.	204	[illegible]
	442 Sets	938 Sets	413 Sets	72 Sets		
	1,645 Sch.	2,734 Sch.	1,652 Sch.	288 Sch.	[illegible]	
	1,97,760	[illegible]	1,98,280	[illegible]		[illegible]

(99)

APPENDIX 'F'

[illegible] for the award of Primary School Scholarships to Scheduled Tribes (Including [illegible] Vimukta Jatis, Denotified and Nomadic Tribes Students.

1. The students belonging to Scheduled Tribes (including those outside the specified areas [illegible] under the Constitution (S.T.) Order in so far as it relates to Maharashtra State, Vimukta Jatis, Denotified and Nomadic Tribes, [illegible] declared as such by State Government in any Institution recognised by the Department of Education and who are bonafide pupils [illegible] and the same school for an academic [year] from the beginning till the end of the school year, will be eligible for these scholarships irrespective of their parents income.

2. In case of the bonafide transfer or permanent change of residence of a parent or guardian of a pupil from one locality to another the above condition may be relaxed at the discretion of the Social Welfare Officer.

3. The Social Welfare Officer should invite applications though the Heads of Institutions and sanction scholarships every year on merit-cum-means to students in Standard I to IV as per recommendations of the Heads of Institution.

4. *Value and Tenure of Scholarships.*—(*a*) The Scholarship sanctioned by Social Welfare Officer will be tenable for four years in Standard I to IV in recognised Primary Schools.

(*b*) The value of the Scholarship will be as under:—

Primary School: Standard I and II	Rs. 2 per month.
Standard III and IV	Rs. 3 per month.

(5) *Condition of tenure.*—(*a*) Each Scholarship will be tenable for four years form the commencement of the first year conditionally on regular attendance, good conduct and satisfactory progress viz. passing the annual examination by securing 45 per cent marks by the holder in a recognised school to be certified by the Head of School.

(*b*) Failure to satisfy any of these conditions will render the scholar liable to the forfeature of his scholarship by Social Welfare Officer.

(*c*) Every scholar must be presented before Government Inspecting Officer at the annual inspection of the School.

(*d*) The holder of a Scholarship cannot change his (or her) school without previous permission of Head of the School.

(*e*) No Scholar can hold at the same time, any other Government Scholarship or a scholarship from an Endowment Fund vested in Government without the permission of Director of Social Welfare, M.S., Poona.

6. *Payment of scholarship.*—(*a*) The payment should be made by the Social Welfare Officer of the Zilla Parishads of the District concerned.

(*b*) The Social Welfare Officer after issue of necessary award of scholarships should draw the scholarship amount for the first nine months i.e. from July to March in advance and send the same to the Head of Institution in respect of all Scholarship holder studying in the Institute.

(*c*) The Head of the Institution should deposit the money in a Personal Deposit Account to be opened by him with the local Treasury/Sub-Treasury and draw the scholarship in the first week of every month in advance for payment to the Scholar.

(*d*) The Head of Institution should send the details of accounts for the first six months to the Social Welfare Officers on receipt of which the S.W.O. should draw the amount of Scholarship for the remaining three months i.e. from April to June in the month of March and [send] the Bank Draft to the Head of Institution who should take action to deposit the Bank Draft [in the] Personal Ledger Account and make the payment of Scholarship amount in the first week of every month in advance to the Scholar.

(*e*) The payment of scholarship should start from the month in which the admission is [granted]. In the case of renewal of Scholarship for the succeeding year, scholarship should be paid from the month following that from which the scholarship was paid during the previous academic year, if the course of study pursued is continuous.

(*f*) If the Scholarship falls vacant for some reason or other e.g. the student does not join the [school] etc. the Head of the School should [inform] the S.W.O. concerned who will sanction the Scholarship to the next student in list, in order of merit and then above procedure [for] payment of Scholarship be followed.

(*g*) As far as possible the Head of the School should make payment of scholarships in kind e.g. books, notebooks, compass box, uniform [or] other training material and should keep proper account of the material supplied studentwise. After deducting the cost of training material given to the student, the balance amount of scholarship left should be paid to the student in the manner indicated above.

Scanned by CamScanner

STATEMENT 'G'

1	No. of Scheduled Tribes Students in Schools 2	Scholarships proposed from 1970-71 to S.Ts. V.J. and Nomadic Tribes in Std. I to IV 3	No. of SC/ST students in primary Schools 4	Scholarships proposed from 1970-71 to SC, S.T., V.J. & N.T.s in Std. V to VII 5	No. of students (SC/ST) in Secondary Schools 6	Scholarships awarded in Sec Schools to SC, SC Students from Std. VIII 7	Scholarships proposed from 1970-71 to SC/ST/VJ. N.T. in Std. VII to XI 8	Scholarships proposed from 1970-71 for SC/ST etc. students Joining Tech. High Schools 9	Break up of the expenditure on scholarships 10		Allotment to be placed at the disposal of the S.W.O. for grant of Scholarships 11
1. Greater Bombay	4,825	8 Sets 32 Sch.	49,673	60 Sets. 180 Sch	10,828	98	30 Sets. 120 Sch	5 Sets. 20 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	3,840 12,960 14,400 14,000	45,100 for 352 Sch. 100 for 350 Sch.
2. Thana	29,258	48 Sets 192 Sch.	40,194	48 Sets. 144 Sch	1,725	195 VIII 40.	6 Sets. 24 Sch	4 Sets. 16 Sch	Primary Middle Secondary Tech.	23,040 10,368 2,880 11,200	47,488 for 376 Sch.
3. Kolaba	3,004	5 Sets 20 Sch.	8,740	10 Sets. 48 Sch	542	144 VIII 63	2 Sets 8 Sch	1 Sets. 4 Sch	Primary Middle Secondary Tech.	2,400 2,160 960 2,800	8320 for 62 Sch.
Ratnagiri	1,085	2 Set 8 Sch	7,346	8 Set. 24 Sch	964	276 VIII 105	3 Sets. 12 Sch	1 Sets. 4 Sch	Primary Middle Secondary Tech.	960 1,728 1,440	6,928 for 48 Sch.
Nasik	35,465	56 Sets. 224 Sch.	59,032	72 Sets. 216 Sch	5,557	435 VII 14	16 Sets. 64 Sch	6 Sets. 24 sch.	Primary Middle Secondary Tech.	26,880 15,552 7,680 16,800	66,912 for 528 Sch.
Dhulia	323,993	50 Sets 200 Sch.	50,472	60 Sets. 180 Sch	2,828	444	8 Sets 32 Sch	5 Sets. 20 Sch	Primary Middle Secondary Tech.	24,000 12,960 3,840 14,000	54,800 for 432 Sch.
Jalgaon	10,522	17 Sets 68 Sch.	37,215	44 Sets. 132 Sch	3,919	490	12 Sets. 48 Sch	3 Sets. 12 Sch	Primary Middle Secondary Tech.	8,160 9,504 5,508 8,400	32,124 for 260 Sch.
Ahmednagar	12,558	20 Sets 80 Sch.	37,910	46 Sets. 138 Sch	4,076	614 VIII 209	12 Sets 48 Sch	3 Sets 12 Sch	Primary Middle Secondary Tech.	9,600 9,936 5,760 8,400	33,696 for 278 [illegible]
[illegible]	11,570	18 Sets [illegible]	46,027	56 Sets 168 Sch	5,299	850	14 Sets 56 Sch	4 Sets 16 Sch	Primary Middle	[illegible]	[illegible]

STATEMENT G—*contd.*

1	No. of Schedule Tribe Students in Primary Schools 2	Scholarships proposed from 1970-71 to ST/VJ & Nomadic Tribes in Std. I to IV 3	No. of SC/ST Students in Primary Schools 4	Scholarships proposed from 1970-71 to SC/VJ. N. Ts in Std. V to VII 5	No. of students SC/ST in Secondary Schools 6	Scholarships awarded in sec. schools to S.C./S.T. Students for Std. VIII 7	Scholarships proposed from 1970-71 to SC/ST/VJ/NT in Std. VII to XI 8	Scholarships proposed from 1970-71 or SC/ST e/o. students joining Tech. High Schools 9	Break up of the expenditure on scholarships 10		Allotment to be placed at the disposal of the S. W. O. for grant of scholarships 11
21 Chanda	24,828	40 Sets 160 Sch.	50,281	60 Sets 180 Sch.	10,957	359 V 138 VI 124 VII 119 VIII 133 IX 87 XI 116 23	30 Sets 120 Sch.	5 Sets 20 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	19,200 12,960 14,400 14,000	60,560 for 480 scholarships.
22 Aurangabad	3,774	6 Sets 24 Sch.	18,675	22 Sets 66 Sch.	5,615	450	16 Sets 64 Sch.	2 Sets 8 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	2,880 4,752 2,680 5,600	20,912 for 162 scholarships.
23 Parbhani	3,417	6 Sets 24 Sch.	12,121	14 Sets 42 Sch.	3,878	119 VIII 29	12 Sets 48 Sch.	1 Set 4 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	2,880 2,924 5,760 2,800	14,364 for 118 scholarships.
24 Bhir	1,896	3 Sets 12 Sch.	13,860	16 Sets 48 Sch.	3,614	184	10 Sets 40 Sch.	1 Set 4 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	1,440 3,450 4,800 2,700	12,496 for 104 scholarships.
25 Nanded	5,851	9 Sets 36 Sch.	21,415	26 Sets 78 Sch.	4,821	277 VIII 79	14 Sets 56 Sch.	2 Sets 8 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	4,320 5,616 6,720 ..	22,256 for 178 scholarships.
26 Osmanabad	2,883	4 Sets 16 Sch.	26,849	32 Sets 96 Sch.	7,067		20 Sets 80 Sch.	3 Sets 12 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	1,920 6,912 9,600 ..	26,832 for 204 scholarships.

Scanned by CamScanner

	[illegible],570	18 S[illegible] 72 Sch.		[illegible]	5,299	850	14 Sets 56 Sch	4 Sets 16 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	12,096 8,720 11,200	[illegible]
		[illegible] 4 Sch.		[illegible] 84 Sch.	3,711	717 VIII 217	10 Sets 40 Sch.	2 Sets 8 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	480 6,849 4,800 5,600	16,928 for 136 scholarships.
11 Sangli	815	1 Sets 4 Sch.	[illegible],638	30 Sets 90 Sch.	3,621	360 VIII 106	10 Sets 40 Sch.	2 Sets 8 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	480 6,480 4,800 5,600	17,360 for 142 scholarships.
12 Sholapur	2,172	3 Sets 12 Sch.	40,890	48 Sets 144 Sch.	5,232	556	16 Sets 64 Sch.	4 Sets 16 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	1,440 10,368 7,680 11,200	30,688 for 236 scholarships.
13 Kolhapur	191	1 Set 4 Sch.	22,308	26 Sets 78 Sch.	3,470	681 VIII 159 IX 134 XI 90 VII 228 VI 217 V 279 IV 58 III 63 165 II 54	10 Sets 40 Sch.	2 Sets 8 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	480 15,616 4,800 5,600	16,496 for 130 scholarships.
14 Buldhana	2,164	3 Sets 12 Sch.	12,838	16 Sets 48 Sch.	3,477	101	10 Sets 40 Sch.	1 Set 4 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	1,440 3,456 4,800 2,800	12,496 for 104 scholarships.
15 Akola	4,833	8 Sets 32 Sch.	24,595	30 Sets 90 Sch.	5,193	424	14 Sets 56 Sch.	2 Sets 8 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	3,840 6,480 5,720 5,600	21,640 for 186 scholarships.
16 Amravati	9,310	15 Sets 60 Sch.	29,203	30 Sets 90 Sch.	7,296	472 VIII 122	20 Sets 80 Sch.	2 Sets 8 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	7,200 64,80 9,600 5,600	28,880 for 238 scholarships.
17 Yeotmal	14,865	24 Sets 96 Sch.	30,396	36 Sets 108 Sch.	7,278		20 Sets 80 Sch.	3 Sets 12 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	11,520 7,776 9,600 8,400	37,295 for 296 scholarships.
18 Wardha	6,205	10 Sets 40 Sch.	11,601	14 Sets 42 Sch.	5,391	384 VIII 124	16 Sets 64 Sch.	1 Set 4 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	4,800 3,024 7,680 2,800	18,304 for 150 scholarships.
19 Nagpur	12,078	19 Sets 76 Sch.	35,062	42 Sets 126 Sch.	21,402		58 Sets 232 Sch.	3 Sets 12 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	9,120 9,072 27,840 8,400	54,432 for 440 scholarships.
20 Bhandara	15,286	24 Sets 96 Sch.	43,571	54 Sets 162 Sch.	8,125	410 VIII 109	21 Sets 96 Sch.	4 Sets 16 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	11,520 11,664 10,720 11,200	45,104 for 170 scholarships.

Scanned by CamScanner

राज्यातील इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी
शालांत परिक्षोत्तर शिष्यवृत्ती देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक:इमाव २००२/प्र.क्र. ४१४/मावक-३
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : २९ मे, २००३

संदर्भ:- १) शासन निर्णय शिक्षण व समाजकल्याण विभाग क्रमांक:बीसीपी-१०५९/इ, दिनांक २१ जानेवारी, १९६०
२) शासन निर्णय शिक्षण व समाजकल्याण विभाग क्रमांक:इबीसी-१०६६/ १४७८७-जे, दिनांक २९ ऑगस्ट, १९६६
३) शासन निर्णय शिक्षण व समाजकल्याण विभाग क्रमांक:इबीसी-१०५८/ ८३५६७-जे, दिनांक २४ डिसेंबर, १९७०
४) भारत सरकार कल्याण मंत्रालय, पत्र क्र.१२०११/२३/९७, बीसीसी, दि.६/१/१९९८.
५) भारत सरकार कल्याण मंत्रालय, पत्र क्र.११०१४/१३/९९, बीसीसी, दि.१६/१२/१९९९.
६) भारत सरकार कल्याण मंत्रालय, पत्र क्र.११०१४/१/२००१, दि.४/५/२००१.

प्रस्तावना - केंद्र शासनाने इतर मागासवर्गासाठी १०० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजनेनुसार शालांत परिक्षोत्तर शिष्यवृत्ती योजना सन १९९८-९९ पासून लागू केली आहे. राज्यामध्ये सद्या अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमातींना केंद्र शासनाच्या निकषानुसार १०० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजना म्हणून शालांत परिक्षोत्तर शिष्यवृत्ती योजना शासन निर्णय, शिक्षण व समाज कल्याण विभाग क्रमांक : बीसीसी १०५९/इ, दि.२१ जानेवारी, १९६० अन्वये लागू करण्यात आली आहे. राज्यात विमुक्त जाती, भटक्या जमाती असा स्वतंत्र मागासवर्ग निर्माण करण्यात आला आहे. या प्रवर्गासाठी राज्य शासनाद्वारे अनुसूचित जाती/ जमातीच्या धर्तीवर राज्य शासनाची शालांत परिक्षोत्तर शिष्यवृत्ती योजना लागू केली आहे. इतर मागासवर्गाच्या शालांत परीक्षोत्तर प्रस्तावावर विचार करीत असतांना राज्य शासनास असे दिसून आले की, राज्यातील अनुसूचित जाती/ जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व इतर मागासवर्ग यांना योग्य प्रकारे त्या त्या प्रवर्गात बसवून एकच न्याय देणे शक्य आहे. याबाबीचा विचार करुन राज्य शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :- राज्यातील अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती (धनगर, वंजारीसह) व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांसाठी असलेली "शालांत परिक्षोत्तर शिष्यवृत्ती योजना" राज्यातील इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना त्याच धर्तीवर २००३-२००४ या शैक्षणिक वर्षापासून लागू करण्यास व त्यासाठी येणाऱ्या रु.१२०.०० कोटी (रूपये एकशे वीस कोटी) इतक्या वार्षिक आवर्ती खर्चास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. इतर मागासवर्गीयांसाठी लागू करण्यात यावयाच्या भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती या योजनेच्या अटी व शर्ती अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती (धनगर, वंजारीसह) व विशेष मागास प्रवर्गासाठी असलेल्या अटी व शर्तीप्रमाणेच राहतील. तसेच उत्पन्नाची मर्यादा व शिष्यवृत्तीचे दरही त्याचप्रमाणे राहतील.

३. या बाबीवर होणारा खर्च "२२२५ अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण, ०३-मागासवर्गीयांचे कल्याण, २७७, शिक्षण , पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना - केंद्र पुरस्कृत योजना, (०२) (१४) इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्या (२२२५- ३१४ ४) ४० शिष्यवृत्त्या- मागणी क्रमांक एन-४ या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व या लेखाशिर्षाखाली त्या त्या वित्तीय वर्षाच्या मंजुर तरतूदीमधून त्या त्या वित्तीय वर्षात भागविण्यात यावा.

Scanned by CamScanner

४. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक : ४२२/०३/व्यय-१४ , दिनांक ५/५/२००३, अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावांने,

वैअपारकर

(वै.अ.पारकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,
मा.राज्यपालांचे सचिव,
मा.मुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.उपमुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.मंत्री (विजाभज) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.मंत्री(समाजकल्याण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.राज्यमंत्री (विजाभज) यांचे खाजगी सचिव , मंत्रालय, मुंबई,
मा.राज्यमंत्री(समाजकल्याण) यांचे खाजगी सचिव , मंत्रालय, मुंबई,
संचालक, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण संचालनालय, पुणे
संचालक, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
संचालक, शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, उच्च व तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
सर्व विभागीय समाज कल्याण अधिकारी
सर्व जिल्हाधिकारी
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा
सर्व विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी सर्व जिल्हा परिषदा
महालेखापाल, महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता)१/२, मुंबई/ नागपूर
महालेखापाल, महाराष्ट्र (लेखापरिक्षा)१/२, मुंबई/ नागपूर
अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
लेखापरीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, मुंबई
सर्व मंत्रालयीन विभाग
सर्व मंत्रालयीन विभागाच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग/ कार्यालय प्रमुख.
वित्त विभाग- व्यय-१४, अर्थसंकल्प
नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सर्व उप सचिव/ अवर सचिव/ कक्ष अधिकारी, सा.न्या., सां.का., क्री. व वि.स.विभाग,, मंत्रालय, मुंबई,

Scanned by CamScanner

महाराष्ट्र शासन
इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग
मंत्रालय (विस्तार), दालन क्र.१३९
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई-४०००३२

दुरध्वनी क्र.-०२२-२२८२३८२१ ईमेल :- anand.mali@nic.in

क्रमांक- शिवृत्ती २०२१/ प्र.क्र.२६ /शिक्षण दिनांक: १४ डिसेंबर,२०२१

प्रति,

मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
महाआयटी, मुंबई.

विषय :- राज्यातील इतर मागासवर्गीय भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना उत्पन्न मर्यादा वाढ करणेबाबत.

संदर्भ :- १) शासन निर्णय सम क्रमांक दि. २२/०३/२०२१.
२) संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय,पुणे यांचे दि. ०२/१२/२०२१ चे पत्र.

महोदय,

संदर्भाधीन शासन निर्णयानुसार इतर मागासवर्गीयांसाठी भारत सरकारची मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) या योजनेचा लाभ घेण्याऱ्या विद्यार्थ्यांच्या पालकांची उत्पन्न मर्यादा रु. १.०० लाख (अक्षरी रक्कम रु.एक लाख फक्त) वरुन रु. १.५० (अक्षरी रक्कम रु.दीड लाख फक्त) इतकी करण्यास शासन मान्यता देण्यात आली आहे. तसेच सदरचा शासन निर्णय विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील असलेल्या मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेसाठीही लागू आहे.

तरी, उपरोक्त शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने उत्पन्न मर्यादा वाढीबाबत महाडीबीटी पोर्टलवर आवश्यक ती दुरुस्ती/सुधारणा करण्यात यावी, हि विनंती.

आपला,

(आनंद माळी)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. संचालक,इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय,पुणे.
२. श्री.प्रसाद कोलते, मुख्य कार्यकारी अधिकारी(C.O.O.),महाआयटी.
३. निवडनस्ती.

Scanned with CamScanner

राज्यातील इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना उत्पन्न मर्यादा वाढ करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : शिवृत्ती २०२१/प्र.क्र.२६/शिक्षण
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई
दिनांक :- २२ मार्च,२०२१

वाचा :- १) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र. विजाभ २००५/ प्र.क्र.३७/मावक-३, दि. २१/०१/२००८
२) केंद्र शासनाची मार्गदर्शक सूचना सप्टेंबर, २०१८.

प्रस्तावना :-

इतर मागासवर्ग प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना भारत सरकारकडून दिल्या जाणाऱ्या मॅट्रिकेत्तर शिष्यवृत्ती योजनेच्या मार्गदर्शक सूचना सप्टेंबर, २०१८ अन्वये विद्यार्थ्यांच्या पालकांच्या उत्पन्न मर्यादेत केंद्र शासनाने रु.१.०० लाख (अक्षरी रक्कम रुपये एक लाख फक्त) वरुन रु. १.५० लाख (अक्षरी रक्कम रुपये दीड लाख फक्त) अशी वाढ केलेली आहे. सदर उत्पन्न मर्यादेतील वाढ राज्यात लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

इतर मागासवर्गायांसाठी भारत सरकारची मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) या योजनाचा लाभ घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या पालकांची उत्पन्नाची मर्यादा रु.१.०० लाख (अक्षरी रक्कम रुपये एक लाख फक्त) वरुन रु. १.५० लाख (अक्षरी रक्कम रुपये दीड लाख फक्त) इतकी करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे. केंद्र शासनाच्या इतर मागासवर्गीयांच्या यादीत राज्यातील बहुतांशी विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील जातींचा समावेश आहे. त्यामुळे सदरचा शासन निर्णय विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील असलेल्या मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेसाठी लागू राहील.

२. सदर शासन निर्णय केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे व केंद्र शासनाने लागू केलेल्या निर्देशाप्रमाणे राहतील.

३. पुढील आदेश होईपर्यंत विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास प्रवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांकरिता भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत उर्वरीत अटी व शर्ती संदर्भीय दि. २१/०१/२००८ शासन निर्णयासोबतच्या केंद्र शासनाच्या नियमावली प्रमाणे राहतील.

४. यासाठी होणारा खर्च विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास प्रवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गासाठी असलेल्या शालांत परीक्षोत्तर मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती या योजनेसाठी असलेल्या प्रधान शिर्षाखाली संबंधीत आर्थिक वर्षात उपलब्ध करुन दिलेल्या अनुदानातून तसेच पुरवणी मागणीद्वारे उपलब्ध करुन दिलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

Scanned with CamScanner

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२१०३२६१३२६०६६९२२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

JAGTAP AJIT RAMESH

Digitally signed by JAGTAP AJIT RAMESH
Date: 2021.03.26 13:30:15 +05'30'

(अजित जगताप)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. मंत्री, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव.
४. मा. राज्यमंत्री, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव.
५. मा. मंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव.
६. मा. मंत्री, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव.
७. मा. मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव.
८. मा. मंत्री, कृषी व प.दु.म विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
९. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१०. अपर मुख्य सचिव, कृषी व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. अपर मुख्य सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४. प्रधान सचिव, माहिती व तंत्रज्ञान विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१५. प्रधान सचिव (प.दु.म.), कृषी व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१६. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालयीन सर्व विभाग.
१७. आयुक्त, समाज कल्याण, समाजकल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१८. संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१९. संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२०. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२१. महासंचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
२२. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर.
२३. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर.
२४. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
२५. सर्व प्रादेशिक उपायुक्त/सहायक आयुक्त, समाजकल्याण विभाग.
२६. निवासी लेक्षा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
२७. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
२८. कक्ष अधिकारी, विधानमंडळ इतर मागासवर्ग कल्याण समिती, विधानभवन, मुंबई.
२९. निवड नस्ती (कार्यासन-शिक्षण).

Scanned with CamScanner

POLICY DOCUMENT FOR SC SCHOLARSHIP

अनुसूचित जाती प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना देण्यात येणा-या भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत केंद्र शासनाने सन २०२०-२१ ते २०२५-२६ या कालावधीकरीता जारी केलेल्या सुधारीत मार्गदर्शक सूचना राज्यात लागू करण्याबाबत. (केंद्र हिस्सा निधी वितरण पध्दती)

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: भासशी-२०२२/प्र.क्र.७४/शिक्षण-१
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : १७ मार्च, २०२२

वाचा :-

१) शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग (मातं) क्रमांक मातंस-२०१८/प्र.क्र.१३८/एस-१/३९, दि. १२.१०.२०१८
२) शासन परिपत्रक क्र. इबीसी-२०१८/प्र.क्र.४८४/शिक्षण-१, दि. ०८ जानेवारी, २०१९
३) सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, भारत सरकार यांनी माहे मार्च, २०२१ मध्ये निर्गमित केलेल्या भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनाकरीताचे सुधारीत मार्गदर्शक सूचना.
४) सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, भारत सरकार नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र. फाईल नं. के- १४०११/२५/२०२१-एससीडी-V, दि. ०१/११/२०२१

प्रस्तावना :-

अनुसूचित जाती प्रवर्गातील मुला-मुलींनी उच्च शिक्षण घेणे, त्यांच्या गुणवत्तेत वाढ करणे आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा आदर्श घेऊन उच्चविद्याविभुषित होणे, हा उद्देश ठेऊन अनुसूचीत जाती (नवबौध्दासह) विद्यार्थ्यांकरीता भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना सन १९५९-६० पासून राबविण्यात येत आहे.

सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रालय, भारत सरकार यांनी अनुसूचित जाती प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत सन २०२०-२१ ते २०२५-२६ या कालावधीकरीता माहे मार्च, २०२१ पासून सुधारीत मार्गदर्शक सूचना जारी केलेल्या आहेत. त्यानुषंगाने सदर मार्गदर्शक सूचना राज्यात लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन आहे. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ पासून सुधारीत निधी वितरण कार्यपध्दती राज्यभरात अवलंबवयाची आहे. केंद्र शासनाच्या दिनांक ०१.११.२०२१ च्या पत्रान्वये सूचित केल्याप्रमाणे सुधारीत निधी वितरण कार्यपध्दतीचा राज्यात अवलंब न केल्यास सदरहू शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत राज्य शासनास अनुज्ञेय असलेली केंद्रीय अनुदानाच्या रकमेची (केंद्र हिस्सा ६०%) अदायगी करता येणार नाही. तसेच त्या त्या आर्थिक वर्षात प्राप्त होणारे केंद्रीय अनुदान अखर्चित राहिल्यास पुढील आर्थिक वर्षात खर्च करणेसाठी पुर्नविनियोजन करता येणार नाही असे देखील सूचित करण्यांत आलेले आहे.

सदर बाब विचारात घेता केंद्र शासनाच्या सुधारीत मार्गदर्शक सूचनांमधील निधी वितरणाशी संबंधीत मुद्दा क्र. ११.१ व ११.२ मधील तरतूदीं व १०.१ मधील तरतूद स्विकारण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

प्रस्तावनेत नमुद केल्याप्रमाणे सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रालय, भारत सरकार यांनी अनुसूचित जाती प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत सन २०२०-२१ ते २०२५-२६ या कालावधीकरीता माहे मार्च, २०२१ पासून जारी केलेल्या सुधारीत मार्गदर्शक सूचनामधील निधी वितरणाशी संबंधीत मुद्दा क्र. ११.१ व ११.२ मधील खाली नमुद तरतूदीं व १०.१ मध्ये नमुद सूचना स्विकारण्यात येत आहेत.

(१) केंद्र शासनाच्या भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेच्या माहे मार्च, २०२१ मध्ये निर्गमित केलेल्या सुधारीत मार्गदर्शक सूचनांमधील मुद्दा क्र. ११.१ नुसार शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ पासून सदरहू शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत मंजूर झालेली संपूर्ण रक्कम म्हणजेच महाविद्यालयाला देय असलेले सर्व प्रकारचे ना-परतावा शुल्क, (शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क, इतर शुल्क इत्यादी.) तसेच विद्यार्थ्यांना अनुज्ञेय निर्वाह भत्ता व इतर अनुज्ञेय शुल्क / भत्ते इत्यादी रक्कम थेट विद्यार्थ्याच्याच आधार संलग्नीकृत बँक खात्यामध्ये जमा होणे आवश्यक आहे. याकरीता राज्य शासनाने PFMS (Public Finacial Management System) या प्रणालीव्दारे लाभाची अदायगी करणे आवश्यक आहे. त्याच प्रमाणे सदर सुधारीत मार्गदर्शक सूचनांमधील मुद्दा क्र. ११.२ नुसार सन २०२१-२२ पासून मंजूर झालेली शिष्यवृत्तीची संपूर्ण रक्कम संबंधीत विद्यार्थ्यांच्या थेट बँक खात्यामध्ये DBT (Direct Beneficiary Transfer) तत्वावर जमा करण्यांत यावी.

(२) केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांमधील मुद्दा क्र. १०.१ नुसार, सन २०२०-२१ पासून भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत केंद्र शासनाकडून प्रतीवर्षी अर्थसंकल्पीत करण्यांत येणा-या तरतूदीच्या ६०% केंद्र हिस्सा म्हणून निश्चित करण्यांत आलेला असून राज्य शासनाचा उर्वरीत ४०% बांधील खर्च निश्चित करण्यांत आलेला आहे. सदरचे निधी विभागणीचे सूत्रास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

त्यानुसार, शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ पासून राज्यातील सर्व अनुसूचित जाती प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांचे मंजूर झालेली शिष्यवृत्तीची रक्कम खालील प्रमाणे सुधारीत वितरण पध्दतीने अदा करण्यांत येणार आहे.

(अ) केंद्र शासनाच्या ६० % च्या हिश्श्याचे वितरण :-

महाडीबीटी प्रणालीवर अनुसूचित जाती प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांचा नोंदणीकृत अर्ज संबंधीत जिल्हयातील सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण यांचे मार्फत मंजूर झाल्यानंतर त्या शैक्षणिक वर्षाची अनुज्ञेय शिष्यवृत्ती रक्कम प्रणालीव्दारे निश्चित करण्यांत येते. सदरहू मंजूर करण्यात आलेली संपूर्ण शिष्यवृत्तीची रक्कम म्हणजेच महाविद्यालयास देय असणारा भाग (शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क व इतर नापरतावा शुल्क इ.) तसेच विद्यार्थ्याला देय असणारा भाग (निर्वाह भत्ता) या दोन्ही भागांच्या एकत्रित रक्कमेचा केंद्र हिस्सा ६० % या प्रमाणात लाभाची रक्कम केंद्र शासनाच्या प्रणालीमध्ये निश्चित करण्यांत येणार आहे. उपरोक्त निश्चित करण्यात आलेला केंद्र हिस्सा (६० %) विद्यार्थ्याने महाडीबीटी प्रणालीवर नोंदणीकृत केलेल्या अर्जानुसार त्यांच्या आधार संलग्नीकृत बँक खात्यामध्ये थेट केंद्र शासनामार्फत DBT तत्वावर वितरीत करण्यांत येणार आहे.

सदरहू केंद्र हिस्सा विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यामध्ये जमा झाल्यानंतर विद्यार्थ्यास अनुज्ञेय असलेला निर्वाह भत्ता वजा जाता उर्वरीत महाविद्यालयास देय असलेली रक्कम विद्यार्थ्याने पुढील सात दिवसांच्या आत महाविद्यालयास जमा करणे अनिवार्य आहे.यासाठी संबधीत महाविद्यालयांने त्यांच्याकडून विहित नमुन्यात हमीपत्र घ्यावे.

(ब) राज्य शासनाच्या ४० % हिश्श्याचे वितरण :-

उपरोक्त मुद्दा क्र. (२) अ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे शिष्यवृत्तीच्या एकूण मंजूर झालेल्या रक्कमेच्या केंद्र हिस्सा (६० %) वजा जाता उर्वरीत राज्य हिस्सा (४० %) ची रक्कम राज्य शासनाच्या महाडिबीटी पोर्टल मार्फत वितरीत करण्यांत येईल. सदरहू राज्य हिस्सा सन २०२०-२१ पर्यंतच्या वितरण कार्यप्रणालीनुसार DBT तत्वावर संबंधीत विद्यार्थ्याचे आधार संलग्नीकृत बँक खाते व संबंधीत महाविद्यालयाचे बँक खात्यामध्ये थेट PFMS प्रणालीव्दारे मंजूर रक्कम वितरीत करण्यांत येईल.

२. सदरहू शासन निर्णय केंद्र शासनाच्या भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेच्या माहे मार्च, २०२१ मध्ये निर्गमित केलेल्या सन २०२१-२२ ते २०२५-२६ साठीच्या सुधारीत मार्गदर्शक सूचनांमधील निधी वितरणाशी संबंधीत मुद्दा क्र.१०.१, ११.१ व ११.२ पुरता मर्यादीत असून केंद्र शासनाच्या भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेच्या सन २०२१-२२ ते २०२५-२६ साठीच्या विस्तृत सुधारीत मार्गदर्शक सूचना स्वंतत्रपणे निर्गमीत करण्यात येतील.

३. सदरहू शासन निर्णय नुसार केंद्र योजनेसाठी येणारा खर्च मागणी क्र. एन-३ (०४) शिष्यवृत्ती आणि विद्यावेतने, (०४) (१६) भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती, (केंद्रपुरस्कृत १०० टक्के), (कार्यक्रम), ३४, शिष्यवृत्त्या/विद्यावेतने, (**लेखाशीर्ष- २२२५ ०४९५**) मागणी क्र.एन-३(०४) शिष्यवृत्त्या आणि विद्यावेतने, (०४) (०१) भारत सरकारच्या मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्त्या (कार्यक्रम) ३४, शिष्यवृत्त्या/विद्यावेतने लेखाशीर्ष (**२२२५ ०३५२**) या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यांत येऊन त्याखाली केलेल्या तरतूदीतून भागविण्यात येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(विष्णुदास पुं. घोडके)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव
२. सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३. अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मुंबई
४. मा.मंत्री (सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५. मा.राज्यमंत्री (सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
६. आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
७. संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
८. महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर.
९. सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण
१०. सर्व सहायक आयुक्त, समाजकल्याण,
११. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
१२. उपसचिव (अर्थसंकल्प)/(विघयो), सा.न्या.व वि.स.वि., मंत्रालय, मुंबई
१३. निवडनस्ती (का.शिक्षण-१)

A-PDF Merger DEMO : Purchase from www.A-PDF.com to remove the watermark

अनुसूचित जातीसाठी भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना व शिक्षण शुल्क परीक्षा शुल्क देण्याची योजना - कार्यपध्दतीबाबत.

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक-इबीसी-२००३/प्र.क्र.३०१/मावक-२
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०००३२
दिनांक : १ नोव्हेंबर, २००३

<u>**प्रस्तावना**</u> : भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना ही १९५९-६० पासून राज्य शासनाकडे केंद्र शासनाकडून हस्तांतरीत करण्यात आलेली आहे. या योजनेखाली अनुसूचित जातीच्या (बौद्धांसह) विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमानुसार रु. ९०/- ते ४२५ /- या दराने निर्वाह भत्ता अदा केला जातो. याबरोबरच शिक्षण फी , परीक्षा फी व कनिष्ठ महाविद्यालय / महाविदयालयाची देय असलेली इतर फी प्रतिपूर्ती केली जाते. या योजनेंतर्गत केंद्र शासनाकडून बांधील खर्चाच्या वर येणा-या खर्चाच्या १०० टक्के अनुदान मंजूर करण्यात येते. महागाई निर्देशांकानुसार केंद्र शासनाकडून दर दोन वर्षांनी या योजनेकरीता उत्पन्नाची मर्यादा वाढविण्यात येते. सध्या सदर योजनेखाली विद्यार्थ्याच्या पालकांच्या वार्षिक उत्पन्नाची मर्यादा रु.४९,०००/- व रु. ६५,२९०/- एवढी निश्चित करण्यात आलेली आहे.

२. मान्यताप्राप्त सर्व स्तरावरील शैक्षणिक संस्थांमध्ये शिक्षण घेणा-या अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांचे वय व उत्पन्न विचारात न घेता शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्क शिक्षण विभागाने ठरवून दिलेल्या दराप्रमाणे संस्थेला प्रदान करण्यात येते. तथापि, ब-याच शैक्षणिक संस्थांकडून अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांकडून शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्क वसूल करण्यात येते , असे निदर्शनास आले आहे. त्यामुळे याबाबत कार्यपध्दती ठरविण्याची आवश्यकता आहे.

३. भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती या योजनेखाली विविध शैक्षणिक अभ्यासक्रमासाठी कनिष्ठ महाविद्यालय / महाविद्यालयाकडून शिष्यवृत्तीसाठीचे प्रस्ताव जिल्हा स्तरावर विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांच्याकडे प्राप्त होतात. दरम्यानच्या काळात विद्यार्थी संख्या व महाविद्यालयांची संख्या मोठया प्रमाणात वाढलेली आहे. त्यामुळे भारत सरकार शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क प्रस्तावांच्या संख्येत मोठया प्रमाणात वाढ झालेली असल्याने त्याची छाननी करणे, देयक तयार करणे, कोषागारातून रक्कम पारीत करणे व धनाकर्षाव्दारे महाविद्यालयाकडे वर्ग करुन त्यांच्यामार्फत विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीचे व शिक्षण शुल्क, परीक्षा

शुल्क रक्कमेचे वाटप करण्यास अनेकवेळा विलंब होतो. पर्यायाने विद्यार्थ्यांना निर्वाह भत्ता वेळेवर न मिळाल्याने त्यांना आर्थिक अडचणींना सामोरे जावे लागते. त्यांच्या शिक्षणावर परिणाम होतो. काही वेळा विद्यार्थी शिष्यवृत्ती मिळाली नाही म्हणून निवेदने , आंदोलने अशा मार्गांचा अवलंब करतात. यासाठी शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क वाटप योजनेत सुलमता आणून विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क वेळेवर देण्यासाठी महाविद्यालय स्तरावरच शिष्यवृत्ती मंजुरीचे अधिकार प्रदान करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

<u>शासन निर्णय</u> : अनुसूचित जातीसाठी भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क योजना राबविण्यामध्ये सुलमता आणण्यासाठी शासन आता भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेमध्ये विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मंजूर करण्याचे अधिकार विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी यांच्याऐवजी शासकीय व अनुदानित मान्यताप्राप्त विद्यापीठ संलग्न उच्च माध्यमिक वर्ग / कनिष्ठ महाविद्यालय / महाविद्यालयांचे प्राचार्य यांना प्रदान करण्यास शासन मंजूरी देत आहे. त्यांनी शासन निर्णयात नमूद केलेल्या अटी व शर्ती व सोबतच्या परिशिष्ट - १, २, ३ व ४ मध्ये नमूद केलेल्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार शिष्यवृत्ती रक्कम मंजूर करावयाची आहे. शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्क मंजूर करण्याचे अधिकार पूर्वीप्रमाणेच विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांना राहतील. तसेच मान्यताप्राप्त विना अनुदानित महाविदयालयातील व परराज्यात शिक्षण घेणा-या विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्काची रक्कम पूर्वीप्रमाणेच विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी हे मंजूर करतील.

२. <u>अटी व शर्ती</u> :-

१ अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना शासकीय व मान्यताप्राप्त विद्यापीठ संलग्न अनुदानित उच्च माध्यमिक वर्ग / कनिष्ठ महाविद्यालय /महाविद्यालयात प्रवेश घेण्यासाठी पुरविण्यात येणा-या माहिती पुस्तकासोबतच यापुढे भारत सरकार शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्काचे आवेदन पत्र जोडण्यात यावे.

२ सदर योजनेखाली नवीन प्रवेशित विद्यार्थ्यांचे आवेदनपत्र भरुन घेण्याची संपूर्ण जबाबदारी संबंधित शिक्षण संस्थेची राहील.

३ विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी यांनी संबंधित कनिष्ठ महाविद्यालय/ महाविद्यालय यांच्याकडून तरतूदीची मागणी प्राप्त करुन घ्यावी व मागील वर्षातील खर्चाच्या ९० टक्के रक्कम तदर्थ अनुदाना-पोटी कोषागारातून पारीत करुन माहे जुलै अखेर पर्यंत महाविद्यालयांना वाटप करावी.

४ कनिष्ठ महाविद्यालय व महाविद्यालयास देण्यात आलेली तदर्थ अनुदानाची रक्कम वैयक्तिक स्वीय लेखा (पी.एल.ए.) खात्यातच जमा राहील. पी.एल.ए. खात्याव्यतिरिक्त इतर ठिकाणी सदरची रक्कम जमा करण्याची अनुमती महाविद्यालयास रहाणार नाही. कनिष्ठ महाविद्यालय व महाविद्यालयाचे प्राचार्य सदर रकमेतून आवश्यक त्या प्रमाणात रक्कम काढून विद्यार्थ्यांना दरमहा बँकेमार्फत धनादेशाद्वारे वाटप करतील.

५ कनिष्ठ महाविद्यालय / महाविद्यालयास देण्यात आलेल्या तदर्थ अनुदानाचे समायोजन पुढील आर्थिक वर्षात मुल्यनिर्धारण करुन विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी पूर्ण करतील.

६ कनिष्ठ महाविद्यालय / महाविद्यालयास प्राप्त झालेले परिपूर्ण अर्ज छाननी करुन त्यास मंजुरी देण्याची कार्यवाही संबंधित कनिष्ठ महाविद्यालय व महाविद्यालयाचे प्राचार्य यांनी प्रचलित नियमानुसार करावी व त्याची प्रत विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी यांच्याकडे सादर करावी.

७ महाविद्यालयातील नवीन व नुतनीकरण शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क अर्जाची नोंद संबंधित महाविद्यालयाने विहित नोंदवहयामध्ये अद्ययावत ठेवावी.

८ संबंधित महाविद्यालयाने शिष्यवृत्ती मंजुर केलेल्या आदेशानुसार विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी यांनी त्यांच्या कार्यालयातील कंट्रोल रजिस्टरमध्ये नोंद घ्यावी.

९ कनिष्ठ महाविद्यालय / महाविद्यालयांना अग्रीमापोटी दिलेल्या रक्कमेची अद्ययावत नोंद विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी स्वतंत्र नोंदवहीमध्ये महाविद्यालयनिहाय ठेवतील.

१० विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी हे संबंधित महाविद्यालयास, दिलेल्या अग्रीम रक्कमेचे समायोजन / निर्धारण झाल्यानंतर उर्वरित रक्कम संबंधित महाविद्यालयास अदा करतील / वसूली करतील.

११ भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्काची उपयोगिता प्रमाणपत्र संबंधित महाविद्यालयाने दरवर्षी तदर्थ रक्कम प्राप्त होण्यापूर्वी विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांच्याकडे सादर करणे बंधनकारक आहे.

१२ भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्कापोटी समाजकल्याण विभागामार्फत प्राप्त झालेल्या रक्कमेचा स्वतंत्र हिशोब ठेवण्यात यावा. सदर रक्कमेचे लेखा परीक्षण सक्षम प्राधिका-यामार्फत करण्यात येईल.

१३ संबंधित कनिष्ठ महाविद्यालय / महाविद्यालयाने विद्यार्थ्यांच्या अर्जांच्या अनुषंगाने त्या त्या वर्षी लागणा-या शिष्यवृत्तीच्या तरतुदीची अंतिम एकूण मागणी १५ नोव्हेंबर पूर्वी विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी यांच्याकडे करतील.

१४ भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण

कनिष्ठ महाविद्यालय/महाविद्यालयाची तपासणी व चौकशी करण्याचे अधिकार विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी किंवा सामाजिक न्याय विभागाने प्राधिकृत केलेल्या सक्षम प्राधिका-यास राहतील.

१५ भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना संबंधित कनिष्ठ महाविद्यालय / महाविदयालयाचे प्राचार्यामार्फत त्यांच्या स्तरावर मंजुरीची कार्यवाही करुन वेळेत विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्काचे वाटप सुलभतेने व शीघ्रतेने करण्यासाठी प्रति विद्यार्थी रु. ५/- याप्रमाणे सेवाशुल्क मिळण्यास महाविद्यालय पात्र राहील. सदर सेवा शुल्काची रक्कम भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्कापोटी प्राप्त होणा-या तरतुदीमधून संबंधित महाविद्यालयास जिल्हयाचे विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी मंजूर करुन अदा करतील .

१६ या योजनेखाली शासकीय व मान्यताप्राप्त विद्यापीठ संलग्न अनुदानित उच्च माध्यमिक वर्ग / कनिष्ठ महाविद्यालये / महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांना शिष्यवृत्ती मंजुरीचे अधिकार प्रदान करण्यात आले असले तरी त्यावर सामाजिक न्याय विभागाचे नियंत्रण राहील. या योजनेखाली विद्यार्थ्यांना वेळेवर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क देण्याची संपूर्ण जबाबदारी संबंधित प्राचार्यांची राहील. यात विलंब, गैरप्रकार अथवा काही अपहार झाल्यास संबंधित शैक्षणिक संस्थेविरुध्द दंडनिय .कार्यवाही आणि / किंवा व्यवस्थापन त्याबाबतची जबाबदारी संबंधितांवर १५ दिवसांत निश्चित करुन संबंधितांविरुध्द शिस्तभंगाची कारवाई करेल. आवश्यकतेनुसार अफरातफरीच्या प्रकरणात प्राचार्य तात्काळ गुन्हा नोंदवतील आणि ज्या प्रकरणी सकृत दर्शनी प्राचार्य जबाबदार असल्यास विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी गुन्हा दाखल करतील. योग्य त्या चौकशीनंतर अफरातफर केलेल्या रकमेची वसूली दंडनिय व्याजासह संबंधित महाविद्यालयास देय असलेल्या अनुदानातून वसूल केली जाईल.

३. सदरहू कार्यपद्धती सन २००४-२००५ या शैक्षणिक वर्षापासून लागू राहील.

४. सदरहू शासन निर्णय वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, शालेय शिक्षण विभाग, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग व वित्त विभागाच्या सहमतीने वित्त विभागाच्या अनौ. संदर्भ क्रमांक ५३५/ ०३/ व्यय-१४, दिनांक २६/६/२००३ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(नं. मा. शिलवंत)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रती,
मा.राज्यपालांचे सचिव,
मा.मुख्यमंत्र्यांचे सचिव

परिशिष्ट - १

भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती, शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क वितरणाचे वार्षिक वेळापत्रक

अ.क्र.	महिना	करावयाची कार्यवाही
१	एप्रिल	१ महाविद्यालयाने मागील आर्थिक वर्षात घेतलेले अग्रीम व अंतिम अनुदान असे एकत्रित घेतलेल्या अनुदानाचा अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांची संख्या व वितरित शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क यांची माहिती सादर करणे २ महाविद्यालयाने उपयोगिता प्रमाणपत्रे सादर करणे
२	मे	१ महाविद्यालयाने विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांच्याकडून शिष्यवृत्ती, शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्क फॉर्म व इतर स्टेशनरी उपलब्ध करुन घेणे. २ महाविद्यालयाने चालू वर्षासाठी आवश्यक अग्रीमाची संवर्गनिहाय प्रवेशित विद्यार्थी संख्येची आकडेवारी कळविणे व लागणा-या अनुदानाची मागणी करणे.
३	जून	१ महाविद्यालयांनी विद्यार्थ्यांना प्रवेश अर्ज देतेवेळी भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती, शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्क, व्यावसायिक पाठयक्रमाशी संलग्न असणा-या वसतिगृहात राहणा-या विद्यार्थ्यांचा निर्वाह भत्ता या योजनेचे अर्ज देणे तसेच अकरावी विज्ञान शाखेमध्ये प्रवेशित अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना जाती वैधता अर्जांचे वितरण करणे. २ महाविद्यालयांनी विद्यार्थ्यांचे प्रवेश अर्ज त्यांच्याकडून स्वीकारते वेळी प्रवेश अर्जासोबतच वरील सर्व अर्ज भरुन घेणे व या अर्जासोबत आवश्यक असलेले उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र, जातीचे प्रमाणपत्र, मागील वर्षाचे उत्तीर्ण प्रमाणपत्र, फोटो इत्यादी आवश्यक कागदपत्रे उपलब्ध करुन घेणे. ३ महाविद्यालयांनी ज्या विद्यार्थ्यांचे जिल्हा बदल वा महाविद्यालय बदल असल्यास, जिल्हा बदल प्रमाणपत्र तसेच महाविद्यालय बदल प्रमाणपत्र घेऊन त्या वर्षाचे संबंधित विद्यार्थ्यांचे शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क मंजुरीचे आदेश प्राप्त करुन घेणे.
४	जुलै	१ महाविद्यालयातील सर्व प्रवेशित अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांच्या अर्जांची छाननी करुन अग्रीम मंजूर आदेश काढणे व त्याची यादी कनिष्ठ महाविद्यालय / महाविद्यालयाच्या सूचना फलकावर लावणे. २ विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी कार्यालयाकडून अग्रीम रक्कमेचे धनादेश प्राप्त करुन घेणे. ३ सर्व अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांचे शक्यतो एकाच बँकेत खाते उघडणे.

परिशिष्ट - २

शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्काचे जिल्हा कार्यालयाकडून प्रदान

शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क प्रदाने या योजनेअंतर्गत शैक्षणिक संस्थेला गतवर्षी मंजूर झालेल्या शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्काच्या रक्कमेपैकी ६० टक्के रक्कम जूनमध्ये तदर्थ अनुदान म्हणून मंजूर करण्यात येते. त्यातून दरमहा ठराविक रक्कम निर्वाह भत्ता म्हणून शैक्षणिक संस्थेतर्फे अदा करण्यात येते व शैक्षणिक वर्षाच्या शेवटी एकूण रक्कम मंजूर करुन त्यातून तदर्थ अनुदानाचे समायोजन केले जाते. म्हणजेच मंजुरीची प्रक्रिया ही वर्षाच्या शेवटी केली जाते. याकरिता सर्व संस्थांकडून सविस्तर प्रस्ताव विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांच्या कार्यालयाकडून मागविण्यात येतात व त्याची छाननी केली जाते व त्यानंतर मंजूर रक्कमेचे धनादेश संबंधित महाविदयालयाकडे पाठविले जातात. त्याऐवजी भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती मंजुरीचे अधिकार संबंधित महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांना देण्याबाबत शासनाने निर्णय घेतला आहे . शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क मंजूर करण्याचे अधिकार पूर्वीप्रमाणेच विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांना राहतील. त्याकरिता खालीलप्रमाणे कार्यपध्दती अंमलात आणण्यात यावी.

१. तदर्थ अनुदान मंजुरी -

अ गतवर्षी महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना मंजुर करण्यात आलेल्या शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क यासाठी अदा करण्यात आलेल्या रक्कमेच्या ९० टक्के रक्कम महाविद्यालयाच्या मागणीप्रमाणे विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांनी तदर्थ अनुदान मंजूर करुन माहे जूनमध्ये महाविद्यालयास पाठवावे. सदरहू रक्कम महाविद्यालयाने त्वरीत वैयक्तिक स्वीय्य लेखा (पीएलए) खात्यामध्ये जमा करावी व त्यातून विद्यार्थ्यांना दरमहा धनादेशाद्वारे शिष्यवृत्तीचे वाटप करावे तसेच शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्काची रक्कम महाविद्यालयाच्या वैयक्तिक खात्यावर वर्ग करुन घ्यावी. पी.एल.ए. खात्यातून आवश्यक तेवढीच रक्कम वेळोवेळी काढण्यात यावी. कोणत्याही परिस्थितीत सर्व रक्कम अथवा आवश्यकते पेक्षा जास्त रक्कम काढून अन्य बँकेत /खात्यावर जमा करु नये. असा प्रकार आढळल्यास आर्थिक अनियमितता झाली असे समजून प्राचार्यावर प्रशासकीय कारवाई करण्यात येईल.

ब शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्क प्रदान करणे या योजनेखाली वरीलप्रमाणे प्राप्त झालेल्या ९०% तदर्थ अनुदानातून विद्यार्थ्यांच्या फीची प्रतिपूर्ती करावी . अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांकडून कोणत्याही प्रकारची फी वसुल करु नये. तसे आढळल्यास संबंधित महाविद्यालयाविरुध्द फौजदारी स्वरुपाची कार्यवाही करण्यात येईल.

क. ज्या महाविद्यालयांनी पी.एल.ए. खाते अदयाप उघडले नसेल त्यांनी संबंधित कोषागार अधिकारी यांच्याकडे अर्ज करुन खाते उघडण्याची कार्यवाही करावी यासाठी महालेखापाल मुंबई / नागपूर यांच्याकडे अर्ज करण्याची आवश्यकता नाही.

ड ९०% तदर्थ अनुदान प्राप्त होताच सदर महाविद्यालयाने त्याची मुद्रांकित पावती (स्टॅप रिसीट) विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी कार्यालयास पाठविणे बंधनकारक राहील.

२. अंतिम अनुदान मंजुरी

अ अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांकडून भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क , परीक्षा शुल्क मंजूरीकरीता अर्ज प्राप्त झाल्यावर त्याची छाननी करुन शिष्यवृत्तीचे अर्जाची मंजूरी इत्यादी सर्व कार्यवाही महाविद्यालयाने करावयाची आहे. प्रत्येक विद्यार्थ्यास शैक्षणिक वर्षात मंजूर करावयाची रक्कम मंजूर झाल्यावर त्यातून त्यास अदा करण्यात आलेल्या तदर्थ अनुदानाच्या रक्कमेचे समायोजन करावे व उर्वरित १०% अनुदानाची मागणी विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांच्याकडे माहे १५ नोव्हेंबर अखेर मंजूरी आदेश व विद्यार्थ्यांच्या संपूर्ण तपशीलासह पाठविण्यात यावी.

ब महाविद्यालयाकडून प्राप्त झालेल्या उर्वरित १०% अनुदानाच्या माहितीनुसार विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी सदरहू रक्कम मंजूर करुन महाविद्यालयास माहे फेब्रुवारी अखेर पाठवतील.

क वरील प्रमाणे अंतिम अनुदान प्राप्त झाल्यानंतर विद्यार्थ्यास पूर्ण शिष्यवृत्तीचे वाटप करुन भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क , परीक्षा शुल्क रक्कमेचे उपयोगिता प्रमाणपत्र परिपूर्णपणे विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी कार्यालयास संबंधित महाविद्यालयाने माहे एप्रिल अखेर सादर करावे.

३. मुल्यनिर्धारण

विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी कार्यालयामार्फत मंजूर करण्यात आलेल्या वरील रक्कमेचे तपासणीचे काम माहे डिसेंबर व जानेवारी या कालावधीमध्ये करण्यात येईल. यामध्ये प्रामुख्याने खालील बाबी तपासण्यात येतील.

अ भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण फी, परीक्षा फी ची आवेदन पत्रे व सहपत्रे

ब वैयक्तिक स्वीय लेखा (पी.एल.ए.) व विद्यार्थ्याच्या शिष्यवृत्ती मिळणेबाबतच्या मुद्रांकित पावत्या, खतावणी इत्यादी

क भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क वाटप नोंदवही

ड मुल्यनिर्धारण तक्ते

ई विद्यार्थ्यांना बँकेमार्फत वितरण होते का ? याची पाहणी.

४. लेख्यांचे वर्गीकरण

महाविद्यालयाने भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण फी , परीक्षा फी संबंधीच्या लेख्यांचे वर्गीकरण खालीलप्रमाणे करावे :-

अ किर्द, खतावणी, मुद्रांक पावत्या, पी एल ए पासबुक, बँक पुस्तके, चेक इत्यादी (कायम)

ब मंजुरी आदेश, नोंद वहया, अ प्रपत्रे (३० वर्षे)

क शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क आवेदन अर्ज (५ वर्षे)

परिशिष्ट - ३

भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क अर्जांच्या तपासणीसाठी मार्गदर्शक सूचना

१. भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण फी, परीक्षा फी आवेदन पत्र परिपूर्ण भरलेले असावे.

२ उत्पन्नाचा दाखला - उत्पन्नाचा दाखला सक्षम अधिका-याचा असावा. विदयार्थ्याचे पालक नोकरीत असल्यास तेथील एकूण उत्पन्नाचा दाखला (उदा मुळ वेतन + महागाई भत्ता + इतर भत्ते मिळून मिळणारे उत्पन्न) तसेच इतर मार्गांनी मिळणारे उत्पन्न.

३. शाळा सोडल्याचा दाखला - मुळ टी. सी. घेणे, डुप्लीकेट टी. सी. बाबत दोन ठिकाणी प्रवेश घेतला नसल्याबाबत खात्री करण्यात यावी व टी. सी. का सादर करु शकत नाही याबाबत शपथपत्र घेणे.

४. जातीचा दाखला सक्षम अधिका-याचा असावा (सदर दाखला खाडाखोड केलेला अथवा शंकास्पद नसावा)

५. मागील वर्षाचे उत्तीर्ण झाल्याबाबतचे गुणपत्रक

६. विद्यार्थीनींच्या बाबतीत (मुलीचे) लग्न झाले असल्यास पतीच्या उत्पन्नाचा दाखला जोडणे आवश्यक आहे

७. विद्यार्थी दुस-या जिल्हयातून शिक्षणासाठी आला असल्यास जिल्हा बदल प्रमाणपत्र जोडणे आवश्यक.

८. विद्यार्थ्याने त्याच जिल्हयातून महाविदयालयास बदलल्यास मागील वर्षी शिष्यवृत्ती मिळाल्याच्या आदेश क्रमांकाचे प्रमाणपत्र जोडणे आवश्यक आहे.

९. वडील हयात नसल्यास वडिलांचा मृत्यू दाखला आवश्यक

१०. शिक्षणात खंड पडलेला असल्यास सक्षम अधिका-याचे गॅप प्रमाणपत्र व शपथपत्र

११ भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्तीच्या अर्जावर स्वत:चा अलीकडील पासपोर्ट आकाराचा फोटो असावा.

१२ विद्यार्थी खाजगी किंवा महाविदयालयाच्या वसतिगृहात राहात असल्यास वसतिगृह प्रमाणपत्र.

सदर वसतिगृहात प्रवेश दिल्यापासून वसतिगृह निर्वाह भत्ता देता येईल. परंतु सदर वसतिगृहामध्ये निवासाची व भोजनाची अशा दोंन्ही सुविधा असणे आवश्यक आहे. याबाबत खात्री करुन प्रमाणित करण्याची जबाबदारी ही प्राचार्यांची राहील.

१३. भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क मंजूर करण्यात येणा-या अभ्यासक्रमास सक्षम विद्यापीठाची / बोर्डाची मान्यता असणे आवश्यक आहे.

१४ विद्यार्थी दुस-या राज्यातून शिक्षणासाठी आला असल्यास त्याचा भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्काचा अर्ज संबंधित राज्यातील संबंधित जिल्हयाचे विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी यांच्याकडे मंजूरीसाठी पाठविण्यात यावा. प्राचार्यांना शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क मंजूर करता येणार नाही.

परिशिष्ट - ४

विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांनी महाविद्यालयीन अभिलेख तपासणी करीतामुद्दे

१. भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क , परीक्षा शुल्क आवेदन पत्र

i) भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती , शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क आवेदन पत्र हे प्रपत्र " अ " नुसार आहे काय यांची खात्री करणे.

ii) भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती , शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क आवेदन पत्र परिपूर्ण भरलेले आहे काय.

iii) शाळा सोडल्याचा दाखला, सक्षम अधिका-यांचा तसेच विद्यार्थी दुस-या जिल्हयातून आला असल्यास जिल्हा बदल प्रमाणपत्र, त्याच जिल्हयातील दुस-या महाविद्यालयातून आला असल्यास पुर्वीच्या महाविद्यालयाचे शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क मिळाल्याचे आदेश क्रमांक, प्रमाणपत्र, वडील ह्यात नसल्यास मृत्यु दाखला/ॲफेडेव्हीट, शासकीय अथवा खाजगी वसतिगृहात राहत असल्यास वसतिगृह दाखला इत्यादी सहपत्र जोडलेले आहेत काय.

iv) निर्वाह भत्ता, शिक्षण फी व इतर फी इत्यादी चे दर बरोबर मंजूर केले आहेत काय.

v) मंजूर केलेली रक्कम प्रपत्र अ मध्ये बरोबर नमूद केली आहे काय.

२. वैयक्तिक स्विय लेखा :- (पी एल ए)

i) वैयक्तिक स्विय लेखा परिपूर्ण नोंदी कोषागारातून भरुन घेतल्या आहे काय

ii) भारत सरकार शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क अंतर्गत अदा केलेले धनादेश त्वरीत कोषागारात पी.एल.ए. मध्ये जमा केले आहे काय

iii) वैयक्तिक स्विय लेख्यामधून आवश्यक तेवढीच रक्कम काढून उर्वरित रक्कम वैयक्तिक स्विय लेख्यामध्ये शिल्लक ठेवली आहे काय

iv) वैयक्तिक स्विय लेख्यातील शिल्लक रक्कम व भारत सरकार शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क,
परिक्षा शुल्क वाटप झालेली रक्कम , प्राप्त झालेले अनुदानाशी सुसंगत आहे काय

v) वैयक्तिक स्विय लेख्यातून काढलेली रक्कम पूर्णपणे वाटप झाली आहे काय

३. भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क मंजूरी आदेश

भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क मंजूरी आदेशामध्ये प्रत्येक विदयार्थ्यांस मंजूर केलेली रक्कम, एकूण रक्कम, मिळालेले अनुदान, वाटप रक्कम इत्यादी बरोबर आहे काय

४. भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क वाटप नोंदवही

भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती , शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क मंजूर केलेल्या सर्व विदयार्थ्यांच्या तपशिलवार नोंदी शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क वाटप नोंदवहीमध्ये घेतल्या आहेत काय.

५. भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती , शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क चेक व्दारे वाटप केली आहे काय, नसल्यास त्याची सविस्तर कारणे नमुद करावी. चेकव्दारे वाटप केल्यास चेकची काऊंटर फाईल (रिसीट) तपासणी साठी उपलब्ध झाले काय

६. किर्द, खतावणी, बॅक पासबुक , इ. अद्ययावत ठेवले आहे काय

७. भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क रक्कम विद्यार्थ्यास प्राप्त झाल्याबद्दल काही विद्यार्थ्याची चौकशी करावी.

८. अनुसूचित जातीच्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्याकडून सक्तीने फी वसूल केली आहे काय.

९. भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क रक्कमेतून महाविद्यालयाने कपात केलेल्या फी ची रितसर पावती विद्यार्थ्यांना दिली जाते काय.

१०. भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क , परीक्षा शुल्क अनुदानातून शिल्लक राहिलेली रक्कम कोषागारातून चलनाद्वारे जमा केली आहे काय,

११. प्राचार्याच्या अडचणी बाबत चर्चा करावी.

११. उपयोगिता प्रमाणपत्र, संवितरण प्रमाणपत्र, स्टॅम्प रिसीट इ. कार्यालयास पाठविले आहे काय.

परिशिष्ट - ५

भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती मंजूर करताना घ्यावयाची दक्षता

शिष्यवृत्ती मंजूरीची कार्यपध्दती

१) अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती,भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग व इतर मागासवर्गीय या मागासवर्ग संवर्गातील विद्यार्थ्यांनाच ही शिष्यवृत्ती देय आहे.

२) जे शासनमान्य अभ्यासक्रम मान्यताप्राप्त अनुदानित तथा विनाअनुदानित संस्थांमधून शिकविले जातात अशा अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेतलेल्या मॅट्रीकोत्तर शिक्षणासाठी ही शिष्यवृत्ती मंजूर करता येते.

३) महाविद्यालयांनी त्यांच्या कनिष्ठ महाविद्यालय /महाविद्यालयास मान्य केलेल्या विद्यार्थी संख्येच्या अधीन राहूनच ही शिष्यवृत्ती मंजूर करावी.

४) पात्र अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांची आवेदनपत्रे त्यांच्याकडून भरुन घेवून त्यासोबत खालील कागदपत्रे घ्यावीत.

अ) विहित नमुन्यातील पूर्ण भरलेला अर्जाचा नमुना
ब) अर्जासोबत पासपोर्ट आकाराचा फोटोग्राफ १ प्रत
क) मागील वर्षी उत्तीर्ण झालेल्या परीक्षेचे प्रमाणपत्र
ड) जातीचे प्रमाणपत्र (सक्षम प्राधिकाऱ्याने दिलेले)
इ) तहसिलदार किंवा त्यापेक्षा वरच्या दर्जाच्या महसूल अधिकाऱ्याने दिलेले उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र
फ) महाविद्यालय बदललेले असल्यास मागील वर्षी मिळालेल्या शिष्यवृत्तीचा मान्यता क्रमांक व रक्कम.

५) सदर शिष्यवृत्तीसाठी विद्यार्थी हा भारतीय असावा.

६) सदरची शिष्यवृत्ती ही केंद्र शासनाने मान्य केलेल्या अभ्यासक्रमासाठीच अनुज्ञेय आहे.

७) केंद्र शासनाच्या भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्तीच्या नियमावलीमध्ये नमूद केलेले अभ्यासक्रम व त्या अभ्यासक्रमास निवासी व अनिवासी विद्यार्थ्यांना प्रतिमहा किती शिष्यवृत्ती द्यावी या विषयी सविस्तर विवेचन केलेले असून, त्यानुसारच शिष्यवृत्ती मंजूर करावी.

८) शिष्यवृत्ती मंजूर करण्याबाबत काही अडचणी उद्‌भवल्यास संबंधीत जिल्हयाच्या विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी यांचेकडे संपर्क साधावा.

नुतनीकरणाची कार्यपध्दती

१) नुतनीकरण करताना मागील वर्षी जे विद्यार्थी महाविद्यालयात शिक्षण घेत होते ते त्याच महाविद्यालयात यावर्षी प्रवेशित आहेत किंवा कसे याची खात्री करुन घ्यावी.

२) सदर विद्यार्थी मागील वर्षी ज्या अभ्यासक्रमातील ज्या वर्षात शिकत होता ती परीक्षा त्याने उत्तीर्ण केलेली आहे याची खात्री करुन घ्यावी.

३) नुतनीकरण करताना विद्यार्थ्यांकडून प्राप्त आवेदनपत्रे भरुन घेणे बंधनकारक नाही. केवळ अशा विद्यार्थ्यांची यादी "अ" प्रपत्रामध्ये तयार करुन त्यास प्राचार्यांनी मान्यता द्यावी.

४) एका विद्यार्थ्यास एकच अभ्यासक्रम पूर्ण करेपर्यंत ही शिष्यवृत्ती लागू राहील. उदा- ११वी, १२वी कला- बी.ए., एम.ए., एम.फिल., पी.एच.डी. परंतु एखाद्या विद्यार्थ्यांने बी.ए. नंतर बी.एड. हा अभ्यासक्रम पूर्ण केला आणि नंतर त्याने एम.ए.साठी प्रवेश घेतला तर एम.ए.कोर्ससाठी त्यास शिष्यवृत्ती मंजूर होणार नाही. परंतु बी.एड. नंतर एम.बी.ए.ला प्रवेश घेतल्यास तो प्रोफेशनल पदव्युत्तर अभ्यासक्रम असल्यामुळे त्यास शिष्यवृत्ती मंजूर करता येईल. एका विद्यार्थ्यास २ व्यावसायिक अभ्यासक्रमासाठी ही शिष्यवृत्ती अनुज्ञेय असेल.

५) शिष्यवृत्ती घेणाऱ्या विद्यार्थ्याने या अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती घेतलेली आहे तो अभ्यासक्रम त्याने पूर्ण केला पाहिजे. जर तो अभ्यासक्रम त्याने अर्धवट सोडला व दुसऱ्या अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतला तर दुसऱ्या अभ्यासक्रमाची शिष्यवृत्ती त्यास अनुज्ञेय होणार नाही. उदा- जरी एका विद्यार्थ्याने बी.एस.सी.प्रथम वर्ष या अभ्यासक्रमाला प्रवेश घेवून पूर्ण वर्षाची शिष्यवृत्ती उचलली होती. पुढील वर्षी बी.एस.सी. द्वितीय वर्गात प्रवेश न घेता त्याने बी.ए.प्रथम वर्षासाठी दुसऱ्याकिंवा त्याच महाविद्यालयात प्रवेश घेतल्यास त्याला शिष्यवृत्ती अनुज्ञेय होणार नाही.बहुतेक विद्यार्थी अर्ध्यातून अभ्यासक्रम सोडून दुसऱ्या अभ्यासक्रमात प्रवेश घेताना गॅप सर्टिफिकीट सादर करतात व त्या प्रतिज्ञापत्रामध्ये मागील वर्षामध्ये कोठेही प्रवेश घेतलेला नव्हता व मी शिकत नव्हतो असे लिहून देतात. वास्तविक पाहता अशा केसेसमध्ये तो मागील वर्षी खरेच कोठेही प्रवेशित नव्हता व त्याने अध्यावरच एखादा अभ्यासक्रम सोडून आता दुसरीकडे प्रवेश घेतो आहे किंवा कसे याविषयी खात्री करणे आवश्यक आहे.

<u>इतर बाबी</u>

१) प्राप्त झालेल्या आवेदन पत्राची विहित नमुन्यातील नोंदवहीत विद्यार्थीनिहाय नोंद घेणे

२) नोंद घेतल्याशिवाय अपूर्ण कागदपत्रे असलेली आवेदनपत्रे वेगळी करुन अपूर्ण कागदपत्रांची विद्यार्थ्यांकडून पूर्तता करुन घेणे व पूर्ण असलेली आवेदनपत्रे मंजूरीसाठी प्राचार्यांकडे सादर करणे

३) मंजूर झालेल्या विहित आदेशाच्या ५ प्रती तयार करुन त्या खालीलप्रमाणे वितरीत करणे :-
   अ) पहिली व दुसरी प्रत विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी यांना पाठविणे
   ब) तिसरी प्रत महाविद्यालयाने अभिलेख्यात ठेवणे
   क) चौथी प्रत महालेखापाल यांच्या तपासणीसाठी स्वतंत्र नस्तीमध्ये जतन करुन ठेवणे
   ड) पाचवी प्रत विद्यार्थ्यास माहितीसाठी सूचना फलकावर प्रदर्शित करणे

४) मंजूर झालेल्या आदेशाची नोंद चेक रजिस्टरला घेणे.

५) विद्यार्थ्यांना मंजूर झालेल्या रकमेप्रमाणे प्रतिमाह चेक आणि शिष्यवृत्तीचे वितरण करुन त्याची नोंद विद्यार्थी वाटप नोंदवहीमध्ये घेणे.

६) विद्यार्थ्यांना वाटप न केलेली व तशीच पडून राहिलेली शिष्यवृत्तीची रक्कम चलनाद्वारे शासकीय तिजोरीत जमा करुन, प्रतिवर्षी उपयोगिता प्रमाणपत्र व चलनाची प्रत चेक रजिस्टरला नोंद करुन विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी कार्यालयास पाठविणे.

७) एकूण प्राप्त झालेली रक्कम, विद्यार्थ्यास प्रत्यक्ष वितरीत केलेली रक्कम व त्यानंतर जादा लागणारी किंवा उरलेली रक्कम याबाबत सविस्तर हिशोब विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी यांना देणे

८) भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्तीकरीता मिळालेल्या रकमेचा हिशोब ठेवण्यासाठी स्वतंत्र कीर्द व खतावणी ठेवणे व ती सनदी लेखापाल (चार्टर्ड अकाऊंटंट) यांचेकडून तपासून घेवून बेरीजपत्रक निर्धारणासाठी विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी यांचेकडे पाठविणे

९) मागील वर्षी आक्षेपाअभावी प्रलंबित असलेली आवेदनपत्रे विद्यार्थ्यांना वारंवार सूचना करुनही कागदपत्रे पूर्ण न केल्यास तसे विद्यार्थ्यांना कळविणे

१०) मागील वर्षी मंजूर करण्यात आलेल्या शिष्यवृत्तीबाबतची सांख्यिकी माहिती विहित प्रपत्रात वर्गनिहाय शिष्यवृत्तीचे दर (निवासी, अनिवासी मुले-मुली यांच्या संख्येसह) सविस्तर माहिती विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी कार्यालयास सादर करणे.

११) दरमहा मासिक खर्चाचे विवरणपत्र विहित नमुन्यात विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी कार्यालयाला सादर करणे.

१२) प्रत्येक वर्षाच्या ऑक्टोबर महिन्यात पुढील वर्षाचे अंदाजपत्रक विहित नमुन्यात सादर करणे

१३) जे विद्यार्थी संस्था बदलतात त्यांना संस्था बदली प्रमाणपत्र व मागील वर्षी मंजूर केलेल्या शिष्यवृत्तीचा मंजूरी आदेश क्रमांक व दिनांक देण्याची व्यवस्था करणे.

१४) सर्व महाविद्यालयांनी त्यांना प्राप्त झालेली रक्कम जिल्हा कोषागार कार्यालयात पी.एल.ए. खात्यामध्ये जमा करावी आणि दरमहा आवश्यक तेवढीच रक्कम पी.एल.ए. मधून काढून ती विद्यार्थ्यांना चेकद्वारे वितरीत करावी.

१५) व्यावसायिक पाठयक्रम पूर्ण करुन अव्यावसायिक पाठयक्रमास प्रवेश घेतल्यास त्यास शिष्यवृत्ती मिळणार नाही. उदा- बी.एड. अथवा एल.एल.बी. पूर्ण झाल्यानंतर एम.ए., एम.एस्सी., एम.कॉम इ. साठी प्रवेश घेतल्यास त्यास शिष्यवृत्ती अनुज्ञेय नाही.

१६) महाराष्ट्रा बाहेरचे विद्यार्थी जर महाविद्यालयात शिकत असतील तर त्यांना महाराष्ट्र शासनातर्फे ही शिष्यवृत्ती मंजूर होणार नाही. अशा विद्यार्थ्यांची आवेदनपत्रे ते ज्या राज्यातील आहेत त्या राज्याकडे पाठवून त्या राज्यातून अशी शिष्यवृत्ती प्राप्त करुन घ्यावी. परराज्यातील विद्यार्थ्यांस आवेदनपत्रे मंजूर करु नयेत.

१७) दरमहा शिष्यवृत्ती वितरण करताना विद्यार्थ्यांची हजेरी ७५% असली पाहिजे, हे बंधन पाळण्यात यावे.

१८) पुढील वर्षी तदर्थ अनुदान मागणी करताना सोबत मागील वर्षाचे उपयोगिता प्रमाणत्र सादर करणे सक्तीचे आहे.

१९) विद्यार्थ्याने डुप्लिकेट टी.सी. वर प्रवेश घेतला असल्यास त्याने मूळ टी.सी. सादर केल्याशिवाय त्यास शिष्यवृत्ती मंजूर करु नये.

२०) कायम विनाअनुदानित महाविद्यालयास शासनाची मान्यता असल्यास त्या महाविद्यालयामध्ये शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांना शासनमान्य अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती मंजूर करता येईल.

२१) शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्काचे दर हे संबंधीत विद्यापीठाने ठरवून दिलेल्या दराएवढेच असावेत.

****

अनुसूचित जाती व नवबौध्द विद्यार्थ्यांना
भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्तीची योजना

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष न्याय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक-ईबीसी-२०११/ प्र.क्र. ४/मावक-२
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक- २ ऑगस्ट, २०११

वाचा : १) शासन निर्णय, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्रमांक-ईबीसी-१०९५/ प्र.क्र.६३/ मावक-२, दि. १०/१०/१९९६

२) केंद्र शासन, सामाजिक न्याय व अधिकारी मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्रमांक-११०१७/ ७/ २००२-एससीडी-पांच, दि. २८ जानेवारी,२००४

३) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्रमांक-पूरक-१००४/ प्र.क्र.२६७/अर्थसंकल्प-३, दि. ३१ डिसेंबर,२००४

४) शासन निर्णय, समाज न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभाग क्रमांक-ईबीसी-२००४/ प्र.क्र.३०/ मावक-२, दि. ५ जानेवारी,२००५

शासन निर्णय -

अनुसूचित जाती व नवबौध्द विद्यार्थ्यांना भारत सरकारकडून दिल्या जाणाऱ्या मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्तीच्या दरामध्ये व नियमावलीमध्ये केंद्र शासनाने दिनांक १ जुलै, २०१० पासून सुधारित दराने शिष्यवृत्ती मंजूर करण्याचे आदेश केंद्र शासनाच्या पत्र क्रमांक-११०१७/ १/२००८-एससीडी-पांच, दिनांक ३१ डिसेंबर,२०१० अन्वये निर्गमित केले आहेत. केंद्र शासनाच्या सदर पत्राची व नियमावलीची प्रत परिशिष्ट"अ" सोबत जोडली आहे. केंद्र शासनाच्या पत्रामध्ये नमूद केल्याप्रमाणे या योजनेमध्ये केंद्र शासनाने केलेल्या सुधारणेनुसार सुधारित दराने शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यास आणि योजनेमधील वाढीव उत्पन्न मर्यादा व इतर संबंधित बाबीस शासन मंजूरी देत आहे.

२. ही सुधारित योजना अनुसूचित जाती व नवबौध्द विद्यार्थ्यांसाठी दिनांक १ जुलै, २०१० पासून लागू करण्यात यावी.

३. भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेतंर्गत अनुसूचित जाती व नवबौध्द विद्यार्थ्यांना सन २०१०-११ मधील जी फरकाची रक्कम अदा करावयाची आहे. ती फरकाची रक्कम केंद्र शासनाच्या दिनांक ३१ .१२. २०१० च्या पत्रातील सुधारित दराप्रमाणे करण्यात यावी.

४. याबाबत होणारा खर्च मुख्य लेखाशीर्ष मागणी क्रमांक एन-३ "२२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण ०१-अनुसूचित जातीचे कल्याण- २७७, शिक्षण- पंचवार्षिक योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना, (०४) (१६) भारत सरकारच्या मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्या (केंद्र पुरस्कृत योजना १०० टक्के) (२२२५ ०४९ ५), ३४-शिष्यवृत्त्या/विद्यावेतने " या लेखाशिर्षाखालील मंजूर तरतुदीमधुन भागविण्यात यावा.

५. सदरहू शासन निर्णय, वित्त विभागाच्या सहमतीने त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक-१९०/ ०४/व्यय-१४, दिनांक २८.७.२०११ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेब साईटवर उपलब्ध करुन देण्यात आला असून त्याचा संगणक क्रमांक २०११०८०२१७४००१००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(उ. शि. लोणारे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा.राज्यपालांचे सचिव,
मा.मुख्यमंत्र्यांचे सचिव
मा.उपमुख्यमंत्र्याचे सचिव
मा.मंत्री (सा.न्या) यांचे खाजगी सचिव
मा.राज्यमंत्री (सा.न्या) यांचे खाजगी सचिव
मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य,
प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव (पदुम), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव, वैद्यकीय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सचिव, शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
अवर सचिव (मावक-३), सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
कक्ष अधिकारी (विघयो-१/अर्थसंकल्प), सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
वित्त विभाग (व्यय-१४/बीयुडी-५/अर्थसंकल्प), मंत्रालय, मुंबई
महालेखापाल (लेखा परिक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर
संचालक, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (५ प्रती)
संचालक, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक,शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, ३ महापालिका मार्ग, मुंबई-४०० ००९
संचालक, वैद्यकिय शिक्षण व संशोधन, महाराष्ट्र राज्य, सेंट जॉर्जेस रुग्णालय आवार, मुंबई-४०० ००१
आयुक्त, पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
आयुक्त, कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
जिल्हाधिकारी (सर्व)
मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
विभागीय समाज कल्याण अधिकारी (सर्व)
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिध्दीसाठी)
विभागीय संपर्क अधिकारी, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
विशेष समाज कल्याण अधिकारी (सर्व)
संगणक कक्ष, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई (संकेत स्थळावर प्रसिध्दीसाठी)
निवड नस्ती/मावक-२

परिशिष्ट 'ड' 249

File No.11017/01/2008-SCD-V
Government of India
Ministry of Social Justice & Empowerment
***

Shastri Bhawan, New Delhi,
Dated 31 December, 2010

To

Secretaries in-Charge of SC Welfare, All States/UTs

Subject: Revision in the Centrally sponsored scheme of Post-Matric Scholarship for students belonging to Scheduled Castes.

Sir,

The Government of India has been implementing the Scheme of Post-Matric Scholarship to students belonging to Scheduled Castes since 1944. It aims to provide financial assistance to students belonging to Scheduled Castes for pursuing post-matriculation courses through recognized institutions. Under the Scheme, Central assistance is provided on 100% basis to all States/UTs over and above their respective "committed liability" except in the case of the 8 North Eastern States (Assam, Arunachal Pradesh, Manipur, Meghalaya, Mizoram, Nagaland, Tripura and Sikkim), which are exempted from committed liability, and were therefore provided 100% assistance without deducting any committed liability.

2. Components of the Scheme include:

(i) maintenance allowance;
(ii) reimbursement of non-refundable compulsory fee charged by educational institutions;
(iii) Book Bank facility, and
(iv) certain other allowances.

The Scheme was last revised **w.e.f. 01.04.2003**, and the revised Scheme was communicated to State Governments vide this Ministry's letter No.11017/7/2002-SCD-V dated 28th January 2004.

3. The Scheme has now been revised **w.e.f. 01.07.2010**. The revision includes changes in (i) income ceiling; (ii) grouping of courses; and (iii) rates of maintenance and other allowances.

4. The changes effective from **01.07.2010** are summarized in the table below

(Amts. in Rupees)

Sl. No.	Item / Component	Present Provision / Rates (w.e.f. 01.04.2003) (with relevant Section / para of the existing Scheme)	Revised Provision / Rates (w.e.f. 01.07.2010)
1.	Annual ceiling on family income	Rs.1 lakh p.a. (Para IV)	Rs.2 lakh p.a.
2.	Grouping of Courses	**Group I** Degree and Post Graduate level courses (including M.Phil, Ph.D and Post Doctoral research) in Medicine (Allopathic, Indian and other recognized systems of medicines), Engineering, Technology, Agriculture, Veterinary and Allied Sciences, Management, Business Finance, Business Administration and Computer Applications/Science. Commercial Pilot License (including helicopter pilot and Multi Engine rating) Course.	**Group I** (i) Degree and Post Graduate level courses including M.Phil., Ph.D. and Post Doctoral research in Medicine (Allopathic, Indian and other recognized systems of medicines), Engineering, Planning, Technology, Architecture, Design, Fashion Technology, Agriculture, Veterinary & Allied Sciences, Management, Business Finance / Administration, Computer Science/ Applications. (ii) Commercial Pilot License (including helicopter pilot and multiengine rating) course. (iii) Post Graduate Diploma courses in various branches of management & medicine. (iv) C.A./I.C.W.A./C.S./I.C.F.A. etc. (v) M. Phil., Ph.D. and Post Doctoral Programmes (D. Litt., D.Sc. etc.) – a) In existing Group II courses b) In existing Group III courses (vi) L.L.M.

		Group II Other professional and technical graduate and Post Graduate (including M.Phil, Ph.D. and Post Doctoral research) level courses not covered in Group I. C.A./ICWA/C.S. etc courses. All Post Graduate, Graduate level Diploma courses, all Certificate Level Courses	**Group II** (i) Graduate/ Post Graduate courses leading to Degree, Diploma, Certificate in areas like Pharmacy (B Pharma), Nursing(B Nursing), LLB, BFS, other para-medical branches like rehabilitation, diagnostics etc., Mass Communication, Hotel Management & Catering, Travel/Tourism/Hospitality Management, Interior Decoration, Nutrition & Dietetics, Commercial Art, Financial Services (e.g. Banking, Insurance, Taxation etc.) for which entrance qualification is minimum Sr. Secondary (10+2). (ii) Post Graduate courses not covered under Group I e.g. MA/M Sc/M.Com/M Ed./M. Pharma etc.
		Group III All other courses leading to a graduate or above degree (not covered in group I & II).	**Group III** All other courses leading to a graduate degree not covered under Group I & II e.g. BA/B Sc/B Com etc.
		Group IV All post matriculation level courses before taking up graduation like classes XI and XII in 10+2 system and intermediate examination etc., not covered in Group 'II' or 'III'. ITI courses, other vocational courses (if minimum required qualification to pursue the course is at least matriculation).	**Group IV** All post-matriculation level non-degree courses for which entrance qualification is High School (Class X), e.g.senior secondary certificate (class XI and XII); both general and vocational stream, ITI courses, 3 year diploma courses in Polytechnics, etc.
3	Monthly Maintenance Allowance	(Para V) Day Scholars / Hosteller Group I: 330 / 740 Group II: 330 / 510 Group III: 185 / 355 Group IV: 140 / 235	Day Scholars / Hosteller Group I: 550 / 1200 Group II: 530 / 820 Group III: 300 / 570 Group IV: 230 / 380

4	Other Allowances	(Para V)	
4.1	Study Tour Charges (One Time)	1000	1600
4.2	Thesis Typing/Printing Charges(One Time)	1000	1600
4.3	Book Grant for Correspondence Courses (One Time)	750	1200
4.4	Allowance for Students with Disability (i)Monthly Reader Allowance for Blind students	150 (Group I&II) 125 (Group III) 100(Group IV)	240(Group I&II) 200(Group III) 160 (Group IV)
	(ii) Monthly Transport Allowance for Disabled Students (as defined under the Persons with Disabilities Act 1995), if such students do not reside in the hostel which is within the premises of the Educational Institution.	100	160
	(ii) Monthly Escort Allowance for Severely Handicapped Day Scholars/Students with low extremity disability	100	160

	(iv) Monthly Helper Allowance admissible to any employee of the hostel willing to extend help to a severely orthopaedically handicapped student residing in the hostel of an Educational Institution who may need the assistance of a helper.	100	160
	(v) Monthly Coaching Allowance to Mentally Retarded and Mentally ill Students	150	240

5. Under Centrally-sponsored Schemes, recurring expenditure of the last year of a Five Year Plan gets transferred to States as their committed liability, from the first year of the next Five Year Plan. In the instant case, however, as the revision is taking place late during the XI Five Year Plan, Government of India have decided, as a special case, that **additional committed liability arising on account of the revision of the Scheme w.e.f. 01.07.2010 shall be passed on to the States / UTs at the end of the XII Five Year Plan (w.e.f. 01.04.2017) and not at the end of the XI Plan**. However, committed liability as per old scholarship rates, at the end of the XI Plan, will get transferred to States / UTs from 1.4.2012 as per past practice.

6. Other provisions of the Scheme remain unchanged

7. State Governments are requested to please send a revised proposal for Central assistance in 2010-11 in the light of the above revision of the Scheme, so as to reach the undersigned (by name), preferably by **31st January, 2011, but, in any case, not later than 15th February, 2011.** In case the proposal for Central assistance under the Scheme for the current year has not yet been sent, it may now please be sent, in the light of the above revision, by the above dates, to enable the Ministry release Central assistance at the earliest

Yours faithfully,

(Sanjeev Kumar)
Joint Secretary(SCD)
Telephone Number +91-11-23383853

अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना भारत सरकार
मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्तीची सुधारीत योजना

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक: इबीसी-२००४/प्र.क्र.३०/मावक-२
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ५ जानेवारी, २००५

वाचा :- १) शासन निर्णय, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग
क्रमांक : इबीसी-१०९५/प्र.क्र.६३/मावक-२, दि.१०/१०/१९९६
२) केंद्र शासन, सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र
क्रमांक : ११०१७/७/२००२-एससीडी-पाच, दि.२८ जानेवारी, २००४
३) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्रमांक : पूरक - १००४/प्र.क्र.२६७/अर्थसंकल्प ३,
दिनांक ३१ डिसेंबर, २००४.

शासन निर्णय :- अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना भारत सरकारकडून दिल्या जाणाऱ्या मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्तीच्या दरामध्ये व नियमावलीमध्ये सुधारणा व बदल करण्याबाबतचा प्रश्न केंद्र शासनाच्या विचाराधीन होता. केंद्र शासनाने अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना दिनांक १ एप्रिल, २००३ पासून सुधारीत दराने शिष्यवृत्ती मंजूर करण्याचे आदेश केंद्र शासनाच्या पत्र क्रमांक :११०१७/७/२००२-एससीडी-पाच, दि.२८ जानेवारी, २००४ अन्वये निर्गमित केले आहेत. केंद्र शासनाच्या सदर पत्राची व नियमावलीची प्रत परिशिष्ट - "अ" सोबत जोडली आहे. केंद्र शासनाच्या पत्रामध्ये नमूद केल्याप्रमाणे या योजनेमध्ये केंद्र शासनाने केलेल्या सुधारणेनुसार सुधारीत दराने शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यास आणि योजनेमधील उत्पन्न मर्यादा व इतर संबंधित बदलास शासन मंजूरी देत आहे.

२. ही सुधारीत योजना दिनांक १ एप्रिल, २००३ पासून अंमलात येईल.

३. भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना सन २००३-०४ मधील जी फरकाची रक्कम अदा करावयाची आहे त्याबाबत सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट - "ब" मधील सूचनेनुसार पुढील कार्यवाही करण्यात यावी.

४. याबाबत होणारा खर्च "२२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण ०१- अनुसूचित जातीचे कल्याण- २७७, शिक्षण - केंद्र पुरस्कृत योजना(०४) (१६) भारत सरकारच्या मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्त्या (२२२५ ०४९ ५) मागणी क्रमांक एन-४" या लेखाशीर्षाखाली खर्ची घालून त्याखाली केलेल्या चालू आर्थिक वर्षाच्या तरतूदीमधून भागविण्यात यावा.

५. सदरहू शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ११७२/०४/व्यय-१४, दिनांक ६.१२.२००४ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

कृ.मा.प.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(नं.मा.शिलवंत)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

मा.राज्यपालांचे सचिव,
मा.मुख्यमंत्र्यांचे सचिव
मा.उपमुख्यमंत्र्यांचे सचिव
मा.मंत्री(सा.न्या) यांचे खाजगी सचिव
मा.राज्यमंत्री (सा.न्या) यांचे खाजगी सचिव
प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय,मुंबई.
सचिव, शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय,मुंबई.
प्रधान सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,मंत्रालय,मुंबई.
प्रधान सचिव (पदुम), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
अवर सचिव (मावक ३), सा.न्या.सां.का.व वि.स.विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
कक्ष अधिकारी (विधयो १ / अर्थसंकल्प), सा.न्या.सां.का.व वि.स.विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
वित्त विभाग (व्यय १४/बीयुर्डी-५/अर्थोपाय) मंत्रालय, मुंबई
महालेखापाल, (लेखापरीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१ /२, मुंबई/ नागपूर
संचालक, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे. (५ प्रती)
संचालक,विमुक्त जाती,भटक्या जमाती,इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण,महाराष्ट्र राज्य,पुणे
संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
संचालक, शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
संचालक, तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, ३, महापालिका मार्ग, मुंबई - ४०० ००१.
संचालक,वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन,महाराष्ट्र राज्य, सेंट जॉर्जेस रुग्णालय आवार, मुंबई - ४०० ००१.
आयुक्त, पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
आयुक्त, कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
जिल्हाधिकारी (सर्व).
मुख्य कार्यकारी अधिकारी , जिल्हा परिषद (सर्व).
विभागीय समाज कल्याण अधिकारी (सर्व)
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई. (प्रसिध्दीसाठी)
विभागीय संपर्क अधिकारी, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी (सर्व).
समाज कल्याण अधिकारी गट-अ,जिल्हा परिषद (सर्व).
संगणक कक्ष, सा.न्या.सां.का.व वि.स.विभाग, मंत्रालय, मुंबई. (संकेत स्थळावर प्रसिध्दीसाठी)
निवडनस्ती. का. मावक २

परिशिष्ट-"अ"

शासन निर्णय, आ.-शा.आं.का.व नि.म.विभाग, क्रमांक: इबीसी-२००४/ प्र.क्र.३०/ मावक-२, दिनांक ५ जानेवारी, २००५ चे सहपत्र

MOST IMMEDIATE
Speed Post

No. 110:7/7/2002-SCD-V
Government of India
Ministry of Social Justice and Empowerment
<>

Shastri Bhavan, New Delhi.
Dated the 28th January 2004.

To

All State Governments and UT Admns.

Subject: Centrally Sponsored Scheme of Post Matric Scholarship for students belonging to Scheduled Castes – continuation of the Scheme during 10th Five Year Plan (2002-2007) with modifications – regarding.

Sir/Madam,

I am directed to refer to the subject mentioned above and to say that the Government of India have decided to continue the Centrally Sponsored Scheme of Post Matric Scholarship for students belonging to Scheduled Castes during the 10th Five Year Plan period (2002-2007) with the following modifications effective from 01.04.2003:-

(i) The existing grouping of the courses into five groups viz., A, B,C,D & E stands changed to four groups viz. Group I, Group II, Group III and Group IV. The existing and revised grouping of courses are given in the annexure. The list of courses is only illustrative and not exhaustive.

(ii) The maintenance allowance rates stand revised for all students in receipt of the scholarship under this scheme with effect from 1.4.2003 as under:

Maintenance allowance rates (Rs. per month)					
Existing Rates			Revised Rates		
Groups	Hostellers	Day Scholars	Groups	Hostellers	Day Scholars
A	425	190	I	740	330
B & C	290	190	II	510	330
D	230	120	III	355	185
E	150	90	IV	235	140

(iii) The income ceilings stand revised as under:

Existing		Revised	
Annual Income Ceiling	Admissibility of Scholarship	Annual Income Ceiling	Admissibility of Scholarship
Rs. 49,000/-	Full maintenance allowance and full fee for all courses	Rs. 1,00,000/-	Full maintenance allowance and full fee for all courses.
Rs. 65,290/-	(i) Full maintenance allowance and full fee for courses in Group 'A'. (ii) Half maintenance allowance and full fee for courses in Group B, C, D & E		

The revised income ceiling account for Consumer Price Index for Industrial Workers (CPIIW) upto October 2002. The Income Ceiling would be revised once in every two years linking it with CPIIW.

(iv) The existing Centrally Sponsored Scheme of Book Banks for Scheduled Caste students stands merged with the Centrally Sponsored Scheme of Post Matric Scholarship for SC students. Implying that Book Banks will be one of the components of the Post Matric Scholarship Scheme.

(v) The following allowances admissible under the scheme stand revised as under:

S.No.	Particulars	Existing Rate	Revised Rate
1.	Study Tour Charges	Rs. 500 p.a.	Rs. 1000 p.a.
2.	Thesis Typing/printing charges	Rs. 600	Rs. 1000
3.	Book Grant for Correspondence Courses	Rs. 500 p.a.	Rs. 750 p.a.

2. The regulations governing the Scheme w.e.f. 1.4.2003 will be issued separately. Hindi version will be sent later

3. These modifications may please be brought to the notice of all concerned and the proposals for seeking central assistance as per the revised norms may please be furnished at the earliest.

(Hasib Ahmad)
Director
Tele. 23388541

Copy forwarded for information and necessary action to :

1. The Planning Commission (BC Division), Yojana Bhavan, New Delhi .
2. Ministry of Finance, Department of Expenditure, Plan Finance-II, North Block, New Delhi.
3. The Advisor, PAMD, Planning Commission, Yojana Bhavan, New Delhi.
4. The Ministry of Human Resource Development, Department of Secondary and Higher Education, Shastri Bhavan, New Delhi-01
5. Ministry of Tribal Affairs, Shastri Bhavan, New Delhi-01
6. National Commission for SCs and STs, Lok Nayak Bhavan, New Delhi.
7. Media Unit/Information Officer Ministry of Social Justice and Empowerment, P.I.B., Shastri Bhavan, New Delhi-01

(Hasib Ahmad)
Director

Copy to :

1. PS to Minister(SJ&E)/MOS(SJ&E)/Secretary(SJ&E)/AS(SJ&E)/FA(SJ&E).
2. All Joint Secretaries in Ministry of Social Justice and Empowerment.
3. All Sections/Desks/Cells in SCD Division.
4. P.A.O., Ministry of Social Justice and Empowerment.

(Hasib Ahmad)
Director

ANNEXURE

CENTRALLY SPONSORED SCHEME OF POST MATRIC SCHOLARSHIP TO STUDENTS BELONGING TO SCHEDULED CASTES - EXISTING AND PROPOSED REGROUPING OF COURSES

EXISTING GROUPING OF COURSES	REVISED GROUPING OF COURSES
Group A	Group I
Medical/Engineering including Degree level courses in Indian Medicine, B.A.M.& S. and comparable courses in Ayurvedic, Unani/Tibia and Homeopathic System of Medicine.B.Sc. (Agriculture/B.V.Sc./B.F.Sc. (Fisheries),Higher Technical and all professional studies like Degree and Post-graduate courses in Agricultural and Veterinary Science.	Degree and Post Graduate level courses (including M.Phil, Ph.D and Post Doctoral research) in Medicines (Allopathic, Indian and other recognised systems of medicines), Engineering, Technology, Agriculture, Veterinary and Allied Sciences, Management, Business Finance, Business Administration and Computer Applications/Science. Commercial Pilot License (including helicopter pilot and Multi Engine rating) Course.
Groups B & C Group B: Diploma level courses in Indian Medicine and comparable Courses in Ayurvedic, Unani/Tibia and Homeopathic System of medicine. Diploma and comparable courses in Engineering, technology, architecture, medicine, diploma level courses in printing technology and courses for overseer draftsman,Surveyor. Commercial Pilot Licence,Diploma and higher courses in Hotel Management catering technology and applied Nutrition.Degree and post-graduate course in nursing and pharmacy.Wireless and television operators/sound recording and sound engineering motion picture, photography, film direction/ Acting/screenplay/writing. Degree/post-graduate diploma courses in business Management, chartered and Cost/Works Accountancy. Post-graduate courses in science subjects.	Group II Other professional and technical graduate and Post Graduate (including M.Phil, Ph.D and Post Doctoral research) level courses not covered in Group I. C.A/ICWA/CS/ etc. courses. All Post Graduate, Graduate level Diploma courses, all Certificate Level Courses

Group C: Certificate course in Engineering/Technology ArchitectureAnd Medicine. Diploma and Certificate courses in Agriculture,Pharmacy, Veterinary Science, Fisheries, Diary Development, Hygiene and Public Health, Sanitary Inspector's Course, Courses for Rural Services,Cooperation and Community Development,Sub-Officer's Course at the National Fire Service College, Nagpur, Library Science. Degree/Post-graduate Diploma and Post Graduate courses in Teachers Training, Library Science and Physical Education, Music Fine Arts and Law, Craft Instructor's Training Course, Certificate Course in Hotel Management/Catering Technology and Applied Nutrition. Passenger Transport Management, Associate Degree in Pharmacy. Post-graduate courses in Arts and Commerce subjects	
Group D	
General courses upto Graduate level (2nd year and onward)	**Group III** All other courses leading to a graduate or above degree(not covered in group I & II.
Group E	**Group IV**
Class XI and XII in 10+2 system, Intermediate courses and first year of general courses upto graduate level.	All post matriculation level courses before taking up graduation like classes XI and XII in 10+2 system and Intermediate examination etc, not covered in Group 'II' or 'III'. ITI courses, other vocational courses (if minimum required qualification to pursue the course is at least matriculation).

POLICY DOCUMENT FOR ST SCHOLARSHIP

अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना कार्यपद्धती बाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक :- शिष्यवृ-२०२१/प्र.क्र.९०/का-१२
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक :-१७ जानेवारी, २०२२.

संदर्भ :- १) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक आदिशि-१२०४/प्र.क्र.९/का-१२, दिनांक ०९.०८.२००४

२) जनजाती मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे दिनांक ०१.०७.२०१० रोजीच्या मार्गदर्शक सूचना

३) जनजाती मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे दिनांक २१.०६.२०११ व दिनांक २३.०५.२०१३ रोजीची पत्रे

४) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक आविवि-२०१७/प्र.क्र.४०/का-१२, दिनांक १९.०८.२०१७

प्रस्तावना :-

अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना संदर्भाधिन क्रमांक १ च्या शासन निर्णय दिनांक ०९.०८.२००४ अन्वये शिष्यवृत्ती वितरीत करण्याची कार्यपद्धती नमूद केली आहे.

२. संदर्भाधिन क्रमांक ३ अन्वये जनजाती मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या दिनांक २३.०५.२०१३ च्या पत्रान्वये सन २०१३-१४ या शैक्षणिक वर्षापासून अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांच्या पालकांची उत्पन्न मर्यादा रु. २.५० लक्ष इतकी करण्यात आलेली आहे.

३. सन २०१८-१९ या शैक्षणिक वर्षापासून आदिवासी विकास विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या विविध शैक्षणिक योजना चांगल्या व पारदर्शक पद्धतीने अंमलबजावणी करण्याकरिता व पात्र विद्यार्थ्यांना लाभ देण्यासाठी विद्यार्थ्यांच्या आधार संलग्नीत बँक खात्यात थेट रक्कम जमा करण्याच्या अनुषंगाने संदर्भाधिन क्रमांक ४ च्या शासन निर्णय दिनांक १९.०८.२०१७ अन्वये नियम लागू करण्यात आले आहे.

४. सदर योजना सन २०१८-१९ या शैक्षणिक वर्षापासून महाडिबीटी पोर्टलवरुन राबविण्याचा निर्णय घेण्यात आलेला असून सदर पोर्टलवरुन अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मंजुरीची कार्यवाही करण्यात येते. अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना संदर्भाधिन क्रमांक १ च्या शासन निर्णय दिनांक ०९.०८.२००४ अन्वये वितरीत करण्याची कार्यपद्धती नमूद केली असून सदरचा शासन निर्णय अधिक्रमित करण्यात येत असून अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेचे लाभ देण्याच्या अनुषंगाने नव्याने कार्यपद्धती तयार करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना संदर्भाधिन क्रमांक १ च्या शासन निर्णय दिनांक ०९.०८.२००४ अन्वये वितरीत करण्याची कार्यपद्धती नमूद केली असून सदरचा शासन निर्णय अधिक्रमित करण्यात येत आहे. अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती वितरीत करण्याच्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे सुधारीत नियमावली निश्चित करण्यात येत आहे.

१) योजनेचे स्वरुप :-

भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना ही सन १९५९-६० या वर्षापासून केंद्र शासनाकडून राज्य शासनाकडे हस्तांतरीत करण्यात आलेली आहे. या योजनेखाली अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमाच्या गटानुसार निर्वाह भत्ता अदा केला जातो. याबरोबरच शिक्षण फी, परीक्षा फी व कनिष्ठ महाविद्यालय/वरीष्ठ महाविद्यालयांची देय असलेली सक्तीची इतर फी इ. खर्चाची प्रतिपूर्ती केली जाते. सदर योजनेखाली विद्यार्थ्यांच्या पालकाचे वार्षिक उत्पन्न मर्यादा संदर्भाधीन क्र.०३ अन्वये रुपये २.५० लाख इतकी निश्चित करण्यात आलेली आहे. जनजाती मंत्रालय, भारत सरकार यांच्याकडून वेळोवेळी निर्गमित करण्यात येणाऱ्या मार्गदर्शक तत्वानुसार पालकांच्या उत्तन्न मर्यादेमध्ये बदल करण्यात येतो.

सन २०१८-१९ या शैक्षणिक वर्षापासून अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेचे लाभ महाडिबीटी पोर्टलवरुन अदा करण्याचा निर्णय घेण्यात आलेला आहे. सदर योजनेसाठी पात्र असलेल्या विद्यार्थ्यांना महाडिबीटी पोर्टलवरुन त्यांच्या आधार लिंक बँक खात्यात शिष्यवृत्ती जमा करण्याची कार्यवाही करण्यात येते.

२) अर्जदाराची पात्रता व महाविद्यालयांची पात्रता अटी व शर्ती:-

भारत सरकार पोस्ट मॅट्रिक शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत शिष्यवृत्तीचा लाभ घेणाऱ्या अनुसुचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांची पात्रता, महाविद्यालयांची पात्रता अटी व शर्ती खालीलप्रमाणे आहेत.

१. प्रवेशित विद्यार्थी हा अनुसूचित जमातीचा असावा. विद्यार्थ्यांकडे सक्षम अधिकाऱ्याने दिलेला जातीचा दाखला असणे आवश्यक आहे.
२. सदर योजनेचा लाभ घेणारा विद्यार्थी महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा. त्याबाबत विद्यार्थ्याकडे त्यांचे स्वत:चे अधिवास प्रमाणपत्र असणे आवश्यक आहे.
३. एकाच पालकांच्या सर्व मुलांना या योजनेतंर्गत शिष्यवृत्तीचे लाभ देण्यात येईल.
४. सदर योजनेचा लाभ विद्यार्थ्यांच्या आधारसंलग्न बॅक खात्यात जमा करण्यात येत असल्यामुळे, विद्यार्थ्यांनी त्यांचे बँक खाते क्रमांक अर्जात नमूद करण्यापूर्वी सदर बँक खाते कार्यरत असलेबाबत खातरजमा करावी. विद्यार्थ्यांने स्वत:चा आधार क्रमांक आपले बँक खात्याशी संलग्न करणे बंधनकारक राहील.
५. ज्या विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे वार्षिक उत्पन्न रु. २.५० लाख व त्यापेक्षा कमी असेल ते विद्यार्थी शिष्यवृत्तीसाठी पात्र ठरतील. तसेच केंद्र शासनामार्फत ज्या ज्या वेळी पोस्ट

मॅट्रीक शिष्यवृत्तीसाठी उत्पन्न मर्यादेत वाढ होईल, त्यानुसार या योजनेसाठी पालकाची वार्षिक उत्पन्न मर्यादा लागू राहील.

६. या योजनेतंर्गत शिष्यवृत्तीचा लाभ घेणाऱ्या विद्यार्थ्याने इतर कोणत्याही शासकीय शिष्यवृत्तीचा / शुल्क प्रतिपूर्तीचा लाभ घेतलेला नसावा.

७. सदर योजनेखाली नवीन प्रवेशित विद्यार्थ्याचे आवेदन पत्र विहीत नमुन्यात भरुन घेण्याची संपूर्ण जबाबदारी संबधित महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांची राहील.

८. कनिष्ठ महाविद्यालय व महाविद्यालयास प्राप्त झालेले परिपूर्ण अर्ज छाननी करुन त्यास मंजुरी देण्याची कार्यवाही महाविद्यालयाच्या प्राचार्य यांनी प्रचलित नियमानुसार करावी व त्याची प्रत संबधित महाविद्यालयांनी जतन करुन ठेवावी

९. विद्यार्थी हा माध्यमिक, उच्च माध्यमिक किंवा मान्यताप्राप्त विद्यापीठ/बोर्डाची समकक्ष परीक्षा उत्तीर्ण असावा.

१०.अभिमत विद्यापीठ व खाजगी स्वंयअर्थसहाय्यीत विद्यापिठातील अभ्यासक्रमासाठी शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना या योजनेचा लाभ मिळणार नाही.

११.शासन व विद्यापीठ मान्यताप्राप्त, अनुदानित, विनाअनुदानित व खाजगी कनिष्ठ, वरिष्ठ व व्यावसायिक अभ्यासक्रम चालविणारे महाविद्यालये तसेच (पब्लिक प्रायवेट पार्टनरशिप) पीपीपी योजनेंतर्गत येणारी महाविद्यालये / संस्था या योजनेतंर्गत शिष्यवृत्तीचा लाभ मिळणेसाठी पात्र असतील.

१२.विद्यार्थ्याने प्रवेश घेतलेल्या महाविद्यालयास तसेच अभ्यासक्रमास शासनाची व संबंधित विद्यापिठाची/बोर्डाची मान्यता असणे आवश्यक आहे.

१३.भारत सरकार शिष्यवृत्ती योजनेचा अर्ज भरतेवेळेस विद्यार्थ्यांचा शैक्षणिक खंड असल्यास त्याने सक्षम अधिकाऱ्यांचे प्रतिज्ञापत्र जोडणे आवश्यक राहील. विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक अभ्यासक्रमातील खंड कमाल ५ वर्षे असावा. त्यापेक्षा जास्त खंड असेल तर संबंधित विद्यार्थी शिष्यवृत्तीसाठी पात्र ठरणार नाही.

१४.एका विद्यार्थ्यास एकच अभ्यासक्रम पूर्ण होईपर्यंत शिष्यवृत्ती लागू राहील.

१५.भारत सरकार शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ घेणारा विद्यार्थी शासकीय वसतिगृहात प्रवेशित असल्यास किंवा पंडीत दीनदयाळ उपाध्याय स्वयंम योजनेचा लाभ घेत असल्यास सदर विद्यार्थ्यास १/३ दराने निर्वाह भत्ता दिला जाईल. विद्यार्थी शासकीय वसतिगृहात प्रवेशित आहे किंवा पंडीत दीनदयाळ उपाध्याय स्वयंम योजनेचा लाभ घेत आहे, याबाबत तपासणी करण्याची जबाबदारी सर्वस्वी संबंधित महाविद्यालयांची राहील. जेणेकरुन विद्यार्थ्यास निर्वाहभत्ता जादा प्रमाणात मंजुर होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

१६.विद्यार्थ्याने डुप्लीकेट टि.सी. वर प्रवेश घेतला असल्यास त्याने मूळ टि.सी. सादर केल्यानंतरच त्यास शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात यावी.

१७.विद्यार्थ्याने जातीचा दाखला, उत्पन्न दाखला, जात वैधता प्रमाणपत्र, शैक्षणिक खंड प्रमाणपत्र व इतर शैक्षणिक दाखले चुकीचे/खोटे तसेच विलंबाने अर्ज सादर करणे, तसेच अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान झाल्यास सदर महाविद्यालय व प्राचार्य यांची जबाबदारी राहील. तसेच चुकीच्या पद्धतीने शिष्यवृत्ती मिळविण्याचा अवलंब केल्यास तसे निदर्शनास आल्यास, सदर संस्थेवर / महाविद्यालय

/ व प्राचार्य यांचेवर दंडनिय स्वरुपाची तथा फौजदारी स्वरुपाची कारवाई संबंधित कार्यक्षेत्रात येणाऱ्या प्रकल्प अधिकरी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प यांनी करावी.

१८. अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना शासकीय व मान्यताप्राप्त विद्यापीठ संलग्न अनुदानित / विना अनुदानित उच्च माध्यमिक वर्ग / कनिष्ठ महाविद्यालय / महाविद्यालयात प्रवेश घेण्यासाठी पुरविण्यात येणाऱ्या माहिती पुस्तकासोबत यापुढे भारत सरकार शिष्यवृत्ती योजनेची माहिती जोडण्यात यावी.

१९. महाविद्यालयातील नवीन व नुतनीकरण शिष्यवृत्ती अर्जाची नोंद संबंधित महाविद्यालयाने विहित नोंदवह्यांमध्ये अद्ययावत ठेवावी.

२०. भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती शुल्काचे उपयोगिता प्रमाणपत्र संबंधित महाविद्यालयाने दरवर्षी प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प यांच्याकडे सादर करणे बंधनकारक आहे.

२१. भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती शुल्काचा संदर्भात संबंधित कनिष्ठ महाविद्यालय/ महाविद्यालयाची तपासणी व चौकशी करण्याचे अधिकार संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीस राहतील.

२२. सदर योजनेच्या लाभाकरिता शासकीय किंवा अनुदानित शैक्षणिक संस्था वा शासकीय विद्यापीठ वगळून अन्य सर्व खाजगी विनाअनुदानित शैक्षणिक संस्थामधील पात्र विद्यार्थ्यांचे प्रवेश व विद्यार्थ्यांकडून आकारावयाचे असलेले “शिक्षण शुल्क” हे “महाराष्ट्र विनाअनुदानित खाजगी व्यावसायिक शैक्षणिक नियम, २०१५” मधील तरतुदीनुसार शुल्क नियामक प्राधिकरणाकडून वर्ष सुरु होण्याअगोदर प्रत्येक वर्षी निश्चित करुन अंतिम करणे आवश्यक राहील. शैक्षणिक शुल्कनिर्धारण अभावी विद्यार्थ्यांचे आर्थिक अथवा शैक्षणिक नुकसान झाल्यास अथवा विलंब झाल्यास संबंधित महाविद्यालयाचे प्राचार्य सर्वस्वी जबाबदार राहतील.

२३. सदरहू कार्यपद्धती सन २०२१-२२ या शैक्षणिक वर्षापासून लागू राहील.

<u>३) भारत सरकार शिष्यवृत्ती वितरण वार्षिक वेळापत्रकः-</u>

सदर योजना सन २०१८-१९ या शैक्षणिक वर्षापासून “महाडीबिटी” पोर्टलवरुन ऑनलाईन पद्धतीने राबविण्यात येत असुन पी.एफ.एम.एस. सिस्टिमद्वारे डिबीटी प्रणालीद्वारे विद्यार्थी व महाविद्यालयांना शिष्यवृत्ती रक्कम त्यांच्या बँक खात्यावर जमा केली जाते. या योजनेतंर्गत अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती वितरीत करण्याचे वार्षिक वेळापत्रक खालील प्रमाणे अवंलबिण्यात यावे.

१. शैक्षणिक वर्ष सुरु झाल्यानंतर माहे जुन मध्ये नवीन प्रवेशित व जुन्या अर्जांचे नुतनीकरण करणे आवश्यक असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी महाडिबीटी पोर्टल वर अर्ज नोंदणी सुरु करणे. तसेच **माहे डिसेंबर अखेरपर्यंत** ऑनलाईन अर्ज नोंदणीसाठी महाडिबीटी पोर्टल चालु ठेवणे. त्यानंतर विद्यार्थ्यांसाठी ऑनलाईन अर्ज नोंदणी बंद करण्यात यावी.

२. शैक्षणिक वर्ष सुरु झाल्यानंतर माहे जुन नंतर महाविद्यालयांसाठी महाडिबीटी पोर्टल सुरु करणे. या कालावधीत महाविद्यालय शुल्क मंजुरी, नवीन अभ्यासक्रम ऑनलाईन

प्रणालीमध्ये अद्ययावत करणे व इतर तांत्रिक बाबी पुर्ण करुन महाविद्यालय स्तरावर प्राप्त अर्ज निकाली काढावेत व प्रकल्प स्तरावर मंजुरीस्तव पाठविण्यात यावे. **माहे जानेवारी अखेर** महाविद्यालयांसाठी ऑनलाईन पोर्टल बंद करण्यात यावे.

३. शैक्षणिक वर्ष सुरु झाल्यानंतर माहे जुन नंतर प्रकल्प कार्यालयांसाठी महाडिबीटी पोर्टल सुरु करण्यात यावे. या कालावधीत महाविद्यालयांकडून प्राप्त अर्ज वेळोवेळी निकाली काढणे कामी प्रकल्प कार्यालयांसाठी पोर्टल **कायमस्वरुपी सुरु** ठेवण्यात यावे. जेणे करुन प्रलंबित अर्ज तात्काळ निकाली निघतील.

४. उपरोक्त वेळापत्रकामध्ये काही अपवादात्मक कारणास्तव अडचण उद्भवल्यास सदर आकस्मिक परिस्थितीनुसार वेळापत्रकामध्ये बदल करण्याबाबत शासन स्तरावरुन आदेश निर्गमित करण्यात येतील.

४) योजनेतंर्गत देय असलेले शिष्यवृत्तीचे लाभ:-

भारत सरकार शिष्यवृत्ती योजनेतंर्गत भारत सरकार यांच्या दिनांक ०१.०७.२०१० रोजीच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार देय असलेल्या शिष्यवृत्तीचे लाभ पात्र विद्यार्थ्यांना त्यांच्या अभ्यासक्रमनिहाय खालीलप्रमाणे शुल्क मंजुरी देण्यात यावी.

१. निर्वाह भत्ता:- भारत सरकार यांच्या दिनांक ०१.०७.२०१० रोजीच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार अभ्यासक्रमनिहाय नमुद केल्याप्रमाणे वर्ग (I,II,III,IV) साठी वसतिगृहात राहणाऱ्या व डे स्कॉलर असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना वर्ग (I,II,III,IV) निहाय निर्वाह भत्ता देण्यात यावा.

२. शैक्षणिक शुल्क व इतर भत्ते:- शासन/विद्यापीठ/शिक्षण शुल्क प्राधिकरण/कृषी विद्यापीठ/ इतर संबंधित शुल्क प्राधिकरणे यांनी वेळोवेळी शैक्षणिक वर्षनिहायमान्यता दिलेल्या शुल्कांचा लाभ अनुसुचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना मिळावा. परंतु विद्यार्थ्यांना परत मिळणारे (Refundable) शुल्क मंजुर करण्यात येऊ नये.

३. **इतर** शुल्काच्या बाबी :-

सन २०१८-१९ पासून महाडिबीटी प्रणालीद्वारे अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत शैक्षणिक लाभ महाडिबीटी प्रणालीद्वारे अदायगीसाठी इतर शुल्काच्या १६ बाबी पुढीलप्रमाणे असतील. १) प्रवेश फी (अनुदानित/विनाअनुदानित), २) प्रयोगशाळा शुल्क, ३) ग्रंथालय शुल्क, ४) जिमखाना शुल्क, ५) विविध गुणदर्शन/उपक्रम शुल्क, ६) महाविद्यालय मासिक (Magazine) शुल्क, ७) संगणक प्रशिक्षण शुल्क, ८) नोंदणी शुल्क, ९) विद्यापीठ विकास निधी, १०) विद्यापीठ क्रीडा निधी, ११) विद्यापीठ अश्वमेध निधी, १२) विद्यापीठ वैद्यकीय मदत निधी, १३) विद्यापीठ विद्यार्थी सहाय्य निधी, १४) विद्यापीठ विद्यार्थी विमा निधी, १५) युथ फेस्टिवल निधी, १६) विद्यार्थी ओळखपत्र शुल्क

इतर शुल्काच्या वरील १६ बाबीच्या शुल्काची अचूक परिगणना करुन, बाबनिहाय शुल्क अंतिम करुन सदर शुल्क हे सक्षम प्राधिकरण/प्राधिकारी/प्रशासकीय विभाग / संबंधित विद्यापीठ यांच्या मान्यतेने महाडिबीटी पोर्टलवर अपलोड केल्याचे संबंधित महाविद्यालयाने प्रमाणित करणे अनिवार्य राहील.

इतर शुल्कामध्ये समाविष्ट १६ बाबींपैकी एखाद्या बाबीचे शुल्क अवास्तव असल्याचे तसेच सदर शुल्कास सक्षम प्राधिकारी यांची मान्यता नसल्याचे निदर्शनास आल्यास व त्याद्वारे शासनाचे आर्थिक नुकसान झाल्यास, त्यासाठी संबंधित महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांना व्यक्तिशः जबाबदार धरण्यात येवून, शासनाची आर्थिक फसवणूक केल्याबद्दल त्यांच्याविरुध्द नियमानुसार कारवाई करण्यात येईल, याबाबत संबंधित प्रशासकीय विभागांनी आवश्यक त्या सूचना संबंधितांना निर्गमित कराव्यात.

५) <u>भारत सरकार शिष्यवृत्ती योजनेच्या सर्वसाधारण अटी व शर्ती :-</u> भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत शिष्यवृत्तीचा लाभ घेणाऱ्या अनुसुचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीचा लाभ मिळणेसाठी योजनेच्या सर्वसाधारण अटी व शर्ती खालीलप्रमाणे आहेत.

१. विद्यार्थ्याचा जातीचा दाखला हा सक्षम अधिकाऱ्यांचा असावा. या योजनेतर्गत व्यावसायिक व तांत्रिक अभ्यासक्रमांमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना जात पडताळणी प्रमाणपत्राची आवश्यकता नाही. (महाडिबीटी पोर्टलवर मूळ दाखल्याची प्रत स्कॅन करुन अपलोड करणे आवश्यक आहे. साक्षांकित प्रत नाही.)

२. विद्यार्थ्याच्या पालकांचा उत्पन्नाचा दाखला हा सक्षम अधिकाऱ्याचा असावा. सदर उत्पन्नाचा दाखला वैधता असेपर्यंतच लागु राहील, त्यानंतर नवीन उत्पन्नाचा दाखला सादर करणे आवश्यक राहील. तसेच, वडील हयात नसल्यास मृत्यु दाखला सोबत अपलोड करणे आवश्यक आहे. लग्न झालेल्या विद्यार्थीनींनी पतीच्या उत्पन्नाचा दाखला जोडणे आवश्यक आहे. वडीलांच्या उत्पन्नाचा दाखला ग्राहय धरला जाणार नाही. फॉर्म-१६ ग्राहय धरला जाणार नाही. (पोर्टलवर मूळ दाखल्यांची प्रत स्कॅन करुन अपलोड करणे आवश्यक आहे. साक्षांकित प्रत नाही.)

३. विद्यार्थी शासकिय वसतीगृह, खाजगी वसतीगृह किंवा महाविद्यालयांच्या वसतीगृहात रहात असल्यास तसे वसतीगृह प्रमुखाचे प्रमाणपत्र अर्जासोबत अपलोड करणे आवश्यक राहील. त्यानुषंगाने संबंधित विद्यार्थ्यांना अनुज्ञेय निर्वाह भत्ता महाडिबीटी पोर्टलद्वारे अदा करण्यात येईल. सदर विद्यार्थी वसतीगृहात असलेबाबत खात्री करुन प्रमाणित करण्याची जबाबदारी संबंधित महाविद्यालयांच्या प्राचार्यांची तसेच वसतीगृहातील गृहपाल/अधीक्षक यांची राहील.

४. शिष्यवृत्ती मंजुर करताना विद्यार्थ्याची हजेरी कमीत कमी ७५ टक्के असणे आवश्यक आहे. याबाबत प्रमाणित करण्याची जबाबदारी महाविद्यालयांच्या प्राचार्यांची राहील.

५. एका विद्यार्थ्यास एकच अभ्यासक्रम (व्यावसायिक /अव्यावसायिक) पुर्ण करेपर्यंत शिष्यवृत्ती लागु राहील. (उदा:- कला- बी.ए., एम.ए, एम.फील., पी.एच.डी इ.) एखाद्या विद्यार्थ्याने अव्यावसायिक बी.ए. नंतर व्यावसायिक बी. एड. अभ्यासक्रम पुर्ण केला तर त्या विद्यार्थ्यास पुढील अव्यावसायिक एम. ए. अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती मिळणार नाही. परंतु, दुसऱ्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमासाठी उदा. एम.बी.ए. अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती मिळेल. सदर नियम व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी सुध्दा लागु राहील. कोणत्याही दोन व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी सदर योजना लागु राहील.

६. विद्यार्थ्याने ज्या अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती घेतली आहे तो अभ्यासक्रम पुर्ण केला पाहीजे. जर तो अभ्यासक्रम अर्धवट सोडला व दुसऱ्या अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतला

तर दुसऱ्या अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती अनुज्ञेय होणार नाही. परंतु अशा विद्यार्थ्यांनी अर्धवट सोडलेल्या अभ्यासक्रमाची शिष्यवृत्ती शासनास परत केल्यास अशा विद्यार्थ्यांना दुसऱ्या अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती अनुज्ञेय राहील. (उदा:- एका विद्यार्थ्याने प्रथम वर्ष बी.एस.सी.ला प्रवेश घेऊन शिष्यवृत्ती घेतली व नंतर द्वितीय वर्ष बी.एस.सी. ला प्रवेश न घेता प्रथम वर्ष बी.ए. अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतला तर बी.ए. अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती अनुज्ञेय होणार नाही. परंतु, जर या विद्यार्थ्याने प्रथम वर्ष बी.एस.सी. अभ्यासक्रमासाठी घेतलेली शिष्यवृत्ती शासनास चलनाद्वारे परत केल्यास तो प्रथम वर्ष बी.ए. अभ्यासक्रम या शिष्यवृत्तीसाठी पात्र राहील.)

७. अनुसूचित जमातीच्या महाराष्ट्राबाहेरील राज्यांतील विद्यार्थ्यांना या राज्यात शिक्षण घेत असले तरी महाराष्ट्र शासनातर्फे शिष्यवृत्ती मंजुर करण्यात येणार नाही.

८. परराज्यात शिक्षण घेणाऱ्या महाराष्ट्र राज्यातील रहिवाशी विद्यार्थ्यांना भारत सरकार शिष्यवृत्ती मंजूर करण्याचे अधिकार संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प यांना राहतील.

९. ज्या विद्यार्थ्यांनी एका टप्प्यापर्यंत शिक्षण पुर्ण केलेले आहे व पुन्हा त्याच शिक्षणाच्या समान असलेल्या किंवा खालच्या टप्प्यात असलेल्या परंतु वेगळे विषय असलेल्या अभ्यासक्रमासाठी त्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मिळणार नाही. शासनाने शिक्षणाबाबतीत विहित केलेल्या टप्प्यांनुसारच (पदविका-पदवी-पदव्युत्तर पदवी याप्रमाणे) घेतलेल्या शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती मंजुर करता येईल. (उदा. बी.एस.सी. नंतर बी.ए. करणे, बी.कॉम नंतर बी.ए. करणे किंवा एम.ए. नंतर बी.कॉम करणे, बी.एस.सी.नंतर पदविका अभ्यासक्रम करणे, डिप्लोमा इंजिनिअरींग नंतर डी फार्मसी करणे वगैरे याप्रकारे प्रवेशित अभ्यासक्रमांसाठी शिष्यवृत्ती मिळणार नाही.) सदर बाब व्यावसायिक व अव्यावसायिक या दोन्ही अभ्यासक्रमांसाठी लागु राहील.

१०. जे विद्यार्थी कला/वाणिज्य/विज्ञान शाखेच्या पदवी किंवा पदव्युत्तर पदवी अंतिम परिक्षेत उत्तीर्ण अथवा अनुत्तीर्ण झालेले असतील व त्यानंतर त्या विद्यार्थ्यांनी एखाद्या व्यावसायिक/तांत्रिक प्रमाणपत्र परीक्षा/पदविका/पदवी अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतल्यास तो विद्यार्थी शिष्यवृत्तीसाठी पात्र राहील. परंतु, त्यानंतर संबंधित विद्यार्थ्यास अभ्यासक्रमामध्ये कोणताही बदल करता येणार नाही, केल्यास पुढील अभ्यासक्रमांसाठी शिष्यवृत्ती मिळणेसाठी अपात्र राहील.

११. या योजनेतंर्गत व्यावसायिक अभ्यासक्रमामधील अभियांत्रिकी अभ्यासक्रम, आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रम, तंत्र शिक्षण निगडीत पदविका, पदवी व पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रम, थेट द्वितीय वर्ष अभियांत्रिकी व औषधनिर्माण शास्त्र अभ्यासक्रम व तत्सम व्यावसायिक अभ्यासक्रमासाठी ज्या अनुसुचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांचे प्रवेश सामाईक प्रवेश परीक्षा (CET & Associate CET), शासनाची केंद्रिभुत प्रवेश प्रक्रिया (CAP ROUND) याद्वारे झालेले आहेत, अशा विद्यार्थ्यांना सदर योजना लागु राहील. आरक्षणाचा लाभ न घेता गुणवत्तेनुसार खुल्या जागांवर (CET & Associate CET) किंवा शासनाची केंद्रिभुत प्रवेश प्रक्रियाद्वारे (CAP ROUND) प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांनांही सदर योजना लागु राहील. तसेच, ज्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी शासनाची CET

किंवा केंद्रिभुत प्रवेशप्रक्रिया नाही व १२ वीच्या गुणांच्या आधारे प्रवेश झालेला आहे, अशा विद्यार्थ्यांना सुद्धा सदर योजना लागु राहील. परंतु, ज्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमांचे प्रवेश Institutional level Quota व Management level Quota तसेच Spot Round किंवा Mock up Round द्वारे झालेला आहे त्या विद्यार्थ्यांना सदर योजना लागु होणार नाही.

१२. या योजनेमध्ये पात्र विद्यार्थी एखाद्या शैक्षणिक वर्षात अनुत्तीर्ण झाल्यास त्याच्या पुढील वर्षात शिष्यवृत्तीसाठी अपात्र राहील परंतु ते सत्र उत्तीर्ण झाल्यानंतर पुढील वर्षात प्रवेश मिळाल्यानंतर शिष्यवृत्तीसाठी पात्र राहील. परंतु, असे विद्यार्थी संपुर्ण अभ्यासक्रमाच्या कालावधीत दोन किंवा अधिक वेळा अनुत्तीर्ण झाल्याने अभ्यासक्रमाच्या पुढील शैक्षणिक वर्षासाठी प्रवेश मिळाला नसेल तर संबंधित विद्यार्थी अभ्यासक्रमाच्या उर्वरीत कालावधीसाठी सदर योजनेतर्गंत शिष्यवृत्तीसाठी कायमस्वरुपी अपात्र ठरेल.

१३. विद्यार्थी/महाविद्यालयांनी सदर योजनेंतर्गत लाभ मिळण्यासाठी चुकीची व दिशाभुल करणारी माहिती सादर केल्यास त्यांस उर्वरीत अभ्यासक्रमासाठी लाभ देण्यात येणार नाही. तसेच संबंधित विद्यार्थी/महाविद्यालयाकडून सदर रकमेची वसुली व्याजासह करण्यात येईल. तसेच, विद्यार्थ्याच्या चुकीच्या वर्तनामुळे, शैक्षणिक प्रगती करीत नसल्याने किंवा अनियमितपणे गैरहजर राहणे यांसारखे गैरवर्तन करीत असल्याचे निदर्शनास आल्यास त्या विद्यार्थ्यास या योजनेचा लाभ देण्यात येणार नाही.

१४. सदर योजनेच्या अंमलबजावणीबाबत कोणत्याही पुर्वसुचना न देता बदल अथवा सुधारणा करण्याचा अधिकार शासनास राहील व असे बदल केल्यामुळे कोणत्याही प्रकारचे नुकसान झाल्याबाबतचा कोणत्याही विद्यार्थ्यास व महाविद्यालयास व पालकांना शासनाच्या विरुध्द दावा करता येणार नाही.

१५. सदर योजनेअंतर्गत आरक्षणाचा लाभ न घेता, गुणवत्तेनुसार खुल्या गटांतील जागांवर प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना देखील सदर योजनेचा लाभ अनुज्ञेय राहील. तथापि अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांस इतर प्रवर्गातील रिक्त जागांवर प्रवेश दिला असल्यास या योजनेंतर्गत लाभ मिळण्यास सदर विद्यार्थी अपात्र राहील.

६) शुल्क प्रतिपूर्तीच्या वितरणाची कार्यपद्धती :-

१. सदर योजनेंतर्गत प्रवेश घेणाऱ्या पात्र लाभार्थीचे अर्ज संगणकीय ऑनलाईन प्रणालीद्वारे स्विकारण्यात यावे.

२. अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांकरिता निश्चित केलेल्या त्याच्या कुटुंबाची (दोन्ही पालकांची एकत्र) उत्पन्न मर्यादा ही सक्षम अधिकाऱ्याने प्रमाणित केल्याची खातरजमा करणे आवश्यक असून उत्पन्न प्रमाणपत्र हे किमान संबंधित तहसिलदार यांचे असावे.

३. प्रत्येक लाभार्थी विद्यार्थ्यांचा आधार क्रमांक किंवा विशिष्ट संगणकीय क्रमांक नमूद करुन संबंधित विद्यार्थी प्रत्येक वर्षाच्या परीक्षेस बसला असल्याबाबत संगणकीय प्रणालीद्वारे खातरजमा करुन त्या विद्यार्थ्याची सर्व माहिती शैक्षणिक संस्थेने ऑनलाईन स्वरुपात प्रमाणित करुन ऑनलाईन अर्ज सक्षम अधिकाऱ्याकडे सादर करणे आवश्यक राहील.

४. प्रत्येक लाभार्थी विद्यार्थी हा संबंधित शैक्षणिक संस्थेत प्रवेश घेतल्याची अथवा शिक्षण घेत असल्याची व शैक्षणिक संस्थेत बनावट विद्यार्थ्यांची नोंद नसल्याची संगणकीय प्रणालीद्वारे पडताळणी करणे आवश्यक राहील.

५. सक्षम प्राधिकाऱ्यास ऑनलाईन अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर त्यामधील विद्यार्थ्याची सर्व माहिती व त्यास दिलेला प्रवेश हा प्रवेश नियमन प्राधिकरणाद्वारे वैध ठरविण्यात आल्याची पडताळणी करावी.

६. पात्र विद्यार्थ्यांची माहिती आधार क्रमांक किंवा विशिष्ट संगणकीय क्रमाकांशी संबंधित शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठ यांचेकडील अथवा अन्य उपलब्ध व्यक्तिगत माहितीशी संलग्नीत झाल्यानंतर संबंधित विद्यार्थी प्रत्यक्षात शैक्षणिक संस्थेत शिकत असल्याची आणि शैक्षणिक वर्षाच्या प्रथम सत्राच्या परीक्षेस बसला असेल अशा व केवळ उपरोक्त नमूद सर्व अटी/शर्तीची पूर्तता करत असलेल्या पात्र विद्यार्थ्यांनाच सदर योजनेतील लाभासाठी पात्र समजण्यात येईल

७. ज्या अभ्यासक्रमांना सत्र परीक्षा पद्धती लागू नाही, अशा अभ्यासक्रमाकरिता संबंधित विद्यार्थ्याचा प्रवेश हा प्रवेश नियमन प्राधिकरण व संबंधित विद्यापीठाने निश्चित केल्यानंतर विद्यापीठाच्या पटावर नोंदविण्यात आलेला नोंदणी क्रमांक तपासून संबंधित अभ्यासक्रमास प्रवेश घेणाऱ्या पात्र विद्यार्थ्याला व सहा महिन्याचे पट पडताळून त्याला प्रमाणपत्र दिल्यावर लाभासाठी निश्चित करण्यात येईल. संस्थेने खोटे प्रमाणपत्र दिल्यास संस्थेवर कायदेशीर कारवाई करण्यात येईल.

८. अशा पात्र विद्यार्थ्यांची विहित मर्यादेतील प्रतिपूर्ती सक्षम प्राधिकाऱ्याकडून ही थेट स्वरुपात संबंधित शिक्षण संस्थेला त्यांच्या बँक खात्यात ECS द्वारे प्रतिपूर्ती करणे आवश्यक असेल.

९. वरीलप्रमाणे पात्र लाभार्थी विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षण शुल्काची प्रतिपूर्ती केल्यानंतर दरवर्षी अशा लाभार्थी विद्यार्थ्यांची अभ्यासक्रम व शैक्षणिक संस्थानिहाय सविस्तर यादी आयुक्तालयाच्या संकेतस्थळावर न चुकता प्रसिध्द करणे बंधनकारक असेल.

१०.तसेच सदर योजनेंतर्गत पात्र लाभार्थ्यांपोटी शासनाकडून संबंधित शैक्षणिक संस्थांना अदा करण्यात येणाऱ्या शुल्क प्रतिपूर्तीबाबत वेळोवेळी संबंधित प्रकल्प अधिकारी यांनी लाभार्थ्यांची शैक्षणिक प्रगती व उपस्थिती बाबत खात्री करावी. त्यासाठी आवश्यक त्या सूचना वेळापत्रकासह सक्षम प्राधिकारी व संनियंत्रण अधिकाऱ्यांनी निर्गमित कराव्यात. तसेच या योजनेतील त्रुटी संदर्भातील निरीक्षण व फलनिष्पतीचा अहवाल प्रकल्प अधिकाऱ्यांनी आयुक्तालयामार्फत शासनास न चुकता वेळोवेळी सादर करणे अनिवार्य असेल.

११.सदर योजनेंतर्गत प्रवेश घेणाऱ्या अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना सदर योजनेच्या प्रतिपूर्तीची अंमलबजावणी करण्यासाठी सक्षम प्राधिकारी म्हणून प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प व आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, नाशिक यांना सनियंत्रण व समन्वयक अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

१२.विद्यापीठ / शैक्षणिक संस्था / महाविद्यालय / तंत्रनिकेतने यांनी संबंधित अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांकडून प्रवेशाच्यावेळी शिक्षण शुल्काची कोणतीही रक्कम आकारु

नये. तसेच कोणत्याही अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांची पिळवणूक होणार नाही, याची योग्य ती दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित शैक्षणिक संस्थांची असेल. विद्यार्थ्यांची पिळवणूक झाल्यास तसेच विद्यार्थ्यांकडून कोणत्याही प्रकारची फी आकारल्यास किंवा वसूल केल्यास संबंधित शैक्षणिक संस्था / महाविद्यालय यांच्या विरुद्ध फौजदारी स्वरुपाची कार्यवाही करण्यात येईल

१३.भारत सरकार पोस्ट मॅट्रीक शिष्यवृत्तीची राज्यात अंमलबजावणी करण्याकरीता प्रत्येक प्रकल्पस्तरावर खालीलप्रमाणे समिती कार्यरत राहील.

अ.क्र.	पदनाम		समितीवरील पदनाम
१.	प्रकल्प अधिकारी	:-	अध्यक्ष
२.	सहायक प्रकल्प अधिकारी	:-	सदस्य
३.	सहायक लेखाधिकारी	:-	सदस्य

सदर समितीची कार्यकक्षा खालीलप्रमाणे राहील :-

- संबंधित प्रकल्प कार्यालयांतर्गत भारत सरकार पोस्ट मॅट्रीक शिष्यवृत्तीशी संबंधित महाविद्यालयांस भेट देऊन महाविद्यालयामार्फत विद्यार्थ्यांना पुरविण्यात येणाऱ्या सोयी-सुविधांप्रमाणे शुल्क आकारण्यात येते किंवा कसे? तसेच शासन निर्णयातील तरतूदींप्रमाणे अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना लाभ मिळत आहे किंवा कसे? विद्यार्थ्यांना उद्भवणाऱ्या अडचणी सोडविणे इ. बाबींची पाहणी करण्यात येईल. तसेच त्याबाबतचा सहामाही अहवाल शासनास सादर करावा.
- उपरोक्त मूद्द्याच्या अनुषंगाने महाविद्यालयाच्या तपासणीमध्ये काही अडचण उद्भवल्यास त्याप्रमाणे संबंधित संस्थेवर / महाविद्यालय / प्राचार्य यांचेवर दंडनिय स्वरुपाची तथा फौजदारी स्वरुपाची कारवाई संबंधित समितीने करावी.
- भारत सरकार पोस्ट मॅट्रीक शिष्यवृत्ती योजनेच्या वर नमूद सुधारीत अंमलबजावणीच्या पद्धतीबाबत व योजनेच्या फलनिष्पती संदर्भात न चुकता सविस्तर आढावा घ्यावा. तसेच आढाव्याअंती आवश्यकतेनुसार योजनेच्या अंमलबजावणीत तसेच शासन निर्णयात सुधारणा करण्याचा अधिकार शासनास राहील.

७) या बाबीवर होणारा खर्च "मागणी क्रमांक टी-५, मुख्य लेखाशिर्ष २२२५-अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण -०२, अनुसूचित जमातीचे कल्याण, ७९६, जनजाति क्षेत्र उपयोजना (०१) जनजाति क्षेत्र उपयोजना, (०१) (०६४) भारत सरकारची मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती (जिल्हा स्तर योजना) (कार्यक्रम) (२२२५ डी ९४१)" या लेखाशिर्षाअंतर्गत मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

तसेच मागणी क्रमांक टी-५, मुख्य लेखाशिर्ष २२२५-अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण -०२, अनुसूचित जमातीचे कल्याण, ७९६, जनजाति क्षेत्र उपयोजना (०१) जनजाति क्षेत्र उपयोजना, (०२) (०९) केंद्रीय पुरस्कृत

योजना-भारत सरकारची मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती कार्यक्रम, ३४, शिष्यवृत्त्या/विद्यावेतने (२२२५ २२८२) या लेखाशिर्षा अंतर्गत मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

प्रस्तूत शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संकेतांक २०२२०११७१७३३५४६३२४ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने सांक्षाकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार वा नावाने.

VIJESING FATTESING VASAVE

Digitally signed by VIJESING FATTESING VASAVE
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=TRIBAL DEVELOPMENT DEPARTMENT, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=c4f0e8608020fad0064f5bd3c615be5666dc0af54fcf5038cc1855 9d51a472ba, pseudonym=DDE30B7B971C12AC5E78F6BE2C672CA11B7A98CE, serialNumber=2182F4F20DAA6841AB430B2FD812E7B5D3A883E72EFA 574CA5E29FF528BC8015, cn=VIJESING FATTESING VASAVE
Date: 2022.01.17 17:35:57 +05'30'

(वि. फ. वसावे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१) मा. राज्यपालांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२) मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३) मा. उपमुख्यमंत्री महोदयांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४) सर्व मा. मंत्री /मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५) सर्व विधानसभा /विधानपरिषद सदस्य
६) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
७) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८) अपर मुख्य सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९) अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०) अपर मुख्य सचिव, शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११) प्रधान सचिव, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२) प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३) प्रधान सचिव, कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय व मत्स्यविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१४) प्रधान सचिव, माहिती व तंत्रज्ञान विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१५) प्रधान सचिव, इतर मागासवर्गीय व बहुजन कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१६) सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१७) कुलगुरु, सर्व विद्यापीठे
१८) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिध्दीसाठी)
१९) आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२०) आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, नाशिक
२१) आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे
२२) अप्पर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे, नाशिक, नागपूर, अमरावती
२३) सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
२४) संचालक, वि.जा.भ.ज.,इ.मा.व. व वि.मा.प्र. संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२५) संचालक, उच्च व तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

२६) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२७) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र -१/२, मुंबई /नागपूर
२८) महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर
२९) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
३०) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
३१) निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई
३२) सर्व मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षाची कार्यालये
३३) सर्व सह सचिव / उप सचिव / अवर सचिव / कक्ष अधिकारी, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३४) निवडनस्ती (का-१२).

POLICY DOCUMENT FOR MINORITY SCHOLARSHIP

<u>राज्यातील अल्पसंख्याक समुदायातील उच्चशिक्षण घेणा-या विद्यार्थ्यांच्या शिष्यवृतीबाबतची सुधारित शिष्यवृती योजना.</u>

महाराष्ट्र शासन

अल्पसंख्याक विकास विभाग

शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक : अविवि २०२०/प्र.क्र.५०/का-६,

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक,

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२

दिनांक - २७ मार्च, २०२३

<u>वाचा:-</u>

१) अल्पसंख्याक विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमाक अविवि -२००९ / प्र. क्र. ४६ / ०९ / का-१, दिनांक ५/२/२००९.

२) अल्पसंख्याक विकास विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक अविवि - २०१० / प्र. क्र. २१२ / ०९ / का.४, दिनांक ३/२/२०१०.

३) अल्पसंख्याक विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अविवि -२०१० / प्र. क्र. ११२ / १० / का.६, दिनांक २२/०७/२०१०.

४) अल्पसंख्याक विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अविवि -२०११ / प्र. क्र. ४४ / ११ / का.६, दिनांक १४/१०/२०११.

५) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक - संकीर्ण -२०१७/प्र.क्र.३३२/तांशि-४, दिनांक ७ / १० / २०१७.

६) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक - टीईएम - २०१८ /प्र.क्र.३५/तांशि-४, दिनांक ३१ / ०३ / २०१८.

७) अल्पसंख्याक विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक- अविवि-२०१७ / प्र क्र ४ /का-९ दिनांक १०/०१/२०१७.

८) अल्पसंख्याक विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक- अविवि-२०२० / प्र क्र ५० /का-६ दिनांक ०४ / १० /२०२२.

<u>प्रस्तावना:-</u>

राज्यातील मुस्लीम, बौध्द, खिश्चन, जैन, शिख, पारसी व यहूदी / ज्यू या अल्पसंख्याक समुदायातील विद्यार्थ्यांकरिता राज्य शासनाद्वारे सन २००८-२००९ पासून शिष्यवृती योजना राबविण्यात येत आहे.

२. सदर योजनेची व्याप्ती वाढविण्यास व शिष्यवृतीच्या रकमेत वाढ करण्यास व ही योजना सन २०२२-२३ पासून पुढीलप्रमाणे सुधारीत स्वरुपात राबविण्यास उपरोक्त क्र. ८ येथील शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात आली आहे.

शासन शुध्दीपत्रक:-

उपरोक्त क्रं ८ येथील शासन निर्णयात खालील तक्त्यातील “अ” येथे नमूद केलेल्या मुद्दा / अट च्या ऐवजी सदर तक्त्यातील “ब” येथे दर्शविल्यानुसार वाचण्यात यावे.

“अ”	“ब”
शासन निर्णय क्र. अविवि / २०२० / प्र. क्र. ५० / का-६, दि. ०४ / १० / २०२२ मधील अट / मुद्दा	प्रस्तावित सुधारणा
पृष्ठ क्र.२ :: विद्यार्थ्यांची पात्रता अंतर्गत-मुद्दा क्र.ब) सदर योजनेचा लाभ हा कुटूंबातील केवळ दोन अपत्यांपर्यंत मर्यादित असेल.	**पृष्ठ क्र.२ :: विद्यार्थ्यांची पात्रता अंतर्गत-मुद्दा क्र.ब)** सदर योजनेचा लाभ हा आर्थिकदृष्टया दुर्बल कुटूंबातील अपत्य संख्येचा विचार न करता कुटूंबातील कोणत्याही दोन पात्र अपत्यांना अनुज्ञेय राहिल.
पृष्ठ क्र.३ :: विद्यार्थ्यांची अपात्रता अंतर्गत-मुद्दा क्र.ग) संबंधित अल्पसंख्याक विद्यार्थी महाराष्ट्र राज्याच्या अधिवासी असावा व त्याने माध्यमिक शालांत परीक्षा महाराष्ट्र राज्यातून उत्तीर्ण केलेली असावी .	**पृष्ठ क्र.३ :: विद्यार्थ्यांची अपात्रता अंतर्गत-मुद्दा क्र.ग)** सदर शासन निर्णयातील **पृष्ठ क्र.३** वरील मुद्दा क्रं. ग) हा मुद्दा **:: विद्यार्थ्यांची अपात्रता** ऐवजी **“विद्यार्थ्यांची पात्रता”** या मथळया अंतर्गत समाविष्ट करुन वाचण्यात यावा.
पृष्ठ क्र.४ :: अर्जासोबत जोडावयाची कागदपत्रे अंतर्गत मुद्दा क्रं. ४) विद्यार्थी ज्या शैक्षणिक वर्षाच्या शिष्यवृती साठी अर्ज करीत आहे त्या वर्षाच्या लगत पूर्वीच्या वर्षाच्या उत्पन्नाचा दाखला सादर करणे आवश्यक राहील. विद्यार्थ्यांचे पालक उत्पन्न कर भरत असल्यास आयकर विवरणपत्राची सत्यप्रत देखील उत्पन्नाचा दाखला म्हणून ग्राहय धरण्यात येईल . उत्पन्नाचा दाखला नसलेल्या पालकांनी उत्पन्नांचे प्रतिज्ञापत्र कोऱ्या पेपरवर स्वयंप्रमाणित (Self Certified) प्रमाणपत्र स्वरूपात सादर करणे आवश्यक आहे (प्रतिज्ञा पत्राचा मसुदा सोबत जोडला आहे).	**पृष्ठ क्र.४ :: अर्जासोबत जोडावयाची कागदपत्रे अंतर्गत मुद्दा क्रं. ४)** विद्यार्थी ज्या शैक्षणिक वर्षाच्या शिष्यवृती साठी अर्ज करीत आहे त्या वर्षाच्या लगतपूर्वीच्या वित्तीय वर्षाचे उत्पन्न विचारात घेऊन तहसिलदार अथवा सक्षम प्राधिकाऱ्याचे उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहील. ज्या विद्यार्थ्यांचे पालक आयकर भरत असतील अशा प्रकरणी पालकांच्या आयकर विवरणपत्राची सत्यप्रत देखील तहसिलदारांच्या स्वाक्षरीच्या उत्पन्नाच्या दाखल्यासोबत जोडणे आवश्यक आहे.

पृष्ठ क्र.६ :: लाभाच्या पात्रतेसाठी इतर अटी व शर्ती अंतर्गत मुद्दा क्रं. ८) सदर योजनांतर्गत लाभ घेण्यासाठी संबंधित शैक्षणिक वर्षात इच्छुक अर्जदार विद्यार्थ्याची प्रवेशित अभ्यासक्रमासाठी किमान ५० टक्के उपस्थिती आवश्यक असून सदरची उपस्थिती ही आधारसंलग्नित बायोमेट्रीक उपस्थिती प्रणालीवर विद्यार्थ्यांनी नोंदविणे आवश्यक असेल. संबंधित विद्यापीठ / महाराष्ट्र राज्यतंत्रशिक्षण मंडळ / महाराष्ट्र माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ यांच्या प्रचलित नियमानुसार त्यांनी परीक्षांसारख्या अन्य विविध प्रयोजनार्थ विहित केलेल्या उपस्थितीच्या प्रमाणाची स्वतंत्रपणे सर्व संबंधित विद्यार्थ्यांनी पूर्तता करणे आवश्यक असेल. तथापि प्रथम सत्रामध्ये देण्यात येणाऱ्या शिष्यवृतीच्या पहिल्या हप्त्याच्या रकमेसाठी विद्यार्थ्यांची किमान उपस्थिती व परीक्षेबाबतची माहिती विचारात घेण्यात येऊ नये. परंतु त्यापुढील सर्व सत्रांकरिता उर्वरित शिष्यवृतीची रक्कम अदा करण्यापूर्वी त्या विद्यार्थ्यांची लगतपूर्वीच्या सत्रातील किमान ५० टक्के इतकी उपस्थिती व लगतपूर्वीच्या सत्र परीक्षेस बसला असल्याची खात्री करणे आवश्यक असेल.	**पृष्ठ क्र.६ :: लाभाच्या पात्रतेसाठी इतर अटी व शर्ती अंतर्गत मुद्दा क्रं. ८)** सदर योजनांतर्गत लाभ घेण्यासाठी संबंधित शैक्षणिक वर्षात इच्छुक अर्जदार विद्यार्थ्याची प्रवेशित अभ्यासक्रमासाठी उपस्थिती बायोमॅट्रीक उपस्थिती प्रणालीवर नोंदविणे अपेक्षित आहे. तथापि ज्या शैक्षणिक संस्थेत अद्याप बायोमॅट्रीक उपस्थिती प्रणाली बसविण्यात आलेली नाही अथवा बायोमॅट्रीक उपस्थिती प्रणाली तांत्रीक अथवा अन्य कारणामुळे नादुरूस्त असल्यास संस्थेने विद्यार्थ्यांची उपस्थिती प्रचलित कार्यपध्दतीनुसार नोंदविणे आवश्यक राहील.
पृष्ठ क्र.६ :: लाभाच्या पात्रतेसाठी इतर अटी व शर्ती अंतर्गत मुद्दा क्रं. ११) परंतु असे पात्र लाभार्थी विद्यार्थी अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतल्यानंतर संपूर्ण अभ्यासक्रमाच्या एकूण कालावधीत दोन किंवा त्यापेक्षा अधिक वेळी पूर्णत: अनुत्तीर्ण झाल्यामुळे त्या अभ्यासक्रमाच्या पुढील शैक्षणिक वर्षासाठी प्रवेश मिळाला नसल्यास संबंधित विद्यार्थी अभ्यासक्रमाच्या उर्वरित कालावधीसाठी सदर योजनेतंर्गत लाभाकरीता कायमस्वरूपी अपात्र ठरेल .	**पृष्ठ क्र.६ :: लाभाच्या पात्रतेसाठी इतर अटी व शर्ती अंतर्गत मुद्दा क्रं. ११)** परंतु असे पात्र लाभार्थी विद्यार्थी अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतल्यानंतर संपूर्ण अभ्यासक्रमाच्या एकूण कालावधीत दोन किंवा त्यापेक्षा अधिक वेळी पूर्णत : अनुत्तीर्ण झाल्यामुळे त्या अभ्यासक्रमाच्या पुढील शैक्षणिक वर्षासाठी प्रवेश मिळाला नसल्यास संबंधित विद्यार्थी अभ्यासक्रमाच्या उर्वरित कालावधीसाठी सदर योजनेतंर्गत लाभाकरीता कायमस्वरूपी अपात्र ठरेल आणि सदरची अट, पूर्वलक्षी प्रभावाने लागू न करता ती शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ पासून विविध विहित अभ्यासक्रमांच्या प्रथम वर्षात / थेट द्वितीय वर्षात नव्याने प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना लागू राहील.

उपरोक्त तक्त्यातील “ब” येथे दर्शविलेल्या प्रशासकीय सुधारणांव्यतिरिक्त या शासन निर्णयात कोणताही बदल करण्यात आलेला नाही.

सदर शासन शुध्दीपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेताक २०२३०३२७२०१०१७९४१४ असा आहे. हे शुध्दीपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

SHASHANK YASHWANT BARVE

Digitally signed by SHASHANK YASHWANT BARVE
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=MINORITIES DEVELOPMENT DEPARTMENT, 2.5.4.20=4f19736b62993d2c7e716a76cdcfdaa8a6a08fc2f15bfd41fed42ec7306bf1e8, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=8899737770E99850C69D3C24802DB93159DBFB4895232F27476708A6643A2AE7, cn=SHASHANK YASHWANT BARVE
Date: 2023.03.27 20:15:34 +05'30'

(शशांक य. बर्वे)

अवर सचिव

अल्पसंख्याक विकास विभाग

प्रत,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव
३. मा. मंत्री / मा. राज्यमंत्री अल्पसंख्याक विकास यांचे खाजगी सचिव
४. सर्व मा. मंत्री / मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
५. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा / विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई.
६. मा. विधानसभा / विधानपरिषद सदस्य, महाराष्ट्र विधापमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई.
७. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन
८. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. अपर मुख्य सचिव, अल्पसंख्याक विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०.प्रधान सचिव, वित्त विभाग,मंत्रालय, मुंबई.
११.सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२.प्रधान महालेखापाल १ / २ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर.
१३.महालेखापाल १ / २ (लेखापरीक्षा), मुंबई / नागपूर.
१४.अधिदान व लेखा अधिकारी,मुंबई.
१५.निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
१६.संचालक, (उच्च शिक्षण), उच्च शिक्षण संचालनालय, पुणे
१७.संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, मुंबई
१८. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन संचालनालय, मुंबई
१९.सह सचिव / उप सचिव / अवर सचिव / कक्ष अधिकारी, अल्पसंख्यांक विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२०.अवर सचिव (अर्थसंकल्प शाखा), अल्पसंख्याक विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२१.निवडनस्ती.

राज्यातील अल्पसंख्याक समुदायातील उच्चशिक्षण घेणा-या विद्यार्थ्यांच्या शिष्यवृतीबाबतची सुधारित शिष्यवृती योजना.

महाराष्ट्र शासन
अल्पसंख्याक विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : अविवि २०२०/प्र.क्र.५०/का-६,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक - ०४ ऑक्टोबर, २०२२

वाचा:-

१) अल्पसंख्याक विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमाक अविवि -२००९ / प्र. क्र. ४६ / ०९ / का-१, दिनांक ५/२/२००९.
२) अल्पसंख्याक विकास विभाग, शासन निर्णय, क्रमांक अविवि - २०१० / प्र. क्र. २१२ / ०९ / का.४, दिनांक ३/२/२०१०.
३) अल्पसंख्याक विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अविवि -२०१० / प्र. क्र. ११२ / १० / का.६, दिनांक २२/०७/२०१०.
४) अल्पसंख्याक विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अविवि -२०११ / प्र. क्र. ४४ / ११ / का.६, दिनांक १४/१०/२०११.
५) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक - संकीर्ण - २०१७ / प्र. क्र. ३३२ / तांशि-४, दिनांक ७ / १० / २०१७.
६) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक - टीईएम - २०१८ / प्र. क्र. ३५ / तांशि-४, दिनांक ३१ / ०३ / २०१८.
७) अल्पसंख्याक विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक- अविवि-२०१७ / प्र क्र ४ /का-९ दिनांक १०/०१/२०१७.

प्रस्तावना:-

राज्यातील मुस्लीम, बौध्द, खिश्चन, जैन, शीख, पारसी व यहूदी / ज्यू या अल्पसंख्याक समुदायातील विद्यार्थ्यांकरिता राज्य शासनाद्वारे सन २००८-२००९ पासून शिष्यवृती योजना राबविण्यात येत आहे.

२. सदर योजनेची व्याप्ती वाढविण्यास व शिष्यवृतीच्या रकमेत वाढ करण्यास व ही योजना सन २०२२-२३ पासून पुढीलप्रमाणे सुधारीत स्वरुपात राबविण्यास मंजूरी देण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

१) या संदर्भात या पूर्वी शासनाने या धोरणाच्या अनुषंगाने निर्गमित केलेल्या सर्व शासन निर्णयातील पुढे नमूद बाबीसंदर्भातील अटी अधिक्रमीत करुन उर्वरित अटी अबाधित ठेवण्यात याव्यात.

१) अभ्यासक्रम:-.

२) अल्पसंख्याक समुदायातील विद्यार्थ्यांकरिता पुढील अभ्यासक्रमासाठी सुधारित शिष्यवृती योजना राबविण्यात यावी.

क) मान्यताप्राप्त वैद्यकीय, अर्धवैद्यकीय अभ्यासक्रम, तांत्रिक व व्यावसायिक अभ्यासक्रम तसेच उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाकडील दि. ७ ऑक्टोंबर २०१७ च्या शासन निर्णयानुसार पात्र ठरविण्यात आलेल्या सर्व अभ्यासक्रमात पूर्णकालिन पदवी / पदविका / पदव्युत्तर पदवीच्या अभ्यासक्रमात शिक्षण घेत असलेल्या विद्यार्थ्यांकरिता सदर शिष्यवृती योजना लागू राहील.

ख) या शिवाय उच्च व तंत्र विभागाने दि. ७/१०/२०१७ च्या शासन निर्णयानंतर, भविष्यात नव्याने काही अभ्यासक्रम, राजर्षि छत्रपती शाहू महाराज शिक्षणशुल्क शिष्यवृती योजनेसाठी पात्र ठरविल्यास त्या सर्व अभ्यासक्रमामध्ये पूर्ण वेळ शिकत असलेल्या पदवी / पदविका / पदव्युत्तर (पदविका) विद्यार्थ्यांना या योजनेसाठी शिष्यवृती मिळण्यासाठी पात्र ठरविण्यात येईल.

ग) राज्यातील कृषी विद्यापीठात पूर्णकालीन पदवी / पदविका/ पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमामध्ये शिकत असलेल्या विद्यार्थ्यांकरिता तसेच कला संचालनालयाअंतर्गत असणा-या मान्यताप्राप्त कला महाविद्यालयातील पदवी / पदविका / पदव्युत्तर (पदवी) अभ्यासक्रमातील विद्यार्थ्यांना ही शिष्यवृती योजना लागु राहणार आहे.

२. शिष्यवृतीची सुधारीत रक्कम :-

या सुधारीत शिष्यवृती योजनेअंतर्गत पात्र अभ्यासक्रमाकरिता प्रत्यक्ष शैक्षणिक शुल्क व परीक्षा शुल्क किंवा रू ५० हजार या पैकी जी रक्कम कमी असेल ती रक्कम शिष्यवृती म्हणून विद्यार्थ्यांस अदा करण्यात येईल. त्याचप्रमाणे १२ वी नंतर उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अंतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या आर्टस्, कॉमर्स, सायन्स या अव्यावसायिक अभ्यासक्रमात शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना त्यांचे शैक्षणिक शुल्क व परीक्षा शुल्क यांची एकत्रित रक्कम किंवा रू ५,००० या पैकी जी रक्कम कमी असेल ती रक्कम शिष्यवृती म्हणून विद्यार्थ्यांस देय होईल.

३. शिष्यवृतीच्या रक्कमेचे वाटप :-

१) संबंधीत अभ्यासक्रमासाठी येणारे प्रत्यक्ष वार्षिक शैक्षणिक व परीक्षा शुल्काची वरील विवरणपत्रात दर्शविल्याप्रमाणे अनुज्ञेय ठरणारी रक्कम वर्षातून दोन हप्त्यात, म्हणजे ऑक्टोबर अखेर व फेब्रुवारी अखेर पर्यंत विद्यार्थ्यांच्या आधार संलग्न बँक खात्यात महाराष्ट्र शासनाच्या "DBT Portal" द्वारे थेट जमा केली जाईल. शिष्यवृती लाभाच्या दुसऱ्या हप्त्यासाठी लगतपूर्वीच्या सत्रातील विद्यार्थ्यांची किमान ५० टक्के इतकी उपस्थिती व लगतपूर्वीच्या सत्र परीक्षेस बसणे आवश्यक असेल. तथापि प्रथम सत्रामध्ये देण्यात येणाऱ्या शिष्यवृतीच्या पहिल्या हप्त्याच्या रकमेसाठी विद्यार्थ्यांची किमान उपस्थिती व परीक्षेबाबतची माहिती विचारात घेण्यात येणार नाही. परंतु त्यापुढील सर्व सत्राकरिता उर्वरित शिष्यवृतीची रक्कम अदा करण्यापूर्वी त्या विद्यार्थ्यांची लगतपूर्वीच्या सत्रातील किमान ५० टक्के इतकी उपस्थिती व लगतपूर्वीच्या सत्र परीक्षेस बसणे आवश्यक राहिल. विद्यार्थ्यांचे आधार कार्ड नंबर, बँक खात्याशी संलग्नीत असणे व बँक खाते चालू स्थितीत असणे आवश्यक आहे. त्याबाबतची सर्व जबाबदारी ही विद्यार्थ्यांची राहील.

२) ज्या अभ्यासक्रमासाठी विद्यार्थ्यास शिष्यवृती दिली जाणार आहे तो अभ्यासक्रम जितक्या वर्षाकरिता आहे, त्या संपूर्ण कालावधीसाठी पूर्णवेळ, पदवी, पदविका, पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमांत शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना त्या वर्षीची शिष्यवृती रक्कम देय ठरेल. तथापि विद्यार्थ्यांस शिष्यवृतीचा अर्ज सादर करणे बंधनकारक असेल.

सदर प्रयोजनार्थ प्रत्येक योजनेकरीता संबंधित संचालनालय यांनी राष्ट्रीयकृत अथवा अनुसूचित (Scheduled) बँकेत खाते उघडून त्याद्वारे लाभार्थी विद्यार्थ्यांना शिष्यवृती, माहिती तंत्रज्ञान संचालनालयाने विकसित केलेल्या राज्यस्तरीय महाडीबीटी पोर्टल मार्फत अदा करण्याची कार्यवाही करावी.

४. विद्यार्थ्यांची पात्रता :-

अ) मान्यताप्राप्त विविध अभ्यासक्रमांमध्ये सामायिक प्रवेश चाचणीद्वारे (सीईटी) प्रवेश घेतलेले विद्यार्थी या योजनेसाठी पात्र ठरतील. जे विद्यार्थी सामायिक प्रवेश चाचणी (सीईटी) न देता उक्त अभ्यासक्रम शिकत असतील, ते विद्यार्थी देखील या योजनेचा लाभ घेण्यास पात्र ठरू शकतील.

ब) सदर योजनेचा लाभ हा कुटूंबातील केवळ दोन अपत्यांपर्यंत मर्यादित असेल.

क) गेल्या शैक्षणिक वर्षात यापुर्वी या योजनेंतर्गत ज्या अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांना शिष्यवृती प्रदान करण्यात आली होती, त्या विद्यार्थ्यांपैकी संबंधित अभ्यासक्रमाचे मागील शैक्षणिक वर्ष यशस्वीरित्या पूर्ण करून पुढील

वर्षात प्रवेश घेतला आहे असे विद्यार्थी, तसेच चालू शैक्षणिक वर्षात नव्याने प्रवेश घेतलेल्या अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांना ही शिष्यवृती योजना लागू असेल आणि त्यांना आर्थिक स्वरूपात सहाय्य करण्यात येईल.

ड) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य मुंबई; संचालक, तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई; संचालक, उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे; व महासंचालक कृषी शिक्षण संशोधन परिषद पुणे व संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई या अंतर्गत येणाऱ्या सर्व महाविद्यालयीन अभ्यासक्रमात शिकत असलेले महाराष्ट्र राज्याचे अल्पसंख्याक विद्यार्थी या योजनेसाठी पात्र राहतील.

इ) या शिष्यवृती योजनेचा लाभ घेण्यासाठी संबंधित अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाचे सर्व स्रोतांद्वारे मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रू ८.०० लक्ष वा त्यापेक्षा कमी असेल असे विद्यार्थी या योजनेसाठी पात्र राहतील.

ई) तसेच १२ वी नंतर कला, वाणिज्य, विज्ञान शाखेतील पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमात शिकत असलेल्या अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांनी त्यांना ठरवून देण्यात आलेल्या वेळापत्रक व कार्यपद्धतीनुसार ते शिकत असलेल्या महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांकडे अर्ज सादर करावा. तद्नंतर या सुधारीत धोरणानुसार निश्चित केलेल्या अटी व शर्तीनुसार शिष्यवृती मिळण्यास पात्र उमेदवारांची निवड संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य पुणे यांच्याकडून करण्यात येईल.

५. विद्यार्थ्यांची अपात्रता :-

क) या योजनेअंतर्गत शिष्यवृतीधारक विद्यार्थ्याला अन्य शिष्यवृती अथवा विद्यावेतन याचा लाभ घेता येणार नाही.

ख) जर एखाद्या विद्यार्थ्याला वैद्यकीय पदवी, पदव्युत्तर या अभ्यासक्रमाच्या त्या वर्षाच्या अंतर्वासिता कालावधीत (Internship period) काही पारिश्रमिक मिळत असेल किंवा इतर अभ्यासक्रमांच्या बाबतीत प्रायोगिक प्रशिक्षणाच्या (Practical Training) कालावधीत काही भत्ता / विद्यावेतन मिळत असेल तर त्या कालावधीत अशा विद्यार्थ्यांस शिष्यवृती अदा केली जाणार नाही.

ग) संबंधित अल्पसंख्याक विद्यार्थी महाराष्ट्र राज्याच्या अधिवासी (Domicile) असावा व त्याने माध्यमिक शालांत परीक्षा महाराष्ट्र राज्यातून उत्तीर्ण केलेली असावी.

घ) दूरस्थ माध्यम / पत्रव्यवहार माध्यम या द्वारे शिकत असलेले विद्यार्थी व अंशकालिन अभ्यासक्रमात शिकत असलेले विद्यार्थी या योजनेकरिता पात्र राहणार नाहीत.

ड) संबंधित विद्यार्थ्याने संपाचा अवलंब करणे / संपात सहभागी होणे किंवा स्वत:च्या चुकीच्या वर्तनामुळे समाधानकारक शैक्षणिक प्रगती करीत नसल्याबाबत, संबंधित प्राधिका-यांच्या पूर्वपरवानगीशिवाय अनियमितपणे गैरहजर राहणे इत्यादी स्वरूपाचे गैरवर्तन करत असल्याबाबत संबंधित शैक्षणिक संस्थेच्या प्रमुखाने गैरहजेरी मंजूर करणा-या प्राधिका-यांच्या निदर्शनास आले तर अशा विद्यार्थ्यांची शिष्यवृती थांबविण्यात किंवा रद्द करण्यात येईल अथवा प्राधिकारी उचित समजतील अशा कालावधीपर्यंत रोखून धरण्यात येईल.

छ) जर एखाद्या विद्यार्थ्याने चुकीच्या माहितीच्या आधारे शिष्यवृती मिळविली असल्याचे निदर्शनास आल्यास त्या विद्यार्थ्याची शिष्यवृती तात्काळ रद्द करण्यात येईल व त्यास प्रदान करण्यात आलेल्या शिष्यवृतीच्या रकमेची वसुली करण्यात येईल. तसेच अशा विद्यार्थ्यांचे नाव काळया यादीत टाकले जाईल व कोणत्याही योजनेंतर्गत शिष्यवृती मिळण्यास अशा विद्यार्थ्यांस प्रतिबंधित केले जाईल.

ज) अभ्यासक्रमाच्या ज्या वर्षाकरिता शिष्यवृतीधारकास शिष्यवृती प्रदान करण्यात आली आहे, त्या वर्षामध्ये अभ्यासक्रम शिष्यवृतीधारकाने मध्येच सोडला तर अशा विद्यार्थ्यास प्रदान केलेल्या शिष्यवृतीची रक्कम राज्य शासनास योग्य वाटल्यास त्याच्या / तिच्याकडून वसूल केली जाईल.

६. अर्जांची उपलब्धता:-

या संदर्भात संबंधित नोडल अधिका-यांनी कोणत्या संकेतस्थळावर अर्ज उपलब्ध होईल याबाबत संबंधित महाविद्यालयांना विहीत कालावधीत कार्यपद्धतीसह वेळापत्रक उपलब्ध करून द्यावे.

७. समन्वय अधिकारी:-

या शिष्यवृत्तीच्या योजनेकरिता खालील अधिकारी त्यांच्या अंतर्गत चालवणा-या संस्था व आभ्यासक्रमासाठी नोडल अधिकारी म्हणून काम पहातील.

१) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

२) संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

३) संचालक, उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

४) महासंचालक कृषी शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे.

५) संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र, मुंबई.

शिष्यवृतीची रक्कम, संबंधित नोडल अधिकाऱ्यांमार्फत पात्र विद्यार्थ्यांच्या आधार संलग्नीत बॅक खात्यात महाराष्ट्र शासनाच्या "DBT Portal" द्वारे थेट जमा केली जाईल.

या योजनेंतर्गत वाटप करण्यात आलेल्या शिष्यवृत्तींची अल्पसंख्यांक विकास विभागाकडून किंवा विभागाने प्राधिकृत केलेल्या अन्य प्राधिकरणाकडून वेळोवेळी तपासणी करण्यात येईल. या योजनेच्या अंमलबजावणीची संपूर्ण जबाबदारी संबंधित नोडल अधिका-यांवर राहील. तसेच या योजनेबाबत संबंधित नोडल अधिका-यांनी आपल्या अधिनस्त सर्व शिक्षण संस्थांना अवगत करावे.

८. अर्जांसोबत जोडावयाची कागदपत्रे.

१) विद्यार्थ्यांनी या योजनेअंतर्गत महाराष्ट्र शासनाच्या DBT PORTAL वर येणा-या सूचनांचे पालन करून Online पद्धतीने अर्ज भरावेत.

२) अधिवास प्रमाणपत्राची साक्षांकीत प्रत.

३) विद्यार्थ्यांने शालांत परीक्षा व त्यापुढील परीक्षांमध्ये प्राप्त केलेले गुण दर्शविणा-या गुणपत्रिकांच्या साक्षांकित प्रती. सदरच्या प्रती विद्यार्थ्यांनी स्वत: साक्षांकीत कराव्यात.

४) विद्यार्थी ज्या शैक्षाणिक वर्षाच्या शिष्यवृती साठी अर्ज करीत आहे त्या वर्षाच्या लगतपूर्वीच्या वर्षाच्या उत्पन्नाचा दाखला सादर करणे आवश्यक राहील. विद्यार्थ्यांचे पालक आयकर भरत असल्यास आयकर विवरणपत्राची सत्यप्रत देखील उत्पन्नाचा दाखला म्हणून ग्राहय धरण्यात येईल. उत्पन्नाचा दाखला नसलेल्या पालकांनी उत्पन्नांचे प्रतिज्ञापत्र को-या पेपरवर स्वयंप्रमाणित (Self-Certified) प्रमाणपत्र स्वरूपात सादर करणे आवश्यक आहे (प्रतिज्ञापत्राचा मसुदा सोबत जोडला आहे).

५) विद्यार्थ्यांने महाविद्यालयात / शिक्षण संस्थेत प्रवेश घेते वेळी शिक्षणशुल्काची रक्कम भरणा केली असल्यास त्या पावतीची साक्षांकीत प्रत.

९. लाभाच्या पात्रतेसाठी इतर अटी व शर्ती:-

१. सदर योजनेचा लाभ हा शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ व त्यापूर्वी ज्या विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला आहे व सध्या विविध शैक्षणिक सत्रात शिकत आहेत अशा महाराष्ट्रातील अधिवासधारक व वादग्रस्त महाराष्ट्र-कर्नाटक सीमा क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांसह जे विद्यार्थी विविध अटी व शर्तीची पूर्तता करतील अशा सर्व पात्र विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ पासून पुढे लाभ अनुज्ञेय असेल. यानुसार योजनेची अंमलबजावणी सर्व संबंधित प्रशासकीय विभागांनी व त्यांच्या अखत्यारितील संचालनालयांनी करावी तसेच सदर योजनेची अंमलबजावणी

महाडीबीटी पोर्टलद्वारे ऑन-लाईन पद्धतीने करण्यासाठी - (१) संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, मुंबई. (२) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन संचालनालय, मुंबई. (३) संचालक, शिक्षण संचालनालय (उच्च शिक्षण) , पुणे -४११००१ या नोडल अधिकाऱ्यांकडून यापूर्वीही करण्यात येत होती व यापुढेही उक्त नोडल अधिकाऱ्याकडून त्यांच्या अखत्यारितील अभ्यासक्रमांसाठी लागू असलेल्या शिष्यवृती योजनेची अंमलबजावणी करण्यात येईल तसेच संचालक, कला संचालनालय, मुंबई व संचालक, कृषी शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे यांना त्यांच्या अखत्यारीत येणाऱ्या अभ्यासक्रमांसाठी लागू असलेल्या शिष्यवृती योजनेची अंमलबजावणीसाठी नोडल अधिकारी घोषित करण्यात येत आहे.

२.तसेच सक्षम प्राधिकरणाने दिलेले अधिवास प्रमाणपत्र प्रत्येक इच्छुक लाभार्थ्यांने अर्जासमवेत सादर करणे आवश्यक असेल व ते अभ्यासक्रम पूर्ण होईपर्यंत ग्राह्य धरण्यात येईल.

३.सदर प्रयोजनार्थ लाभाकरिता दरवर्षी अर्ज करताना त्यासंबंधीत शैक्षणिक वर्षाच्या लगतपूर्वीच्या वित्तीय वर्षाचे उत्पन्न विचारात घेऊन किमान संबंधित तहसिलदार अथवा सक्षम प्राधिकाऱ्यांने दिलेले उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक असेल. संबंधित तहसिलदार अथवा सक्षम प्राधिकाऱ्यांने दिलेले उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र पालकांच्या प्रत्यक्ष उत्पन्नापेक्षा कमी आढळून आल्यास / बोगस आढळून आल्यास सदर प्रमाणपत्र निर्गमित करणारे अधिकारी, संबंधित विद्यार्थी आणि पालकांविरूध्द फौजदारी स्वरूपाचा गुन्हा दाखल करण्यात येईल.

४.सक्षम प्राधिकाऱ्याकडून संबंधीत विद्यार्थ्यास कुटुंबाच्या उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र देताना त्या विद्यार्थ्याच्या पालकांचे (आई व वडील यांचे एकत्रित) वार्षिक उत्पन्न विचारात घ्यावे. तसेच ज्या विद्यार्थ्याचे आई, वडील (पालक) हयात नसल्यामुळे उत्पन्न प्रमाणपत्र सादर करण्यास अडचण असल्यास उत्पन्न प्रमाणपत्राऐवजी संबंधीत शैक्षणिक संस्थांनी आवश्यक त्या सर्व कागदपत्रांची तपासणी करून त्याप्रमाणे पात्रतेकरीता प्रमाणित करून योजनेची अंमलबजावणी करणाऱ्या सक्षम प्राधिकाऱ्यांस सर्व कागदपत्रांसह शिफारस करावी. अशा प्रकारे प्राप्त शिफारशींच्या आधारे प्रकरणनिहाय तपासणी करून योजनेची अंमलबजावणी करणाऱ्या सक्षम प्राधिकाऱ्याने अशा अनाथ विद्यार्थ्यांना योजनेच्या पात्रतेसाठी प्रमाणपत्र द्यावे.

५. तसेच लाभाकरिता अनुज्ञेय असलेला अभ्यासक्रम सुरु करण्यास शासनाची व संबंधित सक्षम संस्थांची (AICTE /PCI/COA/MCI/NCTE, विद्यापीठ / शिक्षण मंडळ इत्यादी) पूर्वमान्यता व संलग्नता असणे आवश्यक असेल.

६. केंद्र शासनाच्या किंवा राज्य शासनाच्या विविध शिष्यवृत्ती योजनांपैकी केवळ कोणत्याही एकाच योजनेंतर्गत लाभ मिळण्यास संबंधित विद्यार्थी पात्र असेल.

७. सदर योजनेच्या लाभाकरीता शासकीय अथवा अनुदानित शैक्षणिक संस्था किंवा शासकीय विद्यापीठ यांचेबाबतीत शासनाने निर्धारित केलेली व अन्य सर्व खाजगी अंशत: अनुदानित (टप्पा अनुदानावरील) व कायम विनाअनुदानित शैक्षणिक संस्थांच्याबाबतीत संबंधित अधिनियमातील तरतुदीनुसार सक्षम प्राधिकरणाने प्रत्येक वर्षी निश्चित केलेल्या शिक्षण शुल्काची रक्कम, उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाकडील क्र. टीईएम-२०१६ / प्र. क्र. ५५९ / तांशि-४, दिनांक १५/०४/२०१७ रोजीच्या शासन निर्णयात नमूद केलेल्या पद्धतीनुसार पात्र लाभार्थी विद्यार्थ्यांच्या आधार संलग्नित बॅक खात्यात थेट जमा करण्यात येईल. या सुधारीत शिष्यवृती योजनेअंतर्गत अभ्यासक्रमाकरिता सक्षम प्राधिकरणाने निश्चित केलेल्या प्रत्यक्ष शैक्षणिक शुल्क व परीक्षा शुल्क किंवा रू. **५० हजार** या पैकी जी रक्कम कमी असेल ती रक्कम शिष्यवृती म्हणून विद्यार्थ्यांस अदा करण्यात येईल. त्याचप्रमाणे १२ वी नंतर उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अंतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या आर्टस्, कॉमर्स, सायन्स या अव्यावसायिक अभ्यासक्रमात शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना त्यांचे शैक्षणिक शुल्क व परीक्षा शुल्क यांची एकत्रित रक्कम किंवा रू ५,००० या पैकी जी रक्कम कमी असेल ती रक्कम शिष्यवृती म्हणून विद्यार्थ्यांच्या आधार संलग्नित बँक खात्यात थेट जमा करण्यात येईल.

८. सदर योजनांतर्गत लाभ घेण्यासाठी संबंधित शैक्षणिक वर्षात इच्छुक अर्जदार विद्यार्थ्याची प्रवेशित अभ्यासक्रमासाठी किमान ५० टक्के उपस्थिती आवश्यक असून सदरची उपस्थिती ही आधारसंलग्नित बायोमेट्रीक उपस्थिती प्रणालीवर विद्यार्थ्यांनी नोंदविणे आवश्यक असेल. तथापि, संबंधित विद्यापीठ / महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळ / महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ यांच्या प्रचलित नियमानुसार त्यांनी परीक्षांसारख्या अन्य विविध प्रयोजनार्थ विहित केलेल्या उपस्थितीच्या प्रमाणाची स्वतंत्रपणे सर्व संबंधित विद्यार्थ्यांनी पूर्तता करणे आवश्यक असेल. तथापि प्रथम सत्रामध्ये देण्यात येणाऱ्या शिष्यवृतीच्या पहिल्या हप्त्याच्या रकमेसाठी विद्यार्थ्यांची किमान उपस्थिती व परीक्षेबाबतची माहिती विचारात घेण्यात येऊ नये. परंतु त्यापुढील सर्व सत्रांकरिता उर्वरित शिष्यवृतीची रक्कम अदा करण्यापूर्वी त्या विद्यार्थ्यांची लगतपूर्वीच्या सत्रातील किमान ५० टक्के इतकी उपस्थिती व लगतपूर्वीच्या सत्र परीक्षेस बसला असल्याची खात्री करणे आवश्यक असेल.

९. अर्जदार विद्यार्थ्यास प्रत्येक सत्र अथवा वर्षाची परीक्षा देणे आवश्यक राहील. केवळ विशिष्ट परिस्थितीत विशेषत: आजारपणाच्या कारणास्तव परीक्षा देणे शक्य झाले नसल्यास तसे विद्यार्थी व शैक्षणिक संस्थेने शिफारस केल्यानंतर संबंधित प्रशासकीय विभागाच्या अखत्यारितील उपसंचालक / सहसंचालक वा सक्षम अधिकारी यांनी प्रमाणित करणे आवश्यक राहील.

१०. पात्र लाभार्थी विद्यार्थ्याने अभ्यासक्रमाकरीता प्रवेश घेतल्यानंतर एखाद्या सत्राची (सेमिस्टरची) परीक्षा दिली नसल्यास अथवा एखाद्या शैक्षणिक वर्षात अनुतीर्ण झाल्याने त्या वर्षासाठी प्रवेश मिळाला नसल्यास पुढील वर्षाकरीता या योजनेंतर्गत सदर विद्यार्थी लाभ मिळण्यास अपात्र राहील. तथापि, तद्नंतर पुनश्च: त्या सत्रात / वर्षात परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यानंतर अथवा अंशत: उत्तीर्ण (ATKT) झाल्याने त्या अभ्यासक्रमाच्या पुढील शैक्षणिक वर्षासाठी प्रवेश मिळाल्यास सदर योजनेतील लाभासाठी पुन्हा पात्र ठरेल.

११. परंतु असे पात्र लाभार्थी विद्यार्थ्याने अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतल्यानंतर संपूर्ण अभ्यासक्रमाच्या एकूण कालावधीत दोन किंवा त्यापेक्षा अधिक वेळा पूर्णत: अनुत्तीर्ण झाल्यामुळे त्या अभ्यासक्रमाच्या पुढील शैक्षणिक वर्षासाठी प्रवेश मिळाला नसल्यास संबंधित विद्यार्थी अभ्यासक्रमाच्या उर्वरित कालावधीसाठी सदर योजनेतंर्गत लाभाकरीता कायमस्वरूपी अपात्र ठरेल.

१२. संबंधित विद्यार्थी स्वत:च्या चुकीच्या वर्तनामुळे समाधानकारक शैक्षणिक प्रगती करीत नसल्याबाबत किंवा संबंधित प्राधिकाऱ्याच्या पूर्वपरवानगीशिवाय अनियमित असणे अथवा गैरहजर राहणे इत्यादी स्वरूपाचे गैरवर्तन करत असल्याबाबत संबंधित शैक्षणिक संस्थेच्या प्रमुखाने निदर्शनास आणले तर अशा विद्यार्थ्याची शुल्क शिष्यवृत्ती थांबविण्यात किंवा रद्द करण्यात येईल.

१३. ज्या अभ्याक्रमाकरिता पात्र लाभार्थी विद्यार्थ्यांस शिष्यवृती प्रदान करण्यात आली आहे तो अभ्यासक्रम संबंधित विद्यार्थ्याने मध्येच सोडला तर अशा विद्यार्थ्यांस प्रदान केलेल्या शिष्यवृतीची रक्कम राज्य शासनास योग्य वाटल्यास त्याच्या / तिच्याकडून वसुल केली जाईल.

१४. लाभार्थी विद्यार्थी व संबंधित शिक्षण संस्था यांनी सदर योजनेतर्गत लाभ घेण्यासाठी सादर केलेल्या अर्जात चुकीची अथवा दिशाभूल करणारी माहिती सादर केल्यास त्यास उर्वरित अभ्यासक्रमाच्या कालावधीसाठी लाभ देण्यात येणार नाही. तसेच, त्या विद्यार्थ्याला / संस्थेला त्यांनी सादर केलेल्या चूकीच्या माहितीच्या आधारे त्यापूर्वी मिळालेल्या लाभाच्या संपूर्ण रकमेची व्याजासह वसूली करण्यात येईल व कोणत्याही अन्य योजनेंतर्गत संबंधित विद्यार्थ्यास लाभ मिळण्यास प्रतिबंधित केले जाईल. या संदर्भातील सर्वस्वी जबाबदारी ही योजनेची अंमलबजावणी करणाऱ्या सक्षम प्राधिकाऱ्याची असेल.

१५ सदर योजनेमध्ये व त्याच्या अंमलबजावणीबाबत कोणतीही पूर्वसूचना न देता बदल अथवा सुधारणा करण्याचे अधिकार शासनास राहतील व असे बदल केल्यामुळे कोणत्याही प्रकारचे नुकसान

झाल्याबाबतचा दावा कोणत्याही विद्यार्थ्यास किंवा शैक्षणिक संस्थेस अथवा विद्यार्थ्याच्या पालकांना शासनाच्या विरूद्ध करता येणार नाही.

या योजनेची जाहिरात व प्रसिद्धी “अल्पसंख्याकांच्या समस्यांबाबत संशोधन, प्रशिक्षण व योजनांना प्रसिद्धी” या योजनेमध्ये व इतर बाबींसाठी राखून ठेवलेल्या तरतुदीतून तसेच या योजनेची प्रभावीपणे पारदर्शी अंमलबजावणी करण्यासाठी योजनेची प्रसिद्धी, प्रवासखर्च, आवश्यक असणारी यंत्रसामग्री (संगणक / प्रिंटर, फर्निचर इत्यादी) डीबीटी पोर्टलद्वारे योजना राबविण्यासाठी सेवा देयकाची रक्कम, खाजगी परिरक्षण, इंटरनेट खर्च, टेलीफोन खर्च, स्टेशनरी, न्यायालयीन प्रकरणे, योजनेच्या निधीवाटपाच्या लेखापरीक्षण यासारख्या विविध बाबींकरिता येणारा खर्च भागविण्याकरिता योजना राबविणारा संबंधित नोडल अधिकारी यांना या योजनेसाठी मंजूर करण्यात आलेल्या एकूण निधीपैकी १% रक्कम उपलब्ध करुन देण्यात येणार आहे.

सदरची सुधारित शिष्यवृती योजना मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेनंतर लागू करण्यात येत आहे.

सदर योजनेच्या अंमलबजावणीची पूर्ण जबाबदारी संचालक, (वैद्यकीय शिक्षण), वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई व संचालक (तंत्र शिक्षण) तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई, महासंचालक, कृषी शिक्षण व संशोधन परीषद, पुणे, संचालक कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांची असेल.

सदरहू योजनेच्या अंमलबलजावणी करिता संचालक (वैद्यकीय शिक्षण), संचालक (तंत्र शिक्षण), संचालक (उच्च शिक्षण), संचालक (कला संचालनालय), संचालक (शिक्षण), कुलसचिव, सर्व विद्यापीठे, आयुक्त (पशुसंवर्धन), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी आपल्या अधिपत्याखालील शैक्षणिक संस्थांना अवगत करावे.

या योजनेतंर्गत होणारा खर्च मागणी क्रमांक झेडई-१, मुख्यलेखाशीर्ष २२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण ०२ समाजकल्याण २०० इतर कार्यक्रम, राज्य योजनातंर्गत योजना (०१) (२०) उच्च शिक्षण घेणाऱ्या अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांकरिता शिष्यवृती योजनेकरिता सहायक अनुदान (२२३५-ए-३३८) या लेखाशीर्षखाली दर्शविण्यात येईल व त्या त्या आर्थिक वर्षात या शीर्षाखाली उपलब्ध तरतुदीतून भागविण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक अनौसं- ४१ / २०२२ / व्यय-१, दिनांक ११ /०२ / २०२२ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२२१००४१७५७१४९२१४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

SHASHANK YASHWANT BARVE

Digitally signed by SHASHANK YASHWANT BARVE
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=MINORITIES DEVELOPMENT DEPARTMENT, 2.5.4.20=4f19736b62993d2c7e716a76cdcfdaa8a6a08fc2f15bfd41fed42ec7306bf1e8, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=8899737770E99850C69D3C24802DB93159DBFB4895232F27476708A6643A2AE7, cn=SHASHANK YASHWANT BARVE
Date: 2022.10.04 19:46:17 +05'30'

(शशांक य. बर्वे)
अवर सचिव
अल्पसंख्याक विकास विभाग

प्रत,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव
३. मा. मंत्री / मा. राज्यमंत्री अल्पसंख्याक विकास यांचे खाजगी सचिव

४. सर्व मा. मंत्री / मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
५. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा / विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई.
६. मा. विधानसभा / विधानपरिषद सदस्य, महाराष्ट्र विधापमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई.
७. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन
८. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. सचिव, अल्पसंख्याक विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. प्रधान सचिव, वित्त विभाग,मंत्रालय, मुंबई.
११. सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२. प्रधान महालेखापाल १ / २ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर.
१३. महालेखापाल १ / २ (लेखापरीक्षा), मुंबई / नागपूर.
१४. अधिदान व लेखा अधिकारी,मुंबई.
१५. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
१६. संचालक, (उच्च शिक्षण), उच्च शिक्षण संचालनालय, पुणे
१७.संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, मुंबई
१८. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन संचालनालय, मुंबई
१९.सह सचिव / उप सचिव / अवर सचिव / कक्ष अधिकारी, अल्पसंख्यांक विकास विभाग, मंत्रालय,मुंबई.
२०.अवर सचिव (अर्थसंकल्प शाखा), अल्पसंख्याक विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२१.निवडनस्ती.

“राज्यातील लोकसमूहांपैकी मुस्लिम, ख्रिश्चन, शीख, बौध्द, झोराष्ट्रीयन (पारसी), जैन व ज्यु या ७ लोकसमूहांना अल्पसंख्याक लोकसमूह म्हणून दर्जा दिला असल्याची प्रसिध्दी देणेबाबत”

महाराष्ट्र शासन

अल्पसंख्याक विकास विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांकः अविवि- २०१७/प्र.क्र.४/का-९

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई- ४०००३२.

दिनांकः- १० जानेवारी, २०१७.

संदर्भ:- १) महाराष्ट्र शासन राजपत्र, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.राअआ २००५/८९/प्र.क्र.१९/२००५/३५, दि. ९ ऑक्टोबर, २००६,

२) महाराष्ट्र शासन राजपत्र, अल्पसंख्याक विकास विभाग, क्र.विकाक २०१५/प्र.क्र.१७७/का.९, दि. २ जुलै, २०१६,

परिपत्रक

शासनाच्या संदर्भ क्र. १ येथील शासन राजपत्रानुसार राज्यातील लोकसमूहांपैकी मुस्लिम, ख्रिश्चन, शीख, बौध्द, झोराष्ट्रीयन (पारसी), व जैन या लोकसमूहांना आणि संदर्भ क्र. २ च्या शासन राजपत्रानुसार ज्यु अशा एकूण ७ लोकसमूहांना “अल्पसंख्याक लोकसमूह” म्हणून घोषित केले आहे.

२. परंतु शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, राज्यातील उपरोक्त ७ लोकसमूहांना “अल्पसंख्याक लोकसमूह” असा दर्जा असल्याची पुरेशी माहिती सर्व संबंधित लोकसमूहातील जनतेला व त्यांच्यासाठी योजना राबविणाऱ्या प्रशासकीय यंत्रणांना देखील नाही. परिणामी, अल्पसंख्याकांसाठी केंद्र शासन व राज्य शासनाकडून राबविण्यात येणाऱ्या विविध योजना या लोकसमूहांपर्यंत पोहचण्यास अडचण येत आहे.

३. याव्दारे सर्व मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांना असे निर्देशित करण्यात येते की, राज्यातील लोकसमूहांपैकी १) मुस्लिम, २) ख्रिश्चन, ३) शीख, ४) बौध्द, ५) झोराष्ट्रीयन (पारसी), ६) जैन व ७) ज्यु या लोकसमूहांना शासनाने अल्पसंख्याक लोकसमूह म्हणून दर्जा दिला असल्याची बाब लक्षात घेवून योजनांची आखणी करण्यात यावी व अल्पसंख्याक लोकसमूहांना त्याचा लाभ होईल याची दक्षता घ्यावी. तसेच आपल्या अख्यारित येणाऱ्या क्षेत्रामध्ये यांस विविध माध्यमाव्दारे प्रसिध्दी देण्यात यावी.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१७०११०१६३८२३९८१४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Shashikant R Salunkhe

Digitally signed by Shashikant R Salunkhe
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Minorities Development Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=3f496781d7330d61b41c4ca6211158b72d2ab6bf15878cd9312f9d41519ea160, cn=Shashikant R Salunkhe
Date: 2017.01.10 16:42:35 +05'30'

(श.र.साळुंखे)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
४. अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव / सचिव सर्व मंत्रालयीन विभाग,
५. महालेखापाल १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर,
६. महालेखापाल १/२ (लेखापरीक्षा) , मुंबई / नागपूर,
७. संबंधित विभागीय आयुक्त, मुंबई, पुणे, नाशिक, औरंगाबाद, अमरावती व नाशिक
८. आयुक्त, नगरपालिका प्रशासन, मुंबई,
९. संबंधित जिल्हाधिकारी (सर्व),
१०.आयुक्त, संबंधित महानगरपालिका (सर्व),
११.मुख्याधिकारी, संबंधित नगरपालिका (सर्व),
१२.मा.मंत्री / मा.राज्यमंत्री (अल्पसंख्याक विकास) यांचे खाजगी सचिव,
१३.सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई,
१४.महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय (प्रसिध्दीसाठी),
१७. सचिव, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग, बद्रुद्दीन तय्यबजी मार्ग, मुंबई-०१,
१८.व्यवस्थापकीय संचालक, मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ मर्या., जुने जकात घर, २ रा मजला, शहीद भगतसिंग रोड, मुंबई,
१९. संचालक, तंत्रशिक्षण संचालनालय, ३ महापालिका मार्ग, धोबी तलाव, पत्रपेटी क्र. १९६७, मुंबई-०१,
२०. संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, ३ महापालिका मार्ग, धोबी तलाव, पत्रपेटी क्र. १००३६, मुंबई-०१,
२१. संचालक, अल्पसंख्याक व प्रौढ शिक्षण संचालनालय, डॉ.आंबेडकर रोड, पुणे-४११००१,
२२. निवडनस्ती (का.९)

उच्च व्यावसायिक व इयत्ता बारावीनंतरच्या सर्व अभ्यासक्रमामध्ये शिक्षण घेणाऱ्या राज्यातील गुणवत्ताधारक अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांकरीता शिष्यवृत्ती योजना.

महाराष्ट्र शासन

अल्पसंख्यांक विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: अविवि /२०१४/प्र.क्र.००३/१४/कार्या-६

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक- २९ जुलै, २०१५

संदर्भ:- १) अल्पसंख्यांक विकास विभाग,मंत्रालय,मुंबई, शासन निर्णय क्रमांक:अविवि २००९/ प्र.क्र. ४६/०९/ का.१,दि.५/२/२००९.

२) अल्पसंख्यांक विकास विभाग,मंत्रालय,मुंबई, शासन निर्णय क्रमांक:अविवि /२०१०/ प्र.क्र. २१२/०९/ का.४,दि.३/२/२०१०.

३) अल्पसंख्यांक विकास विभाग,मंत्रालय,मुंबई, शासन निर्णय क्रमांक:अविवि /२०१०/ प्र.क्र. ११२/१०/का.६,दिनांक-२२/०७/२०१०.

४) अल्पसंख्यांक विकास विभाग,मंत्रालय,मुंबई,शासन निर्णय, क्रमांक:अविवि २०११/ प्र.क्र. ४४ /११/का.६,दि.१४ ऑक्टोबर २०११.

प्रस्तावना:-

राज्य शासनाने अल्पसंख्यांक लोकसमूह म्हणून घोषित केलेल्या राज्यातील मुस्लीम, बौध्द , ख्रिश्चन, जैन, शीख व पारसी या समाजातील उच्च व्यावसायिक व इयत्ता १२ वी नंतर सर्व अभ्यासक्रमामध्ये शिक्षण घेणाऱ्या अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांकरीता शिष्यवृत्ती योजना संदर्भाधिन क्र.४ येथील शासन निर्णयान्वये राबविण्यात येत आहे. सदर शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत या योजनेचा लाभ घेण्यासाठी संबधित अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबांच्या वार्षिक उत्पन्नाची मर्यादा रुपये २.५० लाख वरुन रुपये ६.०० लाख करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय:-

उच्च व्यावसायिक व इयत्ता १२ वी नंतर सर्व अभ्यासक्रमामध्ये शिक्षण घेणाऱ्या राज्यातील अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांकरीता शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत संदर्भ क्र.४ येथे नमूद शासन निर्णयातील अटी व शर्ती मधील अ.क्र.६) येथे नमूद अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाची सर्व स्त्रोताद्वारे मिळणा-या वार्षिक

उत्पन्नाची मर्यादा रुपये २.५० लाखावरुन रुपये ६.०० लाख करण्यास या शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात येत आहे.

अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांना मागील वर्षी जी शिष्यवृत्ती (केंद्रशासन पुरस्कृत मेरिट-कम-मिन्स किंवा उच्च व्यावसायिक व इयत्ता बारावीनंतरच्या सर्व अभ्यासक्रमामध्ये शिक्षण घेणाऱ्या राज्यातील गुणवत्ताधारक अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांकरीता राज्य शासनाची शिष्यवृत्ती) मिळाली आहे, त्याच शिष्यवृत्तीसाठी विद्यार्थ्यांनी नूतनीकरणाचा अर्ज भरावा. संस्थेच्या प्राचार्यांनी नूतनीकरणाच्या सदर अर्जाची खात्री करुनच तो अर्ज ऑनलाईन पध्दतीने पुढे पाठवावा व विद्यार्थ्यांचा दुसऱ्या शिष्यवृत्तीचा अर्ज ऑनलाईन पध्दतीने पुढे पाठवू नये. योजनेच्या उर्वरीत सर्व अटी व शर्ती पूर्वीप्रमाणेच राहतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१५०७२९१६५४२१९४१४ असा आहे.हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या नांवाने व आदेशानुसार

Ainul C Attar

Digitally signed by Ainul C Attar
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Joint Secretary, postalCode=400032, st=Maharashtra, cn=Ainul C Attar
Date: 2015.07.29 17:55:15 +05'30'

(अैनूल अत्तार)

सह सचिव,महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१) मा. राज्यपालांचे सचिव

२) मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव

३) मा. उप मुख्यमंत्र्यांचे सचिव

४) मा. मंत्री / मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव

५) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

६) अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग

७) महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर

८) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई

९) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई

उच्च व्यावसायिक व इयत्ता बारावीनंतर सर्व अभ्यासक्रमांमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या राज्यातील अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांकरिता शिष्यवृत्ती योजना.

महाराष्ट्र शासन

अल्पसंख्याक विकास विभाग
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
शासन निर्णय, क्रमांक:अविवि-२०११/प्र.क्र. ४४/११/का.६
दिनांक :- १४ ऑक्टोबर, २०११.

संदर्भ :- १) अल्पसंख्याक विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई, शा. निर्णय, क्रमांक अविवि-२००९/प्र.क्र.४६ /०९/का.१, दि. ५/२/२००९.
२) अल्पसंख्याक विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई, शा. निर्णय, क्रमांक अविवि-२०१०/प्र.क्र.२१२/०९/का.४, दि. ३/२/२०१०.
३) अल्पसंख्याक विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई, शा. निर्णय, क्रमांक अविवि-२०१०/प्र.क्र.११२/१०/का.६, दि. २२/०७/२०१०.

<u>शासन निर्णय</u> :-

राज्य शासनाने अल्पसंख्याक लोकसमूह म्हणून घोषित केलेल्या राज्यातील मुस्लीम, बौध्द, ख्रिश्चन, जैन, शीख व पारसी या समाजातील तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षण घेणाऱ्या होतकरु व गुणवत्ताधारक विद्यार्थ्यांकरिता सन २००८-०९ या वर्षात संदर्भ क्र. १ येथील शासन निर्णयान्वये शिष्यवृत्ती योजना कार्यान्वित केली होती. या योजनेच्या अंमलबजावणीचा गुणात्मक आढावा घेऊन ही योजना काही किरकोळ बदलांसह सुधारित स्वरुपात सन २००९-१० व २०१०-११ मध्येही संदर्भ क्र. २ व ३ येथील शासन निर्णयान्वये राबविण्यात आली. राज्यभरातील अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांकडून या योजनेला मिळालेला चांगला प्रतिसाद व या योजनेची सकारात्मक फलनिष्पती विचारात घेऊन, तसेच सदर योजना राबविताना उद्भवणाऱ्या प्रशासकीय अडचणी, योजनेचे स्वरुप व अंमलबजावणीतील किरकोळ उणिवा यांचे निराकरण करुन अल्पसंख्याक समाजातील तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षण तसेच इयत्ता बारावीनंतरच्या सर्व अभ्यासक्रमांमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या (उदा. कला, वाणिज्य आणि विज्ञान पदवी आणि पदव्युत्तर अभ्यासक्रम) राज्यातील अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांकरिता ही योजना सन २०११-१२ या वर्षापासून पुढीलप्रमाणे सुधारित स्वरुपात कायम राबविण्यास याद्वारे मंजुरी देण्यात येत आहे.

<u>भाग-१</u>

उच्च व्यावसायिक शिक्षण घेणाऱ्या आर्थिकदृष्टया दुर्बल व गुणवत्ताधारक विद्यार्थ्यांसाठी राबविण्यात येणारी शिष्यवृत्ती योजना :-

अ) योजनेची व्याप्ती :-

ही शिष्यवृती योजना महाराष्ट्राचा रहिवासी असलेल्या अल्पसंख्याक समाजाच्या विद्यार्थ्यांकरिता लागू असेल. या योजनेचा लाभ वैद्यकीय व अर्धवैद्यकीय अभ्यासक्रम तसेच इतर तांत्रिक व व्यावसायिक

अभ्यासक्रमात पदविका, पदवी तसेच पदव्युत्तर शैक्षणिक अभ्यासक्रमांमध्ये शिक्षण घेत असलेल्या अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांना अनुज्ञेय असेल.

ब] उपलब्ध शिष्यवृत्तींची संख्या :-

या योजनेंतर्गत एकूण १७,५०० नवीन शिष्यवृत्ती उपलब्ध करुन देण्यात येतील. यापैकी वैद्यकिय व अर्धवैद्यकिय, पदविका, पदवी तसेच पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांत शिक्षण घेत असलेल्या राज्यातील अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांकरिता २५०० नवीन शिष्यवृत्ती व वैद्यकिय व अर्धवैद्यकिय अभ्यासक्रम वगळता उर्वरित तांत्रिक व व्यावसायिक पदविका, पदवी तसेच पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांमध्ये शिकत असलेल्या अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांकरिता १५,००० नवीन शिष्यवृत्ती उपलब्ध करुन देण्यात येतील. राज्य शासनाने धार्मिक अल्पसंख्याक लोकसमूह म्हणून घोषित केलेल्या मुस्लीम, बौध्द, जैन, ख्रिश्चन, शीख व पारसी या लोकसमूहांच्या राज्यातील लोकसंख्येच्या प्रमाणानुसार पुढीलप्रमाणे अभ्यासक्रम निहाय शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात येतील. तसेच यापूर्वी देण्यात आलेल्या शिष्यवृत्तींच्या नुतनीकरणासाठी वेगळया शिष्यवृत्ती देण्यात येतील.

राज्यातील अल्पसंख्याक समाजातील विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रम निहाय वितरीत करावयाच्या शिष्यवृत्तींचा तपशील

अ.क्र.	अल्पसंख्याक लोकसमूह	वैद्यकीय व अर्धवैद्यकिय अभ्यासक्रमात शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांकरिता उपलब्ध असलेल्या शिष्यवृत्तींची संख्या	वैद्यकीय व अर्धवैद्यकिय अभ्यासक्रम वगळता उर्वरित तांत्रिक व व्यावसायिक शैक्षणिक अभ्यासक्रमात शिक्षण घेत असलेल्या विद्यार्थ्यांकरिता शिष्यवृत्तींची संख्या
१	मुस्लिम	१३६३	८,१७५
२	बौध्द	७६२	४,५७५
३	ख्रिश्चन	१५०	९००
४	जैन	१७५	१,०५०
५	शीख	२५	१५०
६	पारसी	२५	१५०
	एकूण	**२,५००**	**१५,०००**

क) योजनेच्या अटी व शर्ती :-

१) या योजनेंतर्गत मान्यताप्राप्त वैद्यकीय व अर्धवैद्यकीय तसेच तांत्रिक व व्यावसायिक अभ्यासक्रमांमध्ये पदवी, पदविका व पदव्युत्तर प्रथम ते अंतिम वर्षामध्ये शिक्षण घेणाऱ्या अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांना या योजनेंतर्गत शिष्यवृत्ती स्वरुपात आर्थिक सहाय्य उपलब्ध करुन दिले जाईल. गेल्या शैक्षणिक वर्षात यापूर्वी या योजनेंतर्गत ज्या अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात आली होती, त्या विद्यार्थ्यांपैकी संबंधित अभ्यासक्रमाचे मागील शैक्षणिक वर्ष ज्या विद्यार्थ्यांनी यशस्वीरित्या पूर्ण करुन पुढील वर्षात प्रवेश घेतला आहे असे विद्यार्थी, तसेच चालू शैक्षणिक वर्षात नव्याने प्रवेश घेतलेल्या अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांना ही शिष्यवृत्ती योजना लागू असेल.

२) मान्यताप्राप्त विविध अभ्यासक्रमांमध्ये सामायिक प्रवेश चाचणीद्वारे (सीईटी) प्रवेश घेतलेले विद्यार्थी या योजनेसाठी पात्र ठरतील.

३) जे विद्यार्थी सामायिक प्रवेश चाचणी (सीईटी) न देता उक्त अभ्यासक्रम शिकत असतील, ते विद्यार्थी देखील या योजनेचा लाभ घेण्यास पात्र ठरू शकतील. तथापि, अशा विद्यार्थ्यांची निवड त्यांनी उच्च माध्यमिक / पदवी परीक्षांमध्ये प्राप्त केलेल्या गुणांनुसार गुणवत्तेवर आधारित राहील.

४) पदवी व पदविका अभ्यासक्रमात शिक्षण घेत असलेल्या अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्तीसाठी निवड करताना त्यांची गुणवत्ता यादी त्यांनी माध्यमिक/ उच्च माध्यमिक परिक्षेमध्ये प्राप्त केलेल्या गुणांच्या आधारे तयार केली जाईल, तर पदव्युत्तर अभ्यासक्रमात शिक्षण घेत असलेल्या अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांची गुणवत्ता यादी त्यांनी पदवी परिक्षेत अर्जित केलेल्या गुणांच्या आधारे तयार केली जाईल.

५) गुणवत्ता यादी तयार करताना विद्यार्थ्यांना समान गुण मिळाल्याच्या परिस्थितीत ज्या विद्यार्थ्याचे वार्षिक कौटुंबिक उत्पन्न कमी असेल त्या विद्यार्थ्यास शिष्यवृत्तीकरिता प्राधान्य देण्यात येईल.

६) संबंधित अल्पसंख्याक विद्यार्थी ज्या शैक्षणिक अभ्यासक्रमामध्ये शिक्षण घेत असेल, त्या अभ्यासक्रमाकरिता आकारण्यात येणारे प्रत्यक्ष वार्षिक शैक्षणिक शुल्क किंवा रु.२५,०००/- यापैकी जी रक्कम कमी असेल तेवढी रक्कम शिष्यवृत्ती म्हणून देण्यात येईल.

७) या योजनेंतर्गत शिष्यवृत्तीधारक विद्यार्थ्याला अन्य शिष्यवृत्ती अथवा विद्यावेतन याचा लाभ घेता येणार नाही.

८) जर एखादया विद्यार्थ्याला वैद्यकीय पदवी, पदव्युत्तर या अभ्यासक्रमाच्या अंतर्वासिता कालावधीत (Internship period) काही पारिश्रमिक मिळत असेल किंवा इतर अभ्यासक्रमांच्या बाबतीत प्रायोगिक प्रशिक्षणाच्या (Practical training) कालावधीत काही भत्ता /विद्यावेतन मिळत असेल तर त्या कालावधीत अशा विद्यार्थ्यास शिष्यवृत्ती अदा केली जाणार नाही.

९) संबंधित अल्पसंख्याक विद्यार्थी महाराष्ट्र राज्याचा अधिवासी असावा व त्याने माध्यमिक शालांत परीक्षा महाराष्ट्र राज्यातून उत्तीर्ण केलेली असावी.

१०) या शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ घेण्यासाठी संबंधित अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांच्या कुटुबांचे सर्व स्त्रोतांद्वारे मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रु.२.५० लक्ष किंवा त्यापेक्षा कमी असावे.

११) स्वयंरोजगार असलेल्या पालकांनी उत्पन्नांचे प्रतिज्ञापत्र कोऱ्या कागदावर स्वयंप्रमाणित (Self Certified) प्रमाणपत्र स्वरुपात सादर करणे आवश्यक आहे. नोकरी करणा-या पालकांच्या बाबतीत नियोक्त्याकडून उत्पन्नाचा दाखला प्राप्त करुन घेण्यात यावा. विद्यार्थ्याचे पालक उत्पन्न कर भरत असल्यास आयकर विवरणपत्राची सत्यप्रत देखील उत्पन्नाचा दाखला म्हणून ग्राहय धरण्यात येईल. या प्रमाणपत्रात अल्पसंख्यांक असल्याबद्दलचा उल्लेखदेखील असावा.

१२) या योजनेंतर्गत ३० टक्के शिष्यवृत्ती मुलींसाठी राखून ठेवण्यात येतील. एखाद्या अल्पसंख्याक समाजातील मुलींची संख्या लाभार्थीमध्ये कमी असल्यास त्या अल्पसंख्याक समाजातील मुलांमधून शिष्यवृत्ती देण्यात यावी. प्रथम ७०% विद्यार्थ्यांची (मुलींचा समावेश करुन) सर्वसाधारण यादी तयार करण्यात येईल व त्यानंतर ३०%. राखीव मुलींची शिष्यवृत्तीसाठी निवड करण्यात येईल.(७०% मध्ये समावेश असलेल्या मुलींचा अंतर्भाव ३०% राखीव यादीमध्ये नसेल.)

१३) या योजनेंतर्गत एखादया अल्पसंख्याक लोकसमूहाकरिता निश्चित केलेले शिष्यवृत्ती वितरणाचे लक्ष्य गाठले जात नसेल, तर इतर अल्पसंख्याक समाजातील विद्यार्थ्यांसाठी त्या शिष्यवृत्ती समायोजित करण्यात येतील. मात्र एका प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांचे शिष्यवृत्ती मागणी अर्ज कमी असतील तर त्या शिष्यवृत्ती दुस-या प्रवर्गामध्ये संख्येच्या प्रमाणात समायोजित करण्यात येतील.

१४) संबंधित विद्यार्थी स्वत:च्या चुकीच्या वर्तनामुळे समाधानकारक शैक्षणिक प्रगती करत नसल्याबाबत किंवा संपाचा अवलंब करणे/ संपात सहभागी होणे, संबंधित प्राधिकाऱ्यांच्या पूर्वपरवानगीशिवाय अनियमितपणे गैरहजर राहणे इत्यादी स्वरुपाचे गैरवर्तन करत असल्याबाबत संबंधित शैक्षणिक संस्थेच्या प्रमुखाने शिष्यवृत्ती मंजूर करणाऱ्या प्राधिकाऱ्यांच्या निदर्शनास आणले तर अशा विद्यार्थ्याची शिष्यवृत्ती थांबविण्यात किंवा रद्द करण्यात येईल अथवा प्राधिकारी उचित समजतील अशा कालावधीपर्यंत रोखून धरण्यात येईल.

१५) जर एखाद्या विद्यार्थ्यांने चुकीच्या माहितीच्या आधारे शिष्यवृत्ती मिळविली असल्याचे निदर्शनास आल्यास त्या विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्ती तात्काळ रद्द करण्यात येईल व त्यास प्रदान करण्यात आलेल्या शिष्यवृत्तीच्या रकमेची वसूली करण्यात येईल.तसेच अशा विद्यार्थ्याचे नाव काळया यादीत टाकले जाईल व कोणत्याही योजनेंतर्गत शिष्यवृत्ती मिळण्यास अशा विद्यार्थ्यास प्रतिबंधित केले जाईल.

१६) ज्या अभ्यासक्रमाकरिता शिष्यवृत्तीधारकास शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात आली आहे तो अभ्यासक्रम शिष्यवृत्ती धारकाने मध्येच सोडला तर अशा विद्यार्थ्यास प्रदान केलेल्या शिष्यवृत्तीची रक्कम राज्य शासनास योग्य वाटल्यास त्याच्या / तिच्याकडून वसूल केली जाईल.

१७) सदर शिष्यवृत्तीच्या विहीत अर्जातील अ.क्र. ४ मध्ये नमूद केलेली विद्यार्थ्यांच्या राष्ट्रीय बँकतील बचत खात्याबाबतची माहिती भरणे आवश्यक राहील.

ड) योजनेची प्रसिध्दी -

या योजनेची जाहिरात व प्रसिध्दी "अल्पसंख्याकांच्या समस्यांबाबत संशोधन, प्रशिक्षण व योजनांना प्रसिध्दी" या योजनेमध्ये प्रसिध्दी व इतर बाबींसाठी राखून ठेवलेल्या तरतुदीतून तसेच या योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी येणा-या प्रशासकीय व त्यानुषंगीक खर्चासाठी संचालक, तंत्र शिक्षण व संचालक, वैद्यकीय शिक्षण यांना या योजनेसाठी मंजूर करण्यात आलेल्या एकूण निधीपैकी २% रक्कम प्रसिद्धीसाठी उपलब्ध करुन देण्यात येणार आहे. ही प्रसिध्दी राज्यातील प्रमुख वृत्तपत्रातून तसेच अल्पसंख्याक बहुल क्षेत्रातील मोठया खपाच्या वृत्तपत्रातून व अल्पसंख्याक भाषेतील वृत्तपत्रातून करण्यात येईल.

भाग-२

इयत्ता बारावीनंतर सर्व अभ्यासक्रमांमधे शिक्षण घेणाऱ्या (उदा. कला, वाणिज्य आणि विज्ञान पदवी आणि पदव्युत्तर अभ्यासक्रम) राज्यातील अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांकरिता शिष्यवृत्ती योजना :-

अ) योजनेची व्याप्ती :-

या योजनेतील शिष्यवृत्तीचा लाभ इयत्ता बारावीनंतर सर्व अभ्यासक्रमांमधे शिक्षण घेणाऱ्या (उदा. कला, वाणिज्य आणि विज्ञान पदवी आणि पदव्युत्तर अभ्यासक्रम) अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांना अनुज्ञेय असेल.

ब] उपलब्ध शिष्यवृत्तींची संख्या :-

या योजनेंतर्गत एकूण २००० नवीन शिष्यवृत्ती उपलब्ध करुन देण्यात येतील. प्रत्यक्ष वार्षिक शैक्षणिक शुल्क किंवा रु. ५०००/- या पैकी जी रक्कम कमी असेल तेवढी रक्कम शिष्यवृत्ती म्हणून देण्यात येईल. तसेच प्रत्येक वर्षात पूर्वी दिलेल्या शिष्यवृत्तींच्या नुतनीकरणासाठी वेगळी शिष्यवृत्ती देण्यात येईल. काही अभ्यासक्रमांचे शुल्क रु.५०००/- पेक्षा कमी असेल तर त्यापैकी अखर्चित राहिलेली रक्कम अल्पसंख्यांक लोकसमूहांच्या प्रमाणात अधिकच्या शिष्यवृत्ती देण्यासाठी अनुज्ञेय असेल. राज्य शासनाने

धार्मिक अल्पसंख्याक लोकसमूह म्हणून घोषित केलेल्या मुस्लीम, बौध्द, जैन, ख्रिश्चन, शीख व पारसी या लोकसमूहांच्या राज्यातील लोकसंख्येच्या प्रमाणानुसार पुढीलप्रमाणे शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात येतील.

राज्यातील अल्पसंख्याक समाजातील विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रम निहाय वितरीत करावयाच्या शिष्यवृत्तींचा तपशील

अ.क्र.	अल्पसंख्याक लोकसमूह	शिष्यवृत्तींची संख्या
१	मुस्लिम	१,०९०
२	बौध्द	६१०
३	ख्रिश्चन	१२०
४	जैन	१४०
५	शीख	२०
६	पारसी	२०
	एकूण	२,०००

क) योजनेच्या अटी व शर्ती :-

१) सन २०११-१२ या शैक्षणिक वर्षात इयत्ता बारावीनंतरच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासक्रमांमध्ये प्रथम वर्ष ते अंतिम वर्षामध्ये शिकत असलेल्या अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांना ही योजना लागू असेल.

२) मान्यताप्राप्त विविध अभ्यासक्रमामध्ये प्रवेश घेतेवेळी इयत्ता १२ वी मध्ये प्राप्त केलेल्या गुणांचा विचार करुन शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात येईल.

३) गुणवत्ता यादी तयार करताना विद्यार्थ्यांना समान गुण मिळाल्याच्या परिस्थितीत ज्या विद्यार्थ्याचे वार्षिक कौटुंबिक उत्पन्न कमी असेल त्या विद्यार्थ्यास शिष्यवृत्तीकरिता प्राधान्य देण्यात येईल.

४) या योजनेंतर्गत शिष्यवृत्तीधारक विद्यार्थ्याला अन्य शिष्यवृत्ती अथवा विद्यावेतन याचा लाभ घेता येणार नाही.

५) संबंधित अल्पसंख्याक विद्यार्थी महाराष्ट्र राज्याचा अधिवासी असावा व त्याने माध्यमिक शालांत परीक्षा महाराष्ट्र राज्यातून उत्तीर्ण केलेली असावी.

६) या शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ घेण्यासाठी संबंधित अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबाचे सर्व स्त्रोतांद्वारे मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रु.२.५० लक्ष किंवा त्यापेक्षा कमी असावे.

७) स्वयंरोजगार असलेल्या पालकांनी उत्पन्नांचे प्रतिज्ञापत्र कोऱ्या पेपरवर स्वंयप्रमाणित (Self Certified) प्रमाणपत्र स्वरुपात सादर करणे आवश्यक आहे. नोकरी करणा-या पालकांच्या बाबतीत नियोक्त्याकडून उत्पन्नाचा दाखला प्राप्त करुन घेण्यात यावा. विद्यार्थ्याचे पालक उत्पन्न कर भरत असल्याचे आयकर विवरणपत्राची सत्यप्रत देखील उत्पन्नाचा दाखला म्हणून ग्राहय धरण्यात येईल. या प्रमाणपत्रात अल्पसंख्यांक असल्याबद्दलचा उल्लेखदेखील करण्यात यावा.

८) या योजनेंतर्गत ३० टक्के शिष्यवृत्ती मुलींसाठी राखून ठेवण्यात येतील. एखाद्या अल्पसंख्याक समाजातील मुलींची संख्या लाभार्थींमध्ये कमी असल्यास त्या अल्पसंख्याक समाजातील मुलांमधून शिष्यवृत्ती देण्यात यावी. प्रथम ७०% विद्यार्थ्यांची (मुलींचा समावेश करुन) सर्वसाधारण यादी तयार करण्यात येईल व त्यानंतर ३०%. राखीव मुलींची शिष्यवृत्तीसाठी निवड करण्यात येईल.(७०% मध्ये समावेश असलेल्या मुलींचा अंतर्भाव ३०% राखीव यादीमध्ये नसेल.)

९) या योजनेंतर्गत एखादया अल्पसंख्याक लोकसमूहाकरिता निश्चित केलेले शिष्यवृत्ती वितरणाचे लक्ष्य गाठले जात नसेल, तर इतर अल्पसंख्याक समाजातील विद्यार्थ्यांसाठी त्या शिष्यवृत्ती समायोजित करण्यात येतील. मात्र एका प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांचे शिष्यवृत्ती मागणी अर्ज कमी असतील तर त्या शिष्यवृत्ती दुस-या प्रवर्गामध्ये संख्येच्या प्रमाणात समायोजित करण्यात येतील.

१०) संबंधित विद्यार्थी स्वतःच्या चुकीच्या वर्तनामुळे समाधानकारक शैक्षणिक प्रगती करत नसल्याबाबत किंवा संपाचा अवलंब करणे/ संपात सहभागी होणे, संबंधित प्राधिकाऱ्यांच्या पूर्वपरवानगीशिवाय अनियमितपणे गैरहजर राहणे इत्यादी स्वरुपाचे गैरवर्तन करत असल्याबाबत संबंधित शैक्षणिक संस्थेच्या प्रमुखाने शिष्यवृत्ती मंजूर करणाऱ्या प्राधिकाऱ्यांच्या निदर्शनास आणले तर अशा विद्यार्थ्याची शिष्यवृत्ती थांबविण्यात किंवा रद्द करण्यात येईल अथवा प्राधिकारी उचित समजतील अशा कालावधीपर्यंत रोखून धरण्यात येईल.

११) जर एखाद्या विद्यार्थ्यांने चुकीच्या माहितीच्या आधारे शिष्यवृत्ती मिळविली असल्याचे निदर्शनास आल्यास त्या विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्ती तात्काळ रद्द करण्यात येईल व त्यास प्रदान करण्यात आलेल्या शिष्यवृत्तीच्या रकमेची वसूली करण्यात येईल.तसेच अशा विद्यार्थ्याचे नाव काळया यादीत टाकले जाईल व कोणत्याही योजनेंतर्गत शिष्यवृत्ती मिळण्यास अशा विद्यार्थ्यास प्रतिबंधित केले जाईल.

१२) ज्या अभ्यासक्रमाकरिता शिष्यवृत्तीधारकास शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात आली आहे तो अभ्यासक्रम शिष्यवृत्ती धारकाने मध्येच सोडला तर अशा विद्यार्थ्यास प्रदान केलेल्या शिष्यवृत्तीची रक्कम राज्य शासनास योग्य वाटल्यास त्याच्या / तिच्याकडून वसूल केली जाईल.

१३) सदर शिष्यवृत्तीच्या विहीत अर्जातील अ.क्र. ४ मध्ये नमूद केलेली विद्यार्थ्यांच्या राष्ट्रीयकृत बॅकेतील बचत खात्याबाबतची माहिती भरणे आवश्यक राहील.

भाग - ३

शिष्यवृत्ती अर्जांची उपलब्धता व योजनेच्या अंमलबजावणीची कार्यपध्दती:

१) शिष्यवृत्ती योजनेच्या भाग- १ (वैद्यकीय शिक्षण वगळून) व भाग-२ करिता संचालक, तंत्र शिक्षण, तंत्र शिक्षण संचालनालय हे नोडल अधिकारी म्हणून काम पाहतील. भाग -१ मधील वैद्यकीय अभ्यासक्रमाच्या शिष्यवृत्तीकरीता संचालक वैद्यकीय शिक्षण, वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय हे नोडल अधिकारी म्हणून काम करतील.

२) या योजनेंतर्गत नव्याने अर्ज करणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी व मागील वर्षातील शिष्यवृत्तीधारकांच्या शिष्यवृत्तीच्या नूतनीकरणाकरिता शिष्यवृत्ती अर्जाचे स्वतंत्र नमुने महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in/www.dte.org.in/www.dmer.org.in/www.dhe.org.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले आहेत. विद्यार्थ्यांनी नोडल अधिका-याने ठरविलेल्या वेळापत्रक व कार्यपद्धतीनुसार अर्ज सादर करावेत.

३) पात्र उमेदवारांनी विहित मुदतीत शिष्यवृत्ती करीता अर्ज करावेत याकरिता सर्व संचालक (संचालक वैद्यकीय शिक्षण, संचालक उच्च शिक्षण , संचालक, तंत्र शिक्षण, कृषी, पशुवैद्यकीय व मत्स्य अभ्यासक्रम, युनानी, आयुर्वेदिक, इ सर्व विद्यापीठे) यांनी संबंधित महाविद्यालयांच्या प्राचार्यांना सुचित करावे. सर्व संचालकांनी यासंदर्भातील अहवाल नोडल अधिकारी (संचालक, तंत्र शिक्षण, तंत्र शिक्षण संचालनालय आणि वैद्यकीय शिक्षण) यांना ठरलेल्या वेळापत्रकाप्रमाणे पाठवावे.

४) भाग-२ करिताच्या शिष्यवृत्ती योजनेसाठी इयत्ता बारावीनंतर सर्व अभ्यासक्रमांमधे शिक्षण घेणाऱ्या कला, वाणिज्य आणि विज्ञान पदवी आणि पदव्युत्तर अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांनी ठरवलेल्या वेळापत्रक व

कार्यपद्धतीनुसार ते शिकत असलेल्या महाविद्यालयांच्या प्राचार्यांकडे सादर करावयाचे आहेत. तद्नंतर या शासन निर्णयाद्वारे विहित केलेल्या अटी व शर्तीनुसार शिष्यवृत्ती मिळण्यास पात्र ठरणाऱ्या उमेदवारांची निवड संचालक उच्च शिक्षण , उच्च शिक्षण संचालनालय यांच्याकडून करण्यात येईल व शिष्यवृत्ती मिळण्यास पात्र ठरलेल्या विद्यार्थ्यांची यादी संबंधित संचालकांनी संचालक, तंत्र शिक्षण, तंत्र शिक्षण संचालनालय यांच्याकडे पाठवावे. शिष्यवृत्ती मिळण्यास पात्र ठरणाऱ्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तींची रक्कम अदा करण्याच्या दृष्टीने संचालक, तंत्र शिक्षण संबंधित महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांमार्फत त्या त्या उमेदवारांच्या बँक खात्यात जमा केली जाईल.

५) सदर योजनेंतर्गत समर्पित केलेल्या अथवा विहीत मुदतीत न स्विकारलेल्या शिष्यवृत्ती प्रतीक्षायादी वरील विद्यार्थ्यांना क्रमवारीनुसार देण्यात येतील.

योजनेंतर्गत निधीची उपलब्धता :-

या योजनेंतर्गत विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती अदा करण्यासाठी लागणारा प्रत्यक्ष निधी अधिक या निधीच्या २% इतकी अतिरिक्त रक्कम (योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी येणाऱ्या प्रशासकीय व त्यानुषंगिक खर्चासाठी) संचालक,तंत्र शिक्षण व संचालक, वैद्यकिय शिक्षण यांच्या अधिनस्थ ठेवण्यास मंजुरी देण्यात येत आहे.

या योजनेंतर्गत अल्पसंख्याक विकास विभागाकडून प्राप्त झालेल्या निधीसंदर्भात संचालक (तंत्र शिक्षण), तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई व संचालक (वैद्यकिय शिक्षण), वैद्यकिय शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे स्वीय प्रपंजी खाते (PLA account) व त्या अनुषंगिक अभिलेख ठेवतील व त्याची अल्पसंख्याक विकास विभागाकडून किंवा विभागाने प्राधिकृत केलेल्या अन्य प्राधिकरणाकडून वेळोवेळी तपासणी करण्यात येईल.

शिष्यवृत्ती अर्जासोबत जोडावयाची कागदपत्रे :-

शिष्यवृत्ती अर्जासोबत खालील प्रमाणपत्रे / प्रतिज्ञापत्रे जोडण्यात यावी.

१) विद्यार्थ्याचे स्वत:ची स्वाक्षरी असलेली पासपोर्ट आकाराचे छायाचित्र.

२) विद्यार्थ्याने शालांत परीक्षा व त्यापुढील परीक्षांमध्ये प्राप्त केलेले गुण दर्शविणाऱ्या गुणपत्रिकांच्या साक्षांकीत प्रती.

३) स्वयंरोजगार असलेल्या पालकांनी उत्पन्नांचे प्रतिज्ञापत्र कोऱ्या पेपरवर स्वंयप्रमाणित (Self Certified) प्रमाणपत्र स्वरुपात सादर करणे आवश्यक आहे. नोकरी करणा-या पालकांच्या बाबतीत नियोक्त्याकडून उत्पन्नाचा दाखला प्राप्त करुन घेण्यात यावा. विद्यार्थ्याचे पालक उत्पन्न कर भरत असल्याचे आयकर विवरणपत्राची सत्यप्रत देखील उत्पन्नाचा दाखला म्हणून ग्राहय धरण्यात येईल. या प्रमाणपत्रात अल्पसंख्यांक असल्याबद्दलचा उल्लेखदेखील करण्यात यावा.

४) कायम निवासाच्या पत्त्यासंबंधी पुरावा उदा. शिधापत्रिकेची प्रत, वीज/दूरध्वनी देयकाची प्रत, पारपत्राची प्रत, निवडणूक ओळखपत्राची प्रत इ. (कोणतीही एक)

५) आगाऊ पावतीची प्रत. (Advance Receipt)

सदर योजनेच्या अंमलबजावणीची पूर्ण जबाबदारी संचालक, (वैद्यकीय शिक्षण), वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई व संचालक (तंत्र शिक्षण) तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांची राहील.

सदरहू योजनेच्या अंमलबजावणीकरिता संचालक (वैद्यकीय शिक्षण), संचालक (तंत्र शिक्षण), संचालक (उच्च शिक्षण), संचालक (शिक्षण) , कुलसचिव, सर्व विद्यापीठे, आयुक्त (पशुसंवर्धन), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी आपल्या अधिपत्याखालील शैक्षणिक संस्थांना अवगत करावे.

या योजनेंतर्गत होणारा खर्च मागणी क्रमांक झेडई-१,मुख्यलेखाशीर्ष २२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण ०२ समाजकल्याण २०० इतर कार्यक्रम, राज्य योंजनातंर्गत योजना (०१)(२०) उच्च शिक्षण घेणाऱ्या अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांकरिता शिष्यवृत्ती योजनेकरिता सहायक अनुदान (२२३५- ए - ३३८) या लेखाशीर्षखाली दर्शविण्यात येईल व त्या त्या आर्थिक वर्षात या शीर्षाखाली उपलब्ध तरतुदीतून भागविण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या संकेतस्थळावर (www. maharashtra. gov.in) उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१११०१४१४५३२१००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(उज्ज्वला सं. दांडेकर)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा. राज्यपालांचे सचिव,
मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,
मा. उप मुख्यमंत्र्यांचे सचिव,
मा. मंत्री / मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन
अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग
महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
सर्व विभागीय आयुक्त,
सर्व जिल्हाधिकारी
सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी
सर्व मंत्रालयीन विभाग
संचालक, उच्च शिक्षण, पुणे
संचालक, तंत्रशिक्षण, मुंबई
संचालक, वैद्यकीय शिक्षण, मुंबई
आयुक्त (पशुसंवर्धन), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
संचालक (शिक्षण), शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
* सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय (प्रसिध्दीसाठी)
* पत्राने

Annexure -I

DECLARATION OF FAMILY INCOME AND MINORITY STATUS

I ....(Father /Mother/ Guardian) of...(Name of Student) who is studying in...hereby declare that my annual income from all sources is Rs .... in word Rs. ....only.

I also declare that I belong to _______________ minority community declared as Minority Community by Government of Maharashtra, General Administrative Department Notification No. RAA/2005/89/C.R.19/2005, dtd 9th November, 2006.

If at any stage, it is found that the information given by me is false/not true, all benefits given to the student under the scheme of "*Scholarship Scheme for pursuing Technical & Professional Studies to the students belonging to Minority Communities*" could be withdrawn and legal action as deemed fit, may be taken against me or my ward.

Signature Student

Signature (Mother/Father/Guardian)

Date : ....

Residential Address :

....

....

....

....

उच्च व्यावसायिक व इयत्ता बारावीनंतरच्या सर्व अभ्यासक्रमामध्ये शिक्षण घेणाऱ्या राज्यातील गुणवत्ताधारक अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांकरीता शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत पालकांची वार्षिक उत्पन्न मर्यादा रु. ६.०० लाखावरुन रु. ८.०० लाख करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
अल्पसंख्यांक विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : अविवि-२०१८/प्र.क्र.१८३/का-६
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : ०३ नोव्हेंबर, २०१८

संदर्भ :

१. अल्पसंख्यांक विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : अविवि २००९/प्र.क्र.४६/०९/ का.१, दिनांक ०५/०२/२००९
२. अल्पसंख्यांक विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : अविवि २०१०/प्र.क्र.२१२/०९/ का.४, दिनांक ०३/०२/२०१०
३. अल्पसंख्यांक विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : अविवि २०१०/प्र.क्र.११२/१०/ का.६, दिनांक २२/०७/२०१०
४. अल्पसंख्यांक विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : अविवि २०११/ प्र.क्र.४४/११/ का.६, दिनांक १४/१०/२०११
५. अल्पसंख्यांक विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : अविवि २०१४/प्र.क्र.००३/१४/ का.६, दिनांक २९/०७/२०१५
६. अल्पसंख्यांक विकास विभाग, अधिसूचना क्र. विकाक २०१५/प्र.क्र.१७७/का.९, दिनांक ०२/०७/२०१६

प्रस्तावना :

राज्य शासनाने अल्पसंख्यांक लोकसमूह म्हणून घोषित केलेल्या राज्यातील मुस्लीम, बौध्द, ख्रिश्चन, जैन, शीख, पारसी व ज्यू या समाजातील उच्च व्यावसायिक व इयत्ता १२ वी नंतर सर्व अभ्यासक्रमामध्ये शिक्षण घेणाऱ्या अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्याकरीता शिष्यवृत्ती योजना संदर्भाधिन क्र. ४ येथील शासन निर्णयान्वये राबविण्यात येत आहे. सदर शासन निर्णयात नमूद करण्यात आल्यानुसार या शिष्यवृत्ती योजने अंतर्गत या योजनेचा लाभ घेण्यासाठी संबंधित अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबांच्या वार्षिक उत्पन्नाची मर्यादा रु. २.५० लाख इतकी विहित करण्यात आली होती. संदर्भ क्रमांक ५ येथील शासन निर्णयाद्वारे या उत्पन्नमर्यादेत रू. ०६.०० लाखपर्यंत वाढ करण्यात आलेली आहे. आजमितीस अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाच्या वार्षिक उत्पन्नमर्यादेत वाढ करून ती रू. ०८.०० लाख करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :

उच्च व्यावसायिक व इयत्ता १२ वी नंतर सर्व अभ्यासक्रमामध्ये शिक्षण घेणाऱ्या राज्यातील अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांकरीता शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत संदर्भ क्र. ४ येथे नमूद शासन निर्णयातील अटी व शर्ती मधील अ.क्र.१० येथे नमूद करण्यात आलेली, अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाची सर्व स्त्रोताव्दारे मिळणाऱ्या वार्षिक उत्पन्नाची मर्यादा रु. ०६.०० लाख यावरुन रु. ०८.०० लाख करण्यास या शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात येत आहे.

२. या योजनेच्या उर्वरीत सर्व अटी व शर्ती संदर्भ क्र.४ येथील दि.१४/१०/२०११ च्या शासन निर्णयात नमूद केल्यानुसार पूर्वीप्रमाणेच लागू राहतील.

३. सदरचा निर्णय हा आदेश निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून लागू होईल.

४. हा शासन निर्णय नियोजन आणि वित्त विभागाच्या सहमतीने वित्त विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक २२०/२०१८/व्यय -१, दि. ०९/१०/२०१८ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८११०३१०४७३१३४१४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

Sandesh Chhabu Tadvi

Digitally signed by Sandesh Chhabu Tadvi
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Minorities Development Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=2fde30534317da1ea9bdb3e7bec3c1084d5d608a86e993f8ac0fa02331b77751, serialNumber=b469b3fd61b5201f03b702c0f7fd0ec5cf18beb12425455f4856f44e3d4da763, cn=Sandesh Chhabu Tadvi
Date: 2018.11.03 11:54:28 +05'30'

(सं.छ.तडवी)
सहसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१) मा. राज्यपालांचे सचिव
२) मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव
३) मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
४) मा. विरोधी पक्ष नेता विधानसभा/विधानपरिषद
५) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन
६) अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय
७) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय
८) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग
९) सर्व मंत्रालयीन विभाग
१०) महालेखापाल १/२, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर
११) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
१२) निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई
१३) सर्व विभागीय आयुक्त,
१४) सर्व जिल्हाधिकारी
१५) सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी
१६) संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, मुंबई
१७) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन संचालनालय, मुंबई
१८) संचालक, शिक्षण संचालनालय (उच्च), पुणे
१९) आयुक्त (पशुसंवर्धन), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२०) सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई
२१) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय (प्रसिध्दीसाठी)
२२) निवड नस्ती